

**DÜZCE KONURALP-PRUSİAS BÖLGESİ GELENEKSEL
EVLERİNİN KAPI VE PENCERE DOĞRAMALARININ
İNCELENMESİ**

ONUR ÇELİK

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
MİMARLIK ANABİLİM DALI**

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. ALPER BİDECİ**

DÜZCE, 2025

T.C.
DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DÜZCE KONURALP-PRUSİAS BÖLGESİ GELENEKSEL
EVLERİNİN KAPI VE PENCERE DOĞRAMALARININ
İNCELENMESİ

Onur ÇELİK tarafından hazırlanan tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından Düzce Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Alper BİDECİ

Düzce Üniversitesi

Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Alper BİDECİ

Düzce Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet Emre DİNÇER

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Miray Dizem Yılmaz

Düzce Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 10/04/2025

BEYAN

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda etik dışı davranışımın olmadığını, bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışmasıyla elde edilmeyen bütün bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi ve bu kaynakları da kaynaklar listesine aldığımı, yine bu tezin çalışılması ve yazımı sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

10 Nisan 2025

Onur ÇELİK

TEŞEKKÜR

Lisans ve yüksek lisans öğrenimimde bana çok değerli bilgiler öğreten ve bu tezin hazırlanmasında gösterdiği her türlü destek ve yardımdan dolayı çok değerli hocam Doç. Dr. Alper BİDECI'ye en içten dileklerimle teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenim döneminde bana çok büyük desteği ve katkıları olan rahmetli arkadaşım Buğrahan Talha BOZTAŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca beni maddi ve manevi destekleyen, yardımlarını esirgemeyen sevgili aileme ve üniversite hayatım boyunca sabırla yanımda olan, beni destekleyen sevgili arkadaşım Nursevim Çolak'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

10 Nisan 2025

Onur ÇELİK

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ŞEKİL LİSTESİ.....	x
ÇİZELGE LİSTESİ	xiv
GÖRSEL LİSTESİ.....	xv
KISALTMALAR.....	xvi
ÖZET	xvii
ABSTRACT.....	xviii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. AMAÇ.....	2
1.2. YÖNTEM	2
2. ANADOLU MİMARİSİ PENCERELERİ	4
2.1. PENCERELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ	5
2.2. PENCERELERİN ÖZELLİKLERİ.....	9
2.3. PENCERE ELEMANLARI.....	10
2.3.1. Lento.....	10
2.3.2. Söve (Söğge)	11
2.3.3. Telaro	11
2.3.4. Pervaz	11
2.3.5. Kanat	12
2.4. PENCERE ÇEŞİTLERİ.....	12
2.4.1. Düşey Sürme Pencere (Giyotin)	12
2.4.2. Çift Kanatlı Pencere.....	14
2.4.3. Tepe Pencere (Pencere)	14
2.4.4. Muntabık Pencere	14
3. ANADOLU MİMARİSİ KAPILARI	15
3.1. KAPILARIN TARİHSEL GELİŞİMİ	16
3.1.1. Tarih Öncesi Dönemde Kapılar	16
3.1.2. İlk Çağ Uygarlıklarında Kapılar	17
3.1.3. Orta Çağ Döneminde Kapılar	19
3.1.3.1. Gotik Dönemi Kapıları.....	20
3.1.3.2. Rönesans Dönemi Kapıları	22
3.1.3.3. Barok Dönemi Kapıları.....	22
3.1.4. 19. Yüzyılda Kapılar	23
3.1.5. 20. Yüzyılda Kapılar	24
3.1.6. Anadolu Mimarlığında Kapı	25
3.1.6.1. Bizans Mimarisinde Kapı	25
3.1.6.2. Selçuklu ve Osmanlı Mimarisinde Kapı.....	26
3.2. KAPILARIN ÖZELLİKLERİ	28
3.2.1. Anadolu Mimarlığında Kapıların Kültürel Özellikleri	29
3.3. KAPI ELEMANLARI	31
3.3.1. Kapı Kasası	31

3.3.1.1. Telaro Kasa	31
3.3.1.2. Pervazlı Tam Kasa (Derin Kasa)	32
3.3.1.3. Karma Kasa.....	33
3.3.2. Kilitler	33
3.3.3. Mentешeler	33
3.3.4. Süşlemeler	33
3.3.5. Kapı Halkaları	33
3.3.6. Kapı Tokmakları	34
3.4. KAPILARIN YAPIM TEKNİKLERİ.....	34
3.4.1. Çatki Konstrüksiyon	34
3.4.2. Çakma Konstrüksiyon	35
3.4.3. Karma Konstrüksiyon	36
3.5. KAPI ÇEŞİTLERİ.....	37
3.5.1. Eve Giriş Kapıları	37
3.5.2. Avlu Kapıları	38
3.5.3. Oda Kapıları	38
4. TARİHİ AHŞAP YAPI ELEMANLARINDA BOZUNMA NEDENLERİ VE KORUMA YÖNTEMLERİ	40
4.1. KORUMA.....	41
4.2. BAKIM	41
4.3. ONARIM	41
4.4. BÜTÜNLEME.....	42
4.5. YENİLEME.....	42
4.6. İYİLEŞTİRME	42
4.7. RESTORASYON.....	42
4.8. YENİDEN YAPIM.....	42
5. DÜZCE KONURALP- PRUSİAS BÖLGESİ	44
5.1. DÜZCENİN TARİHİ.....	44
5.2. DÜZCENİN COĞRAFI VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ	45
5.2.1. Coğrafi Konumu.....	45
5.2.2. Topografya ve İklim Özellikleri.....	46
5.2.3. Demografik ve Ekonomik Yapısı	47
5.3. KONURALP KASABASI'NIN TARİHİ VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ	47
5.3.1. Geleneksel Konuralp Evleri	50
5.3.2. Geleneksel Konuralp Evleri Pencereleri	52
5.3.3. Geleneksel Konuralp Evleri Kapıları.....	53
6. ALAN ÇALIŞMASI.....	54
6.1. 1 NUMARALI YILDIZ EVİ	55
6.1.1. Yıldız Evine Ait Pencere Detayları	56
6.1.1.1. YE-P1 Adlı Pencere	56
6.1.1.2. YE-P2 Adlı Pencere	58
6.1.1.3. YE-P3 Adlı Pencere	59
6.1.1.4. YE-P4 Adlı Pencere	61
6.1.1.5. YE-P5 Adlı Pencere	62
6.1.1.6. YE-P6 Adlı Pencere	63
6.1.2. Yıldız Evine Ait Kapı Detayları.....	65
6.1.2.1. YE-K1 Adlı Kapı	66
6.1.2.2. YE-K2 Adlı Kapı	66
6.1.2.3. YE-K3 Adlı Kapı	67

6.1.2.4. YE-K4 Adlı Kapı	68
6.2. 2 NUMARALI HÜRRİYET EVİ.....	70
6.2.1. Hürriyet Evine Ait Pencere Detayları	71
6.2.1.1. HE-P1 Adlı Kapı.....	71
6.2.1.2. HE-P2 Adlı Kapı.....	73
6.2.1.3. HE-P3 Adlı Kapı.....	74
6.2.1.4. HE-P4 Adlı Kapı.....	75
6.2.2. Hürriyet Evine Ait Kapı Detayları	77
6.2.2.1. HE-K1 Adlı Kapı.....	77
6.2.2.2. HE-K2 Adlı Kapı.....	78
6.2.2.3. HE-K3 Adlı Kapı.....	79
6.2.2.4. HE-K4 Adlı Kapı.....	80
6.2.2.5. HE-K5 Adlı Kapı.....	81
6.3. 3 NUMARALI TOPÇU EVİ	83
6.3.1. Topçu Evine Ait Pencere Detayları	84
6.3.1.1. TE-P1 Adlı Pencere	84
6.3.1.2. TE-P2 Adlı Pencere	86
6.3.1.3. TE-P3 Adlı Pencere	88
6.3.1.4. TE-P4 Adlı Pencere	89
6.3.1.5. TE-P5 Adlı Pencere	90
6.3.2. Topçu Evine Ait Kapı Detayları	92
6.3.2.1. TE-K1 Adlı Kapı	93
6.3.2.2. TE-K2 Adlı Kapı	94
6.3.2.3. TE-K3 Adlı Kapı	95
6.3.2.4. TE-K4 Adlı Kapı	96
6.3.2.5. TE-K5 Adlı Kapı	97
6.4. 4 NUMARALI YEŞİLYURT EVİ	99
6.4.1. Yeşilyurt Evine Ait Pencere Detayları	100
6.4.1.1. YYE-P1 Adlı Pencere	100
6.4.1.2. YYE-P2 Adlı Pencere	102
6.4.1.3. YYE-P3 Adlı Pencere	103
6.4.1.4. YYE-P4 Adlı Pencere	105
6.4.1.5. YYE-P5 Adlı Pencere	106
6.4.2. Yeşilyurt Evine Ait Kapı Detayları	107
6.4.2.1. YYE-K1 Adlı Kapı	108
6.4.2.2. YYE-K2 Adlı Kapı	108
6.4.2.3. YYE-K3 Adlı Kapı	109
6.4.2.4. YYE-K3 Adlı Kapı	111
6.4.2.5. YYE-K5 Adlı Kapı	113
6.5. 5 NUMARALI TEPECİK EVİ	115
6.5.1. Tepecik Evine Ait Pencere Detayları.....	116
6.5.1.1. TEE-P1 Adlı Pencere	116
6.5.1.2. TEE-P2 Adlı Pencere	118
6.5.1.3. TEE-P3 Adlı Pencere	119
6.5.1.4. TEE-P4 Adlı Pencere	120
6.5.1.5. TEE-P5 Adlı Pencere	121
6.5.2. Tepecik Evine Ait Kapı Detayları.....	123
6.5.2.1. TEE-K1 Adlı Kapı.....	123
6.5.2.2. TEE-K2 Adlı Kapı.....	124
6.5.2.3. TEE-K3 Adlı Kapı.....	126
6.5.2.4. TEE-K4 Adlı Kapı.....	126
6.6. 6 NUMARALI IŞIK EVİ	128
6.6.1. Işık Evine Ait Pencere Detayları.....	129
6.6.1.1. IE-P1 Adlı Pencere	129
6.6.1.2. IE-P2 Adlı Pencere	131
6.6.1.3. IE-P3 Adlı Pencere	132
6.6.1.4. IE-P4 Adlı Pencere	134
6.6.1.5. IE-P5 Adlı Pencere	135

6.6.1.6. IE-P6 Adlı Pencere	136
6.6.2. Işık Evine Ait Kapı Detayları.....	138
6.6.2.1. IE-K1 Adlı Kapı	139
6.6.2.2. IE-K2 Adlı Kapı	139
6.6.2.3. IE-K3 Adlı Kapı	140
6.6.2.4. IE-K4 Adlı Kapı	141
6.6.2.5. IE-K5 Adlı Kapı	142
6.6.2.6. IE-K6 Adlı Kapı	143
6.7. 7 NUMARALI SEVİNAK EVİ	145
6.7.1. Sevinak Evine Ait Pencere Detayları.....	146
6.7.1.1. SE-P1 Adlı Pencere.....	146
6.7.1.2. SE-P2 Adlı Pencere.....	148
6.7.1.3. SE-P3 Adlı Pencere.....	148
6.7.1.4. SE-P4 Adlı Pencere.....	150
6.7.2. Sevinak Evine Ait Kapı Detayları.....	151
6.7.2.1. SE-K1 Adlı Kapı	152
6.7.2.2. SE-K2 Adlı Kapı	153
6.7.2.3. SE-K3 Adlı Kapı	154
6.8. 8 NUMARALI ÖZTÜRK EVİ	156
6.8.1. Öztürk Evine Ait Pencere Detayları.....	157
6.8.1.1. ÖE-P1 Adlı Pencere.....	157
6.8.1.2. ÖE-P2 Adlı Pencere.....	159
6.8.1.3. ÖE-P3 Adlı Pencere.....	160
6.8.1.4. ÖE-P4 Adlı Pencere.....	161
6.8.2. Öztürk Evine Ait Kapı Detayları.....	163
6.8.2.1. ÖE-K1 Adlı Kapı.....	164
6.8.2.2. ÖE-K2 Adlı Kapı.....	164
6.8.2.3. ÖE-K3 Adlı Kapı.....	165
6.8.2.4. ÖE-K4 Adlı Kapı.....	166
6.8.2.5. ÖE-K5 Adlı Kapı.....	167
6.9. 9 NUMARALI KALELER EVİ.....	169
6.9.1. Kaleler Evine Ait Pencere Detayları.....	170
6.9.1.1. KE-P1 Adlı Pencere	170
6.9.1.2. KE-P2 Adlı Pencere	172
6.9.1.3. KE-P3 Adlı Pencere	173
6.9.2. Kaleler Evine Ait Kapı Detayları.....	175
6.9.2.1. KE-K1 Adlı Kapı.....	176
6.9.2.2. KE-K1 Adlı Kapı.....	176
6.9.2.3. KE-K3 Adlı Kapı.....	177
6.9.2.4. KE-K4 Adlı Kapı.....	178
6.9.2.5. KE-K5 Adlı Kapı.....	179
6.10. 10 NUMARALI HANAĞASI EVİ.....	181
6.10.1. Hanağası Evine Ait Pencere Detayları	182
6.10.1.1. HAE-P1 Adlı Pencere	182
6.10.1.2. HAE-P2 Adlı Pencere	183
6.10.1.3. HAE-P3 Adlı Pencere	184
6.10.1.4. HAE-P4 Adlı Pencere	185
6.10.1.5. HAE-P5 Adlı Pencere	186
6.10.1.6. HAE-P6 Adlı Pencere	187
6.10.1.7. HAE-P7 Adlı Pencere	188
6.10.2. Hanağası Evine Ait Kapı Detayları	190
6.10.2.1. HAE-K1 Adlı Kapı	191
6.10.2.2. HAE-K2 Adlı Kapı	191
6.10.2.3. HAE-K3 Adlı Kapı	192
6.10.2.4. HAE-K4 Adlı Kapı	193
6.10.2.5. HAE-K5 Adlı Kapı	194
6.10.2.6. HAE-K6 Adlı Kapı	195
6.10.2.7. HAE-K7 Adlı Kapı	196

6.10.2.8. HAE-K8 Adlı Kapı	197
6.10.2.9. HAE-K9 Adlı Kapı	198
6.10.2.10. HAE-K10 Adlı Kapı.....	199
6.10.2.11. HAE-K11 Adlı Kapı.....	200
7. ANALİZ ÇALIŞMASI	202
7.1. PENCERELERİN ANALİZLERİ	203
7.1.1. Pencerelerin Kanat Sayıları Analizi	204
7.1.2. Pencerelerin En-Boy Analizi	204
7.1.3. Pencerelerin Biçimsel Analizi.....	205
7.1.4. Pencerelerin Dizi Analizi	206
7.1.5. Pencerelerin Kapanış Şekli Analizi	207
7.1.6. Pencerelerin Bozulma Analizi.....	207
7.1.7. Pencerelerin Korunma Durum Analizi.....	208
7.2. KAPILARIN ANALİZLERİ	210
7.2.1. Kapıların Kanat Sayıları Analizi.....	211
7.2.2. Kapıların Kanat En-Boy Analizi	211
7.2.3. Kapı Açılma Yönü Analizi.....	212
7.2.4. Kapı Yapım Tekniği Analizi	213
7.2.5. Kapı Bozulma Analizi.....	213
7.2.6. Kapı Korunma Durum Analizi.....	214
7.2.7. Kapı Süsleme ve Panel Durum Analizi	215
8. KORUMA ÖNERİLERİ	216
8.1. PENCERELER İÇİN KORUMA ÖNERİLERİ.....	216
8.2. KAPILAR İÇİN KORUMA ÖNERİLERİ	217
9. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	218
10. KAYNAKLAR	223
ÖZGEÇMİŞ.....	229

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2. 1. Erechtheion da Görülen Üç Pencere Örneği.....	6
Şekil 2. 2. Selimiye Cami Claustra Pencere	7
Şekil 2. 3. Rozas Pencere Örneği.....	7
Şekil 2. 4. Şehzade Mehmet Türbesi Alçılı Revzen Örneği	9
Şekil 2. 5. Pencere Elemanları	12
Şekil 2. 6. Düşey Sürme (Giyotin) Pencere	13
Şekil 2. 7. Çift Kanatlı Pencere.....	14
Şekil 3. 1. Kapadokya Yeraltı Şehrine Ait Döner Kapı	17
Şekil 3. 2. Pantheon Tapınağı Bronz Kapı.....	19
Şekil 3. 3. Ayasofya Bronz Kapı	20
Şekil 3. 4. Notre Dame Kilisesi Kapısı	21
Şekil 3. 5. Ayasofya Cennet-Cehennem Kapısı.....	21
Şekil 3. 6. San Giovanni Katedrali Cennet Kapısı.....	22
Şekil 3. 7. William Morris Tarafından Tasarlanan Kapı	24
Şekil 3. 8. MDF Kapı Modeli	25
Şekil 3. 9. Bizans Surları Altın Kapı	26
Şekil 3. 10. Cizre Ulu Cami Tokmağı	27
Şekil 3. 11. Geleneksel Kapılarda Bezeme Örneği.....	30
Şekil 3. 12. Ay ve Yıldız Sembolü Örneği	30
Şekil 3. 13. Aslan Başlı Kapı Tokmağı Örneği	31
Şekil 3. 14. Telaro Kasa Detayı	32
Şekil 3. 15. Pervazlı Kasa Detayı	32
Şekil 3. 16. Çatkı Konstrüksiyon Detay Çizimleri	35
Şekil 3. 17. Çakma Konstrüksiyon Detay Çizimleri.....	36
Şekil 3. 18. Karma Konstrüksiyon Detay Çizimleri	37
Şekil 3. 19. Giriş Kapısı.....	38
Şekil 3. 20. Oda Kapısı	39
Şekil 5. 1. Düzce İli	45
Şekil 5. 2. Düzce İlçeler Haritası	46
Şekil 5. 3. Bithynia Bölge Haritası	48
Şekil 5. 4. Konuralp Antik Tiyatro	50
Şekil 5. 5. Konuralp Atlı Kapı ve Sur Uzantıları	50
Şekil 5. 6. Hıms Yapı Örneği.....	51
Şekil 6. 1. Konuralp Paftası	54
Şekil 6. 2. YE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	57
Şekil 6. 3. YE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	58
Şekil 6. 4. YE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	59
Şekil 6. 5. YE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	59
Şekil 6. 6. YE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	60
Şekil 6. 7. YE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	61
Şekil 6. 8. YE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf	62
Şekil 6. 9. YE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	62
Şekil 6. 10. YE-P5 Penceresine Ait Fotoğraf	63
Şekil 6. 11. YE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	63
Şekil 6. 12. YE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf	64
Şekil 6. 13. YE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	64

Şekil 6. 14. YE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	66
Şekil 6. 15. YE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	67
Şekil 6. 16. YE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	68
Şekil 6. 17. YE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	69
Şekil 6. 18. HE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	72
Şekil 6. 19. HE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	73
Şekil 6. 20. HE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	74
Şekil 6. 21. HE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	74
Şekil 6. 22. HE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	75
Şekil 6. 23. HE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	75
Şekil 6. 24. HE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf	76
Şekil 6. 25. HE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	76
Şekil 6. 26. HE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	78
Şekil 6. 27. HE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	79
Şekil 6. 28. HE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	80
Şekil 6. 29. HE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	81
Şekil 6. 30. HE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	82
Şekil 6. 31. TE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf.....	85
Şekil 6. 32. TE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi	86
Şekil 6. 33. TE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf.....	87
Şekil 6. 34. TE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi	87
Şekil 6. 35. TE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf.....	88
Şekil 6. 36. TE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi	89
Şekil 6. 37. TE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf.....	90
Şekil 6. 38. TE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi	90
Şekil 6. 39. TE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi	91
Şekil 6. 40. TE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf	93
Şekil 6. 41. TE-K1 Kapısına Ait Detay Çizimi	94
Şekil 6. 42. TE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	95
Şekil 6. 43. TE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	96
Şekil 6. 44. TE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	97
Şekil 6. 45. TE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	98
Şekil 6. 46. YYE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	101
Şekil 6. 47. YYE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi	102
Şekil 6. 48. YYE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	103
Şekil 6. 49. YYE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi	103
Şekil 6. 50. YYE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	104
Şekil 6. 51. YYE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi	104
Şekil 6. 52. YYE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf	105
Şekil 6. 53. YYE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi	105
Şekil 6. 54. YYE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi	106
Şekil 6. 55. YYE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	108
Şekil 6. 56. YYE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	109
Şekil 6. 57. YYE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf.....	110
Şekil 6. 58. YYE-K3 Kapısına Ait Detay Çizimi	111
Şekil 6. 59. YYE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf.....	112
Şekil 6. 60. YYE-K4 Kapısına Ait Detay Çizimi	112
Şekil 6. 61. YYE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf.....	113
Şekil 6. 62. YYE-K5 Kapısına Ait Detay Çizimi	114
Şekil 6. 63. TEE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	117

Şekil 6. 64. TEE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	118
Şekil 6. 65. TEE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	119
Şekil 6. 66. TEE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	119
Şekil 6. 67. TEE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	120
Şekil 6. 68. TEE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	120
Şekil 6. 69. TEE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf	121
Şekil 6. 70. TEE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	121
Şekil 6. 71. TEE-P5 Penceresine Ait Fotoğraf	122
Şekil 6. 72. TEE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	122
Şekil 6. 73. TEE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	124
Şekil 6. 74. TEE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf.....	125
Şekil 6. 75. TEE-K2 Kapısına Ait Detay Çizimi	125
Şekil 6. 76. TEE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	126
Şekil 6. 77. TEE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	127
Şekil 6. 78. IE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	130
Şekil 6. 79. IE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi	131
Şekil 6. 80. IE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf.....	132
Şekil 6. 81. IE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi	132
Şekil 6. 82. IE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf.....	133
Şekil 6. 83. IE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi	133
Şekil 6. 84. IE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf.....	134
Şekil 6. 85. IE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi	135
Şekil 6. 86. IE-P5 Penceresine Ait Fotoğraf.....	136
Şekil 6. 87. IE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi	136
Şekil 6. 88. IE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf.....	137
Şekil 6. 89. IE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi	137
Şekil 6. 90. IE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	139
Şekil 6. 91. IE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	140
Şekil 6. 92. IE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	141
Şekil 6. 93. IE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	142
Şekil 6. 94. IE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim	143
Şekil 6. 95. IE-K6 Kapısına Ait Fotoğraf	144
Şekil 6. 96. IE-K6 Kapısına Ait Detay Çizimi	144
Şekil 6. 97. SE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf.....	147
Şekil 6. 98. SE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi	147
Şekil 6. 99. SE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi.....	148
Şekil 6. 100. SE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf.....	149
Şekil 6. 101. SE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi	149
Şekil 6. 102. SE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf.....	150
Şekil 6. 103. SE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi	150
Şekil 6. 104. SE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf	152
Şekil 6. 105. SE-K1 Kapısına Ait Detay Çizimi.....	153
Şekil 6. 106. SE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	154
Şekil 6. 107. SE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	155
Şekil 6. 108. ÖE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	158
Şekil 6. 109. ÖE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	158
Şekil 6. 110. ÖE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	159
Şekil 6. 111. ÖE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	160
Şekil 6. 112. ÖE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	161
Şekil 6. 113. ÖE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf	161

Şekil 6. 114. ÖE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	162
Şekil 6. 115. ÖE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	164
Şekil 6. 116. ÖE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	165
Şekil 6. 117. ÖE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	166
Şekil 6. 118. ÖE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	167
Şekil 6. 119. ÖE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	168
Şekil 6. 120. KE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	171
Şekil 6. 121. KE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	172
Şekil 6. 122. KE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	173
Şekil 6. 123. KE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	173
Şekil 6. 124. KE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	174
Şekil 6. 125. KE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	174
Şekil 6. 126. KE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	176
Şekil 6. 127. KE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	177
Şekil 6. 128. KE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim	178
Şekil 6. 129. KE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	179
Şekil 6. 130. KE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf.....	180
Şekil 6. 131. KE-K5 Kapısına Ait Detay Çizimi.....	180
Şekil 6. 132. HAE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf	183
Şekil 6. 133. HAE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	183
Şekil 6. 134. HAE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf	184
Şekil 6. 135. HAE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	184
Şekil 6. 136. HAE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf	185
Şekil 6. 137. HAE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	185
Şekil 6. 138. HAE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	186
Şekil 6. 139. HAE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	186
Şekil 6. 140. HAE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf	187
Şekil 6. 141. HAE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	188
Şekil 6. 142. HAE-P7 Penceresine Ait Fotoğraf	189
Şekil 6. 143. HAE-P7 Penceresine Ait Detay Çizimi.....	189
Şekil 6. 144. HAE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	191
Şekil 6. 145. HAE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	192
Şekil 6. 146. HAE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	193
Şekil 6. 147. HAE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	194
Şekil 6. 148. HAE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	195
Şekil 6. 149. HAE-K6 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim.....	196
Şekil 6. 150. HAE-K7 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	197
Şekil 6. 151. HAE-K8 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	198
Şekil 6. 152. HAE-K9 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim.....	199
Şekil 6. 153. HAE-K10 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	200
Şekil 6. 154. HAE-K11 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi	201

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa No

Çizelge 6. 1. Yıldız Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	55
Çizelge 6. 2. Yıldız Evine Ait Kapı Kimlik Kartı.....	65
Çizelge 6. 3. Hürriyet Evine Ait Pencere Kimlik Kartı	70
Çizelge 6. 4. Hürriyet Evine Ait Kapı Kimlik Kartı	77
Çizelge 6. 5. Topçu Evine Ait Pencere Kimlik Kartı	83
Çizelge 6. 6. Topçu Evine Ait Kapı Kimlik Kartı	92
Çizelge 6. 7. Yeşilyurt Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	99
Çizelge 6. 8. Yeşilyurt Evine Ait Kapı Kimlik Kartı.....	107
Çizelge 6. 9. Tepecik Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	115
Çizelge 6. 10. Tepecik Evine Ait Kapı Kimlik Kartı.....	123
Çizelge 6. 11. Işık Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	128
Çizelge 6. 12. Işık Evine Ait Kapı Kimlik Kartı	138
Çizelge 6. 13. Sevinak Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	145
Çizelge 6. 14. Sevinak Evine Ait Kapı Kimlik Kartı.....	151
Çizelge 6. 15. Öztürk Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	156
Çizelge 6. 16. Öztürk Evine Ait Kapı Kimlik Kartı	163
Çizelge 6. 17. Kaleler Evine Ait Pencere Kimlik Kart	169
Çizelge 6. 18. Kaleler Evine Ait Kapı Kimlik Kart.....	175
Çizelge 6. 19. Hanağası Evine Ait Pencere Kimlik Kartı.....	181
Çizelge 6. 20. Hanağası Evine Ait Kapı Kimlik Kartı.....	190
Çizelge 7. 1. Pencere Analiz Tablosu	203
Çizelge 7. 2. Pencere Kanat Sayıları Grafiği	204
Çizelge 7. 3. Pencerelerin En-Boy Analizi	204
Çizelge 7. 4. Pencerelerin Biçimsel Analizi	205
Çizelge 7. 5. Pencerelerin Dizi Analizi.....	206
Çizelge 7. 6. Pencerelerin Kapanış Modeli Analizi	207
Çizelge 7. 7. Pencerelerin Bozulma Analizi	207
Çizelge 7. 8. Pencerelerin Korunma Durum Grafiği	208
Çizelge 7. 9. Kapı Analiz Tablosu	210
Çizelge 7. 10. Kapıların Kanat Sayıları Grafiği.....	211
Çizelge 7. 11. Kapıların Kanat En-Boy Tablosu	211
Çizelge 7. 12. Kapıların Açılma Yönü Oranları	212
Çizelge 7. 13. Kapıların Yapım Tekniği Grafiği	213
Çizelge 7. 14. Kapıların Bozulma Oranı.....	213
Çizelge 7. 15. Kapıların Korunma Durum Grafiği	214
Çizelge 7. 16. Süsleme ve Panel Durum Grafiği	215

GÖRSEL LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Görsel 1. Yıldız Evi Güney Cephesi.....	56
Görsel 2. Hürriyet Evi Güney Cephesi	71
Görsel 3. Topçu Evi Perspektif Görünüş	84
Görsel 4. Yeşilyurt Evi Doğu Cephesi.....	100
Görsel 5. Tepecik Evi Doğu Cephesi Görünüşü	116
Görsel 6. Işık Evi Kuzey Cephesi Görünüşü	129
Görsel 7. Sevinak Evi Kuzey Cephesi	146
Görsel 8. Öztürk Evi Güney Cephesi.....	157
Görsel 9. Kaleler Evi Perspektif Görünüşü	170
Görsel 10. Hanağası Evi Güney Cephesi.....	182

KISALTMALAR

cm	Santimetre
FRP	Fiber Takviyeli Plastik
HDF	Yüksek Yoğunluklu Lif Levha
km	Kilometre
km ²	Kilometrekare
KTVKKBK	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
KTVKYK	Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu
m	Metre
MDF	Orta Kalınlıkta Lif Levha
M.Ö.	Milattan Önce
M.S.	Milattan Sonra
n	Adet (tane)
PVC	Polivinil Klorür
S.S.	Standart Sapma
Xmaks.	Maksimum Değer
Xmin.	Minimum Değer
Xort.	Ortalama Değer
yy.	Yüzyıl

ÖZET

DÜZCE KONURALP-PRUSİAS BÖLGESİ GELENEKSEL EVLERİNİN KAPI VE PENCERE DOĞRAMALARININ İNCELENMESİ

Onur ÇELİK

Düzce Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Mimarlık Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi
Danışman: Doç. Dr. Alper BİDECI

Nisan 2025, 228 sayfa

Düzce il merkezinin yaklaşık 8 km kuzeyinde tarihi Konuralp kasabası yer almaktadır. Tarihte önemli bir yerleşim bölgesi olan ve tarihi zenginliğiyle bilinen Konuralp içerisinde tarihi su kemerleri, antik tiyatro, köprü ve surlarla birlikte geleneksel evlerde yer almaktadır. Araştırma kapsamında, Konuralp 'in geleneksel mahallelerinden özgün mimari özelliklerini korumuş on yapı seçilmiştir. Seçilen bu evlerden kapı ve pencerelerin modelleri, oluşturduğu boşlukları, bozulma ve korunma durumları ve açılış yönleri analizi yapılmıştır. Yapıların konum bilgileri ve fotoğrafları, her bir yapının ayırt edici özellikleri kapsamlı envanter çalışmaları yoluyla belgelenmiştir. Çalışmanın sonuçları, geleneksel Türk evlerine ait kapı ve pencerelerin yapısal ve estetik niteliklerini ortaya koymuştur. Bu çalışma, bölgedeki geleneksel mimari mirasın korunmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, bu kapı ve pencerelerin yapım tekniklerini ve benzersiz özelliklerini gelecek nesillere aktarmak için uygun koruma stratejilerinin geliştirilmesi gerektiğini düşünülmektedir. Bu çalışma, Konuralp bölgesindeki geleneksel yapıların kapı ve pencere elemanlarının belgelenmesi ve korunması için bir kaynak görevi görecektir ve benzer araştırma çalışmalarında referans olarak kullanılabilecek bilimsel bir temel sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Konuralp Kasabası, Geleneksel Ev, Kapı ve Pencere

ABSTRACT

EXAMINATION OF DOOR AND WINDOW JOINERY OF TRADITIONAL HOUSES IN DÜZCE KONURALP-PRUSİAS REGION

Onur ÇELİK

Düzce University
Graduate School, Department of Architecture
Master's Thesis
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Alper BİDECI

April 2025, 228 pages

The historical town of Konuralp is located approximately 8 km north of the city center of Düzce. There are traditional houses along with historical aqueducts, ancient theatres, bridges and walls in Konuralp, which is an important settlement area in history and known for its historical richness. Within the scope of the research, ten buildings that preserved their original architectural features were selected from the traditional neighborhoods of Konuralp. Models of doors and windows from these selected houses, the gaps they create, their state of deterioration and preservation, and their opening directions were analyzed. The location information and photographs of the buildings and the distinctive features of each building were documented through comprehensive inventory studies. The results of the study revealed the structural and aesthetic qualities of doors and windows of traditional Turkish houses. This study aims to contribute to the preservation of the traditional architectural heritage in the region. In addition, it is thought that appropriate conservation strategies should be developed to transfer the construction techniques and unique features of these doors and windows to future generations. This study will serve as a resource for the documentation and preservation of door and window elements of traditional buildings in the Konuralp region and will provide a scientific basis that can be used as a reference in similar research studies.

Keywords: Konuralp Town, Traditional House, Door and Window

1. GİRİŞ

Türkiye'nin zengin kültürel geçmişi, geleneksel Türk evlerinin benzersiz mimari özellikleriyle öne çıkmaktadır. Bu evlerin özellikle yapı elemanlarından kapı ve pencere doğramaları, mimari açıdan işlevsel birer elemandır. Kapılar, evin ana giriş noktaları olarak önemli bir sembolizm taşıırken, pencere doğramaları iç mekanlara ışık ve hava girişini yönlendiren fonksiyonel detaylardır. Geleneksel Türk evlerindeki kapı ve pencere doğramalarının ilk dikkat çeken özellikleri, oyma işçiliğiyle süslenmeleridir. Bu oymalar, ahşap yüzeyler üzerinde geometrik desenler, bitkisel motifler ve semboller mimari estetiklik katmaktadır.

Pencere doğramaları, geleneksel Türk evlerindeki mekan içlerinin aydınlatılması ve havalandırılması işlevi üzerine yapılmıştır. Pencerelelerin açılıp kapanabilen kanatları, yaz aylarında serinletici bir etki sağlarken, kışın ise ısı bakımından rahatlık sağlamaktadır. Özellikle yüksek tavanlı mekanlarda büyük boyutlu pencereler, iç mekanlara ferahlık ve genişlik kazandırmaktadır. Geleneksel Türk evlerinin tasarımında dış faktörler, evin konumunu etkilediği gibi pencerelerin açılma yönünü, sıklığını ve boyutlarını da etkilemektedir. Özellikle manzaraya veya bahçeye bakan cephelerde, pencereler daha büyük ve sık olacak şekilde yapılmıştır.

Kapılar, misafirperverlik, hoşgörü ve dostluğun sembolü olarak temsil etmektedir. Özellikle "Misafir Kapısı" olarak sunulan ana kapı, misafirlerin en iyi şekilde ağırlanacağı ve hoş karşılanacağı bir giriş noktasını göstermektedir. Kapılar aynı zamanda ev sahiplerinin zevkini, kültürel kullanımlarını ve sosyal uygulamalarını yansıtmaktadır. Kapıların üzerindeki oyma işçiliği, ev sahiplerinin zenginliğini ve estetik anlayışını yansıtırken, misafirlere içeri adım atmaları için davetkar bir atmosfer sunmaktadır.

Tez kapsamında Türkiye'nin seksen birinci ili olan Düzce'ye bağlı Konuralp kasabasında, geleneksel konutların pencereleri ve kapıları üzerine inceleme yapılmıştır. Konuralp birçok kavim ve devletin istilasına maruz kalmıştır ve yedi farklı uygarlığın izlerini taşımaktadır. Roma İmparatorluğu'na döneminde "Prusias ad Hypium" adıyla varlığını sürdüren Konuralp, Osman gazi bey döneminde Konuralp Bey tarafından fethedilmiş ve

Osmanlı topraklarına katılmıştır. Osmanlı hakimiyetine giren bu kente, "Üskübü" (Eskibağ) adı verilmiştir. Farklı medeniyetlerin etkisinde kalan Konuralp kasabasında sur duvarları, su kemerleri, tiyatro yapıları ve sivil mimari örneklerini içerisinde barındırmaktadır.

Anadolu'nun birçok bölgesinde bulunan geleneksel Türk evlerinin kendine has mimari ve yapısal özellikleri taşıyan kapı ve pencere yapı elemanları korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi için önem taşımaktadır.

1.1. AMAÇ

Batı Karadeniz bölgesinde bulunan Düzce ili tarih olarak MÖ.1390 yılına dayanan içerisinde sekiz uygarlığın izlerini gördüğümüz bir kenttir. Düzce ili Prusias Bölgesinde antik tiyatro, su kemerleri, sur duvarları ve geleneksel sivil mimari örnekler bulunmaktadır. Düzce 09 Aralık 1999 yılında Bolu ilinin kazası olmaktan ayrılıp Türkiye'nin 81. İli olarak il statüsü kazanmıştır. İki metropol şehir olan Ankara ve İstanbul arasında kalan Düzce stratejik konumu ve devlet tarafından desteklenen sanayi yatırımlarıyla birlikte önemli bir il haline gelmiştir. Çalışmanın amacı, Anadolu'nun birçok bölgesinde bulunan geleneksel Türk evlerinin kendine has mimari ve yapısal özellikleri taşıyan kapı ve pencere elemanlarını Düzce İlinin Prusias bölgesinde incelenerek, bölgeye ait kapı ve pencere modellerinin kullanım amaçları, malzeme özellikleri ve geometrik şekillerini belirlemektir.

1.2. YÖNTEM

Çalışma alanı olarak seçilen Düzce ilinin Prusias bölgesinde on adet Geleneksel Türk evleri belirlenmiştir. Bu evler harita üzerinden bölgelere ayrılarak ve evlere numara verilerek yapı elemanları olan kapı ve pencereleri incelenmiştir. Kapı ve pencerelerin detaylı ölçüleri alınarak hasarlı ve zarar görmüş yerleri tespit edilmiştir. Kapı ve pencere modellerinin konumları, kullanım amaçları, yapı malzemeleri ve kullanım nedenleri araştırılmıştır. Bu bölgedeki halk ile konuşularak kapı ve pencereler hakkında bilgiler alınmıştır. Kapı ve pencerelerin detaylı rölemleri alınarak ve kapı ve pencerelerin fotoğrafları çekilerek çalışmalar belgelenmiştir. Röleve çizimlerinden yararlanarak dijital ortamda çizimleri yapılmış ve modelleri çıkarılmıştır. Benzer olanlar grup yapılarak farklı kapı ve pencere model grupları oluşturulmuştur. Kapı ve pencere model gruplarından

standartlaşmış modellerden farklı olan Prusias bölgesinin kültürüne bağlı olarak oluşmuş modeller tespit edilmiş ve raporlanmıştır.

2. ANADOLU MİMARİSİ PENCERELERİ

Pencereler, hacimlerin aydınlatılması, havalandırılması ve dış dünya ile bağlantı kurulmasını yerine getiren elemanlardır, aynı zamanda yapı ve benzeri hacimlerin iç mekanlarının ve dış cephelerinin estetik açıdan biçimlendirilmesine önemli katkıda bulunmaktadır [1].

Pencereler, havanın ve ışığın bina içerisine girmesini sağlayan, aynı zamanda iç mekandakilerin dışarıya bakabilmesi için düzenlenmiş yapı elemanlarıdır. Geleneksel olarak, pencere duvarda yer alan bir boşluk olarak tanınmakla birlikte, bina cephesinin doluluk ve aralıklı oranlarını, şeffaflık ve opaklık özelliklerini içeren, iç mekanla dış mekan arasındaki etkileşimini düzenleyen elemandır. Pencerelerin duvar yüzeylerinde oluşturulan boşlukların, aralarındaki oranlar ve bu boşlukların duvar üzerinde düzenli tekrarı, cephelerin görsel olarak şekillendirilmesinde önemli unsurlardır. Pencereler, farklı şekil ve formlarda, çeşitli aralıklarla ve periyotlarla tasarlanarak, insanlar üzerinde farklı psikolojik ve estetik etkiler yaratacak şekilde konumlandırılabilir. Pencerelerin düzenlenmiş boşluklarının bu şekilde kullanılmasının yanı sıra, bu boşlukların bir çerçeveye vurgulanarak, farklı şekillerde süslenmesi ve dekore edilmesi, pencerenin çeşitli görsel sunumlarını mümkün kılmaktadır [2]. Türk evlerinde ahşap pencere kanatlarının açılma biçimleri, yörelere göre farklılık göstermektedir. İklim şartları, bu çeşitliliğin oluşmasında önemli rol oynamaktadır. Ilıman iklim bölgelerinde, pencere çerçeveleri genellikle tek kanatlı olarak tasarlanmış ve camlı kanat kullanımı gereksiz görülmüştür. Öte yandan, daha sert iklim koşullarına sahip bölgelerde ısı kaybının önlenmesi amacıyla pencere kanatlarının tamamı kapalı tutulmuştur [3]. Göz hizasındaki pencerelerin temel işlevi, mekan iç ile dış ortam arasında görsel bir bağlantının kurulmasıdır. Özellikle doğaya bakan pencereler, kullanıcıların performansını arttırmakta ve göz kaslarını rahatlatma gibi olumlu etkiler yaratmaktadır. Bu tür pencerelerin belirgin bir özelliği, mekan içi ışıklandırmalar, pencereye yakın alanlardan, mekanların derinliklerine doğru ilerledikçe azalmaktadır. Bu karakteristik özellik üzerinde, pencerenin baktığı taraf ile hava koşullarının niceliksel ve niteliksel etkisi büyük önem taşımaktadır. Pencereler, kullanıcıların görsel alanında yer aldığından, görsel konforun sağlanabilmesi için doğrudan güneş ışığına karşı uygun önlemlerin alınması gerekmektedir. Güneşin gün ve yıl içindeki hareketi göz önünde bulundurulduğunda yön değiştirdiği için, pencere tasarımı ve pencereye uygulanacak gölgeleme aracının tasarımı

yönünde önemli rol almaktadır.

Geleneksel Türk evi pencerelerinin kökenleri, Türk kültürünün ve mimarisinin uzun bir tarihi geçmişine uzanmaktadır. Türk evlerinde pencere tasarımı hem coğrafi etkilere hem de kültürel çeşitliliğe göre değişmektedir. Bu pencerelerin kökenlerinin tam olarak belirlenmesi zordur, zira geleneksel mimari genellikle zaman içerisinde organik bir biçimde evrilmiş ve değişmiştir [4].

2.1. PENCERELERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Tarihsel gelişim sürecinde, insanın barınma ihtiyaçlarını karşılayan yapılar ilk doğal mağaralar olmuştur. İnsanlar, mağaranın boşluğunu giriş ve çıkış noktası olarak kullanılmıştır. İnsanın kendisi tarafından inşa edilen ilkel barınaklar ve yer altı yapılarında, mağara yapısı temel ilkelerine dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve bu düzeni devam ettirmek için üst kısımlarda bir boşluk bırakılmıştır. Bu boşluk sayesinde iç mekan ile dış mekan arasındaki ilişki kurulmuştur [2].

İnsanların ilk yaşam alanı olan mağaralarda, delikler giriş ve çıkışı sağlamakta aynı zamanda kapı ve pencere özellikleri göstermektedir. Bu sistem, ilkel barınaklar ve yer altı evleri gibi, insan emeğinin ilk yapılarıyla da devam etmiştir. Bu boşluklar, mekana ışık ve hava girişini, iç ve dış mekanların arasında görsel ve fiziksel bağlantı kurulmasını sağlamıştır. Aynı zamanda mekan içinde yakılan ateş dumanının dışarıya tahliye edilmesine katkı göstermiştir. Soğuk hava koşulları ve güvenlik kaygıları, bu tür barınakların içe dönük ve olabildiğince kapalı bir şekilde inşa edilmesine yol açmıştır. Bu çözüm, özellikle iklim koşullarının elverişsiz olduğu bölgelerde kabul edilebilir bir seçenek olarak görülmektedir. Öte yandan, iklim koşullarının daha uygun olduğu bölgelerde, doğal ışık ve havalandırma gibi faktörleri dikkate alarak pencere kullanımının daha yaygın hale gelmesi beklenmektedir. Çağımıza ulaşan ilk uygarlıkların yapıtları, genellikle sıcak iklimlere uygun şekilde tasarlanmış yapılardır. İklimin şartları uygun koşulları ile avlunun güvenliğinin artırılması, bu yapıların tek katlı inşa edilmesinin elverişli hale getirilmesine olanak tanımıştır. Bu tür yapılar, duvarlarda geniş boşlukların oluşmasını sağlamış ve böylece iç mekanlarda rahat bir hava sirkülasyonu oluşmuştur. Hafif bir örtü ile ızgara şeklinde yerleştirilmiş pencere elemanları, mekanların yeterli ışık almasını sağlamıştır [5].

Anadolu medeniyetlerinin pencere formları, M.Ö. 5500 yıllarına kadar uzanmaktadır.

Batı Anadolu'da yer alan en erken tarihlerden birine ait pencere, Poliochni kalesinin duvarında bulunup, üst kısmında taş korkuluk ve ateş ızgarası yer alan, yaklaşık 2 metrelik bir Tunç Çağı penceresidir. Mersin'deki M.Ö. 4500 civarında tarihlenen geç Kalkolitik döneme ait yerleşimin kale surlarında ise 1,50 m kalınlıkta Kerpiç duvarlara yerleştirilmiş, yerden yükseklikleri bir okçunun boyuna denk gelecek şekilde atış mazgalları için tasarlanmış olduğu düşünülen, eşit aralıklarla yerleştirilmiş olan 0,20 m genişlikte 0,50 m uzunlukta olan boşluklar görülmüştür [6].

Mısır lahitlerindeki alçak kabartmalarda, saray ve ev tasvirlerinde, küçük kayıtlardan oluşan ve bir çerçeveye çevrelenmiş pencereler yer almaktadır. Grafik anlatımlar ve görseller, Mısır'da sivil mimari pencerelerin varlıklarını ortaya koymaktadır. Günümüze ulaşan, yalnızca ışık ve hava sağlamak amacıyla yapılan eski pencere örneği Mısır'daki Karnak Tapınağı'nda yer almaktadır. Ayrıca Atina'daki Erechtheion'un Missene Kapısı'nın iki yanında ve Pandosa Calla'nın cephe kolonları arasındaki duvarlara, binaya ışık girişini sağlayan, çerçevesiz ve kasasız, doğrudan açılmış üç pencere görülmektedir (Şekil 2. 1.) [7].

Şekil 2. 1. Erechtheion da Görülen Üç Pencere Örneği [8]

Roma tapınakları, genellikle penceresiz inşa edilmekle birlikte, bu mimari temelde sivil yapılar için geçerli olmamıştır. Özellikle sivil yapıların mimarisinde, hücrelere cam yerleştirme fikrinin Romalılara ait olduğu düşünülmektedir. Bu durum, Pompei antik bölgede keşfedilen bronz çerçeveli yerlerde, yaklaşık 30x60 cm boyutlarındaki cam levhalarla doğrulanmaktadır [6].

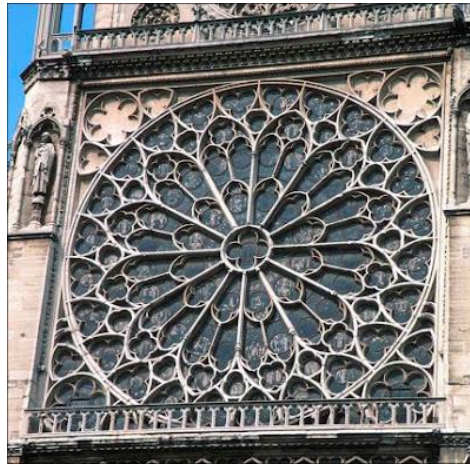
Orta Çağ'da, Roma İmparatorluğu'nun yıkılışından Gotik döneme kadar hüküm süren

Romanesk mimari üslupta, pencereler genellikle küçük, dar ve camsızdır. Pencerelerdeki boşluklar, mermer, ahşap ve metal gibi malzemeden yapılan claustra (kafes) ile kapatılmıştır. Camı bilmelerine karşın kullanmamışlardır ve claustra'ları tercih etmişlerdir (Şekil 2. 2.) [6].

Şekil 2. 2. Selimiye Cami Claustra Pencere [9]

Gotik Dönem’de mistisizm ve dinsel temaların öne çıkması, mimaride olduğu gibi pencere tasarımlarında da belirgin etkiler yaratmıştır. Haçlı Seferleri sırasında Doğu'dan öğrenilen cam boyama tekniklerinin benimsenmesiyle, vitray sanatı bu dönemde yaygın olarak uygulanmıştır. Romanesk Dönem’de taş bir halka şeklinde tasarlanmış rozas pencereleri, Gotik Dönem’de boyut olarak büyüyüp incelmış ve dantel görünümüne kavuşmuştur. Ayrıca, unsurları birleştiren sağır yüzeylerin yerini, ışığı ve yeri zenginleştiren camlı yüzeyler almıştır (Şekil 2. 3.) [6].

Şekil 2. 3. Rozas Pencere Örneği [10]

Rönesans hareketi, Antik dönemin yapısıyla iç içe olan İtalya'da başlamıştır. Bu dönemle birlikte mimaride duvarın kütsel etkisi yeniden önem kazanmış ve boşluklar küçültülmüştür. Pencere tasarımı, Rönesans ile mimari bir karakter kazanarak cephelerde belirli boyutlara indirgenmiş ve ritmik bir düzen oluşturulacak şekilde tasarlanmıştır. Bu ritmik düzen, her katta hem birbiri ile ilişkili hem de farklı çözümlerle ele alınmıştır. Tüm pencere tiplerinde ortak bir özellik olarak, yatay ve düşey hatlarla bölümlenmeler öne çıkmaktadır [7].

Barok dönemdeki mimari, dinamik ve hareketli formlarla değiştirilmiştir. Bu dönemde duvarlar ve tavanlar genellikle konveks ve konkav yüzeyler arasında geçişlerle yuvarlatılmış ve zengin süslemelerle donatılmıştır. Pencereleiden açılmayan boşlukların içlerine heykeller yerleştirilerek yalancı parçalar halinde şekillendirilmiştir; dev çift sütunlar, plastrlar, kırık alınlıklar ve burma sütunları gibi öğelerle pencereler süslenmiştir [7].

Camın icadından önce pencere öğelerinin kontrolü amacıyla çeşitli yöntemler kullanılmıştır. Doğu medeniyetlerinden özellikle Japonya ve Çin'de, Batı'da ise Romanesk ve Gotik Dönem uygulamaları, çerçevelere gerilen yağlı kağıtlar ışık geçirgenliği sağlamak için tercih edilmiştir. Kâğıttan daha dayanıklı ve ışık geçirgenlik özelliğine sahip malzeme arayışı, tekstil ve derinin yağlanarak çerçevelenerek gerilmesi gibi teknikler tercih edilmiştir. Yağlanmış deri malzeme pencere bileşenlerinde kullanımı, Anadolu'da da belirli bir süre boyunca yaygınlık göstermiştir [6].

Osmanlı öncesi Türk mimarisinde alçı pencere kullanımı açısından bulgu yetersiz olduğu için kesin bir şekilde değerlendirilememektedir. Bununla birlikte, özellikle Anadolu Selçuklularının alçı bezemelerine önem verdiği ve Kubad-Abad Sarayı kazılarında ortaya çıkan renkli pencere camları, XI. ve XII. yüzyıllarda alçı pencere uygulamalarının var olabileceğini göstermektedir. Osmanlılar döneminde, Batı'daki kurşun kayıtlı vitrayların aksine, alçı kayıtlarla sabitlenmiş renkli camlı pencereler hem dini hem de anıtsal mimaride tasarlanmış ve sivil mimaride yaygın olarak kullanılmıştır. Ahşap kapaklı alt pencerelerin üst kısmında yer alan nakışlı camlar ve alçı kayıtlarıyla bezenmiş tepe pencereleri, geleneksel cephe düzeninin özelliklerini oluşturmaktadır. (Şekil 2. 4.). Özellikle kış aylarında, alt pencere kapaklarının kapatılmasıyla iç mekâna yalnızca aydınlatma değil, aynı zamanda renkli ışık etkisi de sağlanmış ve bu nedenle estetik bir katkı sunulmuştur. Tepe pencereleri işlevselliğini yitirdiği zaman bile bir süsleme panosu olarak kullanılmış ve 19. yy. kadar vazgeçilmemiştir [11].

Şekil 2. 4. Şehzade Mehmet Türbesi Alçılı Revzen Örneği [12]

16.yüzyılın başlarından itibaren, Hollanda'da icat edildiği kabul edilen giyotin pencere, bu dönemde kanat ve pencere çerçeveleri gibi pencere tasarımları mevcut zeminde hazırlanmıştır. Bu süreçte ahşap ve taş malzemelerin kullanımına ağırlık verilmiştir. Ayrıca İngiltere'de sürgülü pencere verimliliği artırılmaya başlanmıştır. Çerçevenin, ağırlıkların ve makaraların dikey yönde hareket ettirilmesinin kullanım kolaylığı, sürgülü pencere kullananların sayısının da artmasına neden olmuştur. Örneğin İngiltere'de Rönesans tasarımcıları "Sash Window" veya "Yorkshire Sash" adı verilen dikey sürgülü pencereleri kabul etmişlerdir [2], [6].

2.2. PENCERELERİN ÖZELLİKLERİ

Pencereler, yapıların iç mekanlarına doğal ışın ve havanın girişini sağlayan, aynı zamanda iç mekanlardan dışarıyı görmesi için yapılan boşluklardır. Yapılar içinde fonksiyonel açıdan en önemli unsurlardan biri olan pencere, tasarım ve yerleşimi ile birlikte iç ortamını doğrudan etkileyerek, kullanıcıların yaşam biçimini ve konforunu olumlu ya da olumsuz yönde değiştirmektedir. Pencerelerin görevleri arasında; İç mekanların aydınlatılması, havalandırma, iç mekan ile dış mekan arasında görsel ve fiziksel olarak birleştirilebilmesi, dış etkenlerden korunma, güneş ışığı ve ışıkların kontrolü, kullanım kolaylığı ve temizlik gibi özellikler yer almaktadır. Bu faaliyetler hem esnek tasarım hem de kullanıcı odaklı ihtiyaçlar sorumluluğuyla oluşmuştur [7].

Pencere, geleneksel anlamda duvarda bir boşluk olarak tanımlanırken, yapı cephesinde doluluk ve boşluk arasındaki dengeyi, geçirgenlik ve opaklık arasındaki geçişi sağlayan, mekanın dış dünyayla bağlantısını kuran önemli bir yapı elemanıdır. Duvardaki bu

boşlukların boyutu, arasındaki fark oranı ve duvar üzerindeki tekrarlanma düzeni, cephelerin görsel açıdan estetik algısını doğrudan etkilemektedir. Pencere farklı şekil ve formlarda, çeşitli aralıklar ve periyotlarla tasarlanarak, insanların mekansal algısı üzerinde farklı etkiler yaratmaktadır. Ayrıca, pencere elemanlarının çerçeve haline getirilmesi ve çeşitli biçimlerde süslenmesi, pencerelerin farklı alternatiflerle sunulması tasarımsal çeşitliliği sağlamaktadır [5].

Pencereler, iç mekanlarda hava sirkülasyonu sağlayarak, evin havalandırılmasına katkıda bulunan önemli unsurlardır. Bu fonksiyon yazları serinleme, kışları ise havalandırma amacıyla kullanılmaktadır. Ayrıca pencere kanatlarının açılıp kapanabilmesi, ev sakinlerine bağlı olarak esnek bir iklim kontrolü imkanı sunmaktadır. Pencereler, dış ortamın manzarasını iç mekanlara taşıyarak, bireylere doğal güzellikleri ve çevreyi gözlemleme fırsatı tanımaktadır. Bu durum, özellikle kırsal yapılardaki Türk evlerinde, doğa ile daha yakın bir bağ kurma fırsatı yaratmaktadır.

Geleneksel Türk evlerinde, mimariyi zenginleştiren ve özelliklerini yansıtan önemli yapı elemanlarıdır. Geleneksel pencereler, ahşap oymalar ve süslemelerle zenginleştirilmiş çerçevelerle Türk sanat ve zanaatlarından izler taşımaktadır. Ayrıca, ev sahiplerinin estetik anlayışını ve kişisel zevklerini yansıtmaktadır. Türkiye'nin coğrafyası ve iklimsel çeşitliliği dikkate alınarak, geleneksel Türk evlerindeki pencere tasarımları farklı ölçülerde tasarlanmıştır. Soğuk iklim bölgelerindeki pencere boyutları genellikle daha küçük tutulurken, sıcak bölgelerde havalandırma amacıyla daha büyük pencere tasarımları tercih edilmiştir. Bu tasarım farklılıkları, evlerin iklimsel izolasyonuna uyum sağlama çabasını göstermektedir.

2.3. PENCERE ELEMANLARI

2.3.1. Lento

Lento, genellikle kapı ve pencere gibi yerlerdeki duvar yüklerini yan duvarlara ileterek taşıma işlevini görür. Lento, yan duvarlara oturacak şekilde yerleştirilen küçük açıklıklı taş, beton ya da ahşap kiriş olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bu esnek parçalar 'üst eşik' veya 'atkı' olarak da adlandırılabilir. Lentolar, genellikle sövelerin veya doğrudan pencere açıklıklarının üst kısmında bir atkı olarak yerleştirilmiş ve üst örtüden gelen yükleri yanlara ileterek geniş pencere seçeneklerine olanak sağlayan, çeşitlilik gösteren önemli yapısal elemanlardır. Pencere lento çeşitleri düz atkı şeklinde ve yekpare taşlardan yapılmaktadır.

Anadolu Türk Mimarisinde, pencere lentoları çok sayıda sade bir biçimde bırakılmışken, bazı yapılarda ise kullanılan malzemeye uygun şekilde bezemelerle zenginleştirilmiştir. Ayrıca lentoların kitabelik unsurları da bulunmaktadır [13].

2.3.2. Söve (Söğе)

Söve (söğе), kapı ve pencere açıklıklarının yan taraflarında yer alan düşey çerçeve elemanıdır ve genellikle taş ya da ahşap kullanılarak yapılan dikme şeklindedir. Bu yapı elemanları, kapı ve pencere kasalarının iki yanına yerleştirilmiştir. Söve, başlık, dikme (pencere dikmesi), pervaz ve taşı gibi çeşitli bölümlerden oluşmaktadır. Özellikle alt pencere uygulamalarında, önemli bir eleman olarak yer almışlardır. Pencere söveleri, mono blok taşlardan, parçalı taşlardan, mermerlerden, tuğlalardan ya da ahşaplardan üretilmektedir. Pencere söveleri dört yandan çevreleyerek sınırlayan sövelerin içine, genellikle parmaklıklar ve ahşap pencere çerçeveleri yerleştirilmektedir. Düz yüzeyli taştan yapılan sövelerin yanı sıra, üzerine profilli silmeler ve çeşitli süslemeler işlenen ya da kitabeler yerleştirilen sövelerde bulunmaktadır. Süslemelerin sadece dış cephe yüzeyleri ile sınırlandırılmayıp, bazı örneklerde iç yüzeylerde de görülmektedir [13].

2.3.3. Telaro

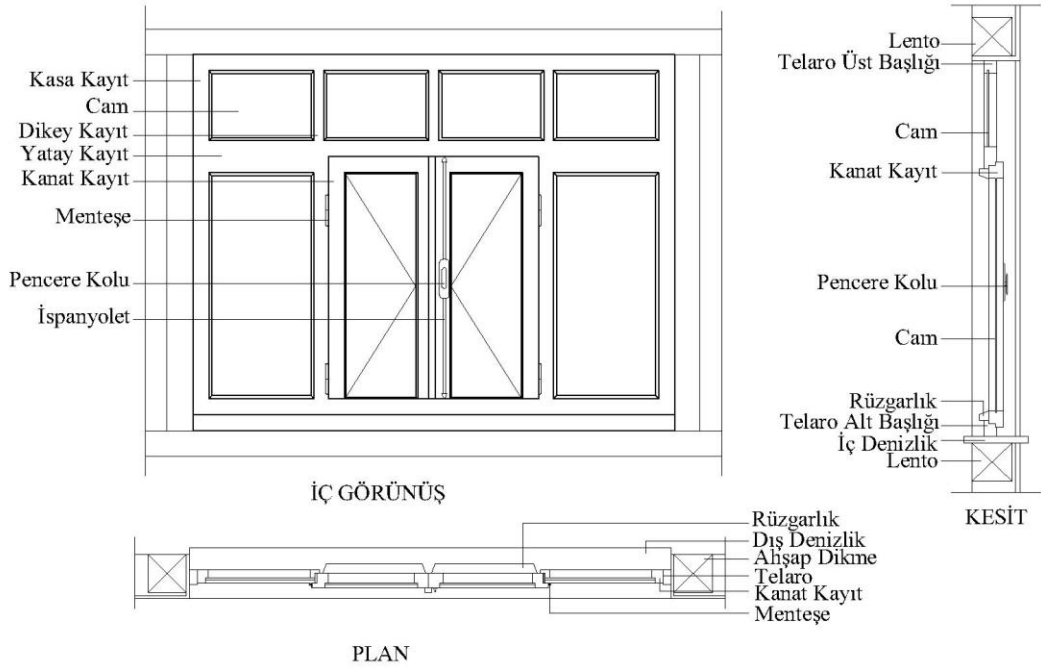
Pencerenin duvarla bağlantılarını sağlayan hareketsiz bölüme "telaro" denir. Açılabilir pencerelerde, kanat, menteşe aracılığıyla telaroya monte edilmektedir. Ayrıca menteşe, kanadın hareketini sağlamak ve kanattan ayrılan telaroya yük aktarımı için kullanılan metal bir destektir. Menteşenin yerleştirme şekli, kanadın ayrılma yönünü belirler. Kanat boyutu ve ağırlığına bağlı olarak menteşe sayısı artırılabilir. Sürgülü pencerelerde kanadın açılması veya hareket etmesi dikeyde yatayda açılan kanal içinde hareketi ile sağlanmaktadır [6].

2.3.4. Pervaz

Pervaz, pencere telarosunun duvar sıvalı birleşim yerini örtmek amacıyla kullanılan ve pencerenin iki yan ile üst kısmında yer alan bir yapı elemanıdır. Çift yüzeyli pencerelerde, iç kanadın taşınması sırasında kasayla birlikte kanat için yuva oluşturan bu eleman, aynı zamanda iç mekanın estetiğini sağlamak için kullanılmaktadır. Pervaz ile telaro arasında yer alan 'kasa', iç sıra ile düzgün bir şekilde bitirilerek ve bir zıvana yoluyla telaroya bağlanmaktadır [6].

2.3.5. Kanat

Telaro ya bir menteşe aracılığıyla bağlı olan hareketli taşıyıcı 'kanat' olarak tanımlanmaktadır. Pencere doğramasında, kanat ve telaro arasındaki birleşim yerinde, hava, su, toz gibi istenmeyen grupların iç mekana geçişini engellemek amacıyla telaro-kanat birleşimi oluşturulmuştur. Kanat kapatıldığında, aradaki derzin sızdırmazlığını sağlamak amacıyla, kanat ve telaro yüzeylerinde birbirine uyumu sağlayan ve tamamlayıcı özelliklerdeki lamba (girinti) ve zıvana (çıkıntı) denilmektedir. Pencere kanadını oluşturan çerçevenin düşey elemanlarına "seren" adı verilmektedir. Serenler, menteşe ve kilit sistemlerinin taşıyıcı unsurlarıdır. Çift eksenli pencere doğramalarında, alt başlıkta da menteşe bulunması mümkündür. Ayrıca, yatay eksenli, alttan ya da üstten menteşeli pencerelerde, pencerenin alt başlığı veya üst başlığı da bu fonksiyonu yerine getirebilmektedir. Pencere kanadını oluşturan çerçevenin üst parçasına "üst başlık"; alt parçasına "alt başlık" denir. Pencereyi yatay olarak bölen sabit ara başlığa "yatay kayıt"; pencereyi düşey olarak bölen sabit ara dikmeye de "düşey kayıt" denir [6].

Şekil 2. 5. Pencere Elemanları

2.4. PENCERE ÇEŞİTLERİ

2.4.1. Düşey Sürme Pencereler (Giyotin)

İslâmiyet'in etkisiyle, dışarıya açılan pencereler yerine genellikle avludan ışık sağlamak

amacıyla tasarlanmış cephe düzenlemeleri ön plana çıkmıştır. İçe kapanık bir yaşam tarzını benimseyen Türk toplumlarında, düşey sürme pencereler, Batı etkisiyle birlikte görülmeye başlanmıştır. Pencerelerin, evin genel tasarımında çeşitli biçimlerde kullanıldığı gözlemlenmektedir. Aynı yörelerde inşa edilen evlerin cephe özellikleri ve pencere boyutları genellikle benzerlik göstermektedir. Pencere sistemleri, ahşap kepenkler, ahşap kafesler veya demir parmaklıklar şeklinde tasarlanmış olup, her biri mekan için hem estetik hem de işlevsel katkılar sunmak amacıyla düzenlenmiştir. Dışa doğru açılan ahşap kepenkler, güvenlik ve mahremiyet gibi işlevsel faaliyetlerle ilgili değil, genellikle dekoratif bir şekilde kullanılmaktadır. Ahşap kafesli pencereler mahremiyet sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Bu kafesler, genellikle küçük kafesçikler bırakılacak şekilde üretilirken, güvenlik amacıyla kullanılan modellerde ise ahşabın kesiti daha büyük olabilmekte ve kafesler, geçişi engelleyecek şekilde tasarlanmıştır. Demir parmaklıklar, esas olarak güvenlik amacıyla kullanılmaktadır. Ancak günümüzde bu tür parmaklıkların estetik açıdan çeşitli örnekleri bir arada bulunmakta, bazı uygulamaların görsel açıdan basit ve hoş olmayan bir görünüme sahip olduğu da gözlemlenmektedir. Camlı kanatlar, mekanın hem iç hem de dış bölümünde çeşitli avantajlar ve estetik katkılar sunacak şekilde tasarlanmıştır. Bu kanatların genellikle vitray teknikleriyle işlenmiş olup, pencere sağlamlığının işlenmesi amacıyla alçı, kurşun ve beton gibi vitray malzemelere rastlanmaktadır (Şekil 2. 6.) [6].

Şekil 2. 6. Düşey Sürme (Giyotin) Pencere

2.4.2. Çift Kanatlı Pencere

Çift kanatlı sistemde, genellikle her biri ayrı ayrı açılabilen iki kanattan oluşan pencere türleridir. Bu pencere türü, daha verimli bir hava sirkülasyonu sağlayarak iç mekanın daha etkili bir şekilde havalandırılmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca, çift kanatlı pencerelerin büyük cam kütlelerine sahip olması, doğal ışığın mekana daha fazla girişini mümkün kılmaktadır. Geleneksel Türk evlerinde sıklıkla kullanılan malzemelerden biri olan ahşap, iç mekan tasarımında önemli bir yer tutmaktadır. Çift kanatlı pencerelerin çerçeveleri genellikle ahşaptan imal edilmiş olup, bu durum geleneksel Türk evlerinde doğal malzemelerin tercih edildiği geleneksel bir tasarım özelliği sunmaktadır (Şekil 2. 7.) [14].

Şekil 2. 7. Çift Kanatlı Pencere

2.4.3. Tepe Pencereleri

Tepe pencereleri, iç mekanlara doğal ışık girişini sağlamak amacıyla tavanda açılan ve genellikle sabit alçı içliklerle kapatılan pencere türleridir. Anadolu Türk Mimarisinde, özellikle kubbe kasnakları ile kubbelerin eteklerine yerleştirilmiş, Beylikler Dönemi'nde başlamış ve Osmanlı Dönemi'nde önemli bir mimari yapı elemanı haline gelmiştir. Bu pencere türleri, yapıların üst örtüden aydınlatılmasına katkı sağlarken, havalandırma işlevi bulunmamaktadır [13].

2.4.4. Muntabık Pencereler

19. yüzyılda, ısı ve ses yalıtımının sürdürülmesi amacıyla ardışık şekilde yerleştirilen iki pencerenin oluşturduğu pencere türüdür. Bu pencere türü, kare, dikdörtgen ve elips gibi farklı geometrik formlarda tasarlanmıştır. Yapımında ise genellikle ahşap malzeme kullanılmıştır [15].

3. ANADOLU MİMARİSİ KAPILARI

Kapı, bir mekâna giriş ve çıkış sırasında geçilen yapı ya da bölme olarak tanımlanmaktadır [16]. Bu tanım, yalnızca fiziki bir öge olarak değil, aynı zamanda sosyo-kültürel, siyasi, edebi, sanatsal ve dini bağlamlarda da çeşitli çağrışımlar taşımaktadır. Kapıların biçimi ve işlevi, bulunduğu coğrafyanın iklim koşulları, yapısal özellikleri ve yerel kültürel faktörlere bağlı olarak şekillenir. Kapılar hem insanların hem de mekanların anlamını ifade eden önemli yapı elemanlarıdır. Kapı, kişinin sosyo-kültürel ve ekonomik ifadesini kapsayan bir unsurdur. Kapılar, fiziksel olarak mekanları bağlama işlevini görür; iç mekandan dış mekana, dış mekandan iç mekana veya bir mekandan başka bir mekana geçişi sağlama görevini yapmaktadır [16]. Kapı, binaya dışarıdan giriş sağlarken, aynı zamanda dışarıdan girişe karşı korunmayı da sağlamaktadır. Kapıların, sundukları amaçlara ve işlevselliğe göre büyük çeşitlilik göstermektedir. Konutlarda, genellikle sıcak ve davetkar bir özellik taşıırken, dini yapılarda mevcut dini öğretilere uygun olarak, insanın huzuru ve korku duygusunu gösterecek şekilde tasarlanmıştır. Banka gibi kurumsal yapılarda ise ciddi ve güven verici bir görünümle dikkat çekmektedir. Binalarda, genel canlılık ve tesirini arttıracak en önemli unsurlardan biridir. Örneğin Türk-İslam sanatında, binaların bazılarında kapı bina haline gelmiş ev binayı simgeleyen bir yapı elemanı olmuştur [16].

Sade ve sakin cepheli binalarda kapının rengi ve şekli önemli bir estetik değeri taşımaktadır. Bu tür cephelerde, pencere gibi boşlukların bir şekilde düzenlenmesiyle elde edilen sadelik içinde, kapının, binanın görsel estetiği açısından en belirgin ve etkileyici olması gerekmektedir. Kapılar, insanlık medeniyetiyle tanıştığımız ilk dönemlerden itibaren, insanların yapı inşasında önemli bir rol oynamıştır. Bu rol, sadece saraylar, kiliseler, camiler ve hamamlar gibi toplumsal mekanlarla sınırlı kalmamış, aynı zamanda daha mütevazı yapılar olan köy evleri gibi bireysel yapıların da temel unsurlarından biri haline gelmiştir. Hem büyük hem de küçük avlu kapılarında, bu tür yapılar için belirgin bir motif oluşmuştur. Kapılar, yalnızca binanın dış süsünü ve estetik gücünü korumakla kalmaz, aynı zamanda bina sahibinin mevki ve maddi durumu hakkında da ziyaretçilere önemli ipuçları sunmaktadır. Ayrıca yapıların iç düzeni, konforu ve güzelliği konusunda da öne çıkan ipuçları vermektedir [17].

Geleneksel Türk evleri incelendiğinde, diğer mimari yapılar gibi, ahşap işçiliklerinin büyük bir öneme sahip olduğu ve estetik ile kültürel farklılıkların bölgesel farklılıklar

gösterdiği gözlemlenmektedir. Bu farklılıklar, kapı tasarımlarında da belirgin şekilde etkisini göstermektedir. Genel olarak, geleneksel Türk evlerinde kullanılan kapılar, avluya, bahçeye veya doğrudan evin zemin katına açılan, çift kanatlı ahşap malzemeden yapılmış elemanlardır. Bu kapılarda, kullanılan ahşap malzemelerin hava koşullarına ve darbelere karşı yüksek dayanıklılığa sahip ağaç türlerinden seçildiği, kanatlarının arkasında çapraz desteklerin bulunduğu, bu desteklerin ve kapı parçalarının demir perçinler ve çivilerle sabitlendikleri dikkat çekmektedir. Sokaklara açılan kapılar teknik olarak bahçeye ve avluya açılan kapılardan farklılık göstermemekte fakat form ve boyut açısından bazı farklılıklar gözlemlenebilmektedir [18].

3.1. KAPILARIN TARİHSEL GELİŞİMİ

Türk kültüründe kapıların tarihi incelendiğine eşik ve kapı kelimelerinin genelde aynı amaç için kullanıldığı görülmektedir. Uygurlar dönemine kadar gidildiğinde kelimenin köküne “kapağ” olarak rastlanmaktadır ve kapılar kullanım yerine göre ev kapısı, kale kapısı, saray kapısı ve bahçe kapısı olarak ayrılmaktadır [18]

3.1.1. Tarih Öncesi Dönemde Kapılar

Mağara veya ağaç kovuğu gibi doğal barınaklarda varlığını sürdüren topluluklar, bu girişleri hayvan derisiyle örterek güvenlik sağlama yöntemlerine yönelmişlerdir. Neolitik Çağ'ın önemli yerleşimlerinden biri olan Çatalhöyük'te, konutlarda kapının mevcut olmadığı bilinmektedir. Evlere çatılarda bulunan açıklıklardan erişilmiştir. Diğer bir önemli Neolitik yerleşim olan Aşıklı Höyükte ise iç mekanlarda odalar arası geçişi sağlayan kapılar ve geçişler yapılmış olup, evlere girişler ise Çatalhöyük'te olduğu gibi çatılardan girilmiştir. Neolitik Dönem'in sonlarına doğru yapılan konutlarda ise, evlere giriş için mil etrafında dönen deri kayışlarla çalışan kapılar tasarlanmış ve bu kapılarda, güvenlik amacıyla mühürler kullanılmıştır. Kalkolitik Dönem yerleşmesi olan Hacılar Yerleşmesinde, konutlar dikdörtgen planlı olup, cepheden kapı ile giriş sağlanmaktadır. Kapadokya'daki yer altı şehrinde ise taş malzeme kullanılarak yapılmış, daire şeklinde olup dönerek açılıp kapanabilen kapılar gözlemlenmektedir (Şekil 3. 1.). Avrupa'da bulunan en eski kapı örneği, M.Ö. 3000'li yıllara tarihlenen, İsviçre'de keşfedilen kapının kalıntısıdır. Bu kapı, 5000 yıl öncesine ait olup, 1,5 m uzunluğundandır. Arkeolojik incelemeler, kapının kavak ağacından üretildiğini ve üzerinde kulpunun hala durduğu tespit edilmiştir [19].

Şekil 3. 1. Kapadokya Yeraltı Şehrine Ait Döner Kapı [20]

3.1.2. İlk Çağ Uygarlıklarında Kapılar

Eski Mısır Uygarlığında, kapıların çağdaş dünyaya geçişin sembolik birer aracı olarak kabul edilmiş ve bu inanç, temel yapılar ve mekânlar için kapıların özenle tasarlanmasına yol açmıştır. Özellikle dini yapılar ve mezar yapılarında "yalancı kapı" uygulaması yaygın bir gelenek haline gelmiştir. Bu yalancı kapılar, ölümlerin ölümden sonra hayata geçişini simgeleyen önemli bir ritüel unsuru olmuştur [19].

Eski Mısır mimarisinde kapı açıklıkları genellikle kemerlerle değil, masif lentolarla kapatılmıştır. Yapıların inşasında, yumuşak yapısı nedeniyle en çok tercih edilen taş türü kalker olmuştur. Ancak ilk çağlardan itibaren granit, özellikle kapı çerçevelerinde, geçitlerde ve iç mekan kaplamalarında yoğun olarak kullanılmıştır [21].

Konutların ahşap lentolu giriş kapılarının üzerinde, iç mekanın havalandırılmasını sağlayan delikler mevcuttur. Kapı kanadı, kilit ve sürgü gibi unsurlar ahşap malzeme ile üretilmiştir. En eski kapı tasvirlerine İncil'de rastlanmakta olup, bu tasvirlerde Kral Süleyman'ın sarayının kapılarının zeytin ağacından yapılmış ve altın ile kaplanmış olduğunu belirtmektedir [19].

Mezopotamya'da iç mekan kapılarının deri ile kaplandığına dair bilgiler bulunmaktadır. Bu kapıların ahşap parçaları, düzgün bir yüzey elde etmek amacıyla düzleştirilerek şekillendirilmiş ve nem ile soğuğa karşı gerilimi sağlamak için bitüm ile kaplanmış. Üzerine deri kaplama yapılmış olan bu kapılar, genellikle büyük yapılar olan saray ve tapınaklarda kullanılmıştır. Bu tür yapılardaki kapılarda, kapı kaplaması ve mafsalları için kırk öküz derisi tercih edilmiştir. Ev kapılarında ise iki veya altı öküz derisi kullanıldığı

bilinmektedir. Ayrıca kapılarda metal kuşaklar birleştirici eleman olarak kullanılmıştır. Kilit ve sürgü mekanizmalarında ise örülmüş deri kayışlar kullanılmıştır. Deriler, lentolar üzerine asılarak çeşitli desenler elde edilmiştir [19].

Mezopotamya'da, günümüz kilit sistemlerine benzer ilk örnekler, Khorsabad Sarayı'nın kazıları sırasında ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu kilit sistemi, ahşap olarak muhafaza edilmiş olup yaklaşık 4000 yıllık bir geçmişe sahiptir. Benzer bir kitleme sistemi, Eski Mısır'da da kullanılmıştır ve aynı prensibe dayalı kilit sistemleri, günümüzde Anadolu'nun bazı bölgelerinde hala kullanılmaktadır. Bugünküne benzer şekilde menteşeler ise Anadolu ve Mezopotamya'da kullanılmıştır [19].

Yunanlılar, Etrüskler ve Romalılar, kapıyı hem tek kanatlı kapı hem de çift kanatlı kapı kullanmışlardır. Bu kapılar, evlerde genellikle ahşap, dini ve anıtsal yapılarda ise bronz olarak üretilmiştir. Yunan tapınaklarının portallarında sıklıkla bronz dökümler kullanılmıştır. Vitruvius, portallerin biçimlerini Dor ve İyon düzenlerine göre sınıflandırarak, kapıyı menteşe yerinden pervazına kadar bir oranlar bütünlüğü olarak tanımlamıştır. Yunan konutlarında dış kapı üzerinde, kapının açılıp kapanmasını sağlayan bir kayış sistemi yerleştirilmiştir, ayrıca dışarıdan gelenleri görebilmek amacıyla da kullanılmıştır. Yunan evleri genellikle sade tasarım tercih edilmiştir. Kapıları iki kanattan oluşmaktadır ve bu kapılar biçim olarak yukarıdan aşağıya doğru genişlemektedir [19].

Romalılar, karakteristik olarak sağlam yapılı bronzdan yapılmış çift kanatlı kapıları sıkça kullanmışlardır. Bu kapılar genellikle eşik ve lentodaki soketlere yerleştirilen pivotlar ile desteklenmiştir. En eski örneklerden biri, Roma Pantheon Tapınağı'nda bulunan ve 7,3 metre yüksekliğe sahip olan çift kanatlı bronz kapılardır (Şekil 3. 2.). Bununla birlikte, Yunan, Etrüsk ve Roma uygarlıklarında taş malzemeden yapılmış kapılar da mevcuttur. Özellikle kereste kaynağının sınırlı olduğu Suriye'deki Hauran bölgesinde, kapılar taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir [19]. Roma Uygarlığında, sürmeli ve katlanır kapı sistemleri teknik olarak geliştirilerek etkin bir şekilde kullanılmıştır. Güncel olarak kullandığımız kilit ve anahtar değişimine dayalı kapı güvenlik sistemleri, Romalılardan kalma bir teknolojidir [19].

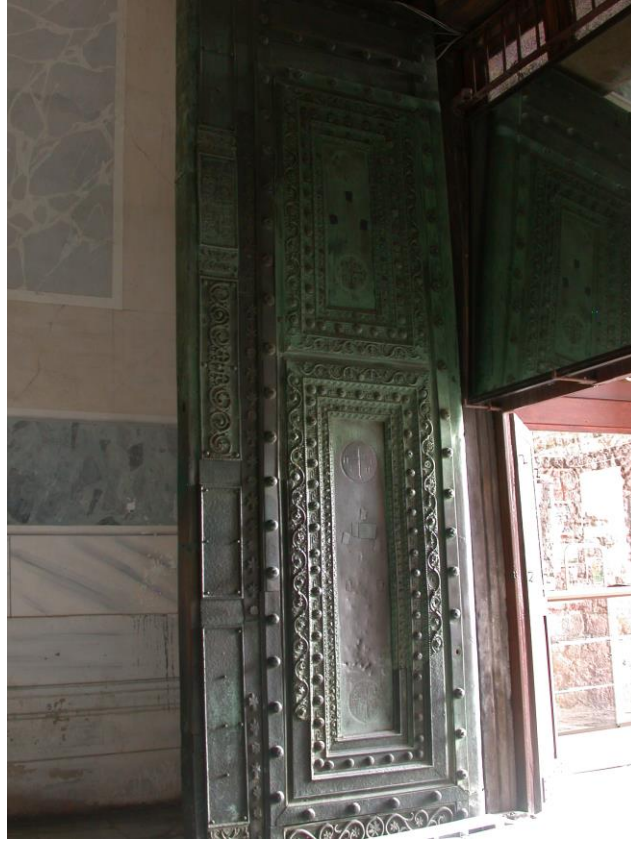
Şekil 3. 2. Pantheon Tapınağı Bronz Kapı

Romalılar döneminde, genellikle kapılar ahşaptan yapılmış olup, iki kanatlı ve içeriye doğru açılmaktadır. İmparatorluk döneminde ise bu kapılar daha dar ve yüksek formda inşa edilmiştir. Kapı tokmakları sıklıkla, ekseriya bir Medusa, bir kadın ya da erkek olarak tasarlanmıştır. Kapıların eşiği önüne ve yere “sefa geldiniz” sözü yazılı taşlar yerleştirilmiştir. İbadet yerlerinin kapıları ise sütunlu revaklarla desteklenmiş olup, bu yapılar “profile” ya da “ön revak” olarak adlandırılmıştır [21].

3.1.3. Orta Çağ Döneminde Kapılar

Orta Çağ mimarisinde kapı tasarımı yaygın olarak bakır ve alaşımları kullanılmıştır. Bu dönemin önemli yapılarından olan Ayasofya, Beytullahim Doğuş Kilisesi, Aix-la-Chapelle Katedrali, Aachen Katedrali ve Floransa katedrali gibi örneklerde, bronz kapılar, Orta Çağ'ın Malzeme, donanımları ve teknik özellikleri gösteren önemli örnekler arasında yer almaktadır. Roma uygarlığının panelli kapı tasarım ve montaj tekniği, Bizans ve Romanesk mimarisi tarafından devam ettirilmiştir. Bizans dönemi, döküm kapı sanatını korumuş ve en dikkat çekici örneklerden biri olarak İstanbul'daki Ayasofya'da yer alan " The Beautiful Gate- Güzel Kapı " adıyla bilinen çift kanatlı bronz kapı öne çıkmaktadır (Şekil 3. 3.). Ayasofya'da bu kapının dışında, bronzdan yapılmış başka kapılar da bulunmakta ve bunlardan biri de "İmparator Kapısı"dır. Orta Çağ'da bronz kapılar genellikle panellerde halinde döküm olarak yapılmıştır. Orta Çağ'ın XII ve XIII

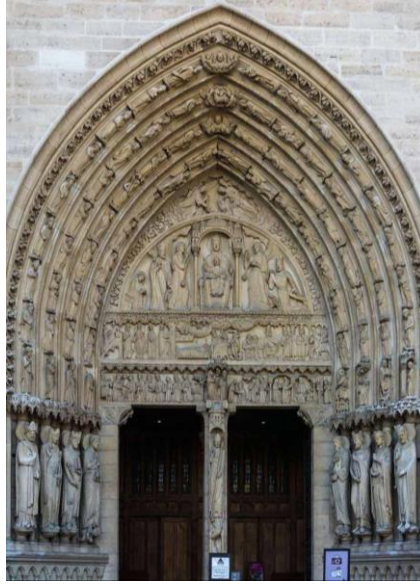
yüzyıllarda kapıdaki semboller önemli bir rol oynamaktadır. Bu semboller, kapının üzerindeki motifler ve mühürler aracılığıyla itibar, prestij, statü ve servet gibi anlamlar taşımaktadır. Kapılar, mevcut olan ürünlerle geliştirilmiş olup, malzeme olarak meşe ağaçları kullanılmıştır; bunun dışında bakır ve bronz da tercih edilmiştir. Katedral ya da kale gibi yapılarda, kapılar dışsal tehditlere karşı güvenliği sağlamak amacıyla demir kuşaklarla güçlendirilmiştir. Ayrıca, bu kapılar genellikle zincirler aracılığıyla açılıp kapanabilir hale getirilmiştir [19].

Şekil 3. 3. Ayasofya Bronz Kapı [22]

3.1.3.1. Gotik Dönemi Kapıları

Gotik Dönemi denildiğinde, ilk akla gelen yapılar arasında Notre Dame Katedrali önemli bir yer tutmaktadır. Notre Dame Katedrali'nin kapıları, işlemleri ve üzerlerindeki tasvirler bakımından benzersiz örnekler sunmaktadır (Şekil 3. 4.). Ne yazık ki; Notre Dame Kilisesi'nin yanması ile kapıları da zarar görmüştür. Katedralin ana cephesinde, gül penceresinin hemen altında yer alan üç görkemli taş kapı, üzerlerinde bulunan yirmi sekiz heykel ile dikkat çekmektedir [19].

Şekil 3. 4. Notre Dame Kilisesi Kapısı [23]

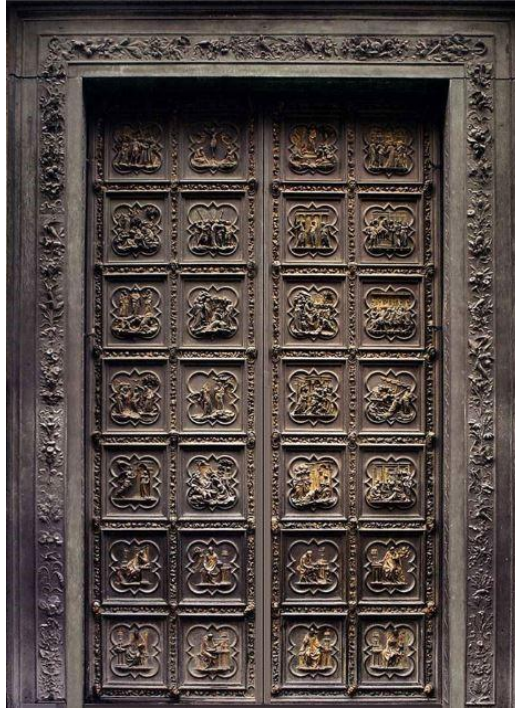
Floransa'da bulunan Baptistery'nin çift bronz kapıları, İtalyan heykeltıraş Andrea Pisano tarafından 1330 yılında yapılmış ve Avrupa'daki ilk Gotik bronz kapılar olarak kabul edilmektedir. Bu kapılarda, İncil'den alınan yirmi dört sahne işlenmiş ve Fransız dekoratif motiflerinden yararlanılmıştır. Orta Çağ döneminde, taş kapılar da yapılarında önemli bir yer tutmuş, örneğin Ayasofya'da yer alan "Cennet ve Cehennem Kapısı" mermerden inşa edilmiş ve sanat tarihi açısından büyük bir önem taşımaktadır (Şekil 3. 5.). Bu kapının bir yüzü cenneti, diğer yüzü ise cehennemi simgelemektedir. Ayrıca, Orta Çağ'da özellikle sandıklar için ayrı kilit ve menteşe sistemleri, mücevherat, gemi yapımı ve özellikle kapılarda kullanılmıştır. Bu teknolojik yenilikler, biçimsel ve işlevsel açıdan Rönesans ve Aydınlanma Çağı'nda devam etmiştir [19].

Şekil 3. 5. Ayasofya Cennet-Cehennem Kapısı [24]

3.1.3.2. Rönesans Dönemi Kapıları

Orta Çağ'da kapının kullanım özellikleri, Rönesans Dönemi'nde de benzer şekilde olmuştur. Rönesans döneminde, bronz heykel alanında çalışan heykeltıraşlar, kapı panellerinde tasarım oluşturmak amacıyla bu malzemeyi tercih etmişlerdir. Bu tür kapıların en ünlüsü, 1330 yılı civarında Andrea Pisano tarafından yapılan ve St. John'un hayatını anlatan kabartmalarla çerçeveli San Giovanni Katedrali'nin güney yan kapılarıdır. Bu tablo, yirmi sekiz etkileyici panelden oluşmakta olup, her biri St. John'un gösterdiği bir sahneyi tasvir etmektedir. “Cennet Kapısı” olarak bilinen kapı on ayrı panele ayrılmıştır. Bu panellerde, Eski Ahit'ten alınan sahneler, her iki kapıda da soldan Sağa ve yukarıdan aşağı doğru birbirini izleyen sahneler sunmaktadır (Şekil 3. 6.) [19].

Şekil 3. 6. San Giovanni Katedrali Cennet Kapısı [25]

3.1.3.3. Barok Dönemi Kapıları

Barok dönemi mimarisinde, yaşamın kuralcı yapısı teatral bir şekilde ön kapıda yansıtılmıştır. Bu kapı türlerinden, sahnenin arka planı kadar dinamik ve bir kalenin girişi kadar güçlü ve etkileyici bir etki yaratmayı amaçlamıştır. Yapının yan duvarlarında sütunlar veya sıvalar (süngerler) ile desteklenmiştir. Bu sütunlar, genellikle sade ve Dorik uzatmalı olup, bolluğu sınırlayıcı, süsleyici ya da zengin (lüks) bir görünüm elde etmek

amacıyla inşa edilmiştir. Eğer süsleme amacı güdülmüşse, sütunlar yivli, burgulu veya dekoratif süsleme panelleri ile zenginleştirilmiştir. Yapının üst parçası, alınlık içinde dini tasvirler yer almaktadır. Alınlık, yaptıran kişinin değerlerine, soyuna ya da eğitimine bağlı olarak farklı biçimlerde tasarlanabilmektedir; sade kıvrımlar ya da kuğu şekilli parçalı detaylarla bulunabilmektedir. Ayrıca alınlık kısmı oymalı süslemelerle tamamlanmış; bu süslemeler bazen kapıyı dahi arka planda bırakmaktadır [21].

3.1.4. 19. Yüzyılda Kapılar

Rönesans'tan XIX. Yüzyıla kadar kapıların malzeme ve teknik özelliklerinde belirgin bir değişim gözlemlenmemektedir. Bu dönemdeki değişimler, genellikle Barok, Rokoko, Ampir ve Neoklasik gibi sanat akımlarının unsurlarına dayanmaktadır ancak kapı tasarımlarındaki belirgin dönüşümler XIX. Yüzyıldan itibaren ortaya çıkmaya başlanmıştır. Victoria Dönemi, diğer birçok alanda olduğu gibi, kapı tasarımında da yenilikler getirmiştir. Buhar gücü ve sanayileşmenin hızla ilerlemesiyle birlikte, menteşe üretimi önemli bir dönüşüm geçirmiştir. Kısa bir süre içinde, kalıcı gelişmiş mekanik teknolojiler sayesinde, menteşe üretimi gerçekleştiren makineler yaygınlaşmış ve bu dönemde daha karmaşık menteşe modelleri, önceki üretim yöntemlerine kıyasla çok daha hızlı ve düşük maliyetli üretilenmiştir. XIX. yüzyılda, kapı menteşelerinin daha düzgün bir şekilde açılabilmesi amacıyla rulmanlı menteşe ve düzgün yüzeyli menteşe gibi yenilikler ortaya çıkmıştır. Çarpma kapı menteşesinin icadı, çarpma kapıları ve zeminle sabitlenen kapı duraklarının dünya genelinde dağıtımına yol açmıştır. Victoria Dönemi'nde ise kapıların en belirgin özelliği, her gün bakımla yapılan cilalı mobilya tarzındaki tasarımlarıdır. Bu dönemdeki kapılarda genellikle cam veya vitraylı bölüm yer almaktadır. Yüzyıl boyunca Gotik Revival ve Arts and Crafts Hareketleri, vitray kullanımı odaklı ilgiyi yeniden canlandırmıştır. Bu dönemde, William Morris tarafından Orta Çağ temalarına dayanan çiçek desenleri ve tasarımlarına sahip zarif cam paneller yoğunlukla kullanılmıştır (Şekil 3. 7.). Morris, vitrayın yanına ek olarak, cam boyama sanatını da teşvik etmiştir. Dökme demir, XIX. yüzyılın ilk yarısında kapı donanımları için yaygın olarak kullanılan bir malzeme haline gelmiştir. Bu dönemde, kapı kolları, tokmaklar ve menteşeler gibi unsurlar için özel tasarımlar yapılmasına olanak sağlanmıştır. XIX. yüzyılın sonlarına doğru, kapılarla ilgili bir dizi yeniliği ortaya çıkarmıştır. Özellikle 1880'li yıllarda döner kapıların kullanıma başlaması, bu yeniliklerin başında gelmektedir. Döner kapılar, gürültünün, rüzgarın ve yağmur gibi dış etkenlere karşı mükemmel bir koruma sağladığı görülmektedir [19].

Şekil 3. 7. William Morris Tarafından Tasarlanan Kapı [19]

3.1.5. 20. Yüzyılda Kapılar

XX. yüzyıl, kapı malzemesi kullanımı ve teknoloji açısından önemli bir gelişme göstermiştir. XX. yüzyılın başlarında çelik üretiminin inşaat sektörüne girmesiyle birlikte, çelik malzeme aracılığıyla kapı kasalarında ve kanatlarında kullanılmaya başlanmıştır. 1950'li yıllardan itibaren çelik kasa ve çelik kapı kanatlarının üretimi yaygınlaşmış ve çelik kapı sektörü önemli bir büyüme göstermiştir. Bu gelişmelerin yanında, Alüminyum ise 1800'lü yıllarda keşfedilmiş olmasına rağmen, kapı üretimi kullanımına ancak 1920'li yıllarda başlanmıştır. 1930'lu yıllarda, Art Deco tarzının alüminyum sürme kapı modelleri ortaya çıkmıştır. 1970'li yıllardan itibaren alüminyum kapıların kullanımı yeniden artış gözlemlenmiştir. Bu malzeme uzun ömürlü, darbelere karşı dayanıklı olması nedeniyle, özellikle mağaza girişleri ve büro mekanları gibi ticari alanlarda kullanımı daha çok tercih edilmiştir [19].

Fiberglas malzemesinin keşfedilmesi XIX. yüzyıla kadar dayanmakla birlikte, kapı üretimi kullanımı 1980'li yıllarda mümkün olabilmektedir. 1981 yılında Special-Lite Şirketi, dünyanın ilk alüminyum kasası ve fiber takviyeli plastik (FRP) hibrit kapısını üretmiştir. Bu yenilik, malzeme kullanım dayanıklılığını sağlayan bir çözüm sunmuştur. 1983 yılından itibaren ise çerçevesiz cam kapılar üretimde görülmeye başlanılmıştır. Orta kalınlıkta lif levha (MDF), yüksek yoğunluklu lif levha (HDF), yonga levha, kontrplak

ve kontratabla teknolojilerindeki gelişmeler, bu malzemelerin kapı üretiminde yaygın bir şekilde kullanılmasına olanak tanımıştır. 1990'lı yıllardan itibaren kapı kanatlarının ağırlığının ve maliyetinin azaltılması amacıyla, aynı zamanda yüksek dayanıma sahip seri kapı üretim anlayışı gelişmiştir. Bu dönemde, içi petek biçimli kağıt, dışı MDF kaplı hazır panel kapıları ortaya çıkmıştır (Şekil 3. 8.). 1990'lı ve 2000'li yıllarda, PVC (Polivinil Klorür) kapılar, uygun maliyet ve bakım kolaylığı ile ahşap ve metal kapıların yeri alınırken, lamine ahşap profilden üretilen kapılar ise çevreci bir yaklaşımla mekanlarda yerini almıştır [19].

Şekil 3. 8. MDF Kapı Modeli [19]

3.1.6. Anadolu Mimarlığında Kapı

3.1.6.1. Bizans Mimarisinde Kapı

Roma İmparatorluğu'nun 395 yılında parçalanmasının ardından, Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu, 1453'te İstanbul'un Fatih Sultan Mehmet tarafından fethedilmesine kadar varlığını sürdürmüştür. Bizans uygarlığı, Roma ve Yunan geleneklerinin Hristiyanlık öğretileriyle birleşiminden doğmuş bir kültürel ve siyasi yapıdır. Bizans kenti, VII. yüzyılda Yunanlılar tarafından kurulmuş olup, zamanla yapılan çeşitli eklemelerle Haliç'ten Marmara'ya kadar uzanan yaklaşık 6,5 kilometre uzunluğunda surlarla

çevrilmiştir. Bizans mimarisinin temel karakteristikleri, kubbelerin kullanımında belirginleşmektedir. Ayrıca, Bizans mimarisi, tuğla kullanımıyla ön plana çıkmaktadır. Kemerler ve kubbeler, esasen tuğla ile inşa edilmiştir. Bizans sanatında iç mekan tasarımı önemli bir yer tutmakta olup, mozaikler, freskler, ikonalar ve minyatür gibi sanatsal unsurlar, bu mimariyi süslemiştir. Kapı ve pencereler genellikle yuvarlak kemerli olarak tasarlanmış olup, buna ek olarak daire kemeri, düz kemer ve stilted kemer gibi farklı türde kemerler kullanılmıştır. Bizans surlarının üzerinde on adet giriş kapısı yer almakta olup, bunlardan en ünlüsü olan Altın Kapı, mermerden inşa edilmiştir (Şekil 3. 9.). Kalenderhane Camii içindeki duvarda işlenmiş olan detaylı kapı figürleri ise oldukça dikkat çekmektedir. Bu figürlerden biri, lentolu bir kapı olup, iki yanda yer alan sütunlar üzerine oturtulmuş üçgen alınlık içinde bir kemer yer almaktadır. Kapı kanatlarındaki işlemler de oldukça belirgin bir şekilde gösterilmiştir [21].

Şekil 3. 9. Bizans Surları Altın Kapı [26]

3.1.6.2. Selçuklu ve Osmanlı Mimarisinde Kapı

Anadolu Selçuklu döneminde taç kapılar, yapıların en önemli ve en belirgin biçimde ortaya çıkmıştır. Bu yapılar, genellikle anıtsal bir görünüme sahip olup, bazen tüm yapıya hakim olacak şekilde ve zengin süslemelerle tasarlanmıştır. XIII. yüzyılın ilk yarısında taç kapılar, yapıların ana cephesine anlam kazandıran tek mimari öge olarak öne çıkarken; aynı yüzyılın ikinci yarısında ise taç kapılar, ön cepheyle birlikte değerlendirilmiş ve

pencere gibi diğer gelişmelerle birlikte görülmeye başlanmıştır. Selçuklu dönemindeki evler, yalnızca mimari bileşenlerle değil, aynı zamanda taş oyma işçiliğiyle de dikkat çeken unsurlar olmuştur. Kervansaraylarda ise bezemeler genellikle sadece kapılarda yer almaktadır. Taç kapıları, genellikle cepheden yan kanatlara sahip, dikdörtgen prizma şeklinde inşa edilmiştir. Bu kapıların boyutları, bulundukları ve cephe tasarımının büyüklüğüne göre değişiklik göstermektedir. Bu nedenle en fazla anıtsal özellik taşıyan taç kapılara cami, medrese ve han gibi büyük boyutlu yapılarda ön plana çıkmıştır. Anadolu Selçuklu dönemi taç kapılarında, özellikle en-boy oranına dikkat edilmiştir ve bu oran genellikle 2/3 civarında sabit tutulmuştur [21].

Anadolu Selçukluları döneminde bazı yapılar üzerinde kapı tokmaklarına rastlanmaktadır. Anadolu'ya ait kapı tokmaklarının en eski örnek Artuklulara aittir. Mardin'deki Cizre Ulu Cami'nin kapısında yer alan, XIII. yüzyılın başlarında tarihlenen ve ejderhalar halinde işlenmiş bir çift tokmağın örneği, İstanbul'daki Türk ve İslam Eserleri Müzesi'nde ve Kopenhag'daki David Koleksiyonu'nda sergilenmektedir (Şekil 3. 10.). XV. yüzyıldan itibaren Osmanlı İmparatorluğu ile birlikte kapı halkaları ve tokmakları daha geniş bir yaygınlık kazanmış ve bu nesneler, bir sanat dalı halini almıştır [27].

Şekil 3. 10. Cizre Ulu Cami Tokmağı [28]

Anadolu Selçukluları döneminde günümüze ulaşan ahşap eserler, genellikle kapı kanatları ve minberler şeklindedir. Kapı kanatları, dönemin karakteristik özelliklerini yansıtan geometrik, bitkisel, figürlü ve yazılı süslemelerle yoğun bir şekilde bezenmiştir. Anadolu Selçuklu ve Beylikler döneminde, ahşap işçiliğinde oyma, kakma, tarsi ve kafes gibi tekniklerin öne çıktığı gözlemlenmektedir. Anadolu Selçuklu dönemi kapılarında,

kullanılan geometrik şekiller beşgen, ongen, altıgen, sekizgen ve onikigen açıları gibi çeşitlendirilmiştir [29].

3.2. KAPILARIN ÖZELLİKLERİ

Kapı, bir mekânı, bölgeyi veya yeri fiziksel olarak sınırlayarak dışarıdaki unsurların içeriye girmesini engelleyerek, içeriyi koruma ve bütünleştirme işlevini üstlenmektedir. Geçmiş dönemlerde, insanlar arasında çeşitli nedenlerle yakın ilişki ve birlikte yaşama gereksinimi ortaya çıkmış, bu da kimi zaman duvarlar inşa edilmesine ve kapılar yapılmasına yol açmıştır. Bu yapıların temel amacı, yaşanılan alanı dış tehditlerden korumak ve toplumsal birlikteliği sağlamaktır. Kapının hem evin iç mekanına hem de dış dünyaya ait iki ayrı kısmı, iki ayrı yüzü barındıran işlevi vardır. Bir yandan, ayırma bir işlevini üstlenirken, diğer yandan birleştirici ve bütünleştirici bir rol oynamaktadır. Kapı kapandığında, aile içi yaşam dış dünyadan ayrılmakta aile bireyler arasındaki bağlar güçlenmektedir. Kapının çift yönlü olarak yaptığı açılıp kapanma eylemi sonucunda, aile ve topluma sağladıkları ile doğru orantılı olarak değişmekte ve yüklendiği anlamlarda farklılaşmaktadır [30].

Kapılar, binalarda canlılığın artması için en önemli unsurlardan biridir. Özellikle Türk-İslam sanatında, bazen kapılar, binayı temsil eder hale gelmiştir. Sade ve durağan cepheli binalarda, kapının rengi ve tasarımı büyük bir önem taşımaktadır. Mimaride, pencere gibi boşlukların dikkatli bir şekilde düzenlenmesinden oluşturulmuş basit bir cephede, kapı, görünüm ve estetik açıdan en önemli yapı ögesi olmuştur. Tarihsel süreçte, kapılara verilen önem, kültürel ve toplumsal ilişkilerde derin etkiler yaratmış, kapı aynı zamanda milletlerin geleneği ve göreneklerini ön plana çıkarmıştır. Kapılar, medeniyetle tanıştığımız ilk dönemlerden itibaren yapıların tasarımında ve inşasında önemli bir rol oynamıştır. Bu önem yalnızca saray, kilise, cami, hamam gibi büyük umumi yapılarda değil, aynı zamanda bireysel konutlarda da güçlü bir şekilde gözükmektedir. Orta halli bir köylü evinin dahi, büyük veya küçük avlu kapısı, kapsamlı dekoratif ürünlerle öne çıkmaktadır. Kapılar, yalnızca estetik ve donanımlarını sürdürebilmekte aynı zamanda yapı sahibi hakkında, sahip olduğu statü ve serveti ile kapsamlı bilgi vermektedir. İç mekandaki konfor ve güzellik hakkında da ziyaretçiye bilgi veren önemli bir gösterge işlevi görmektedir [31].

Geleneksel Türk evlerinde, kapılar genellikle doğrudan sokağa veya bahçeye

açılmaktadır. Bahçeden ulaşılabilen evlerde, kapının çift kanatlı olması, özellikle tarımla uğraşan ev halkının ihtiyaçlarına uygun bir tasarım seçeneği sunmaktadır. Bu tasarım, yaylı arabaların veya yüklü atların kolayca geçişini sağlamak amacıyla tercih edilmiştir. Ayrıca, evin giriş kapısı genellikle çift kanatlı olup, üzerinde dökme demirden yapılmış bir pencere yer almaktadır. Bu pencere, evin iç mekanını aydınlatma ve havalandırma işlevi görmektedir. Bazı evlerde ise, giriş kapısının yanında dışarıya bakmaya yarayan bir selamlık penceresi bulunmaktadır. Kapıların üzerinde, tokmak veya halka gibi donanımlar yer almakta olup, bunlar genellikle tunç veya çeşitli metal alaşımlarından üretilmiştir ve evde yaşayan aileye ait semboller taşımıştır. Ayrıca, kapı önlerinde, yağmurdan korunma amacıyla gölgelik veya saçak gibi yapılar da bulunmaktadır [31].

3.2.1. Anadolu Mimarlığında Kapıların Kültürel Özellikleri

Geleneksel kapılar üzerinde büyük başlı çivilerle işlenmiş, pek çok sembol ve süslemeler bulunmaktadır. Bu motifler iki kanatta simetrik bir biçimde uygulanmış olup, görsel bütünlük açısından dikkat çekicidir. Geometrik, bitkisel ve figürlü çalışmalardan oluşan bezemeler, sembolik anlam açısından önemli bir zenginlik sunmaktadır (Şekil 3. 11.). Bu motifler, görsel anlatımda anlam katmanları oluşturmakta, tasarımın kültürel ve sanatsal bağlanımını güçlendirmektedir. Toplumlar, coğrafyalarda yaşantılarına ait kültürlerini, semboller aracılığıyla duygu ve düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bu semboller arasında gök, su, insan, toprak, ağaç, hayvan, güneş, ay, yıldız, gezegen, ateş ve demir öne çıkmaktadır. Bu temel unsurlar, iyilik-kötülük, aydınlık-karanlık, yaratılış-ölüm, dişi-erkek- hem de daha derin anlamlar içeren kavramları bereket, doğurganlık, tanrısallık, güç, kudret, ışık ve ruhu temsil etmektedir (Şekil 3. 12.). Kapılar üzerinde yer alan diğer bir sembol grubu, geometrik biçimlerden oluşmaktadır. Bu geometrik semboller, tanrı-insanın birliğinden doğan sonsuzluğu simgelemektedir. Örneğin; daire, evrensel anlam taşıyan sembol güçlerden biridir. Aynı zamanda ay ve güneşi, başlangıcı ve sonucu simgeler. Daire, tek tanrı inancının bir sembolüdür [32].

Şekil 3. 11. Geleneksel Kapılarda Bezeme Örneği [32]

Şekil 3. 12. Ay ve Yıldız Sembolü Örneği [32]

Geleneksel evlerin girişlerinde, zengin bir tasarım anlayışının yansıtıldığı şekilde, kapıların metal aksamalarında da çeşitli detaylar bulunmaktadır. Bu girişler, ev sahibinin mesleği, dini inancı, gücü ve kısaca kimliği hakkında ipuçları vermektedir. Kapılarda sıklıkla kullanılan farklı metal unsurlar arasında tokmaklar, kapıların büyüklüğünü destekleyen farklı türdeki kilitler ve kabaralar (çiviler) yer almaktadır. Geleneksel olarak, çok sayıda evin bir avluya açılması, sesin içeride duyurulması amacıyla tokmaklar kullanılmıştır. Bu doğrultuda, birçok kapıda özellikle çift tokmak kullanımı yaygın bir uygulama olmuştur. Tokmaklar, iki bölümden oluşan yapılarıyla dövme ve döküm teknikleriyle üretilmiş nesnelerdir. Tokmaklar, yalnızca işlevsel bir kullanım sunmakla birlikte, aynı zamanda gelişmiş biçimleri, zengin motifleri ve farklı türleriyle kapı

anlatımında önemli bir yer edinmiştir (Şekil 3. 13.). Kapıdaki tokmağın çeşidi, sergilendiği ev sahibinin maddi gücü ve kimliği ile doğrudan elde edildiği, bu ev sahibinin toplumsal statü ve kültürel değerlerini yansıttığı tespit edilmiştir [33].

Şekil 3. 13. Aslan Başlı Kapı Tokmağı Örneği [33]

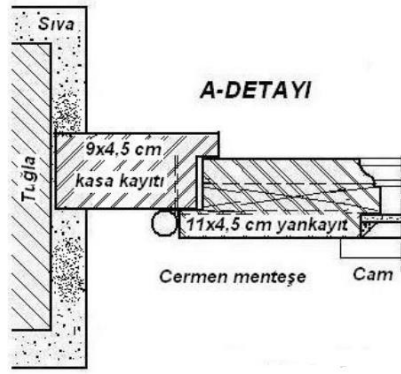
3.3. KAPI ELEMENLARI

3.3.1. Kapı Kasası

Kapı kayıtlarını ve kapı kanadının takıldığı sabit taşıyıcı eleman, kapı kasası olarak adlandırılmıştır. Kapı sistemi kullanılan malzeme ve üretim yöntemlerine bağlı olarak, kapı kasaları farklı isimlerle yapılmıştır. Kapı boşluğu içine yerleştirilen kasa birkaç bölümden oluşmaktadır. Kasa yapım sistemi uyarınca, telaro kasa, derin kasa (pervazlı tam kasa) veya karma kasa gibi çeşitlendirilmiştir [17].

3.3.1.1. Telaro Kasa

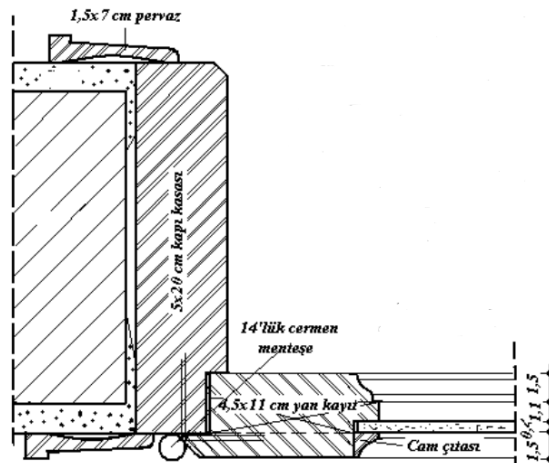
Kapı kurulumunda kasa ile kapı kanadı aralığı aynı olan sabit bölüm, "telaro" olarak adlandırılmaktadır. Telaro kasa, duvar yanal yüzeylerinin ayrı bir kaplamanın olmadığı yerlerde tercih edilmektedir. Telaro kasasının genişliği, bağlantı şekline bağlı olarak değişiklik göstermektedir. Bu tür kasalar, özellikle iç mekan kapılarıyla birlikte kullanılmaktadır, dış mekan kapılarında da ahşabın dış kısımlarının korunabilmesi için yapılmaktadır (Şekil 3. 14.) [17].

Şekil 3. 14. Telaro Kasa Detayı [34]

3.3.1.2. Pervazlı Tam Kasa (Derin Kasa)

Pervazlı tam kasa, uygulanacağı duvarın kullanımına uygun olarak inşa edilmektedir. Dar ve normal genişlikteki duvarlara ise tam kasa uygulanmaktadır. Bu kasa türü, duvarın yan yüzeyini tamamen kaplayarak, duvar köşelerindeki sıva bitişini korumaktadır. Ancak pervazlı tam kasa bitişleri, sıva ile kasa birleşimindeki ara kesitlerin tam olarak örtülmesini sağlamaz. Bu nedenle, sıva ile kasa birleşim çizgisi, genellikle bir çita ile kapatılmaktadır. Söz konusu çitanın, pencerelerde olduğu gibi, kapılarda da pervaz adıyla anılmaktadır. Kapı pervazları, profilsiz, normal profilli veya zengin profilli olabilmektedir. Pervazlı tam kasaların derinliği, duvarların genişliğine göre belirlenmekte ve kapı boşluklarına gömülme takozlarla çivilenerek sabitlenmektedir (Şekil 3. 15.) [17].

Şekil 3. 15. Pervazlı Kasa Detayı [34]

3.3.1.3. Karma Kasa

Telaro ve blok kasa ile derin kasanın bileşiminden oluşan kasalara karma kasa adı verilmiştir. Bu kasalar gizli kapı, çift kapı, çarpma kapı gibi özelliği olan kapılarda uygulanmıştır [17].

3.3.2. Kilitler

Geleneksel kapıların kanatlarında yer alan kilitler, hem fonksiyonel hem de estetik açıdan kapıların önemli birer unsur olarak korunmasını sağlamaktadır. Bu kilitler, kapı kanatlarının iç yüzeylerinde dikkat çekici bir şekilde konumlandırılmıştır. Kilit sistemleri, kapı kanatlarının arkasında yer almakta olup, bu yerleşim biçimi aynı zamanda güvenlik açısından da önemli bir avantaj sunmaktadır. Kilitlerin çalışma prensipleri tüm kapılarda benzerlik göstermekte, kilit sistemi üzerindeki koruyucu kapaklar süsleme motifleri her kapı tasarımında özgün bir biçimde farklılık göstermektedir [17].

3.3.3. Menteşeler

Geleneksel kapılarda, kapı kanatlarının açılıp kapanmasını sağlayan menteşe türlerinin farklılığı görülmektedir. En yaygın kullanılan menteşe türü "gullep" adı verilen menteşelerdir. Bununla birlikte bazı örneklerde "yaprak" tipinde menteşe türlerine de rastlanmaktadır. Bazı kapılarda ise, gullep menteşe yerine yaprak menteşe takılmış fakat gullep menteşenin izi yok edilememiştir. Sıcak demir işçiliği ile üretilen gullep menteşelerin, özellikle Anadolu'da yoğun bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir [17].

3.3.4. Süslemeler

XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Avrupa ile gelişen ilişkiler sonucunda Barok, Rokoko ve Neoklasik üsluplarının Türk sanatına aktarılmasıyla, batıda görülen stilize biçimler ve motifler, özellikle kapı yüzeylerinde belirgin hale gelmiştir. Özellikle konutların demir parmaklı kapılarında, zengin süslemeleri ön plana çıkmıştır. Bu kapılarda, evrenin sonsuzluğunu simgeleyen geometrik desenler, stilize edilmiş çiçek, yaprak ve dal motifleri, aslan, kartal, güvercin gibi hayvan figürleri ya da özgün ikonografik unsurlar sıklıkla kullanılmıştır [35].

3.3.5. Kapı Halkaları

Kapı halkaları, kapı donanımları arasında yer alır ve genellikle "kapı çekileceği" olarak adlandırılmaktadır. İlk örnekler M.Ö. IX. yüzyılda başlamış olup, Roma döneminde de

yaygın bir şekilde kullanılmaya devam edilmiştir. Örneğin; Kırgızistan'ın Abakan bölgesinde bulunan bir tokmak, M.Ö. 1000 yılına tarihlendirilmektedir. Geleneksel konutlarda yer alan kapı halkaları genellikle göbek, kanca ve kulp gibi öğelerden oluşmaktadır. Ayrıca kapı halkaları, düşük ses çıkışları nedeniyle sabah erken saatlerde, evde hasta olunan zamanlar veya rahatsızlık vermemek amacıyla tokmaklar yerine tercih edilmiştir. Bu halkalar, sadece dış mekan giriş kapılarında değil, aynı zamanda iç mekanın oda kapılarında ve dolaplarda da kullanılmıştır [36].

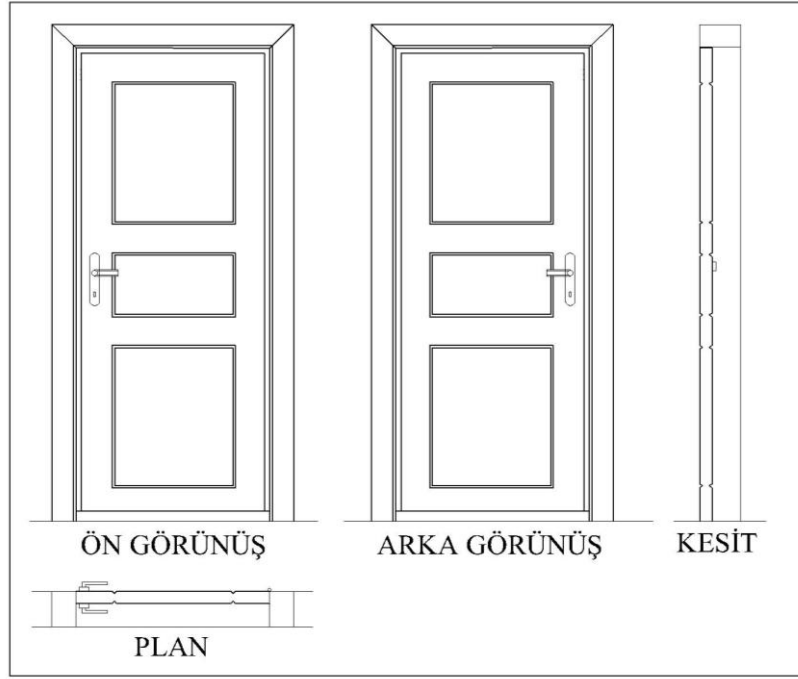
3.3.6. Kapı Tokmakları

Kapı tokmakları, özellikle konut yapılarında yaygın olarak kullanılan elemanlar arasında yer almaktadır. Günümüzde ise konut kapılarında genellikle kapı zili işlevi görmektedir. Kapı tokmaklarının tasarımları, kullanım amacına ve yerel geleneklere bağlı olarak çeşitlendirilmektedir. Bazı tokmaklar el, bazıları ise figür biçimde şekillendirilmiştir. Porselen, tunç ve pirinç gibi farklı malzemelerle üretilen kapı tokmakları, yalnızca ses çıkarma işlevi görmez, bulundukları dönemdeki çağdaş sanat anlayışını da yansıtmaktadır. Zengin kesimlere ait konutlarda, kapı tokmakları genellikle kalın, süslü ve pirinç gibi ağır malzemeye yapılmıştır, maddi durumu daha sınırlı olan kişilerin evlerinde ise ince, basit demirden üretilen, halkalı tokmaklar tercih edilmiştir. Halkalı tokmaklar genellikle konutlarda kullanılırken, yılan biçimli tokmaklar kalelerde, “ya fettah” veya “ya hafız” yazılı olanlar ise cami ve türbelerde görülmektedir [36].

3.4. KAPILARIN YAPIM TEKNİKLERİ

3.4.1. Çatki Konstrüksiyon

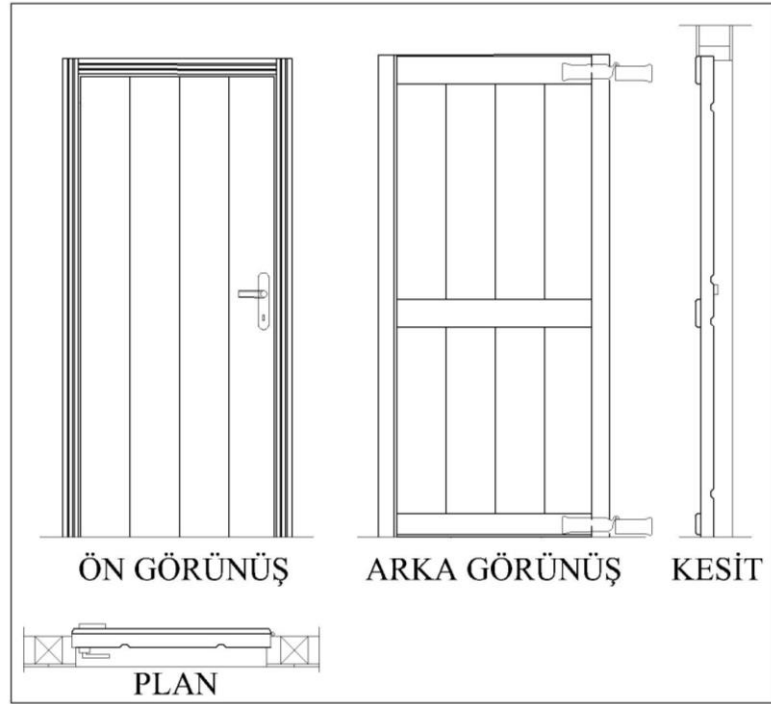
Taşıyıcı bir çerçeve (çatki), bu çerçevenin içinde yer alan kalıpları dolduran farklı alanlardaki masif ahşap yüzeylerden oluşmuştur. Çatki, düşey ve yatay elemanlardan meydana gelir; düşey elemanlardan en üstteki ve en alttaki elemanlar sırasıyla üst başlık ve alt başlık olarak adlandırılmaktadır. Bu başlıklar arasında, ihtiyaca göre bir veya daha fazla yatay eleman bulunan kuşaklar yer almaktadır. Kuşakların işlevselliği, kapı kanadının sarkmasını engellemekte ve panoların istenilen sayıda bölünmesine olanak sağlamıştır. Tüm yatay ve düşey elemanlar, geçme bağlantılarıyla tutkallı veya ahşap çiviler ya da metal çivilerle birleştirilmişlerdir (Şekil 3. 16.) [17].

Şekil 3. 16. Çatkı Konstrüksiyon Detay Çizimleri

3.4.2. Çakma Konstrüksiyon

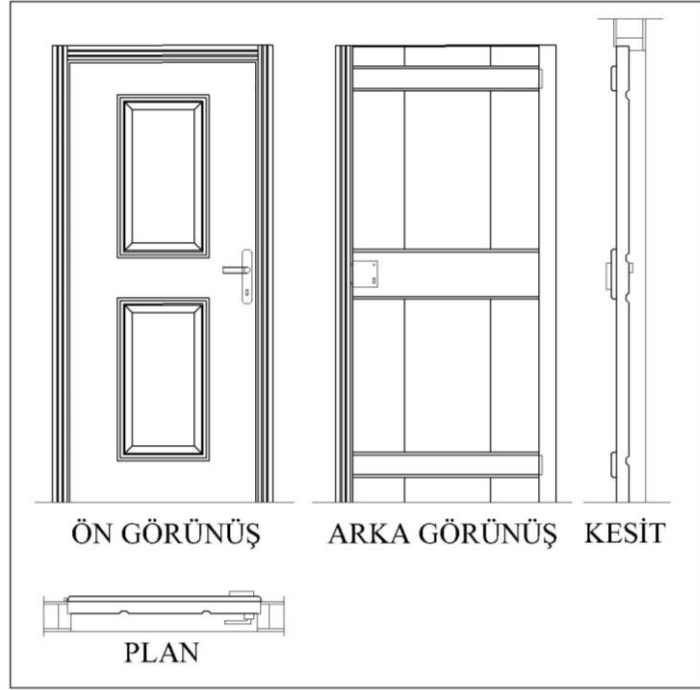
Bu konstrüksiyon yöntemi, tahtanın dikey yönler yan yana yerleştirilmesi, arkalarından üç adet kuşakla çivilenerek tutturulmasıyla oluşturulmuştur. Yapısal olarak, kanatlar düşey tahtalar ve yatay yönde yerleştirilen kuşaklardan meydana gelmiştir. Kuşaklara destek sağlamak amacıyla çapraz kuşaklar da atılabilmektedir. Bu yapım tekniğinde, doğrudan pano oluşturulamaz, ancak seren, başlık ve kuşaklarla bir tür çatkı görünümü verilmiş ve böylece pano benzeri yapı oluşturulmuştur. 19. yüzyıl öncesi dönemde, özellikle geleneksel Türk evlerinde yaygın olarak kullanılan bu yöntem, sonraki dönemlerde yerini çatkı konstrüksiyona bırakmıştır. Çakma konstrüksiyon, özellikle avlu kapılarında daha çok tercih edilmiştir (Şekil 3. 17.) [17].

Şekil 3. 17. Çakma Konstrüksiyon Detay Çizimleri

3.4.3. Karma Konstrüksiyon

Çatki ve çakma konstrüksiyonun birlikte uygulandığı sistemdir. Çatki, taşıyıcı bir çerçeve şeklinde tasarlanırken, bu çerçevenin iç kalıpları masif ahşap yüzeyler ile doldurulmuştur. Bu yüzeyler, kanadın iç kısmından çakılarak kapatılmış ve üzerine çapraz tahtalar yerleştirilmiştir. Masif tablalar, çatkiya açılan lamba yataklarına yerleştirildikten sonra, kanadın iç kısmı boydan boy çapraz tahtalar çakılarak kapatılmıştır. Şekil olarak çatki konstrüksiyona benzemekle birlikte, bu tür uygulamalar “karma konstrüksiyon” olarak adlandırılmıştır (Şekil 3. 18.) [17].

Şekil 3. 18. Karma Konstrüksiyon Detay Çizimleri

3.5. KAPI ÇEŞİTLERİ

3.5.1. Eve Giriş Kapıları

Geleneksel Türk evlerinde, ahşap giriş kapıları, mimaride özel bir öneme sahip olan detaylardan biridir. Evlerde birden fazla dış kapısı bulunabilmekle birlikte, bu durum kırsal ve kentsel alanlar arasında değişiklik göstermektedir. Ana giriş kapıları genellikle çift kanatlı olarak tasarlanırken, diğer dış kapılar örneğin bahçe kapıları tek kanatlı olarak tasarlanmıştır. Geleneksel olarak, bu kapılar çoğunlukla ahşap malzemeden aynalı olarak yapılmıştır. Ön cephedeki giriş kapılarında, genellikle özenilen ve vurgulanan kapılar arasında yer almaktadır. Bu kapılar üzerinde bulunan ve alınlıkla birlikte değerlendirilebilecek kapı üstü pencereleri, dikkat çekici bir tasarım öğesidir. Kapı üstü pencereleri, kapıların daha yüksek ve etkileyici bir biçimde algılanmasını sağlamakla kalmaz, aynı zamanda estetik açıdan da zenginleştirici bir rol üstlenmektedir. Bu kapıların bazılarının, tam anlamıyla bir anıtsal yapı portalına benzer görsellik sunarak, arka tarafındaki mimarinin niteliği hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir. Karadeniz'in çeşitli bölgelerinde, farklı biçim ve özelliklere sahip bu kapılar, dekoratif veya bezemeli farklı uygulama türlerine sahiptir. Ayrıca bronz döküm veya demirden yapılmış kapı kolları ve tokmakları da çeşitlilik göstermektedir (Şekil 3. 19.) [37].

Şekil 3. 19. Giriş Kapısı

3.5.2. Avlu Kapıları

Kapıların tasarımı, sadelikleriyle birlikte evdeki insanlara güven veren bir görünüme sahiptir. Kapı tek kanatı açıldığında, yalnızca insan ve binek hayvanlarının geçişine imkan vermektedir. Ancak, düğün gibi özel törenler ya da yük taşımaya uygun bir hayvanın girişi söz konusu olduğunda, iki kanadı da açılabilir. Bu kapıların kanatları, yan yana yerleştirilen düşey tahtaların, arka yüzeyde üç yönlü kuşaklar ile sabitlenmesiyle yapılmıştır. Tahtalar, bu kuşaklara kalpaklı çivi adı verilmiş, bombeli başlı iri çivilerle dışarıdan çakılmıştır. Bu çiviler estetik bir birleştirme aracı olarak da kullanılmıştır. Dış yüzeydeki yabancıların kapıyı çalabilmesi için bir tokmak yer almaktadır. Kapı tokmakları, tutamakları ve süs rozetleri, genellikle demir veya bronz malzemelerden yapılmıştır [17].

3.5.3. Oda Kapıları

Oda kapıları doğrudan sofaya açılmakta olup, her odanın yalnızca bir kapısı bulunmaktadır. Kapı kanadı, genellikle daha küçük ve tek parça olup, sofa tarafından görünimleri bakımlı ve daha detaylı bir işçilikle tasarlanmışken, oda yüzeyi daha sade

bir şekilde bırakılmıştır. Kapıların yerleşimi, gizliliği ve özel özelliklerin bozulmayacak şekilde saklanması planlanmıştır [31]. Kapının, odanın gizliliğini ve mahremiyetini bozmayan bir yer ve boyutta konumlandırılmasına özen gösterilmiştir. Aynı zamanda, kapı nedeniyle odanın iç sıcaklığının düşmemesi ve içeriinin görünmemesi sağlanmalıdır. Kapı açıldığında, odanın içi hemen görünmemelidir. Bu amaçla, kapı açıldığında içeriye dair mahremiyeti koruyacak bir çözüm üretilmiştir. Bu çözümler bir yaşmak duvarı (perde veya örtü de olabilir), kapının ters eğimli açılması ya da oda içinde kapının açılmasına bağlı olarak düzenlenmiş bir dolap gibi uygulamalar tercih edilmiştir. Bu tür çözümler, kapı açıldığında içeriye dair sesin duyulmasıyla birlikte odadakilerin hızlıca toparlanabilmesini olanak sağlamaktadır. Kapı kanatları genellikle küçük ve tek kanat olarak tasarlanmıştır. Sofa tarafından, odanın önemine bağlı olarak kapılar; kemer, pervaz, kitabe ve taç gibi süslemelerle, orijinal boyutlarından daha yüksek bir görünüm elde edilecek şekilde yapılmıştır. XVIII. yüzyıldan itibaren, oda pencereleriyle uyumlu bir şekilde, ortak bir rafta yer almış ve önemi bir ölçüde azalmıştır. Barok ve Ampir tarzı dekorasyonlarla birlikte kapılara üstlükler eklenerek oldukça estetik süslemeler yapılmış, kemerler giderek ortadan kalkmış ve kapıların yükseklikleri artarak iki metreye yaklaşmıştır (Şekil 3. 20.) [17], [38].

Şekil 3. 20. Oda Kapısı

4. TARİHİ AHŞAP YAPI ELEMANLARINDA BOZUNMA NEDENLERİ VE KORUMA YÖNTEMLERİ

Ahşap malzemede bulunan su veya nem miktarını ifade eden rutubet, biyotik kökenli bozulmaların başlıca etkenlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ahşabın doğal yapısını olumsuz etkileyen dış ortam koşulları, küf oluşumu, çürütücü mantarlar ve odun zararlısı böceklerin saldırıları gibi faktörler, rutubetin artışında belirleyici rol oynamaktadır. Ayrıca, rutubet, ahşap yapılarda kullanılan metal bileşenlerde korozyon ve paslanmaya neden olarak, bu bölgelerde ikincil renklenmelere yol açabilmektedir [39].

Ahşap yapılarda gözlemlenen küf ve nemlenme sorunları, genellikle yetersiz havalandırma, yüksek nem oranı ve rutubet yoğunlaşması gibi çevresel etmenlerden kaynaklanmaktadır. Bu durumun temel nedeni, küf ve renk mantarlarının , odunu çürüten mantarlardan farklı olarak, ahşap malzemenin yalnızca yüzeyinde gelişim göstermesidir. Küf oluşumları, çoğunlukla ahşap yüzeylerde siyahımsı ya da yeşilimsi-kahverengi renk değişimleri şeklinde kendini belli etmektedir [39].

Likenler, dış mekân ahşap yüzeylerinde gözlemlenebilir; ancak bu organizmalar, genellikle yüzeye herhangi bir yapısal zarar vermemektedir. Ortaya çıkışları, çoğunlukla dolaylı güneş ışığına maruz kalma ve uygun nem koşullarının bir araya gelmesiyle ilişkilidir [39].

Ahşap malzemelerde çürüklüğe neden olan mantarlar, uygun çevresel koşullar altında odun hücrelerinin çeperlerinde bulunan selüloz, hemiselüloz, lignin gibi yapısal bileşenleri parçalayarak ahşabın mekanik bütünlüğünü bozmakta ve çeşitli derecelerde biyolojik bozulmaya yol açmaktadır. Mantar kaynaklı bu çürüklükler genel olarak esmer çürüklük, beyaz çürüklük, yumuşak çürüklük ve kuru odun çürüklüğü olmak üzere dört ana gruba ayrılmakta, her bir çürüklük türü özgün mantar türleri tarafından oluşturulmaktadır [39].

Ahşabı besin kaynağı olarak kullanan böcek türleri ile çeşitli termit türleri, tarihi ahşap yapı elemanları ve mobilyalar üzerinde ciddi yapısal tahribata yol açmaktadır. Özellikle bina içindeki kuru ahşap malzemeyi hedef alan bu zararlılar için optimal çevresel koşullar; %8–10 oranında nem ve 20–30 °C aralığında sıcaklık olarak belirlenmiştir. Bu canlılar, ahşap yapılarda yer alan girişler, taban ve tavan döşemeleri, merdivenler ile kapı ve pencere gibi yapı elemanlarında önemli yapısal hasara neden olmaktadır [39].

Koruma ve restorasyon süreçlerinde karşılaşılan sorunlar, yapıların özgün malzeme ve yapı elemanları üzerinden incelenmekte; bu kapsamda, onarım gereksinimi duyulan tarihi yapılarda çeşitli nedenlerle meydana gelen bozulmalar, kullanılan yapı malzemeleri ve elemanlarına yönelik koruma yaklaşımları ile teknik müdahale yöntemleri doğrultusunda değerlendirilerek ele alınmaktadır. Koruma teknik ve yöntemler aşağıdaki gibidir.

4.1. KORUMA

Koruma kavramı, 19. yüzyılda Avrupa'da gelişmeye başlamış olup, temelini yapıların hem kendi iç bütünlükleri hem de çevreleriyle kurdukları özgün ve bütüncül ilişkiler üzerine inşa etmektedir. Koruma eylemi, tarihsel ya da sanatsal değere sahip yapıların, doğal varlıkların veya kentsel dokuların varlıklarını sürdürülebilmeleri amacıyla, bu unsurların muhafazası, onarımı ve bakımı doğrultusunda gerekli önlemlerin alınması süreci olarak tanımlanmaktadır [40].

4.2. BAKIM

Tarihi eserlerin korunmasında sürdürülebilirliğin sağlanmasında en önemli faktör, sürekli bakım uygulamasıdır. Düzenli bakım, tarihi yapıların fiziki yıpranmasını minimize ederek, yapısal bozulmaların veya hasarların erken aşamalarda tespit edilmesine ve hızlı müdahale ile büyümesinin önlenmesine olanak tanımaktadır. Bu süreç, yapının özgün niteliklerinin korunmasını sağlayarak, uzun vadeli bir yaşam süresi tanımaktadır. Dolayısıyla, sürekli bakım, bir yapının tarihi değerinin sürdürülebilir şekilde muhafaza edilmesine katkı sağlamaktadır [40].

4.3. ONARIM

Onarım, sağlamlaştırma, güçlendirme, yenileme ve bütünleme işlemleri, tek başına veya bir arada gerçekleştirilebilir. Sağlamlaştırma, hasar görmüş bir bileşen, eleman veya sistemin, ilk tasarımına uygun olarak eski fonksiyonlarını ve özelliklerini yeniden kazandırılması amacıyla yapılan, özgün yapı detaylarının kullanıldığı bir onarım türüdür [40].

4.4. BÜTÜNLEME

Bütünleme, hasar görmüş ya da kaybolmuş yapı öğeleri ve bileşenlerinin, orijinal tasarımındaki bütünlüğü yeniden sağlamak amacıyla, geleneksel ya da modern malzemeler kullanılarak tamamlanması süreci olarak tanımlanmaktadır. Mimari bütünlüğün yeniden kazandırılması amacıyla yapılan bu işlem, bir yapı elemanına, yapı sistemine ya da yapının belirli bir kısmına yöneliktir [40].

4.5. YENİLEME:

Yenileme, eskiyen veya özelliklerini yitiren bir yapı elemanının ya da bileşeninin, yeni malzeme ve sistemler aracılığıyla onarılması ve eski fonksiyonunu yeniden kazanması sürecidir. Bu işlem, yapı bileşeninin, elemanının veya sisteminin kısmi ya da tam olarak yenilenmesini içermektedir. Yenileme genellikle, malzeme dayanımının azaldığı durumlar ile özgün yapı elemanlarının sağlamlaştırılarak kullanılamaz hale geldiği durumlarda tercih edilmektedir [40].

4.6. İYİLEŞTİRME

İyileştirme, bir alanın veya yapının kültürel ve tarihi değerlerinin korunarak, onarım, değiştirme ve uyarlama süreçleriyle fonksiyonel, sürdürülebilir, yaşanabilir ve kabul edilebilir bir duruma getirilmesi olarak tanımlanmaktadır [40].

4.7. RESTORASYON

Restorasyon, koruma anlayışının en temel ve kapsamlı bileşenlerinden biridir. Restorasyon, bir kültürel mirasın özgün formunun, detaylarının ve belirli bir dönemdeki çevresiyle olan ilişkilerinin korunması amacıyla gerçekleştirilmektedir. Bu süreç, sonradan eklenen yapı unsurlarının kaldırılması ve önceki dönemlere ait eksikliklerin, dönemin özgün özelliklerine sadık kalarak tamamlanması yoluyla hassas bir şekilde uygulanmaktadır [40].

4.8. YENİDEN YAPIM

Yeniden yapım, bir yapının özgün konumunda, orijinalinin bir kopyasının inşa edilmesi

yöntemiyle gerçekleştirilmektedir. Bu süreç, genellikle yangın, savaş, deprem gibi felaketler sonucunda zarar gören yapıların tamamen veya kısmen yeniden inşa edilmesi şeklinde uygulanmaktadır. Rekonstrüksiyon, sağlam kanıtlara dayandırılmak zorunda olsa da özgünlük, patina ve zamanın bıraktığı izler kaybolduğunda, bu süreç kaçınılmaz olarak geçmişin yeniden yorumlanmasını ve yeniden inşa edilmesini gerektirmektedir [40].

5. DÜZCE KONURALP- PRUSİAS BÖLGESİ

5.1. DÜZCENİN TARİHİ

Düzce, Romalıların askeri yolları üzerinde yer almakta olup, antik çağda "Dusae Pros Olypum" adıyla bilinen küçük bir yerleşim yeridir. Tarihsel süreçte idari sınırlarında değişiklikler olmuştur. Düzce'nin merkez bölgesinin tarihi, Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarına, yani XIV. yüzyıla kadar uzanmaktadır, kuzeyde yer alan ve Melen Çayı'nın yakınında Konuralp (diğer adıyla Üskübü, Üsküba, Eskibağ), sahip olduğu zengin arkeolojik kalıntılarla dikkat çeken yerleşim yeri olmuştur. Konuralp, ilk kez Hypios adıyla anılmakta olup, doğudan batıya doğru uzanan Melen ve Tabak çayları yakınında bir tepeye inşa edilmiştir. Daha sonra Kieros adıyla bilinen bu yerleşim, Herakleia Tiranlığı ile güçlü bir siyasi ve ticari ilişki kurmuştur. Bu dönemde Bithynia Kralı I. Prusias (M.Ö. 238- M.Ö. 183) tarafından, Mariandyn ve Herakleia devletlerine karşı desteklenen askeri harekâtlar sonucunda Kieros da fethedilmiştir. Bithynler, burada koloni yerleştirerek şehri bayındır hale getirmişlerdir. I. Prusias, kenti birçok eserlerle süsleyip tahkim ederek kendi adını buraya vermiştir. Böylece kent, Prusias'ın adını taşıyarak, "Prusias" olarak anılmaya başlanmıştır. Kentin, diğer Prusias yerleşimlerinden ayrılabilmesi amacıyla, daha sonra "Prusias pros Hypios-Melen kenarındaki Prusias" olarak adlandırılmıştır. M.Ö. 74 yılına kadar Bithynia Krallığı'nın topraklarında kalan bu yerleşim, Pontus Kralı Mithridates döneminde Pontuslar tarafından fethedilmiştir. Bithynia Kralı IV. Nikomedes, ölmeden önce Roma İmparatorluğu'na vasiyet edince, kent M.Ö. 74'ten itibaren Roma İmparatorluğu'nun hakimiyeti altına girmiştir. Roma döneminde Latin kültürünün etkisine giren kent, bu dönemde de adı değiştirilmeden "Prusias ad Hypium" olarak anılmaya devam edilmiştir [41].

Düzce ovası Britanya döneminde bataklık durumundayken Roma İmparatorluğuna geçtikten sonra tarıma elverişli hale getirilerek önem kazanmıştır. Osmanlı İmparatorluğu, Diapolis ve Prusias bölgelerini fethederek bu toprakları kendi sınırlarına katmış ve bu süreçte Düzce'nin eski adı olan Konsapa olarak değiştirilmiştir. Yerleşim merkezi Gümüşbadi olan ve ilçe merkezi Üskübü olarak bilinen bir bölgedir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Kastamonu vilayetine bağlı olan Düzce, 1869 yılında Bolu Sancağına bağlı bir kaza olarak yönetilmiştir. 1999 tarihinde meydana gelen iki büyük deprem sonucu büyük zarar gören Düzce, Bolu'ya bağlı bir ilçe olarak ciddi yıkım

yaşanmıştır. Deprem sonrasında, Düzce'nin daha hızlı bir şekilde yeniden yapılandırılabilmesi ve gelişebilmesi amacıyla, 9 Aralık 1999 tarihinde alınan Bakanlar Kurulu kararı ile Türkiye'nin 81. ili olarak kayıtlara geçmiştir [42].

5.2. DÜZCENİN COĞRAFI VE FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

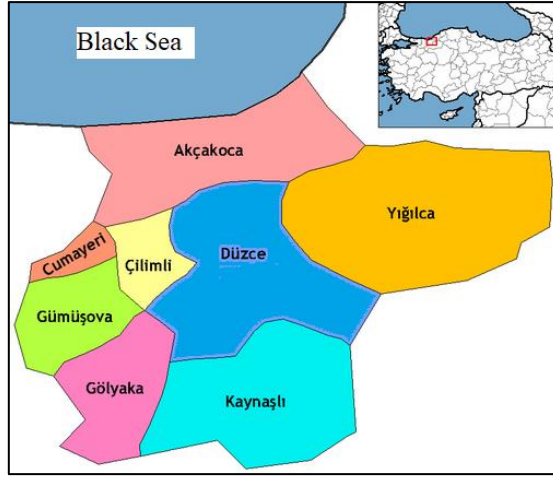
5.2.1. Coğrafi Konumu

Düzce ili, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer almakta olup, konum olarak 40°37' ile 41°07' kuzey enlemleri ve 30°49' ile 31°50' doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Yaklaşık olarak 140 rakımlı yüzeyi de 370 km²'lik bir alana sahiptir (Şekil 5. 1.) [43]. Düzce ili, Batı Karadeniz Bölgesi'nin yüksek ve engebeli fizyografısına sahip bir alanda yer almakta olup, bu bölge, dağlar arasında sıkışmış bir havza özelliği göstermektedir. Düzce Havzası, sağ yanal doğrultu atılımlı Düzce Fayı'nın Karadere ve Kaynaşlı segmentleri arasında yer almakta olup, birinci derece deprem bölgesi olarak kabul edilen, Kuzey Anadolu Fay Zonuna yakın bir ova üzerinde kurulmuştur [44].

Şekil 5. 1. Düzce İli [45]

Düzce ili, konumu itibarıyla Asya ve Avrupa arasındaki önemli geçiş güzergâhları üzerinde yer almaktadır. Hem D-100 karayolu hem de TEM otoyolu üzerinde bulunan bu il, aynı zamanda Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer almakta olup, kavşak işlevi görmektedir. D-100 karayolu üzerinden kuzeyde Akçakoca ilçesi aracılığıyla Zonguldak iline ulaşım sağlanmaktadır. Düzce'nin batısında Gümüşova, kuzeybatısında Çilimli ve Cumayeri yer alırken kuzeydoğusunda Yığılca ve güneydoğusunda da Gölyaka ilçeleri bulunmaktadır (Şekil 5. 2.) [46].

Şekil 5. 2. Düzce İlçeler Haritası [47]

5.2.2. Topografya ve İklim Özellikleri

Düzce ili, topografik açıdan Karadeniz Bölgesi'ne özgü yer şekillerine benzer özellikler göstermektedir. İl sınırları içinde, kıyı kesimi dışında, ortası çukur, çevresi ise dağlarla çevrilmiş alanlardan oluşmaktadır. Dağlar, kıyıya paralel olarak uzanmakta olup, bu durumda falezlerin ve plajların oluşumuna olanak tanımaktadır. Düzce Ovası'nın kuzey bölümünde, bölgedeki en yüksek nokta olan 1.169 metreye sahip Kaplandede Dağları ve devamındaki Orhan Dağları yer almaktadır. Güneyde ise Bolu ve Sünnice dağları yer almaktadır [46].

Düzce Ovası iklim özelliklerine göre bölünmüş yerel öğeler arasında bölgesel topografik yapı ön plana sahiptir. Doğu-batı bölgesinde uzanan Batı Karadeniz dağ sıraları arasında yer alan ve kuzey-güney yönünde faylarla sınırlı bir çöküntü alanı olan Düzce Ovası, dağ sıralarının önemli setler oluşturduğu bir yapıya sahiptir. Bu topografik özellik, Melen Çayı'nın kuzey-güneye açılan yatağın Karadeniz'e erişim sağlaması nedeniyle bölge deniz etkisi altında kalmakta olup, nemli ve ılımlı bir iklime sahiptir [48]. Düzce ilinde yaz ayları genellikle sıcak geçmekte, kış aylarında sıcaklıklar zaman zaman ılık, bazen ise soğuk olmaktadır. İldeki yüksek nem oranı, dağların iç kesimlere doğru büyümesi, yağış miktarının fazla olması, ormanlık alanlarının genişliği ve yüzey sularının bolluğunun çok olmasıyla ilişkilendirilebilir. Ormanların gelişmesi ve yaygınlaşması için gerekli olan iklim koşulları, arazi yapısı ve su kaynakları, Düzce ilinin doğal özellikleri arasında yer almaktadır. Düzce, sadece orman yoğunluğu açısından değil, aynı zamanda ormanların kalitesi açısından da dikkat çekmektedir. İl sınırları içinde karaçam, sarıçam, kayın, meşe ve diğer yaprak ağaç türlerinden oluşan zengin bir orman türü yer almaktadır [46].

5.2.3. Demografik ve Ekonomik Yapısı

Düzce'nin nüfusu 2023 yıl sonu verilerine göre 409.865 olarak kaydedilmiştir. Bu nüfusun %49,95 ünü erkek nüfus oluştururken %50,05 sini kadın nüfus oluşturmaktadır. 2.574 km² yüzölçümüne sahip Düzce ilinde nüfus yoğunluğu km başına 159/km²'dir [49]. Düzce ili, Ankara ve İstanbul gibi iki büyük metropol arasında yer alması nedeniyle sosyo-ekonomik gelişme açısından önemli avantajlara sahiptir. Sanayi açısından gelişmiş, Düzce, ülkenin diğer illeriyle karşılaştırıldığında belirleyici bir gelişme göstermiş bir bölge olarak öne çıkmaktadır. İldeki sanayi gelişimi, 1956 yılında orman ürünlerinin sanayisinin gelişmesiyle başlamış ve 1960'lı yıllardan itibaren bu sektörde büyüme ivme kazanmıştır. Küçük ve orta boy sanayi niteliğinde olan orman ürünleri sanayi, hızlı bir şekilde gelişmiştir. Orman ürünleri sektörünün yanı sıra, av pazarında imalat ve gıda sanayi gibi diğer sektörler de ildeki sanayinin gelişmesiyle doğru orantı göstermiştir. Düzce, KÖY (Küçük ve Orta Ölçekli Yatırımlar) teşvikleri kapsamında İstanbul merkezli birçok firma bu bölgede üretim yapmaya başlamıştır. Bu firmalar, otomobil yan sanayi, tarım, inşaat malzemeleri, ambalaj, mobilya ve tarımı koruma gibi çeşitli sektörlerden oluşmaktadır. Bu süreçte yerli sanayide önemli bir gelişme göstermiş, özellikle un, çeltik, fındık kırma, tarım koruma tarımı ve av tüfek sanayi alanlarında üretim yoğunlaşmıştır. Sanayi sektörünün en önemli bileşenini orman sanayii; Düzce, Türkiye'deki orman sanayi üretiminin yaklaşık %14'ünü gerçekleştirmektedir. İkinci derece önemli bir sektör ise av tüfeği sanayidir; Düzce'de bu alanda 68 adet fabrika ve atölye bulunmaktadır. Ayrıca tekstil sanayisinde de 50'den fazla firma faaliyet göstermektedir. Son yıllarda Düzce'de Uzel traktör fabrikasının kurulması yönünde çalışmalar başlamıştır [50].

5.3. KONURALP KASABASI'NIN TARİHİ VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Günümüzde Türkiye'nin seksen birinci ili olan Düzce'ye bağlı Konuralp Beldesi'nin tarihi, M.Ö. III. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Konuralp, antik dönemde Prusias ad Hypium adıyla bilinen bir Bithynia kentidir ve Düzce ili sınırları içinde yer alırken, Düzce il merkezinin yaklaşık sekiz km kuzeyinde, Ankara ile İstanbul arasında stratejik bir konumda bulunmaktadır [50]. Konuralp, Düzce-Akçakoca yolu üzerinde, il merkezine yaklaşık beş km mesafede, Düzce Ovası'na hâkim bir tepe üzerine kurulmuştur. Antik dönemde "Hypios" olarak adlandırılan, bölgedeki sıra dağların bir uzantısı üzerinde yer alan bu yerleşim, tarihsel açıdan önemli bir konum arz etmektedir [51]. Konuralp,

günümüzde Kocaeli, Sakarya, Bolu, Bursa, Yalova ve Bilecik illerini kapsayan, kuzeybatı Anadolu'da yer alan ve Antik Dönem 'de önemli bir yer tutan Bithynia bölgesi, Melen Çayı (Hypium) bölgesinde kurulmuştur (Şekil 5. 3.) [52].

Şekil 5. 3. Bithynia Bölge Haritası [53]

Düzce il merkezi ve Konuralp Mahallesi'ne ulaşım, D-100 karayolu ve TEM otoyolları üzerinden sağlanmaktadır. Bu yollar, il merkezinden de geçmekte, Avrupa ile Asya arasında bir geçiş güzergahı oluşturmaktadır. Ayrıca il bu transit ulaşım ağı sayesinde Zonguldak iline de bağlanmaktadır [54].

Konuralp birçok kavim ve devletin istilasına maruz kalmış bir yerleşim alanıdır. Bunun bir sonucu olarak alanda hüküm sürmüş; Firig, Lidya, Pers, Roma, Bizans, Selçuk ve Osmanlı uygarlıklarının izleri görülmektedir [55].

Bithynia Kralı I. Prusias (M.Ö. 228 - 182), Kieros'u ele geçirerek bu kente kendi ismini vermiştir. Bu kent, Bursa ve Gemlik'teki diğer Prusias yerleşimlerinden ayırmak amacıyla "Prusias Pros Hypios" (Melen Kenarındaki Prusias) olarak adlandırılmıştır. M.Ö. 74'te Prusias'ın vasiyet yoluyla Roma İmparatorluğu'na devredilmesinin ardından kent "Prusias ad Hypium" adıyla varlığını sürdürmüştür. Yazıtlardan edinilen bilgilere göre, MS II. yüzyılda Roma İmparatorları Hadrian, Caracalla ve Elagabalus, kenti ziyaret etmiş; bu dönemde kent önemli bir gelişme göstermiştir. Bu gelişimle birlikte, kentin yapısal bir dönüşümüne girmiştir. Kent hemen yanında kurulduğu Melen Çayı'ndan elde ettiği doğal avantajlardan olabildiğince faydalanmıştır. Prusias ad Hypium sikkeleri üzerinde, öncelikle Melen Nehri kıyısında bulunan kentin emporion'u (pazar yeri) ve sonrasında Prusiaslı bir emporoi (tüccar) tarafından Karadeniz'e sevk edilen kütükler bir funda ile

sembolize edilmiştir. Melen Nehri ağzında, kayın, meşe ve çam ağaçlarından oluşan kütüklerin bir kısmı, gemi yapımında kullanılmak üzere Akçakoca'da, diğer bir kısmı ise İstanbul'da gemi yapımında kullanılmıştır. Bu dönemde, Prusias ad Hypium kenti, Dia (Akçakoca) limanını denetim altında tutarak deniz ticaretinde pay sahibi olmayı hedeflemiştir [50]. Roma İmparatorluğu, III. yüzyılın ikinci yarısından itibaren zayıflamaya ve zenginliğini kaybetmeye başlamış, sonuçta Batı Roma ve Doğu Roma olarak ikiye bölünmüştür. Doğu Roma toprakları içinde yer alan Prusias ad Hypium kenti, 1323 yılında Osman Gazi'nin beyliği döneminde, Osmanlı komutanlarından Konur Alp Bey tarafından fethedilmiş ve Osmanlı topraklarına katılmıştır. Osmanlı hakimiyetine giren bu kente, "Üskübü" (Eskibağ) adı verilmişken, Düzce Ovası'na ise Konur Alp'in gösterdiği kahramanlık nedeniyle "Konrapa" (Konur Alp) adı verilmiştir [43]. Bahsedilen süreç içerisinde farklı medeniyetlerin etkisi altında kalan yerleşim yerlerinin, bu medeniyetlere ait çeşitli kalıntıların barınması kaçınılmazdır. Bu yapısal, çok katmanlı bir yapıya sahip olan Prusias ad Hypium antik kenti, Helenistik, Roma ve Osmanlı dönemlerine ait sur duvarları, su kemerleri, köprüler, tiyatro yapıları ve diğer sivil mimari örnekleriyle dikkat çekmektedir. Ayrıca hamam, sütunlu cadde (plateia), stadyum, gymnasium ve agora gibi yapıların önemli unsurları arasında yer almakta olup, Prusias sikkelerinden elde edilen verilerle varlıkları doğrulanmıştır. Ancak bu yapıların tam yerlerinin belirlenmesine yönelik henüz bir çalışma başlatılmamıştır [56].

Konuralp yerleşimi, 14 Ekim 1978 tarihli ve A-1367 sayılı kararı ile Eski Eserler Yüksek Kurulu tarafından I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Akropolisin yer kaplayan bu alanın sınırları, 2 Temmuz 1987 tarihli ve 3444 sayılı karar ile Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu (KTVKYK) tarafından değiştirilmiştir. Konuralp'in güneyindeki ovada bulunan Tepecik Nekropolü 3 Nisan 1990 tarihli ve 1196 sayılı, ayrıca 18 Ekim 1991 tarihli ve 2014 sayılı kararlarla Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KTVKBK) tarafından sırasıyla I. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak tescil edilmiştir. Kocaeli Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu (KTVKBK) 13 Mart 2013 tarihli ve 889 sayılı karar ile bu yerleşimi II. Derecelendirme Arkeolojik Sit Alanı olarak belirlenmiş, aynı kuruluş 20 Mart 2013 tarihli ve 894 sayılı karar ile ise I., II. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanlarına ayrılmıştır. Bu I. Derece Arkeolojik Sit Alanı içerisinde yer alan tiyatro (Şekil 5. 4.), surlar, atlı kapı (Şekil 5. 5.), su kemerleri, Roma köprüleri, mozaik alanı ve sivil konutlar tescillenerek korunmaktadır [52].

Şekil 5. 4. Konuralp Antik Tiyatro [57]

Şekil 5. 5. Konuralp Atlı Kapı ve Sur Uzantıları [58]

5.3.1. Geleneksel Konuralp Evleri

Konuralp'teki geleneksel konutlar, genel olarak Türk evi plan özellikleri yansıtıldığı gözlemlenmektedir. Yapıların parsel üzerindeki konumlandırılması, arazi ve sokak ilişkileri ile plan düzenlemeleri, geleneksel Türk evi biçimlenme özellikleriyle benzerlik göstermektedir [46]. Düzce ili, Batı Karadeniz Bölgesi'nde yer almakta olup, yoğun ormanlarla kaplıdır. Bu orman varlığı, bölgedeki yapıların inşa süreçlerini etkilemiş ve kullanılan malzemeleri belirlemiştir. Ormanlara kolay erişim, ahşap işçiliğinin yaygınlaşmasına olanak sağlamıştır. Bu bağlamda Düzce ilinin kırsal yerleşimlerinde geleneksel konutların büyük çoğunluğunda ahşap malzeme tercih edilmiştir. Ahşap yapı

elemanları cephe kaplamalarından, ahşap iskeletli yapım sistemine, duvar dolgu malzemelerine ve iç mekan elemanlarına (tavan, zemin döşemeleri, kapı ve pencere doğramaları, merdivenler vb.) kadar pek çok yerde ahşap yoğun olarak kullanılmıştır [42]. Bölgeye özgü geleneksel yapıda, ahşap karkas taşıyıcı sistemi yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu yapı sisteminde, kolon ve kirişler, binanın taşıyıcı sistemini oluşturmaktadır. Geleneksel konutlarda, ahşap karkas iskelet sistemi taş temeller üzerine inşa edilmekte olup, arası genellikle taş, kerpiç veya tuğla ile doldurulmaktadır. Bu ahşap sisteme "hımış" adı verilmektedir (Şekil 5. 6.). Doldurma malzemesinin ardından duvarlar sıvanarak yapı tamamlanır; ancak bazı yapılar, duvarlar sıvanmadan da bırakılabilmektedir. Bu sistem, hafif bir strüktür sağlayarak, geleneksel yapı özelliklerine özgü estetik ve işlevsellik katmaktadır. Konuralp'teki geleneksel konutlar genellikle bir ya da iki katlı olarak tasarlanmış olup, nadiren üç katlı örnekler de bulunmaktadır. Bu konutlarda zemin kat, genellikle ahır, samanlık, servis birimleri ve mutfak gibi işlevlere ayrılmıştır. Konutun ana yaşam alanı ise daima birinci kat olarak planlanmıştır. Üst örtü olarak eğimli ahşap çatılar tercih edilmekte olup, çatı kaplama malzemesi genellikle Marsilya kiremidi ile birlikte, nadiren alaturka kiremit de kullanılmıştır [59].

Şekil 5. 6. Hımış Yapı Örneği

Batı Karadeniz bölgesinde iklimin sert özellikleri taşınması, iç mekan düzenlemelerinde iç sofa planı tipinin yaygın olmasına yol açmıştır. Sofalar, geleneksel konut mimarisinin en

önemli yapılarından biri olarak öne çıkmaktadır. Bu sofalar, evdeki odaların arasındaki geçişlerin sağlandığı, aynı zamanda evdekilerin bir araya gelen ortak yaşam alanıdır [42]. Evler, eğimli araziler üzerinde konumlandırılmıştır. Bu durumda, bazı yapıların farklı yönlerdeki cephelerinde kat sayılarının değişkenlik göstermesine neden olmuştur. Evlere giriş, doğrudan yol cephesinden veya yoldan girilen bir bahçe ya da avlu aracılığıyla sağlanır. Konuralp evlerinin dış cepheleri genellikle sade görünümlüdür, süslemeler ve cephe düzenlemeleri açısından geleneksel Türk evlerinden belirgin bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Hareketli cephelere sahip olan bazı evlerde, genellikle sonradan yapılan eklemelerle cephelerde hareketlilik sağlanmıştır. Odaların güneye bakan cephelerinde, güneş ışığından ve manzaradan daha verimli şekilde yararlanmak amacıyla pencerelerin diğer cephelerine göre daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Pencere çeşitleri, üst katlarda, genellikle dikey yönde açılır, tek kanatlı ve ahşap olarak yapılmış, geleneksel Türk evlerine özgü giyotin tipi pencerelerin çok fazla olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, bodrum katları ve zemin katlarında, giyotin tipinin yerine tek ya da çift kanatlı pencerelere yer verilmiştir. Bu bağlamda, geleneksel Türk evlerinde üst katlara gösterilen özenli tasarımların Konuralp evlerine bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bazı konutlarda, odaların iç aydınlatmasını artırmak amacıyla, sofaya bakan duvarlarda ahşap iç pencereler yerleştirilmiştir. Bu iç pencerelerin çerçevelerinde geometrik desenler tercih edilmiş ve çeşitli dekoratif bezemeler yapılmıştır. Ana giriş kapıları genellikle çift kanatlı ve ahşap olup, bu kapıların metal kulp ve diğer elemanlarında herhangi bir süslemeye rastlanılmamıştır. Oda kapıları ise genellikle tek kanatlı, ahşap ve tablalı olup, süslemeli yapılmamıştır [43].

5.3.2. Geleneksel Konuralp Evleri Pencereleri

Cephe düzenlemesinde önemli görsel etkilere biri pencereler olarak düzenlenmiştir. Pencerelerin boyutları ve yerleşimleri, evin cephesinin genel tasarımına göre değişiklik göstermektedir. Alt katlarda pencere sayısı genellikle daha az, üst katlarda ise daha fazla sayıda pencere bulunmaktadır. Evlerde yaygın olarak kullanılan pencere tipi, ½ oranında dikey dikdörtgen şeklindedir. Bu pencere türlerinin genişlik ve oranları, dikdörtgen bütünlüğü bozmamak amacıyla farklı boyutlarda tasarlanmıştır. Ayrıca düz atkılı, ahşap pervazlı parçalar, sade bir görünüme sahiptir. Giyotin ve kanatlı modellerde tercih edilmiş ve yapımında ahşap malzeme tercih edilmiştir [51]. İç sofalı plan tipine sahip konutlarda, sofanın uzun kenarlarına yerleştirilmiş odalar, kısa kenarlarında ise açılan pencereler ile sokakla bağlantı sağlanmıştır. Güneye bakan cephelerde, güneş koşullarından ve

manzaradan daha fazla faydalanabilmek amacıyla pencere sayılarının diğer cephelere göre daha fazla olduğu gözlemlenmektedir. Bodrum'da katı ve yaşamsal olarak yaşamak yerine, evde kalan zemin katlarda, giyotin tipi yerlerde yerine tek ya da çift kanatlı tercih edilmiştir. Bazı konutlarda, odaların iç aydınlatmasını artırmak amacıyla, sofaya bakan duvarlarda ahşap iç pencereler yerleştirilmiştir. Bu iç pencerelerin çerçevelerinde geometrik desenler tercih edilmiş ve çeşitli dekoratif bezemeler yapılmıştır [43].

5.3.3. Geleneksel Konuralp Evleri Kapıları

Evlerin dış kapılarının sokakla olan ilişkisi, yapısal düzene göre değişim göstermektedir. Bazı binalarda, dış kapılar doğrudan sokağa açılırken, diğerlerinde ise bahçe kapıları sokağa açılmaktadır. Yapılarda ana giriş kapıları genellikle ahşap olarak üretilmiş ve yapı büyüklüğüne bağlı olarak tek kanatlı ya da çift kanatlı olarak tasarlanmıştır. Kapılar sade bir yapıya sahip olup, bazı örneklerde yan ve üst kısımlarında ışıklıklar bulunmaktadır; bu ışıklıklar hem doğal ışık sağlama hem de havalandırma amacıyla kullanılmaktadır [60].

Kapılar, genellikle düz atkılı tipte olup, kemerli kapı örneklerine rastlanmamaktadır. Pervazlar sade bir görünüme sahiptir ve genellikle dekoratif öğelerden yoksundur. Kapı açılışları, her zaman bulunduğu yerin içine doğru yönlendirilmiştir. Evlerin girişlerinde belirgin bir giriş özelliği bulunmamaktadır [51]. Oda kapıları genellikle ahşaptan yapılmış ve sade bir görünüme sahiptir. Çoğunluğu, "yalancı tablalı" olarak sunulan tiplerde, tek veya birden fazla ahşap tablanın bir araya getirilmesiyle oluşturulmuş kapılardan oluşur. Bu tablalarda süsleme unsurlarına yer verilmemiştir. Ayrıca boya ya da ahşap oyma tekniğiyle süslemeli kapı örneklerinin bulunmadığı gözlemlenmiştir [61].

6. ALAN ÇALIŞMASI

Düzce ilinin Konuralp kasabasında seçilen geleneksel evlerin kapı ve pencere yapı elemanları çalışma kapsamında incelenmiştir. Seçilen evler harita pafta üzerinden numaralandırılarak gösterilmiştir (Şekil 6. 1.). Evlerin kapı ve pencereleri modelleri, boyutları, boşlukları, yapım teknikleri ve bozulma oranları kapsamında analizleri yapılmıştır.

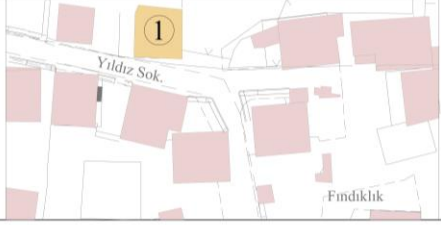
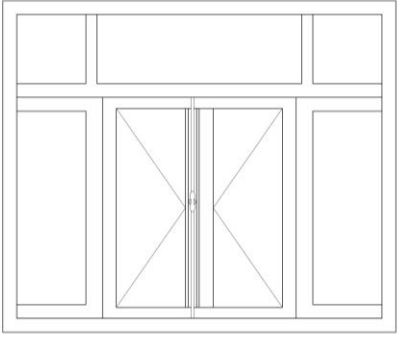
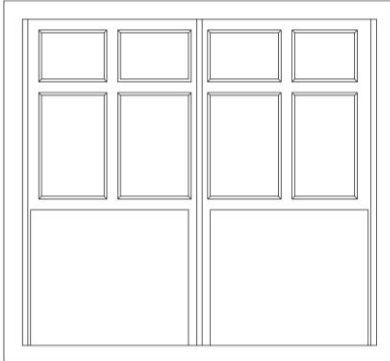
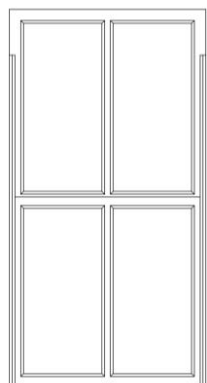
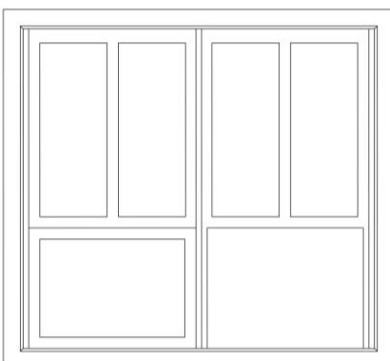
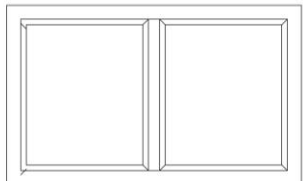
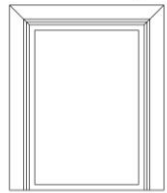

Şekil 6. 1. Konuralp Paftası

6.1. 1 NUMARALI YILDIZ EVİ

Yıldız evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünümleri Çizelge 6. 1.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 1. Yıldız Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:1 YILDIZ EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1720 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Yıldız Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 YE-P1 145X120 (2 ADET)	 YE-P2 130X120 (1 ADET)
 YE-P3 70X135 (1 ADET)	 YE-P4 125X115 (1 ADET)
	 YE-P5 105X70 (1 ADET)
	 YE-P6 57X55 (2 ADET)
Yıldız Evine Ait Özgün Pencere Görünümleri	

1 numaralı ev Yıldız Sokağındadır. Ev zemin kat ve birinci kat olmak üzere iki kattan oluşmaktadır. Evin yapım sistemi ahşap çerçeve içine doldurulmuş ahşap malzemeden oluşmaktadır. Dış duvarları Bağdadi sıvasıyla, iç duvarları ise malıs adı verilen su, toprak ve samandan oluşan sıvayla kaplanmıştır. Binanın temeli moloz taşlardan yapılmıştır. Moloz taş duvarlar arasına dikey ahşap hatıllar yerleştirilmiştir. Evdeki kapı ve pencerelerin tamamı ahşap malzemeden yapılmıştır. Odalarda pencerenin altından geçen yatay hatıllar yer almaktadır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır. Odalar güney cephesine, yola bakmaktadır (**Görsel 1.**).

Görsel 1. Yıldız Evi Güney Cephesi

Güney yönündeki odaların, yola bakan cephelerinde pencereler ile aydınlanma sağlanmaktadır. Zemin katta bu pencereler iki kanatlı ahşap, birinci katta iki bölmeli giyotin tipi penceredir. Alt kat sofa da bahçeye bakan iki kanatlı ahşap pencere üst kat sofa da ise iki bölmeli giyotin pencere kullanılmıştır. Merdivenin ışık alması için tek bölmeli giyotin pencere yapılmıştır. Yapı içerisinde zemin katta ve üst katta odanın sofaya bakan kısmında iç pencere yapılmıştır. Banyoda ışık alması amacıyla sabit pencere kullanılmıştır. Pencere kanat, kasa ve camları çok fazla deforme olmuştur. Oda pencerelerinin kenarlarında dikey ve yatay hatıllar yapılmıştır.

6.1.1. Yıldız Evine Ait Pencere Detayları

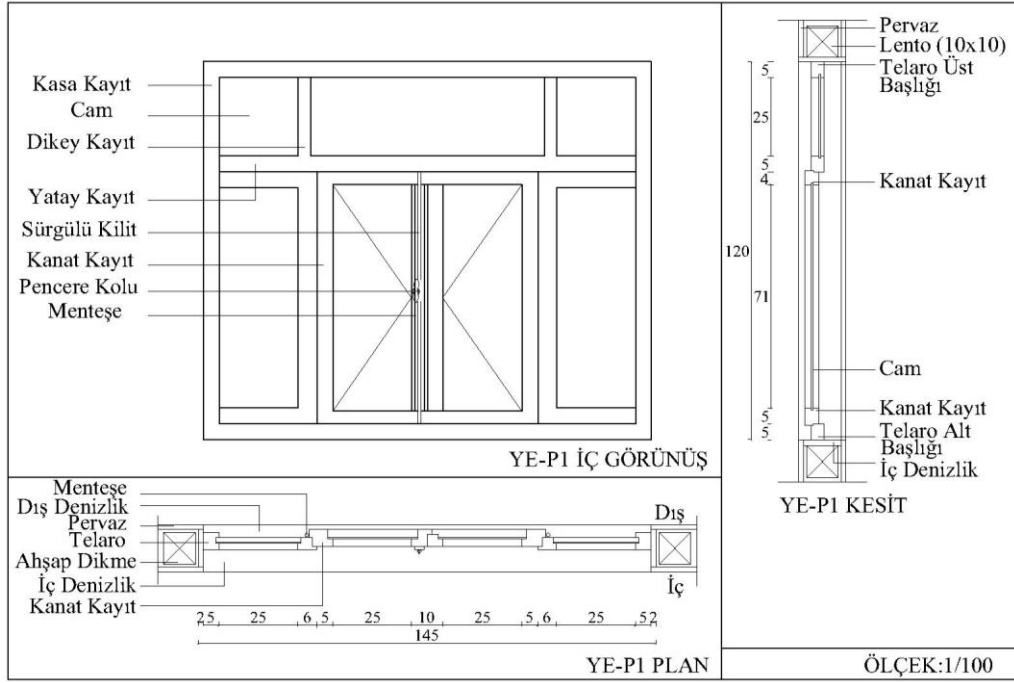
6.1.1.1. YE-PI Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat

birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır; alt kısmı orta da iki kanatlı açılabilir pencere ve yan kısımlarında ise iki tane sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalara herhangi bir boya işlemi yapılmamıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten pervaz ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz tarafından kapatılmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Kilit sistemi kanat üzerinde bulunan metalin kol ile çalışarak yukarı aşağı hareket eden ve bu metal çubuğun üst ve alt kısımda bulunan yatay kayıtlardaki yuvasına girmesiyle sağlanmaktadır. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere dışarı doğru açılmaktadır. Pencere kanatlarının dışarı doğru açılmasından dolayı menteşelerde dışarıda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 145/120 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki düşeyde üst kısımda üç bölüm ve alt kısım dört bölüm oluşturmaktadır (Şekil 6. 2. ve Şekil 6. 3.).

Şekil 6. 2. YE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

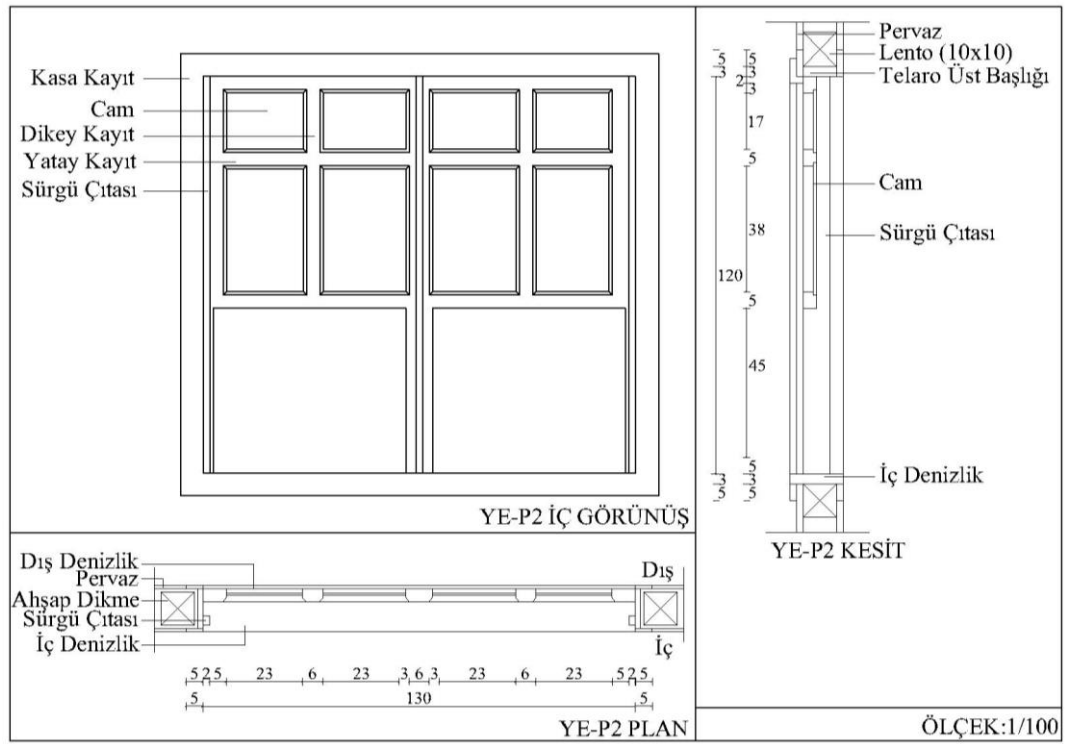
Şekil 6. 3. YE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.1.1.2. YE-P2 Adlı Pencere

Analizi yapılan pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir yapının birinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalara ile desteklenmiştir. Sabit kanatların kasa ile birleşim derzleri pervazlar ile kapatılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çita, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çita ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çitalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten pervaz ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam ettirilmiş duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 130/120 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, düşeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 4. ve Şekil 6. 5.).

Şekil 6. 4. YE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 5. YE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

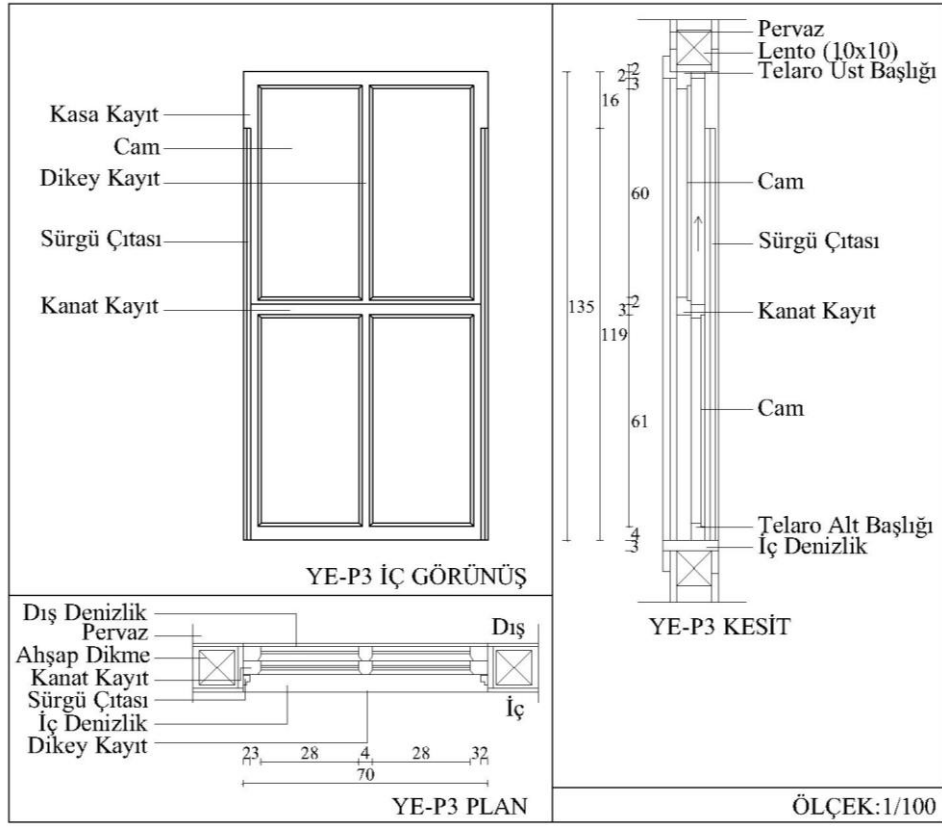
6.1.1.3. YE-P3 Adlı Pencere

Pencere tipi giyotin tipi pencere modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. Merdivenin üst kısmına denk gelen pencere merdivene doğal ışıklandırma alması için yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat

birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Sabit kanatların kasa ile birleşim derzleri sıva çekilerek kapatılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam eden duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 70/135 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 6. ve Şekil 6. 7.).

Şekil 6. 6. YE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

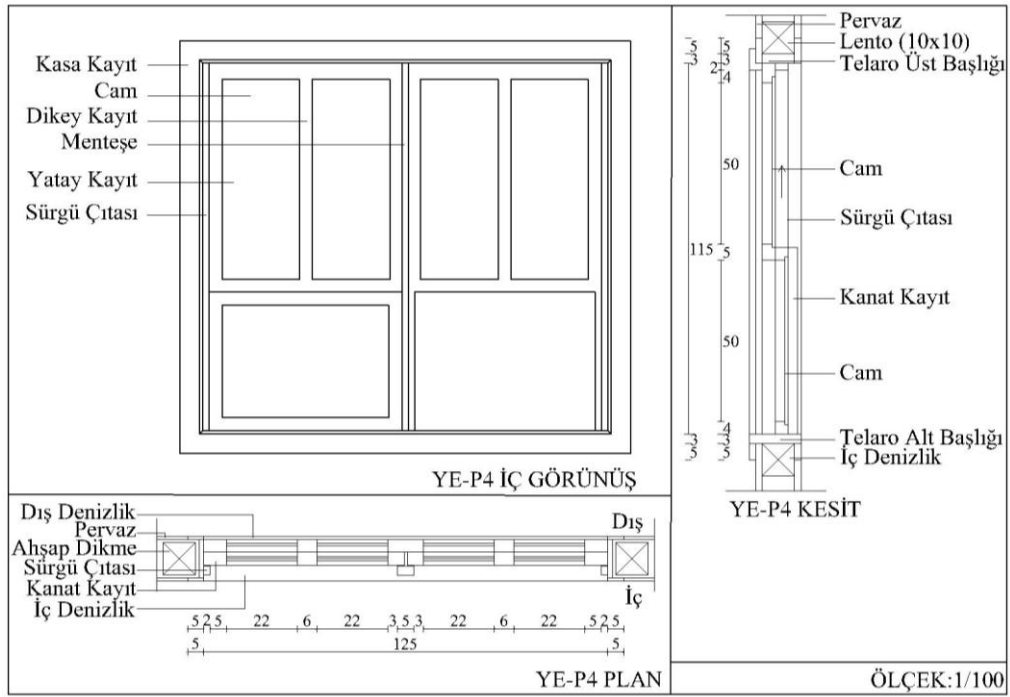
Şekil 6. 7. YE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.1.1.4. YE-P4 Adlı Pencere

Analizi yapılan pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Sabit kanatların kasa ile birleşim derzleri pervazlar ile kapatılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten pervaz ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam ettirilmiş duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 125/115 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 8. ve Şekil 6. 9.).

Şekil 6. 8. YE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 9. YE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.1.1.5. YE-P5 Adlı Pencere

Pencere tipi sabit pencere modelidir, yapının birinci katında banyoda yer almaktadır. Banyoya ışık girişini sağlamak amacıyla yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Krem renginde boyası mevcuttur. Pencere ölçüsü 105/70

A photograph of a window with a wooden frame, showing a view of green foliage and trees outside. The window is set into a dark, textured wall.

YE-P5 İÇ GÖRÜNÜŞ

YE-P5 PLAN

YE-P5 KESİT

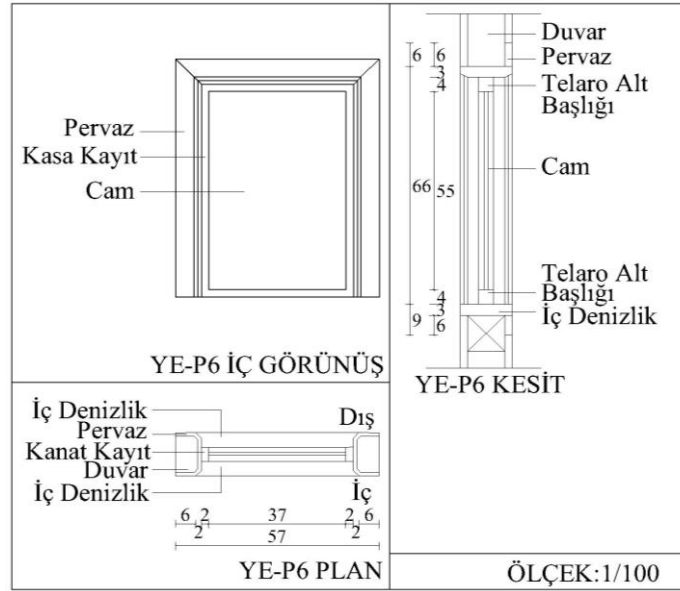
ÖLÇEK: 1/100

63

yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Krem renginde boyası mevcuttur. Pencere ölçüsü 57/55 cm'dir. Pencere doğraması tek bir bölümdür başka bölümü yoktur (Şekil 6. 12. ve Şekil 6. 13.).

Şekil 6. 12. YE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf

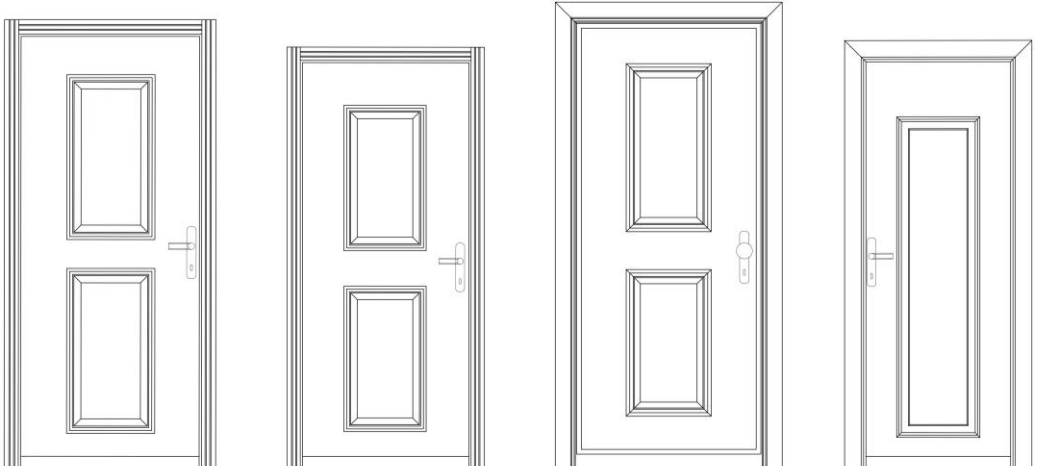

Şekil 6. 13. YE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.1.2. Yıldız Evine Ait Kapı Detayları

Yıldız evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 2.'de verilmiştir.

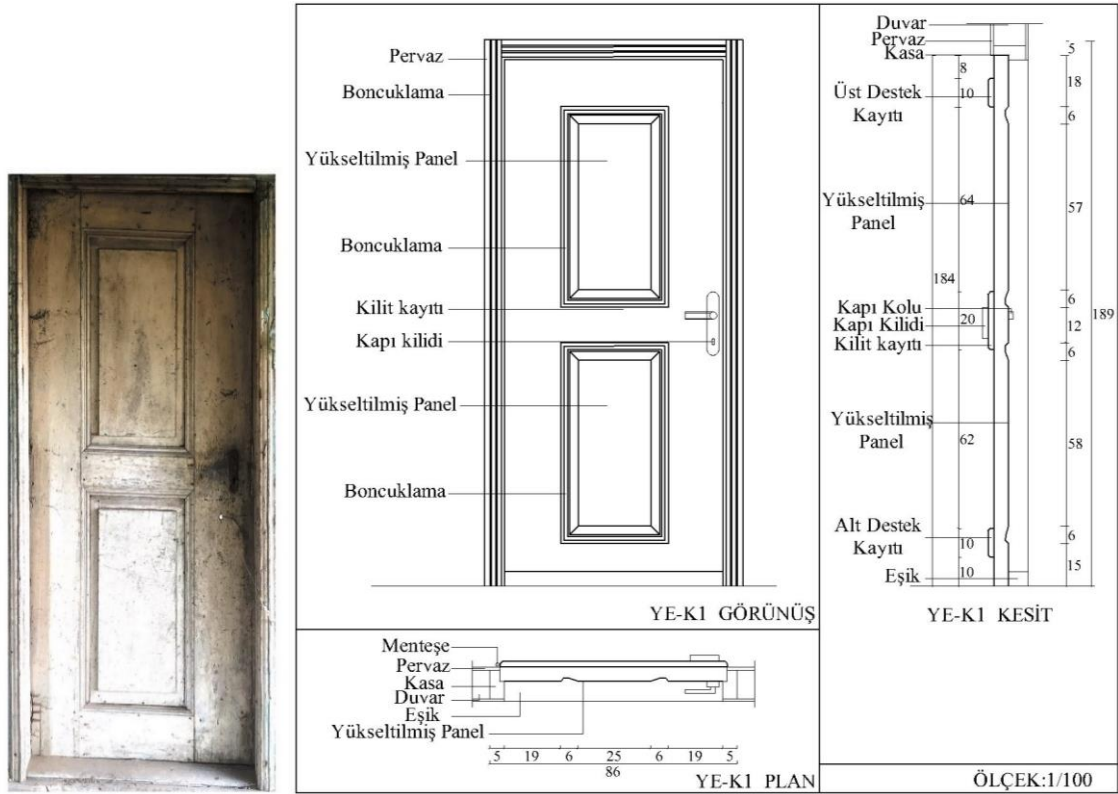
Çizelge 6. 2. Yıldız Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:1 YILDIZ EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1720 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Yıldız Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
Yıldız Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

Yıldız evinde oda kapıları genellikle aynı model ve renklerden yapılmıştır. Yapı malzemesi olarak ahşap malzeme kullanılmıştır. Kapı kolları ise demir malzemedendir. Kapı modellerinin ölçülerinde farklılıklar gözükmemektedir.

6.1.2.1. YE-K1 Adlı Kapı

K1 oda kapısının ölçüsü 86/189 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K1 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K1 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. Pervazlarında boncuklama tekniğiyle süsleme yapılmıştır. Kilit türü olarak kapazlama kilit kullanılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 14.).

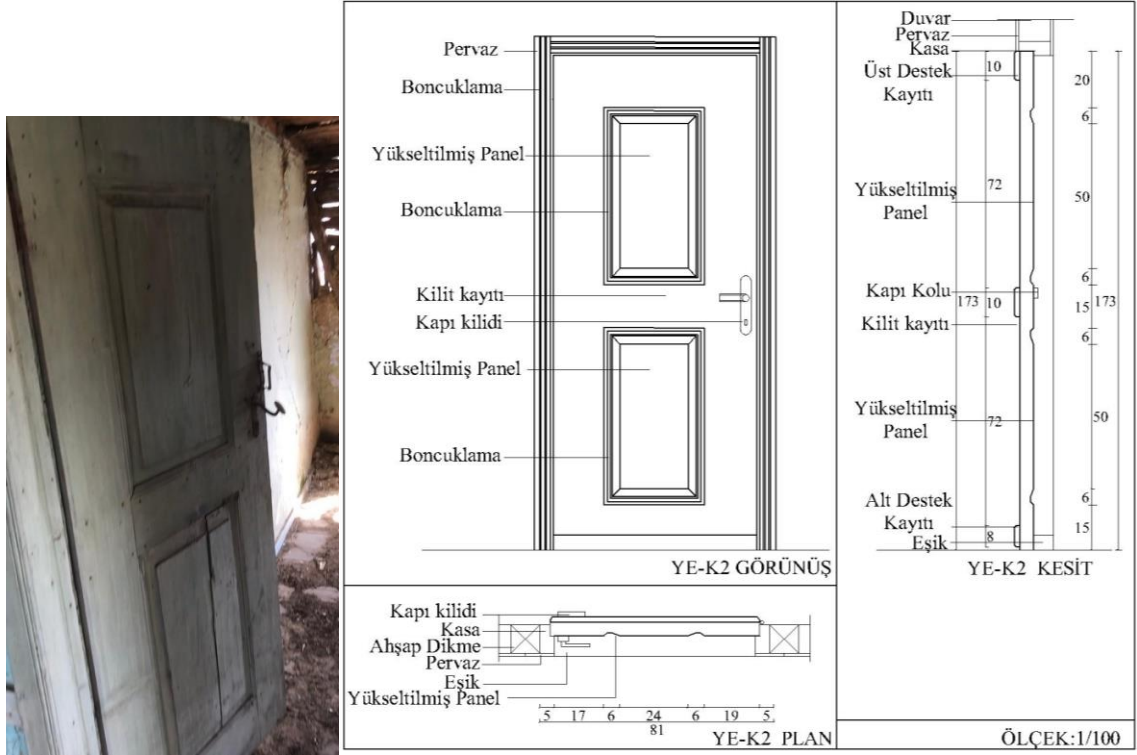

Şekil 6. 14. YE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.1.2.2. YE-K2 Adlı Kapı

K2 oda kapısının ölçüsü 81/173 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. Kapının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine bağlanması çakma tekniğiyle yapılmıştır. K2 oda

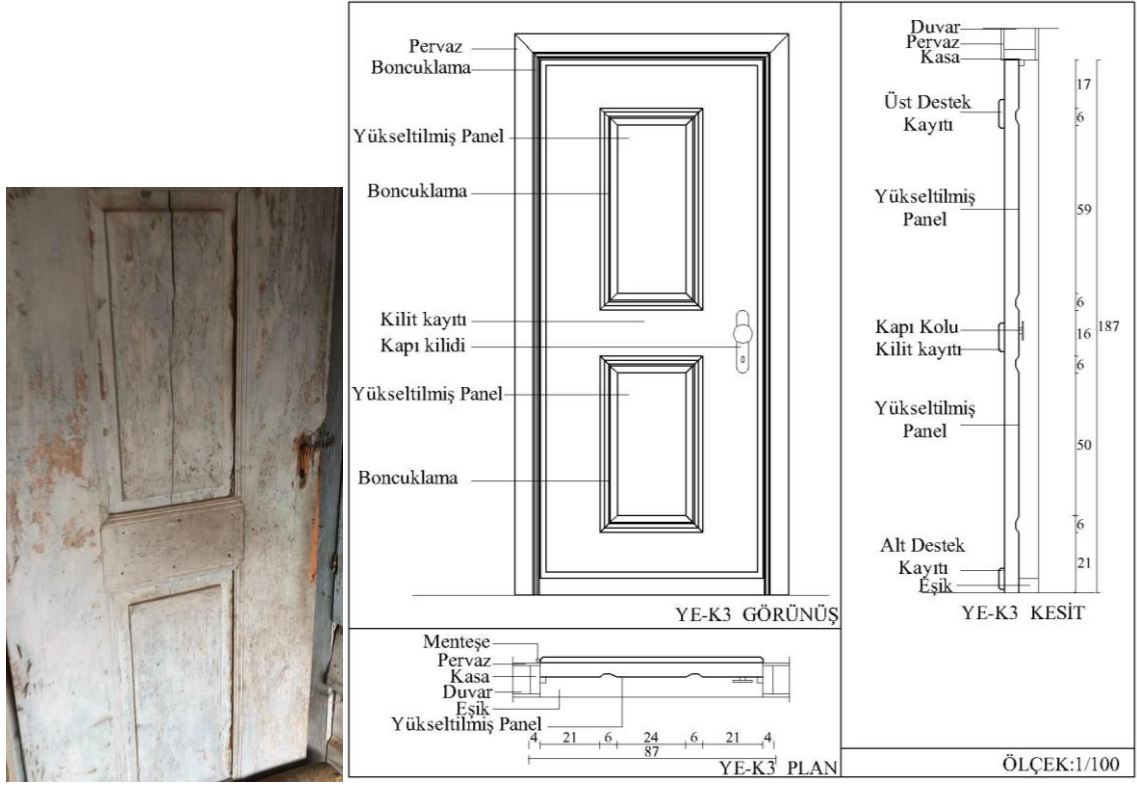
kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K2 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Pervazlarında boncuklama tekniği süsleme yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 15.).

Şekil 6. 15. YE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.1.2.3. YE-K3 Adlı Kapı

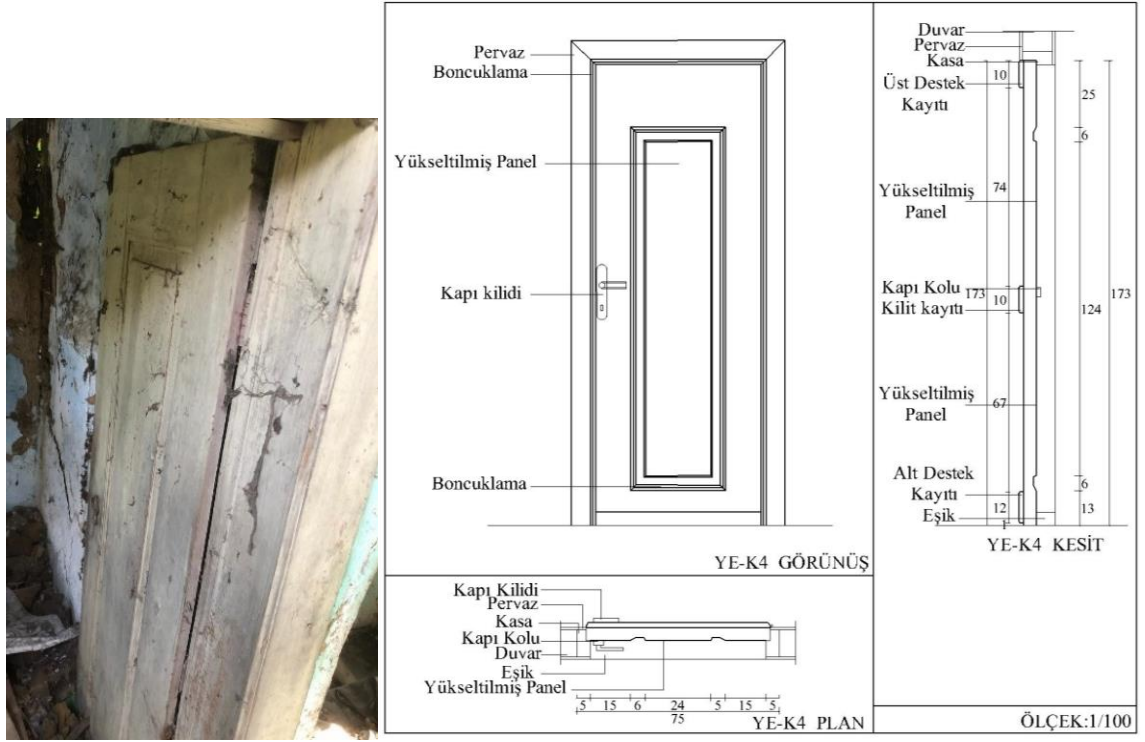
K3 oda kapısının ölçüsü 87/187 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K3 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K3 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K3 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K3 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K3 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Pervazlarında boncuklama tekniğiyle süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır (Şekil 6. 16.).

Şekil 6. 16. YE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.1.2.4. YE-K4 Adlı Kapı

K4 kapısı banyo kapısı olarak yapılmıştır ve banyo içinde yer almaktadır. Analizi yapılan kapı tipi tek kanatlı kapı tipi modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. K4 oda kapısının ölçüsü 75/173 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatkı yöntemi ile yapılmıştır. Kapının arka yüzü üç sıra kayıtle ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. Plandaki yeri banyonun köşesidir. K4 banyo kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K4 kapısı tek panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. Kilit türü olarak kapazlama kilit kullanılmıştır. Kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 17.).

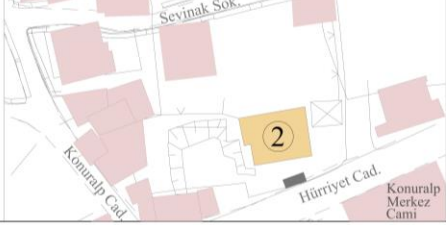
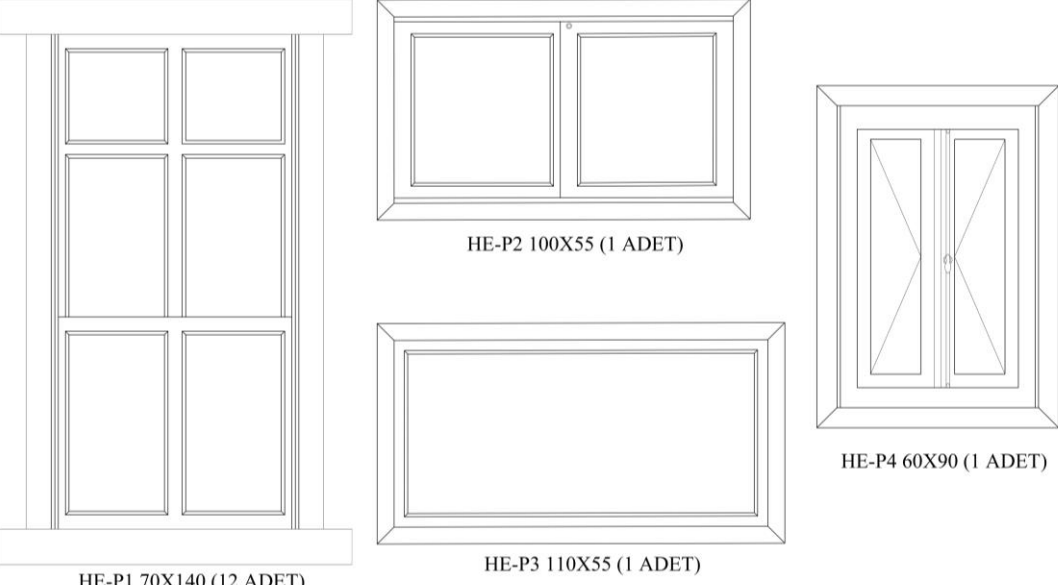

Şekil 6. 17. YE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.2. 2 NUMARALI HÜRRİYET EVİ

Hürriyet evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünüşleri Çizelge 6. 3.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 3. Hürriyet Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:2 HÜRRİYET EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1766 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: ZEMİN K. +1.KAT	
	
Hürriyet Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 HE-P1 70X140 (12 ADET) HE-P2 100X55 (1 ADET) HE-P3 110X55 (1 ADET) HE-P4 60X90 (1 ADET)	
Hürriyet Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

2 numaralı ev Hürriyet Caddesi, Merkez Camii karşısındadır ve tescillidir. Ev zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Arazideki bulunan eğimden dolayı batı cephesinden

bakıldığında yapı tek katlı gibi anlaşılmaktadır. Yapının kapı, pencere ve tavanlarının tamamı ahşaptır. Evin hasar derecesi yüksek olmasına rağmen özgün halini korumaktadır. Hem yapım sistemi hem de yapı elemanlarında tercih edilen ahşap, incelenen evin temel yapı malzemesi olarak nitelendirilebilir. Bu bağlamda 2 numaralı evde, yapım sistemi olarak künde-kari adı da verilen ahşap çatkı sisteme sahiptir. Dolgu malzemesi olarak yine ahşap tercih edilmiştir. Duvar yüzeyleri kerpiç sıva ile kaplanmıştır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır. Bazı odalarda, pencere alt kotundan geçen ahşap silmeler, pencere kasalarının da etrafından geçerek tüm odayı çevrelemektedir (**Görsel 2.**).

Görsel 2. Hürriyet Evi Güney Cephesi

Odaların kuzey ve doğu yönlerindeki cephelerinde ikişer adet 70×140 cm ahşap iki bölmeli giyotin pencere bulunmaktadır. Zemin kat sofasının batı yönündeki cephesinde iki adet 70×140 cm ahşap giyotin pencere tipi vardır. Tuvaletin güney yönündeki cephesinde 110×55 cm ahşap pencere vardır. Zemin kattaki odada bir tane çift kanatlı 60×90 cm pencere bulunmaktadır. Yapının genelinde toplam 12 adet 70×140 cm giyotin pencere kullanılmıştır.

6.2.1. Hürriyet Evine Ait Pencere Detayları

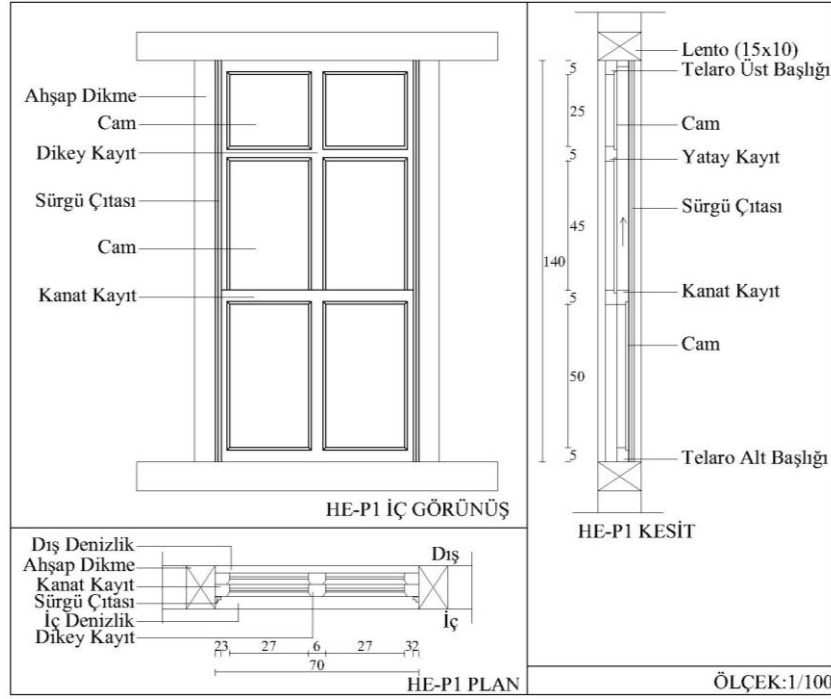
6.2.1.1. HE-P1 Adlı Kapı

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir, yapının zemin ve birinci katında yer almaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuş, daha sonrada etrafından hatıllarla

geçilmiştir. Kasa- kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencereleer hatıllara yerleştirildiği için pencere etraflarında pervaz yapılmamıştır. Pencere krem rengine boyanmıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 130/120 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümlerler yatayda üç, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 18. ve Şekil 6. 19.).

Şekil 6. 18. HE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

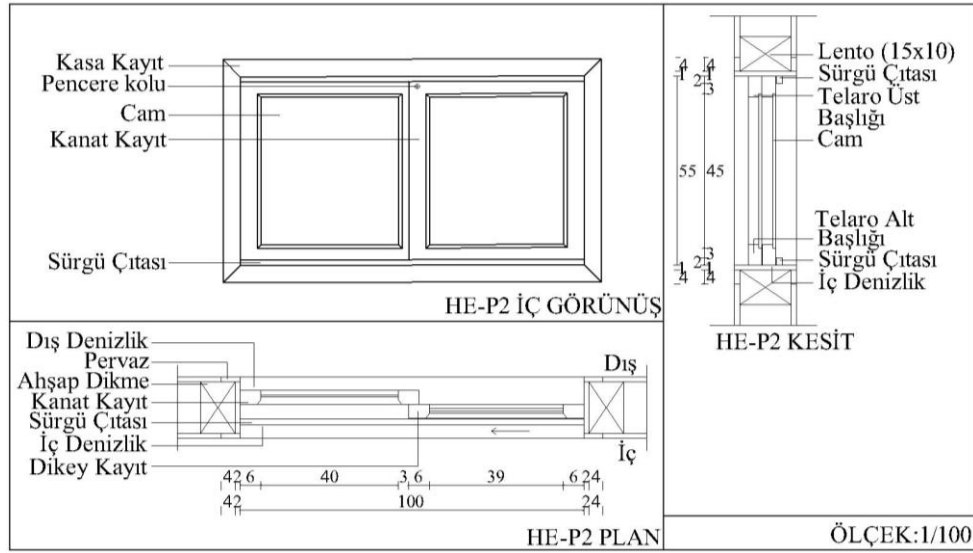
Şekil 6. 19. HE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.2.1.2. HE-P2 Adlı Kapı

Pencere iki bölmeden oluşan sürgülü pencere modelindendir. Giyotin pencere modeline benzemektedir ama ona göre farklı çalışmaktadır. Pencere yukarı aşağı yönde değil yatayda hareket edecek şekilde yapılmıştır. Kasa- kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar ise iç kısımdan yanda sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Pencere hatıllara yerleştirildiği için pencere etraflarında pervaz yapılmamıştır. Pencere en son krem rengine olarak boyanmıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Yanda sabit kanat olmak üzere sağ taraftan açılan, sol tarafa doğru sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 100/55 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda 1, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 20. ve Şekil 6. 21.).

Şekil 6. 20. HE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

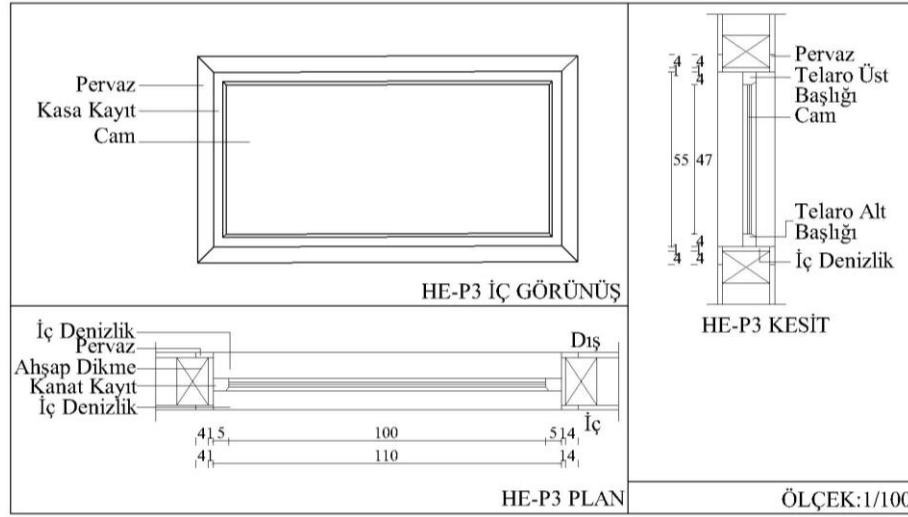
Şekil 6. 21. HE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.2.1.3. HE-P3 Adlı Kapı

Pencere tipi sabit pencere modelidir, yapının zemin katında ve birinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Krem renginde boyası mevcuttur (Şekil 6. 22. ve Şekil 6. 23.).

Şekil 6. 22. HE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

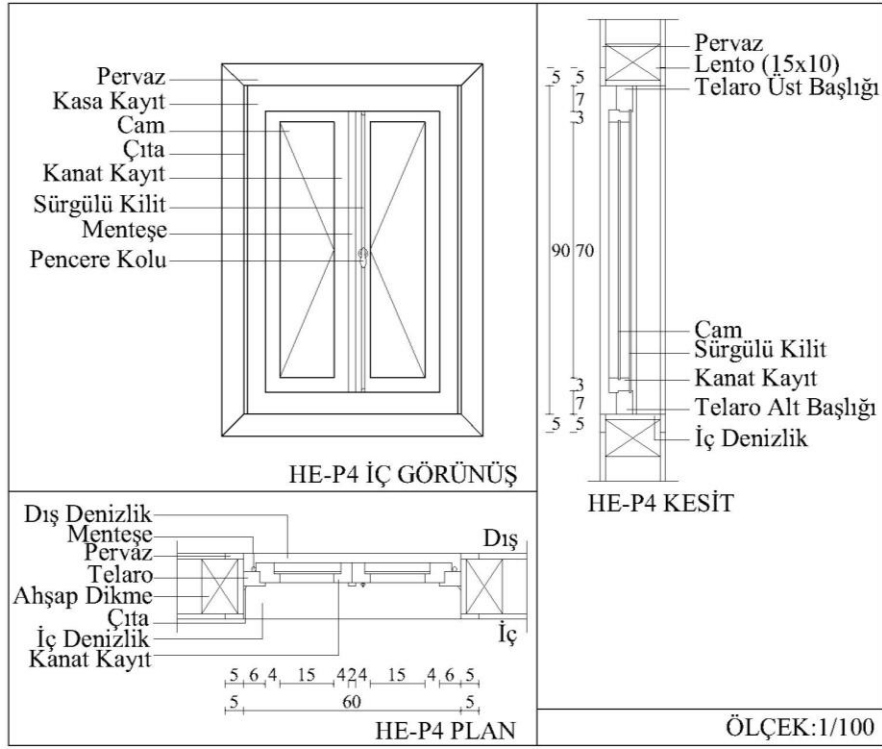
Şekil 6. 23. HE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.2.1.4. HE-P4 Adlı Kapı

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa-kanat birleşimi lambalı, kanat-kanat birleşimi de lambalıdır. İki kanatlı açılabilir pencere şeklindedir. Doğramalara herhangi bir boya işlemi yapılmamıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten pervaz ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz tarafından kapatılmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Kilit sistemi kanat üzerinde bulunan, metalin; kol ile çalışarak yukarı aşağı hareket eden ve bu metal çubuğun üst ve alt kısımda bulunan yatay kayıtlardaki yuvasına girmesiyle sağlanmaktadır. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılan dışarı doğru yatay yönde olarak açılmaktadır. Pencere kanatlarının dışarı doğru açılmasından dolayı menteşelerde dışarıda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 60/90 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda yoktur, düşeyde de iki bölme bulunmaktadır (Şekil 6. 24. ve Şekil 6. 25.).

Şekil 6. 24. HE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 25. HE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.2.2. Hürriyet Evine Ait Kapı Detayları

Hürriyet evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünümleri Çizelge 6. 4.'de verilmiştir.

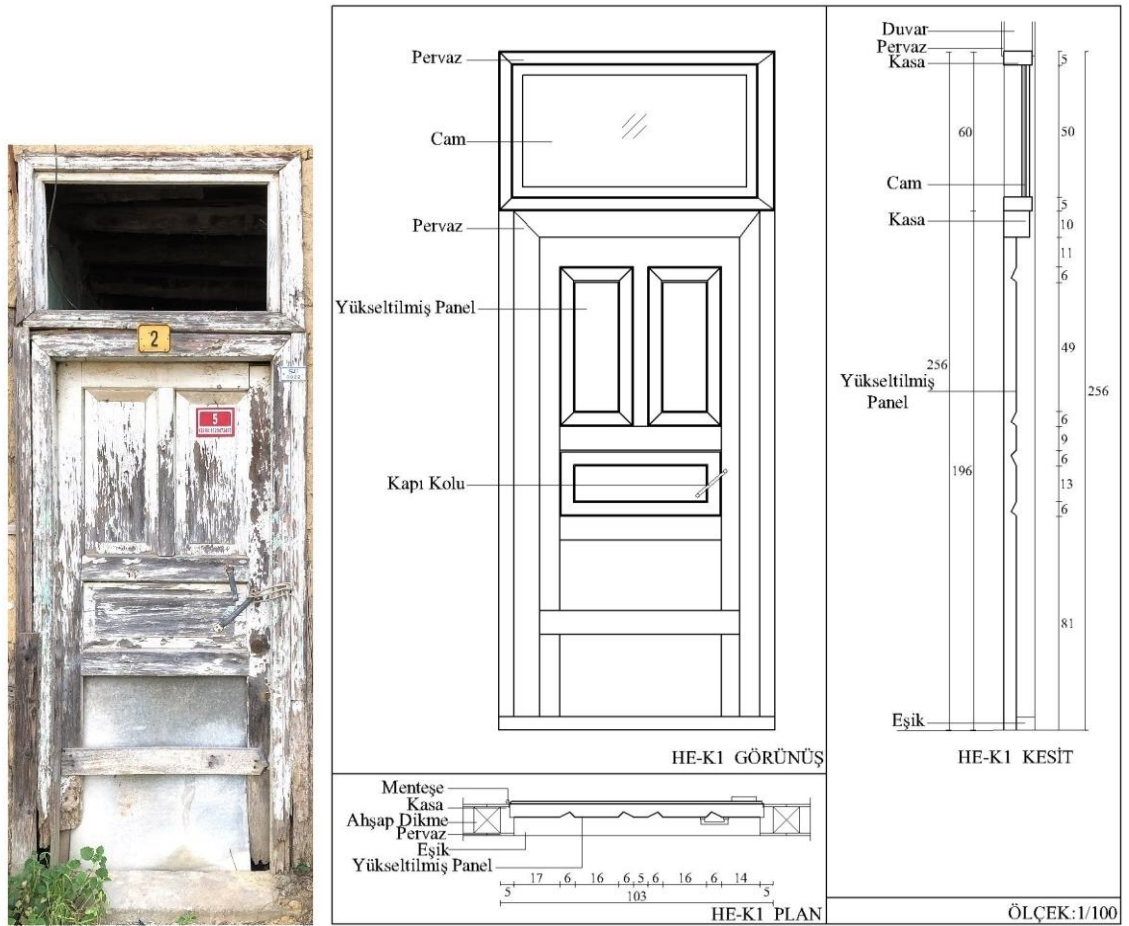
Çizelge 6. 4. Hürriyet Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:2 HÜRRİYET EVİ	Konum Bilgileri					
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1766 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: ZEMİN K. +1.KAT						
Hürriyet Evine Ait Cephe Fotoğrafları						
<table><tr><td>HE-K1 103X256 (1 ADET)</td><td>HE-K2 86X181 (1 ADET)</td><td>HE-K3 92X192 (1 ADET)</td><td>HE-K4 90X191 (2 ADET)</td><td>HE-K5 80X191 (1 ADET)</td></tr></table>		HE-K1 103X256 (1 ADET)	HE-K2 86X181 (1 ADET)	HE-K3 92X192 (1 ADET)	HE-K4 90X191 (2 ADET)	HE-K5 80X191 (1 ADET)
HE-K1 103X256 (1 ADET)	HE-K2 86X181 (1 ADET)	HE-K3 92X192 (1 ADET)	HE-K4 90X191 (2 ADET)	HE-K5 80X191 (1 ADET)		
Hürriyet Evine Ait Özgün Kapı Görünümleri						

6.2.2.1. HE-K1 Adlı Kapı

Analizi yapılan kapı tipi tek kanatlı giriş kapısıdır, yapının zemin katında yer almaktadır.

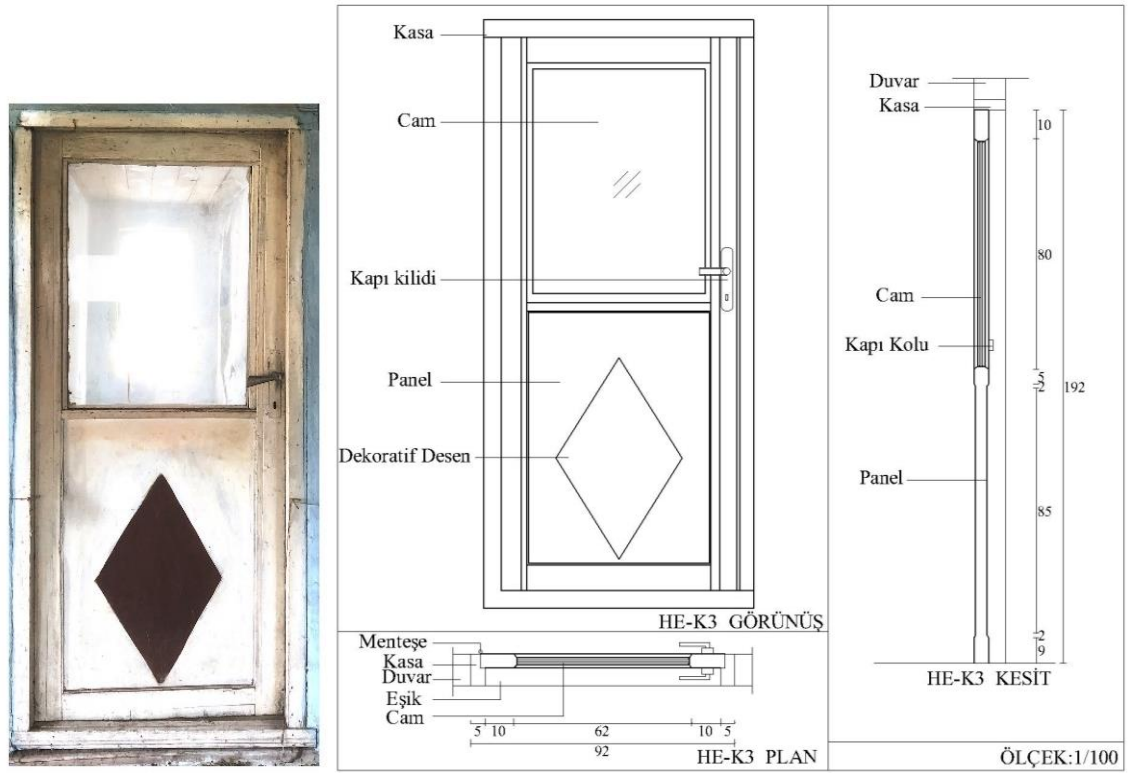
K1 giriş kapısının ölçüsü 103/256 cm şeklinde yapılmıştır. K1 giriş kapısı, sofa içine açılmaktadır. K1 giriş kapısı üstünde sofayı aydınlatması için cam yapılmıştır, bu yüzden de yüksekliği diğer kapılara göre fazladır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. K1 kapısı çok fazla deforme olmuştur ve alt kısmında kırılmalar olmuştur. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 3 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 26.).

Şekil 6. 26. HE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.2.2.2. HE-K2 Adlı Kapı

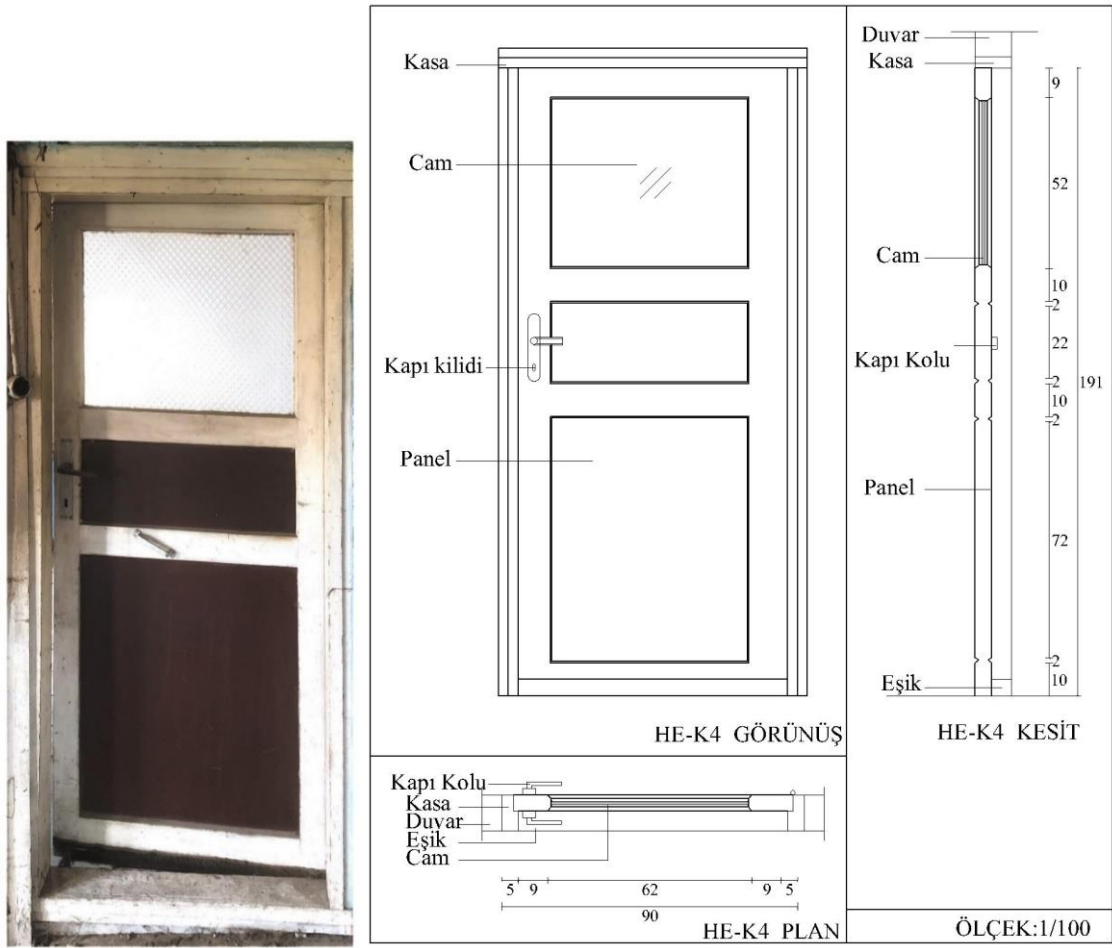
K2 oda kapısının ölçüsü 81/173 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. Kapının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K2 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı,

Şekil 6. 28. HE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.2.2.4. HE-K4 Adlı Kapı

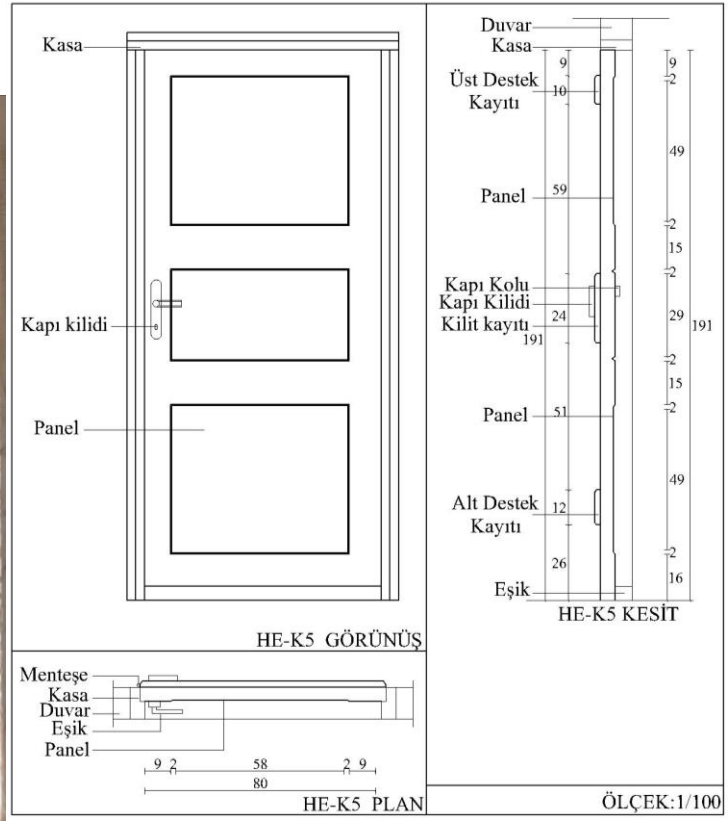
K4 oda kapısının ölçüsü 90/191 cm şeklinde yapılmıştır. K4 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemelidir. K4 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K4 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K4 oda kapısında 2 adet panel bulunmaktadır. Camlı oda kapısı olarak tasarlanmıştır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Panelin iç kısmını diğer oda kapılarıyla uyumlu olması için kahverengi olarak boyamışlardır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 29.).

Şekil 6. 29. HE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.2.2.5. HE-K5 Adlı Kapı

K5 oda kapısının ölçüsü 80/191 cm şeklinde yapılmıştır. Kapıda yapım tekniği olarak karma teknik uygulanmıştır. Yani, kapının ön yüzü çatki yöntemi ile; kapının arka yüzü ise üç sıra kayıtle ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K5 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemelidir. K5 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K5 kapısı 3 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Pervazlarında boncuklama tekniğiyle süsleme yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır (Şekil 6. 30.).

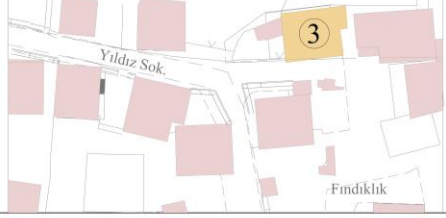
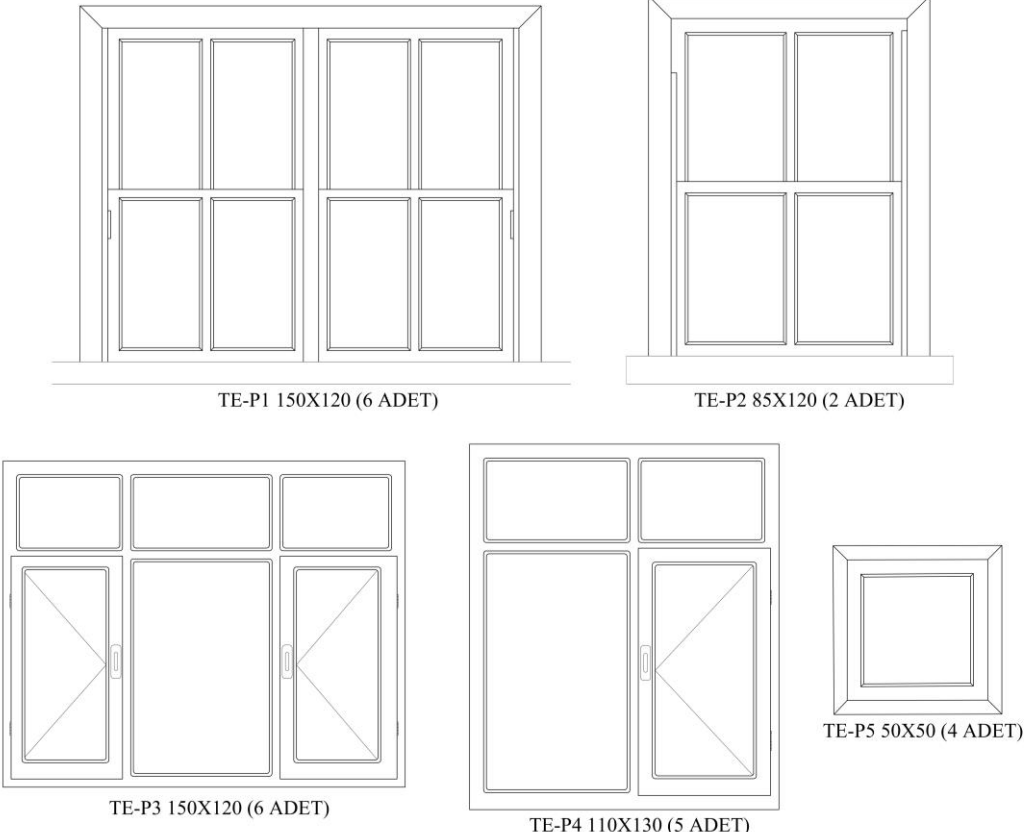

Şekil 6. 30. HE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.3. 3 NUMARALI TOPÇU EVİ

Topçu evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görüşleri Çizelge 6. 5.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 5. Topçu Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:3 TOPÇU EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1706 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Topçu Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
Topçu Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

3 numaralı ev Topçu Sokağındadır. İkinci derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde ve tescillidir. Zemin kat moloz taşlar ile örülmüştür. Evin yapım sistemi, yapı yüklerinin duvar içerisinde yer alan ahşap dikme ve kirişler aracılığıyla zemine aktarıldığı, ahşap çatkılı tuğla duvar sistemidir. Bu uygulama ile yapılmış geleneksel Ahşap iskelet sisteminde yer alan bu elemanların kesitlerinin ortalama ölçüleri 10 cm'dir. Zemin kat iki adet oda ve bir giriş holünden oluşmaktadır. Kat planları iç sofalı plan tipine uygun olarak yapılmıştır. Birinci kat ve ikinci kat pencerelerinin kenarlarında omuz adı verilen dikmeler bulunmaktadır. Bu dikmeler pencerenin yükünü karşılamak için yapılmıştır. Kapı ve pencere doğramalarının tamamı ahşaptır. Pencereler zemin katta tek kanatlı, birinci katta çift kanatlı ikinci katta ise giyotin tipi düşey sürgülü pencereler olarak yapılmıştır. Yapıda giyotin pencerelerin düşey kanatlarının kaymamasını sağlayan “şıpdüşen” adı verilen ahşap malzeme kullanılmıştır (**Görsel 3.**).

Görsel 3. Topçu Evi Perspektif Görünüş

6.3.1. Topçu Evine Ait Pencere Detayları

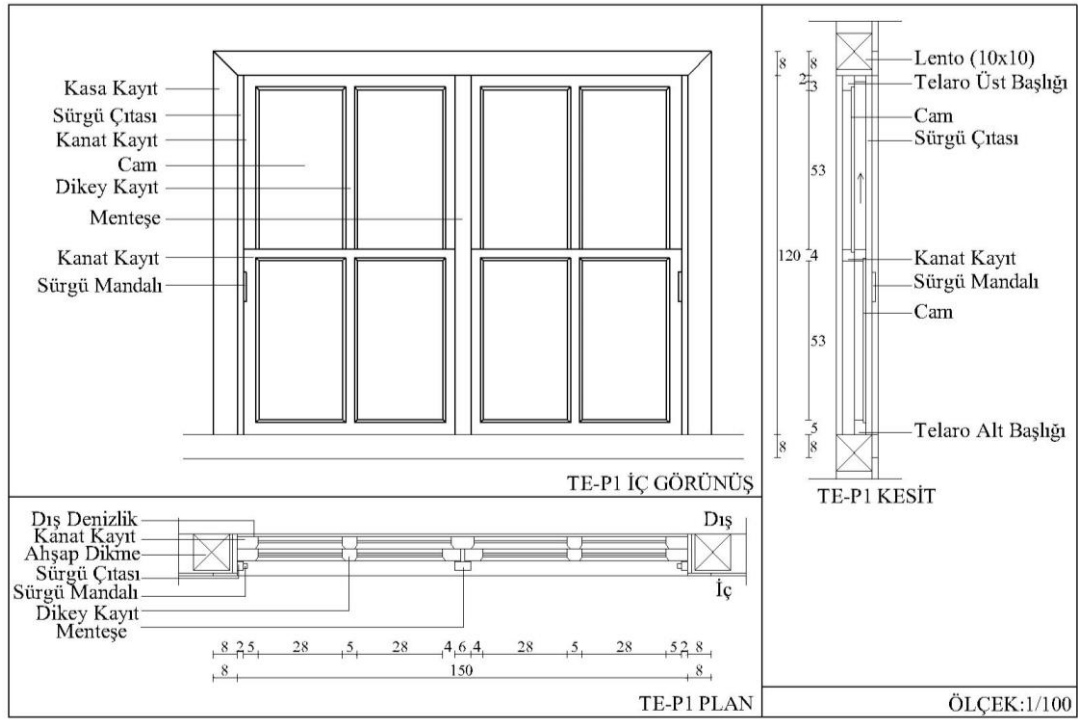
6.3.1.1. TE-P1 Adlı Pencere

3 numaralı yapıdaki P1 nolu pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir yapının ikinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Sabit kanatların kasa ile birleşim derzleri pervazlar ile kapatılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit

kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Yukarı doğru hareket eden kanatı tutmak için çıta üstüne mandal yapılmıştır. Bu mandalın adı ise şıpdüşendir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten pervaz ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap dikmelere bağlanmıştır, yani pervaz yapılarak gizlenmemiştir. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 150/120 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 31. ve Şekil 6. 32.).

Şekil 6. 31. TE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

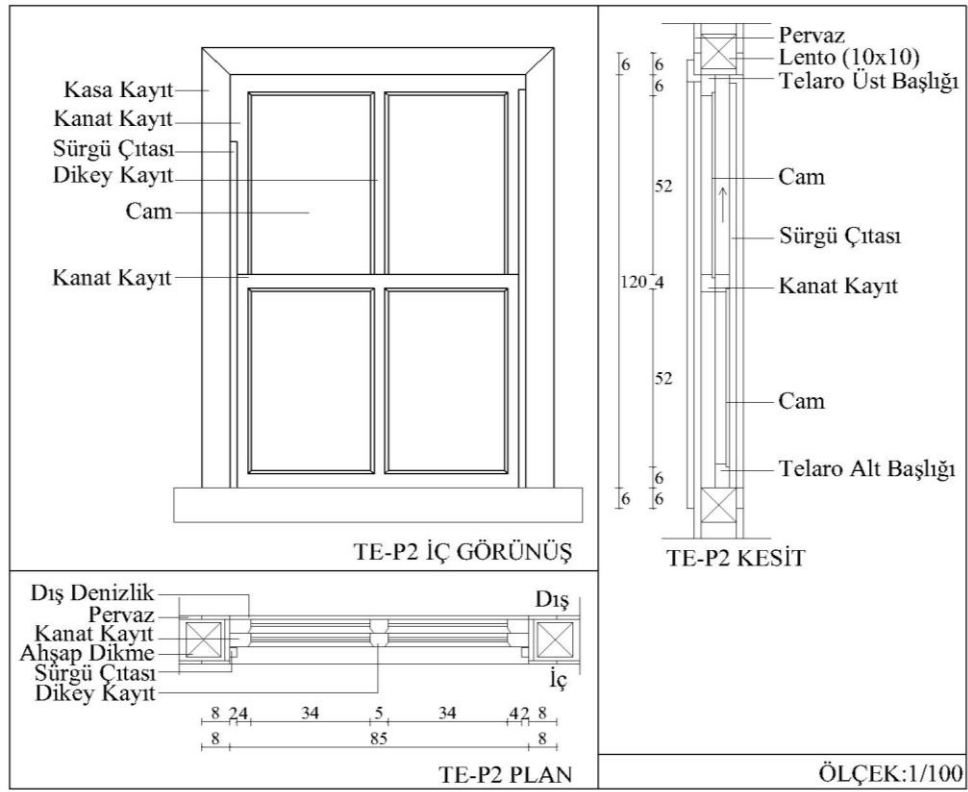
Şekil 6. 32. TE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.3.1.2. TE-P2 Adlı Pencere

Pencere tipi giyotin tipi pencere modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. Sofanın ışık alması ve doğal havalandırması için yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 85/120 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 33. ve Şekil 6. 34.).

Şekil 6. 33. TE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

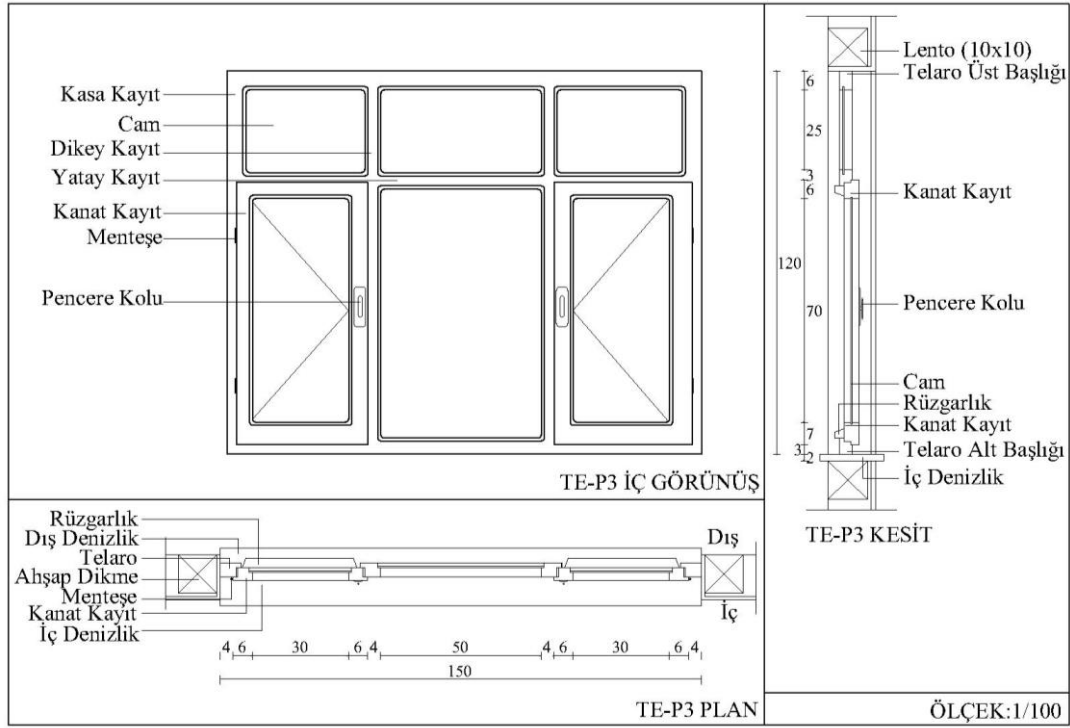
Şekil 6. 34. TE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.3.1.3. TE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır; alt kısmı kenarlarda açılabilir iki tane kanatlı pencere, orta kısımda ise sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar kahverengi boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ve boya ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz tarafından kapatılmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yatay da dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşeler de içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 150/120 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki düşeyde üç bölümden oluşmaktadır. Denizlik kısmına mermer yerleştirilmiştir (Şekil 6. 35. ve Şekil 6. 36.).

Şekil 6. 35. TE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

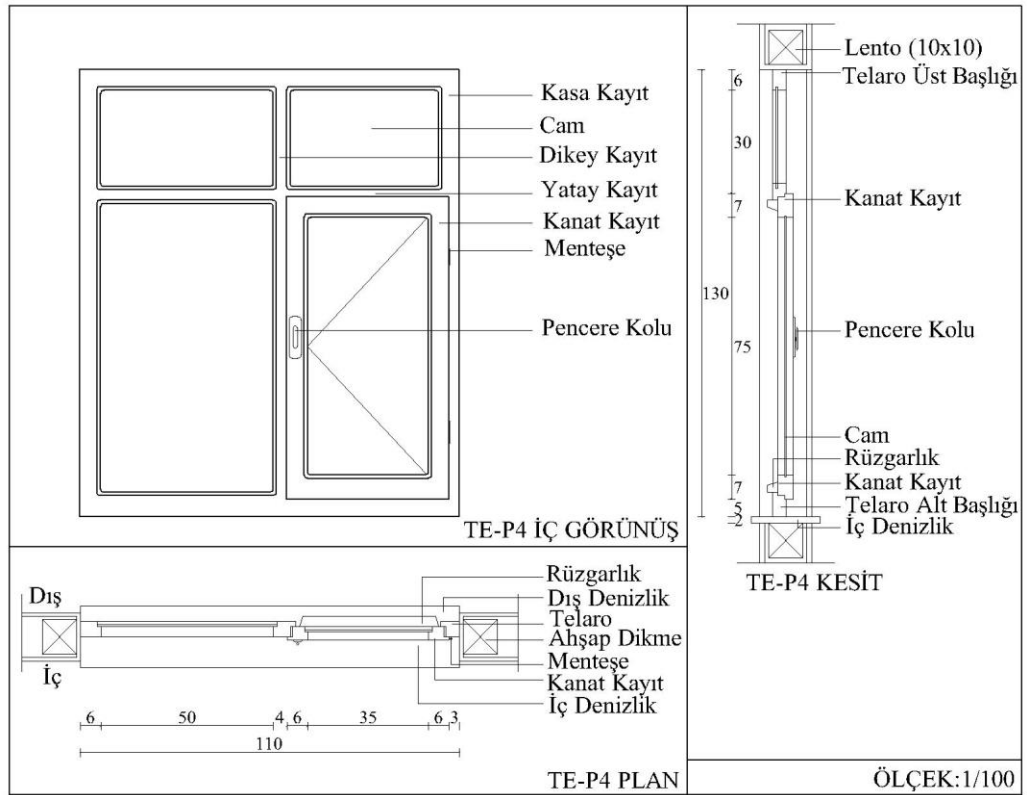
Şekil 6. 36. TE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.3.1.4. TE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır; alt kısmı kenarlarda açılabilir birer tane kanatlı ve sabit pencereler bulunmaktadır. Doğramalar, kahverengi boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan sıva ve boya ile kapatılmıştır. Pencere karkasının içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönük olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 110/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda ve düşeyde iki bölümden oluşmaktadır. Pencere de denizlik kısmına mermer yerleştirilmiştir (Şekil 6. 37. ve Şekil 6. 38.).

Şekil 6. 37. TE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

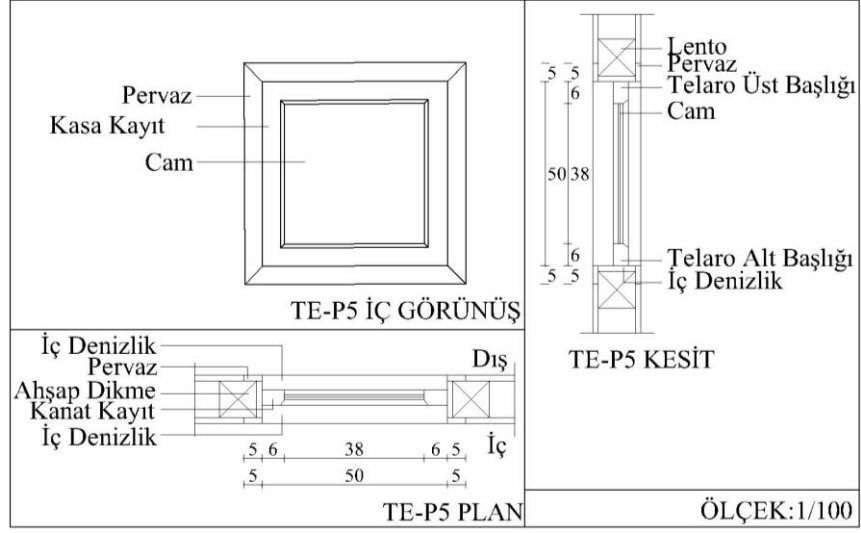

Şekil 6. 38. TE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.3.1.5. TE-P5 Adlı Pencere

Pencere tipi sabit pencere modelidir. Yapının zemin katında, birinci katında ve ikinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler

içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam ettirilmiş, duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur (Şekil 6. 39.).

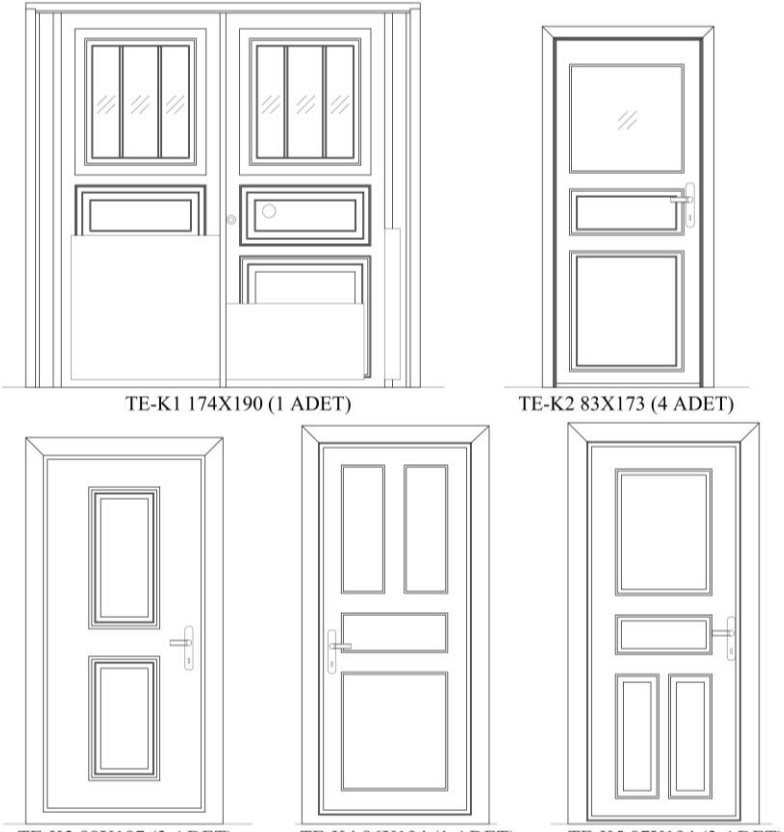

Şekil 6. 39. TE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.3.2. Topçu Evine Ait Kapı Detayları

Topçu evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 6.'da verilmiştir.

Çizelge 6. 6. Topçu Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

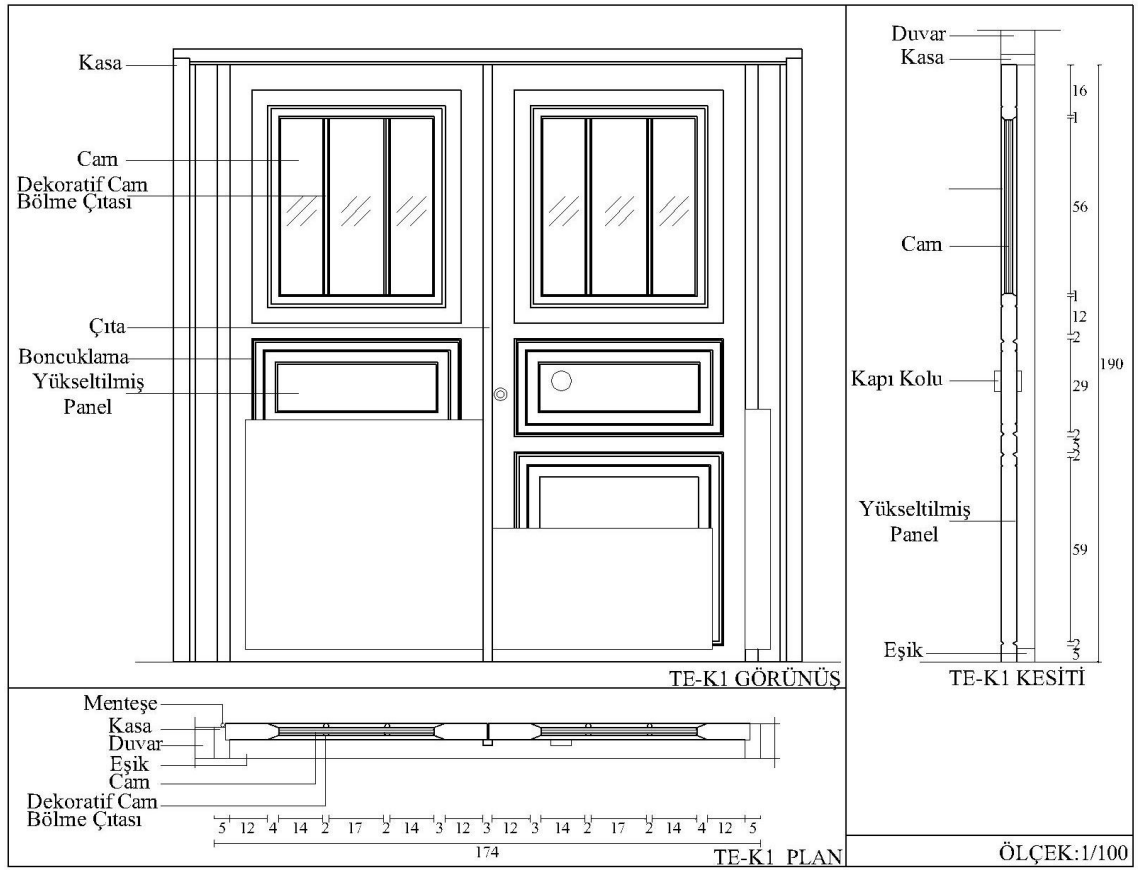
No:3 TOPÇU EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1706 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Topçu Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
Topçu Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.3.2.1. TE-K1 Adlı Kapı

Analizi yapılan kapı tipi çift kanatlı giriş kapısıdır, yapının zemin katında yer almaktadır. K1 giriş kapısının ölçüsü 174/190 cm şeklinde yapılmıştır. K1 giriş kapısı, hole açılmaktadır. K1 giriş kapısı üstünde holü aydınlatması için cam yapılmıştır. Camların ortasında dekoratif çıta kullanılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K1 kapısı çok fazla deforme olmuştur ve alt kısmında kırılmalar olmuştur. Kırılmaların üstüne levha yapıştırılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 4 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı çift kanatlı olduğu için ortasında çıta bulunmaktadır (Şekil 6. 40. ve Şekil 6. 41.).

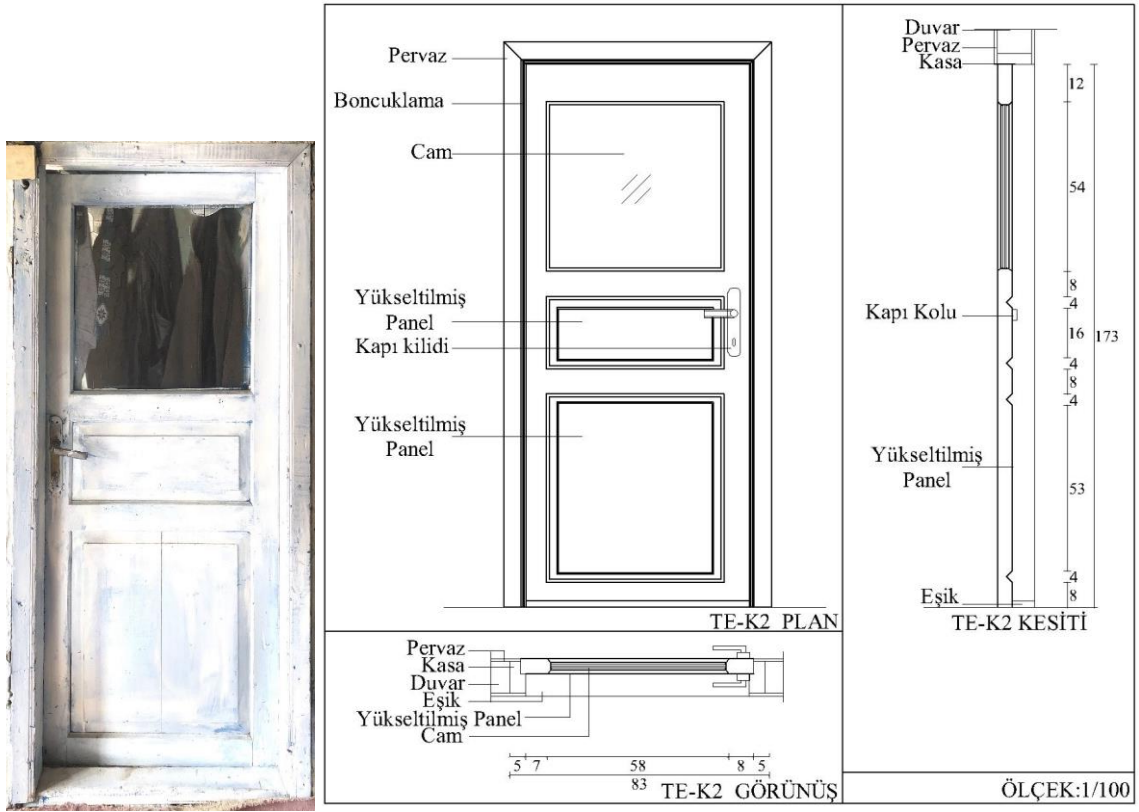
Şekil 6. 40. TE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf

Şekil 6. 41. TE-K1 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.3.2.2. TE-K2 Adlı Kapı

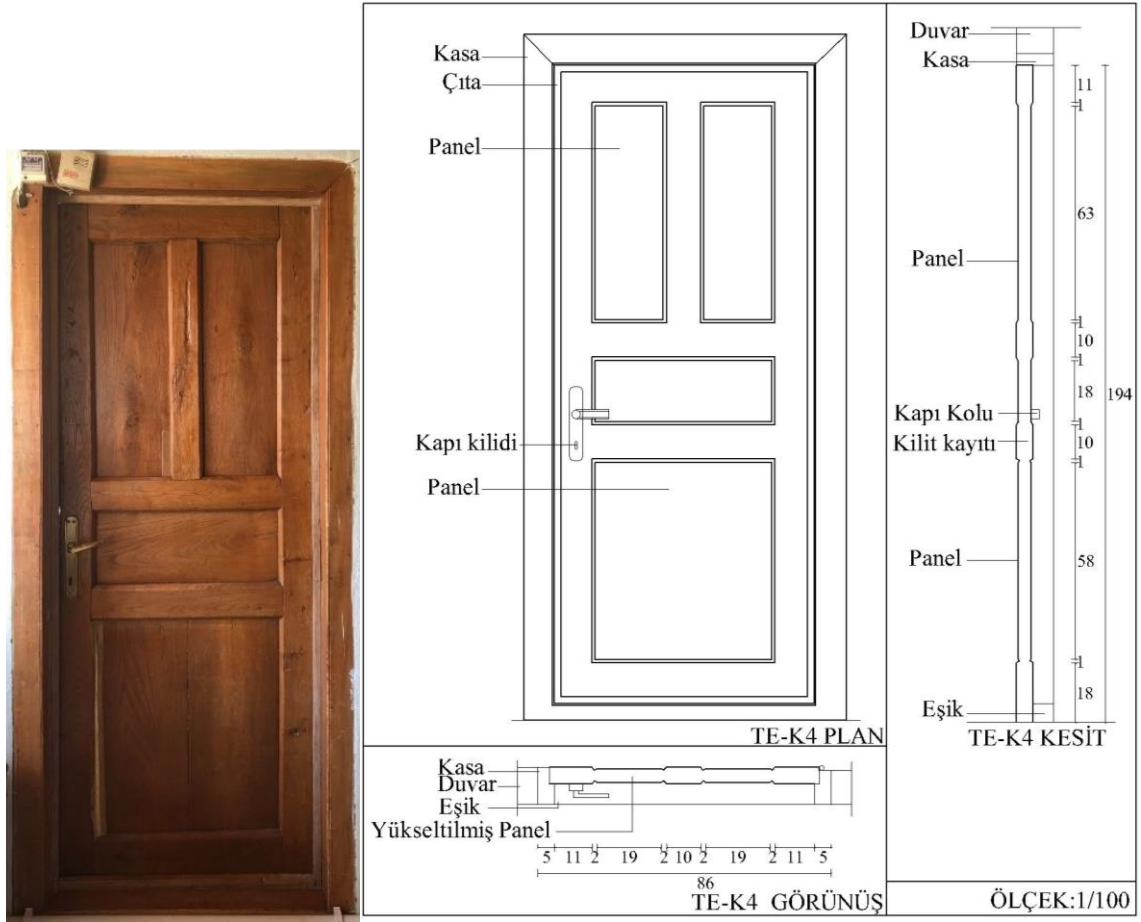
K2 kapısının ölçüsü 83/173 cm, wc ve banyo kapısı şeklinde yapılmıştır. K2 banyo kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 banyo kapısı, banyo içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyo köşesidir. K2 banyo kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K2 banyo kapısında 2 adet panel bulunmaktadır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Banyo kapısı diğer kapılardan farklı olarak beyaz renkle boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 42.).

Şekil 6. 42. TE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.3.2.3. TE-K3 Adlı Kapı

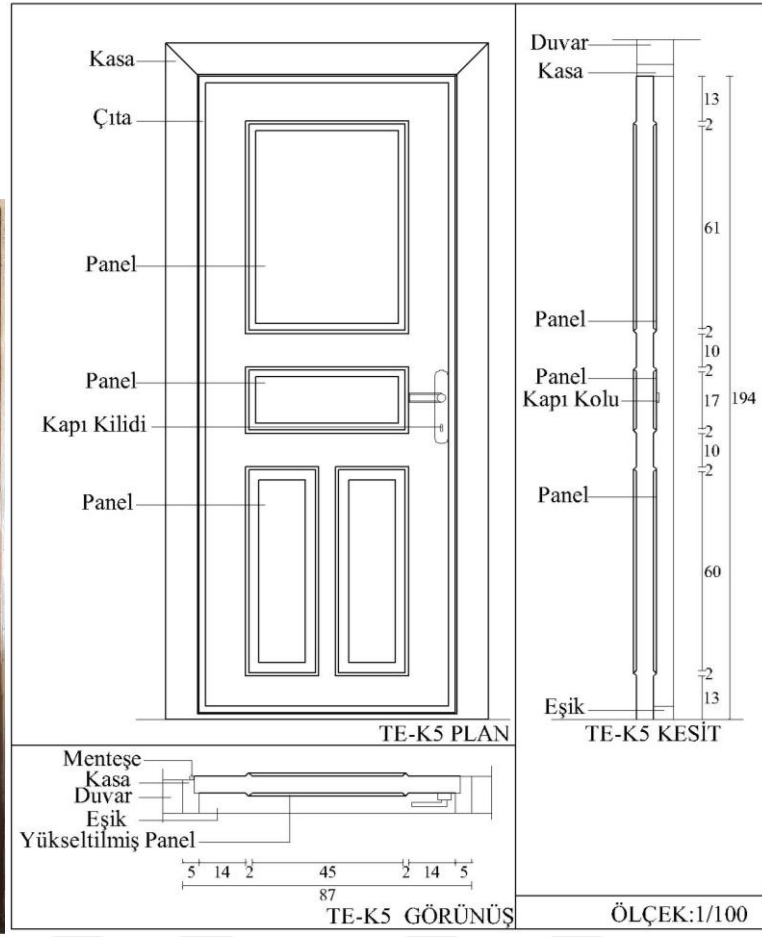
K3 oda kapısının ölçüsü 88/187 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak ön yüzü çatkı yöntemi uygulanmıştır. K3 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K3 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K3 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. Pervazlarında boncuklama tekniğiyle süsleme yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 43.).

Şekil 6. 44. TE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.3.2.5. TE-K5 Adlı Kapı

K5 oda kapısının ölçüsü 87/194 cm şeklinde 3 adet olarak yapılmıştır. K5 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K5 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K5 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak kapı çatkı yöntemi ile yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K5 kapısı 4 panelli oluşturulmuştur. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 45.).

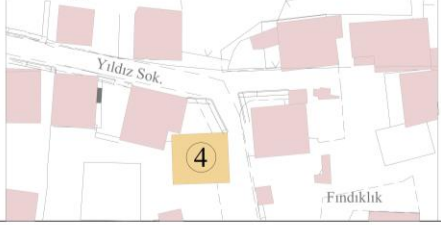
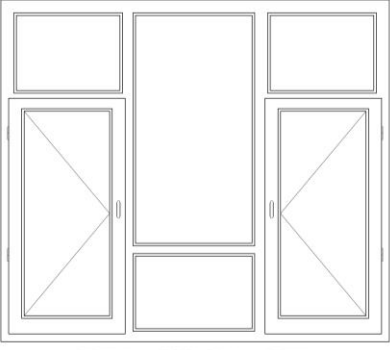
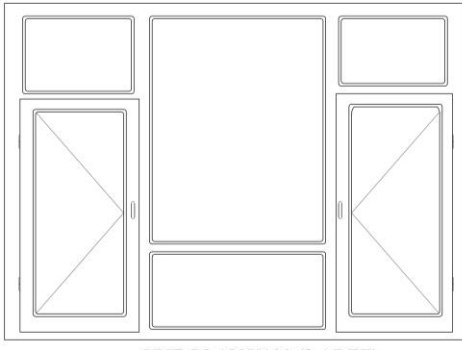
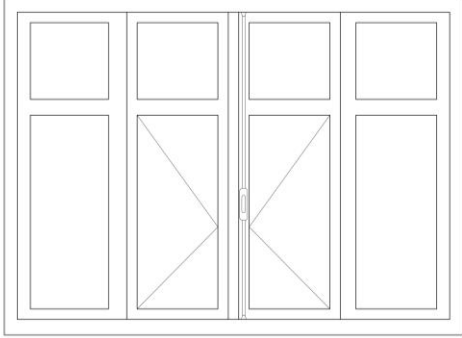
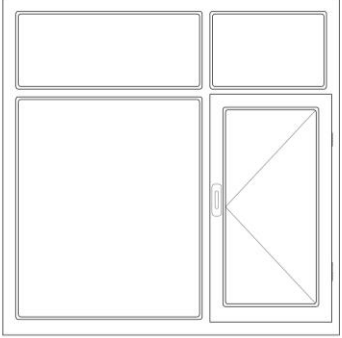
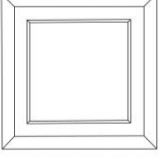

Şekil 6. 45. TE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.4. 4 NUMARALI YEŞİLYURT EVİ

Yeşilyurt evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görüşleri Çizelge 6. 7.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 7. Yeşilyurt Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:4 YEŞİLYURT EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1711 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Yeşilyurt Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 YYE-P1 150X132 (1 ADET)	 YYE-P2 180X130 (2 ADET)
 YYE-P3 169X130 (1 ADET)	 YYE-P4 130X130 (9 ADET)
	 YYE-P5 50X50 (1 ADET)
Yeşilyurt Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

4 numaralı ev Yıldız Sokağındadır. İkinci derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde ve tescillidir. Ev kuzey yönündeki cepheden bakıldığında iki katlı iken arazideki eğimden dolayı güney yönündeki cepheden bakıldığında üç katlıdır. Zemin kat moloz taşlar ile örülmüştür. Evin yapım sistemi, yapı yüklerinin duvar içerisinde yer alan ahşap dikme ve kirişler aracılığıyla zemine aktarıldığı, ahşap çatkılı tuğla duvar sistemidir. Bu uygulama ile yapılmış geleneksel Ahşap iskelet sisteminde yer alan bu elemanların kesitlerinin ortalama ölçüleri 10 cm'dir. Kat planları iç sofalı plan tipine uygun olarak yapılmıştır. Birinci kat ve ikinci kat pencerelerinin kenarlarında omuz adı verilen dikmeler bulunmaktadır. Bu dikmeler pencerenin yükünü karşılamak için yapılmıştır. Kapı ve pencere doğramalarının tamamı ahşaptır. Odalar pencerelerle ışıklandırılmıştır. Banyoda ışık alması amacıyla sabit pencere kullanılmıştır. Yapıdaki pencereler tek kanatlı ve çift kanatlı pencere tipinden oluşmaktadır. Bu yapıda sürgülü (giyotin) pencere kullanılmamıştır. Yapıdaki kapı çeşidi diğer yapılara göre tek kanatlı kapıdan farklı olarak sofa ile merdiven arasında çift kanatlı kapı yapılmıştır (**Görsel 4.**).

Görsel 4. Yeşilyurt Evi Doğu Cephesi

6.4.1. Yeşilyurt Evine Ait Pencere Detayları

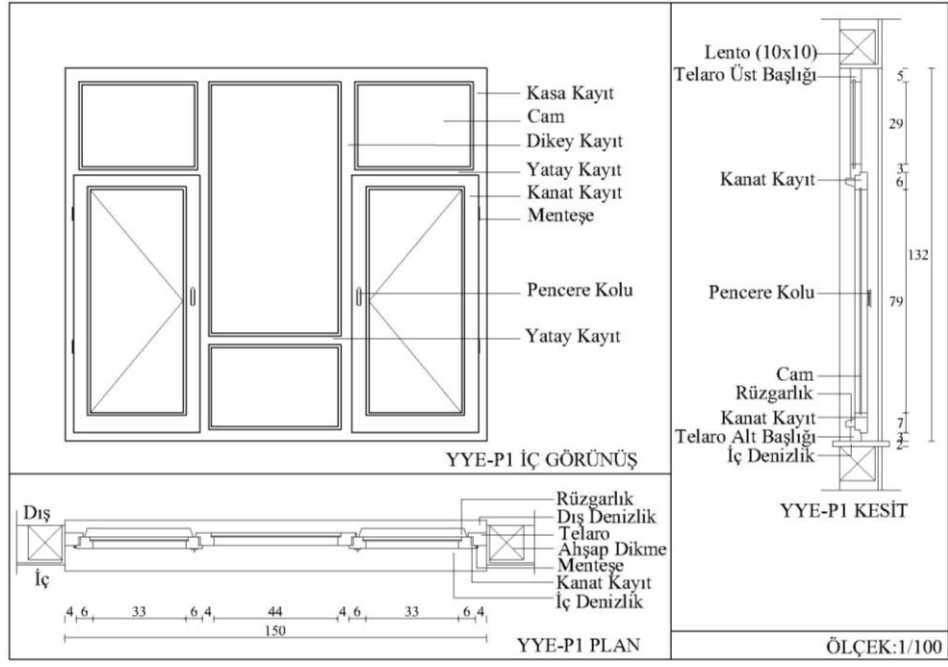
6.4.1.1. YYE-P1 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır. Alt kısımda kenarlarda açılabilir iki tane kanatlı pencere orta kısımda ise sabit pencere bulunmaktadır. Küçük sabit pencereler kenarda üst kısımda konumlandırılırken

orta bölümde alt kısımda konumlandırılmıştır. Bu şekilde şaşırtmalı tasarım, pencere modeline özgünlük katmıştır. Doğramalara beyaz boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ve boya ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz tarafından kapatılmıştır. Pencereilerin içten kitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru, yatay da dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşeler de içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 150/132 cm. şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki düşeyde üç bölümden oluşmaktadır (Şekil 6. 46. ve Şekil 6. 47.).

Şekil 6. 46. YYE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

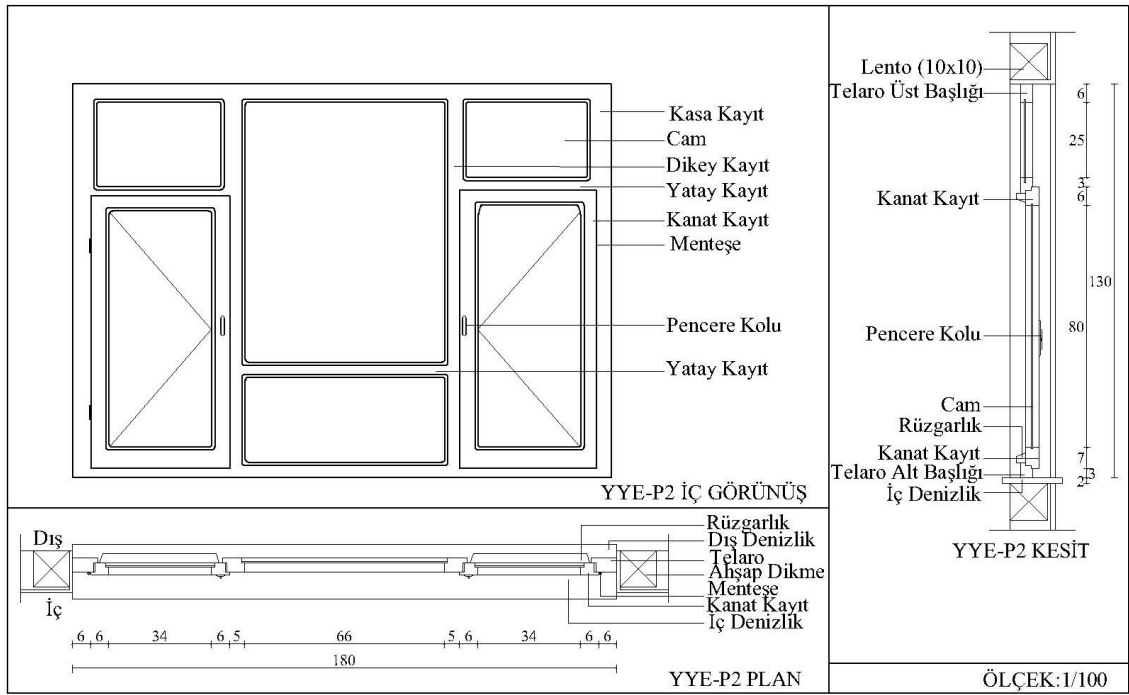
Şekil 6. 47. YYE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.4.1.2. YYE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır alt kısmı ise kenarlarda açılabilir iki tane kanatlı pencere orta kısımda ise sabit pencere bulunmaktadır. Küçük sabit pencereler kenarda üst kısımda konumlandırılırken orta bölümde alt kısımda konumlandırılmıştır. Bu şekilde şaşırtmalı tasarım pencere modeline özgünlük katmıştır. Doğramalar beyaz boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ve boya ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz tarafından kapatılmıştır. Pencerelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşeler de içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 180/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde üç bölümden oluşmaktadır (Şekil 6. 48. ve Şekil 6. 49.).

Şekil 6. 48. YYE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 49. YYE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

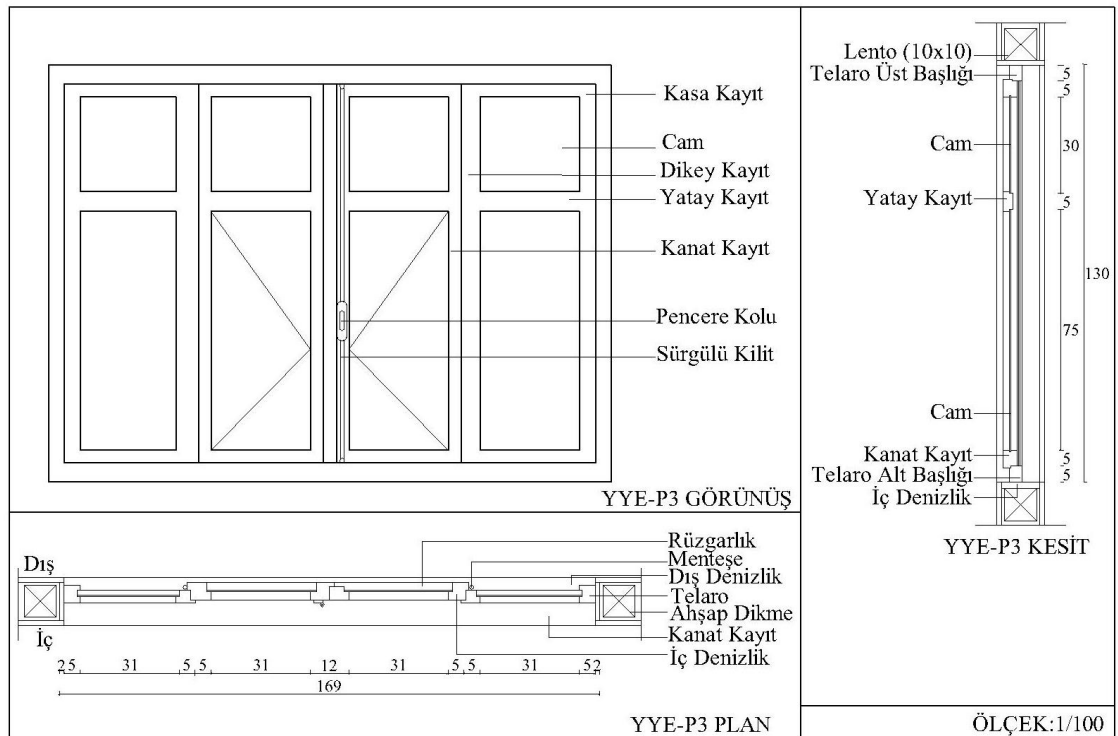
6.4.1.3. YYE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla dört bölüme ayrılmıştır; alt kısmı ise orta da iki kanatlı açılabilir pencere yan kısımlarında ise iki tane sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar beyaz renge boyanmıştır. Pencerelemin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Kilit sistemi kanat üzerinde bulunan metalin kol ile çalışarak yukarı aşağı hareket eden ve bu metal

çubuğun üst ve alt kısımda bulunan yatay kayıtlardaki yuvasına girmesiyle sağlanmaktadır. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere dışarı doğru yan dönel olarak açılmaktadır. Pencere kanatlarının dışarı doğru açılmasından dolayı menteşelerde dışarıda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 169/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde dört bölüm olacak şekilde tasarlanmıştır (Şekil 6. 50. ve Şekil 6. 51.).

Şekil 6. 50. YYE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

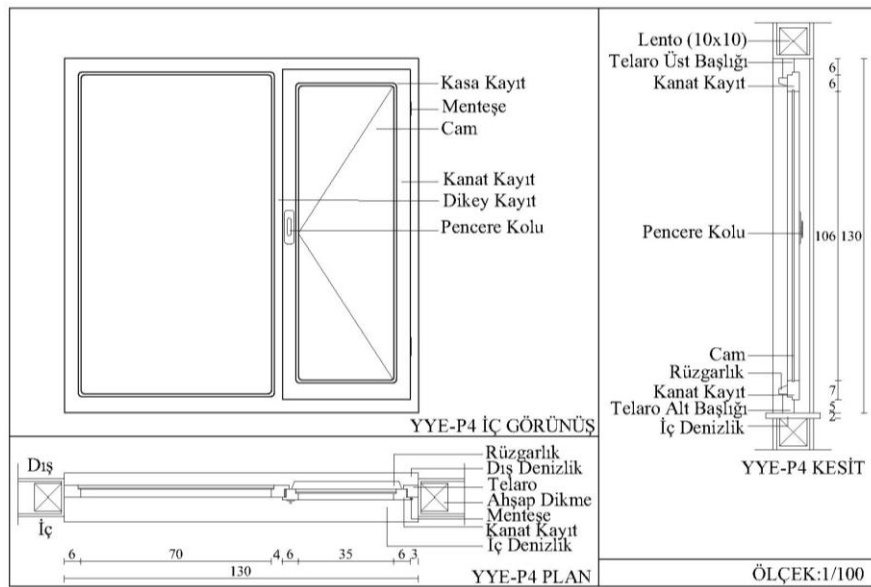
Şekil 6. 51. YYE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.4.1.4. YYE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencere dikey kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır. Bir tane kanatlı pencere bir tane de sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar kahverengi boya ile boyanmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönöl olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 130/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencerede denizlik kısmına mermer yerleştirilmiştir. Pencere kenarları ahşap dikme ve lentolarla desteklenmiştir (Şekil 6. 52. ve Şekil 6. 53.).

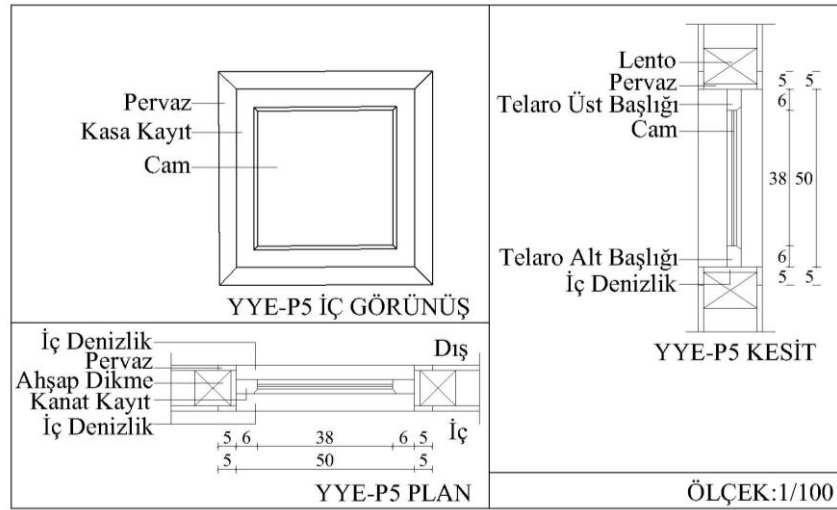
Şekil 6. 52. YYE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 53. YYE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.4.1.5. YYE-P5 Adlı Pencere

Pencere tipi sabit pencere modelidir, yapının zemin katında ve birinci katında banyoda yer almaktadır. Banyonun aydınlatılması için yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur (Şekil 6. 54.).

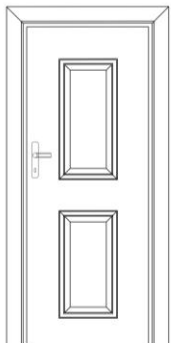
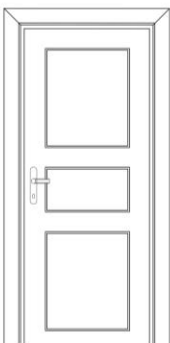
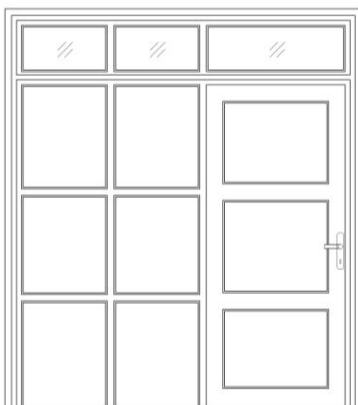

Şekil 6. 54. YYE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.4.2. Yeşilyurt Evine Ait Kapı Detayları

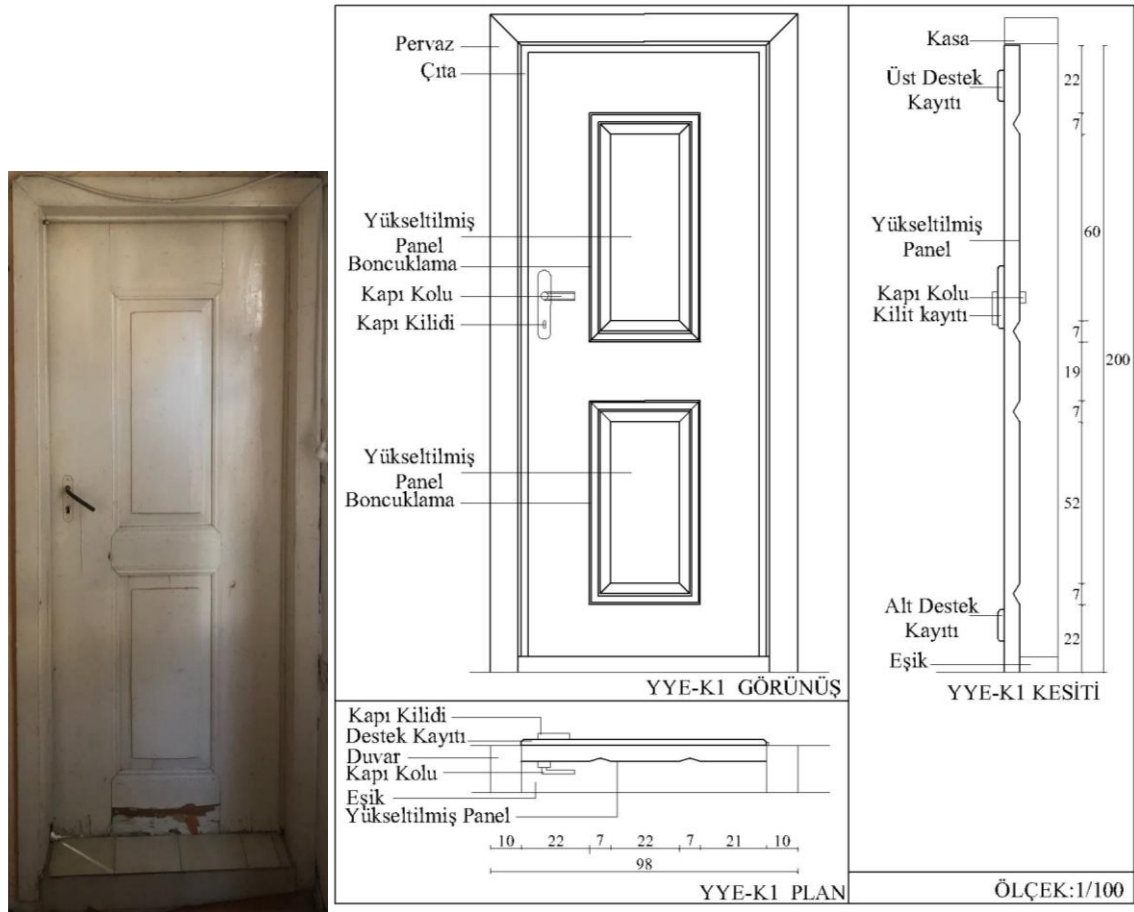
Yeşilyurt evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 8.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 8. Yeşilyurt Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:4 YEŞİLYURT EVİ	Konum Bilgileri	
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1711 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT		
		
Yeşilyurt Evine Ait Cephe Fotoğrafları		
 YYE-K1 98X200 (2 ADET)	 YYE-K2 100X209 (4 ADET)	 YYE-K3 216X247 (1 ADET)
 YYE-K4 169X196 (1 ADET)	 YYE-K5 169X241 (1 ADET)	
Yeşilyurt Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri		

6.4.2.1. YYE-K1 Adlı Kapı

K1 oda kapısının ölçüsü 98/200 cm şeklinde yapılmıştır. Aynı model kapıdan yapıda 2 adet bulunmaktadır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K1 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K1 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 55.).

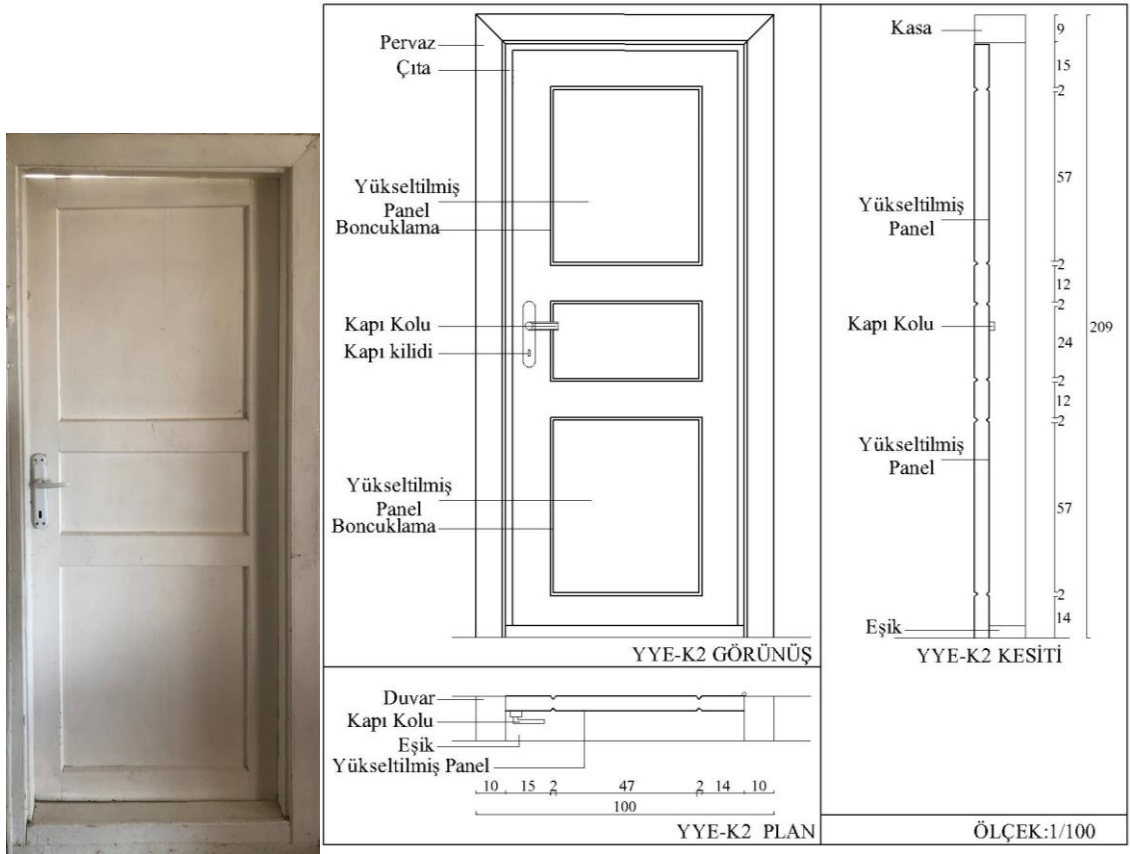

Şekil 6. 55. YYE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.4.2.2. YYE-K2 Adlı Kapı

K2 oda kapısının ölçüsü 100/209 cm şeklinde yapılmıştır. Aynı model kapıdan yapıda 4

adet bulunmaktadır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. Kapı yüzeyinin odaya ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K2 kapısı 3 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 56.).

Şekil 6. 56. YYE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

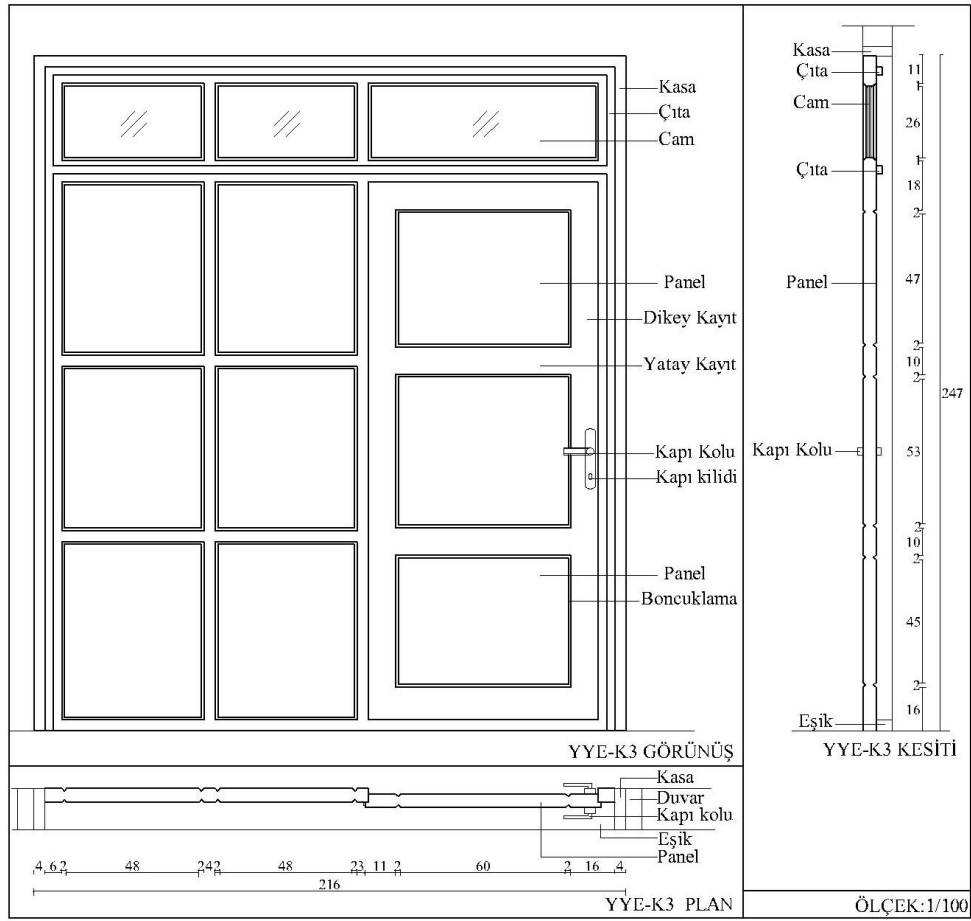
6.4.2.3. YYE-K3 Adlı Kapı

K3 oda kapısının ölçüsü 216/247 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. K3 kapısı sofayla merdiven arasında yapılmıştır. Kapı yüzeyinin hole ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda dört bölmeli dikeyde ise üç bölmeli olarak tasarlanmıştır. Kapının en üst bölümü sabit tutulmuş ve cam malzemeden yapılmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapı bir kanadı sabit diğer kanadı

açılabilir olarak yapılmıştır. K3 kapısı, sofa içine açılmaktadır. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 57. ve Şekil 6. 58.).

Şekil 6. 57. YYE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf

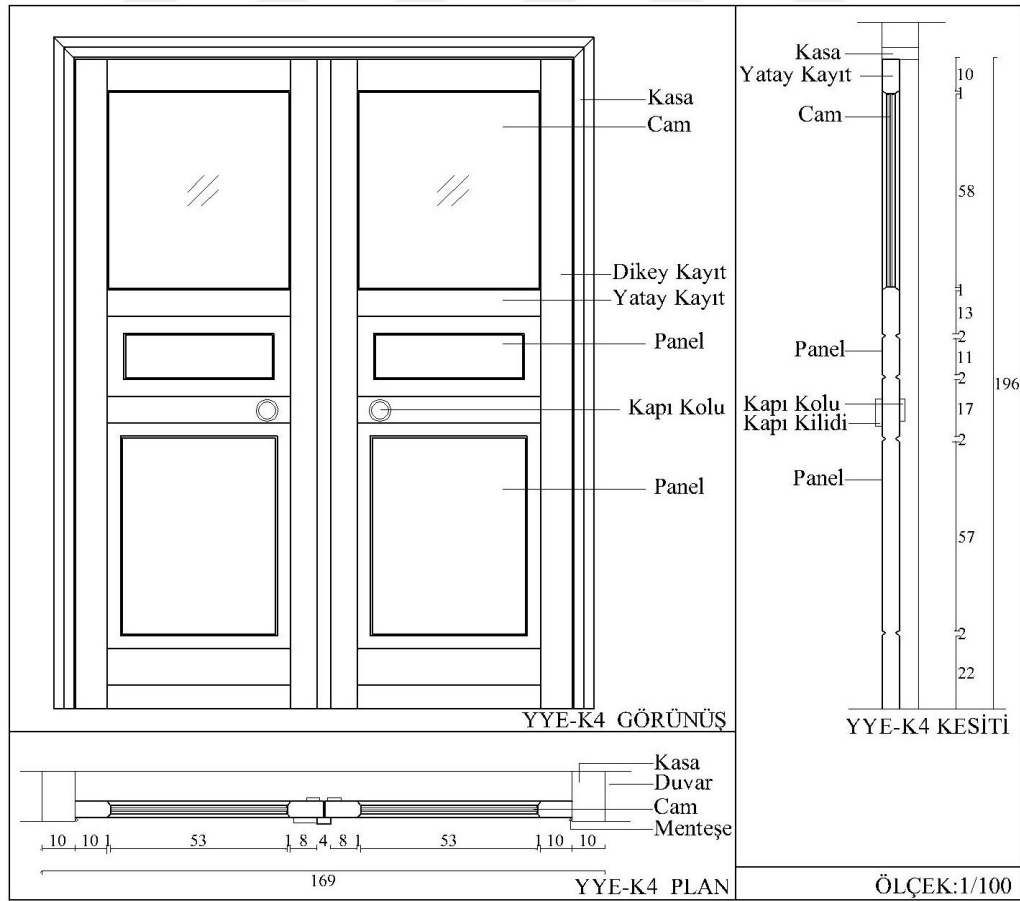
Şekil 6. 58. YYE-K3 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.4.2.4. YYE-K3 Adlı Kapı

K4 giriş kapısının ölçüsü 169/196 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. K4 kapısı giriş kapısı olarak yapılmıştır. Kapı yüzeyinin hole ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda üç bölmeli dikeyde ise iki bölmeli olarak tasarlanmıştır. Kapının en üst bölümü sabit tutulmuş ve cam malzemeden yapılmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapı bir kanadı sabit diğer kanadı açılabilir olarak yapılmıştır. K4 kapısı, sofa içine açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 59. ve Şekil 6. 60.).

Şekil 6. 59. YYE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf

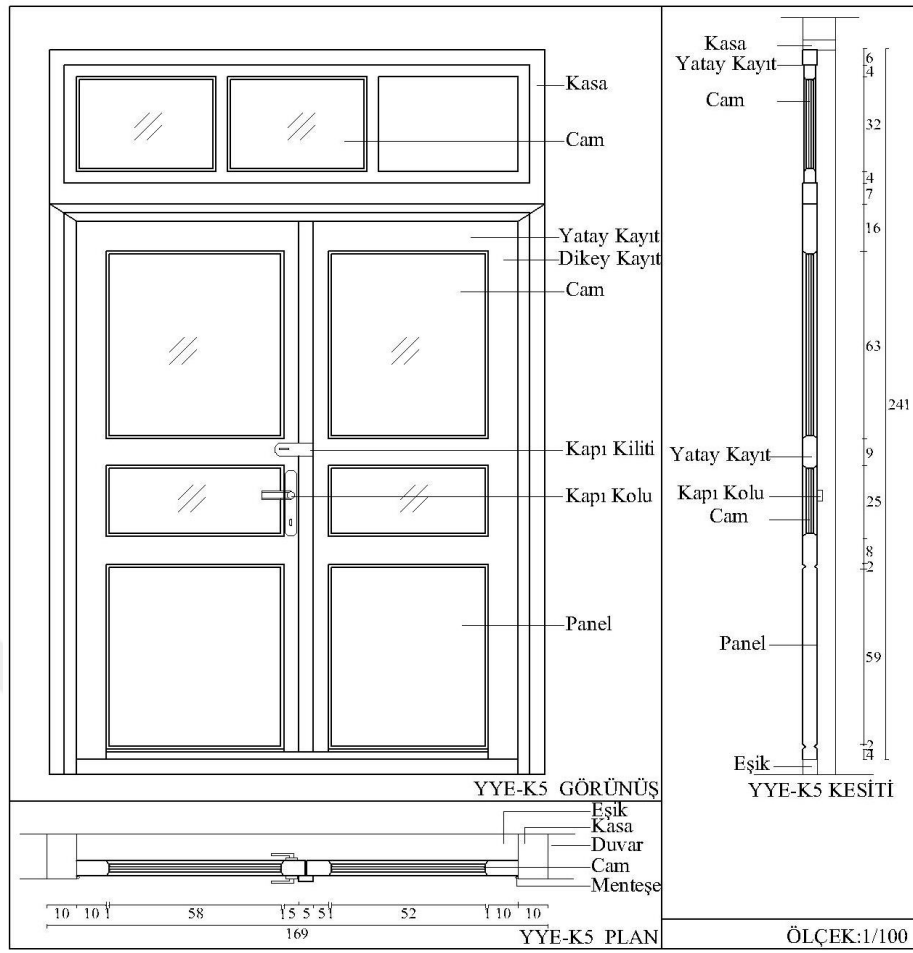
Şekil 6. 60. YYE-K4 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.4.2.5. YYE-K5 Adlı Kapı

K5 kapısı balkon kapısı olarak yapılmıştır. Balkondan bahçeye de geçiş yapılmaktadır. K5 balkon kapısının ölçüsü 169/241 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. Kapı yüzeyinin balkona ve odaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda dört bölmeli dikeyde ise kapının üstünde üç bölmeli olarak cam yapılmış kapıda ise iki bölme olarak yapılmıştır. Kapıdaki üst iki bölme cam malzeme olarak tasarlanmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapının iki kanadı açılabilir olarak yapılmıştır. K5 kapısı, sofa içine açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır. Kapı üzerinde kilitleme sistemi olarak asma kilit takılacak şekilde yapılmıştır (Şekil 6. 61. ve Şekil 6. 62.).

Şekil 6. 61. YYE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf

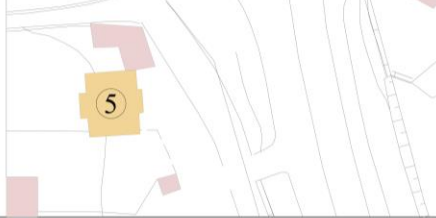
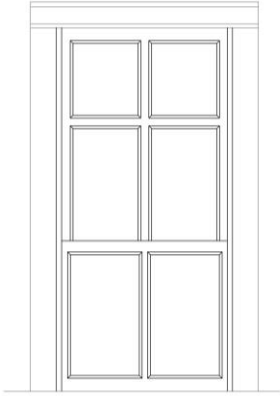
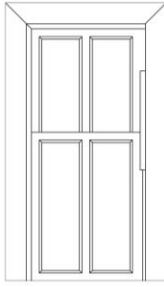
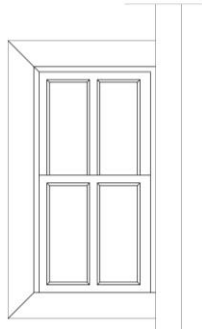
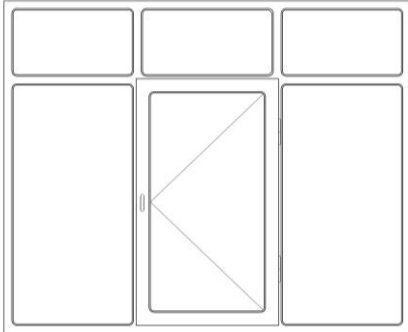
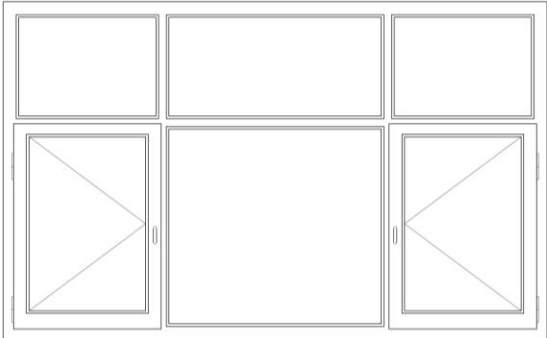

Şekil 6. 62. YYE-K5 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.5. 5 NUMARALI TEPECİK EVİ

Tepecik evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünüşleri Çizelge 6. 9.'da verilmiştir.

Çizelge 6. 9. Tepecik Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:5 TEPECİK EVİ	Konum Bilgileri	
Ada/Pafta/Parsel:-/1/3311 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT		
		
Tepecik Evine Ait Cephe Fotoğrafları		
		
TEE-P1 68X140 (18 ADET)	TEE-P2 46X99 (1 ADET)	TEE-P3 47X87 (2 ADET)
		
TEE-P4 157X128 (2 ADET)	TEE-P5 210X130 (3 ADET)	
Tepecik Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri		

5 numaralı ev tarihi roma köprüsünün yanındadır ve tescillidir. Ev bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olmak üzere üç kattan oluşmaktadır. Evin yapım sistemi ahşap çerçeve içine doldurulmuş ahşap malzemedен oluşmaktadır. Dış duvarları Bağdadi sıvasıyla, iç duvarları ise “malıs” adı verilen su, toprak ve samandan oluşan sıvayla kaplanmıştır. Binanın temeli moloz taşlardan yapılmıştır. Moloz taş duvarlar arasına dikey ahşap hatıllar yerleştirilmiştir. Evdeki kapı ve pencerelerin tamamı ahşap malzemedен yapılmıştır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır Zemin katta pencereler kanatlı ahşap, birinci katta iki ve üç bölmeli giyotin tipi penceredir. Kapı girişinin iki kenarında sürme giyotin pencere yapılmıştır. Oda pencerelerinin kenarlarında dikey ve yatay hatıllar yapılmıştır. Birinci katta sofadan dışarı doğru cumba şeklinde çıkma yapılmıştır ve cumba cepheye hareketlilik katmıştır. Bu cumbanın ön kenarında iki tane yan kenarlarından birer tane giyotin tipi pencere yapılmıştır. Yapı içerisindeki kapılar ahşap malzemedен yapılmıştır. Giriş kapısı iki kanatlı diğer kapılar tek kanatlı olarak tasarlanmıştır. Yapıdaki bazı kapı ve pencereler deforme olmuştur (**Görsel 5.**).

Görsel 5. Tepecik Evi Doğu Cephesi Görünüşü

6.5.1. Tepecik Evine Ait Pencere Detayları

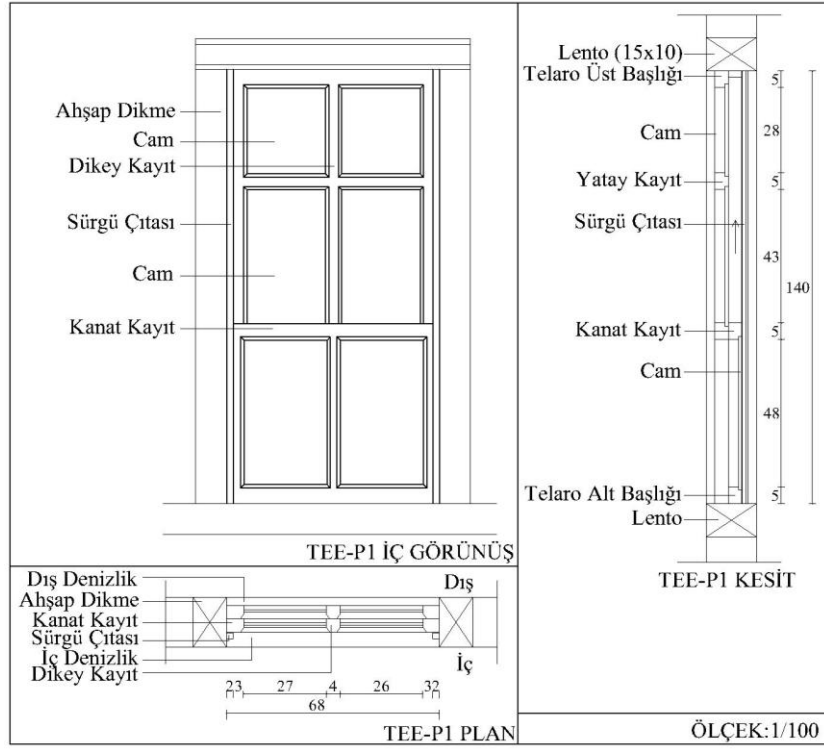
6.5.1.1. TEE-P1 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir yapının zemin ve birinci katında yer almaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuştur. Kasa- kanat birleşimi ve kanat-kanat

birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencereleer hatıllara yerleştirildiği için pencere etraflarında pervaz yapılmamıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 68/140 cm'dir. Yapıda aynı pencereden 18 adet yer almaktadır. Pencere doğramasındaki bölümlerler yatayda üç ve düşeyde ikili dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 63. ve Şekil 6. 64.).

Şekil 6. 63. TEE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

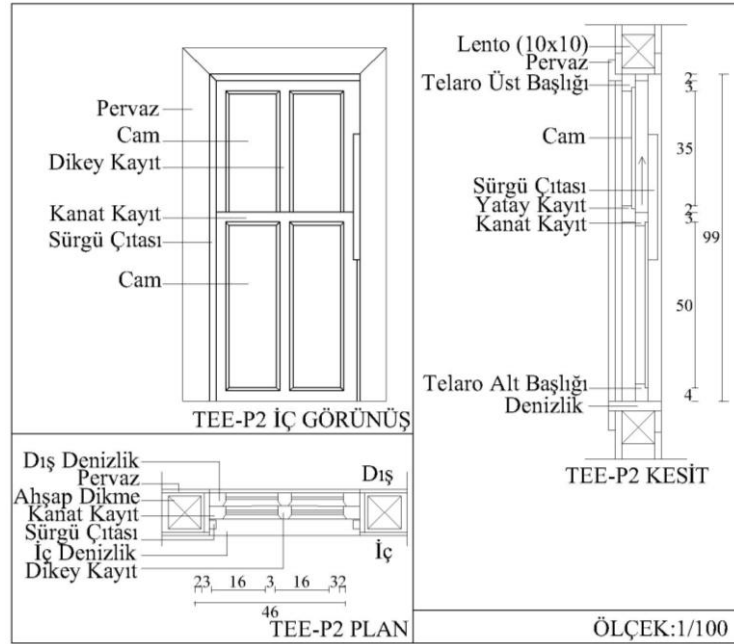
Şekil 6. 64. TEE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.5.1.2. TEE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuş daha sonrada etrafından hatıllarla geçilmiştir. Pencere ölçüsü 46/99 cm'dir. Kasa- kanat ve kanat-kanat birleşimleri düz şekilde yapılmıştır. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Açılan kanatlar iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere boyanmıştır ama sonradan boya zamanla soyulmuş ve ahşap rengine dönmeye başlamıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda ve düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 65. ve Şekil 6. 66.).

Şekil 6. 65. TEE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 66. TEE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

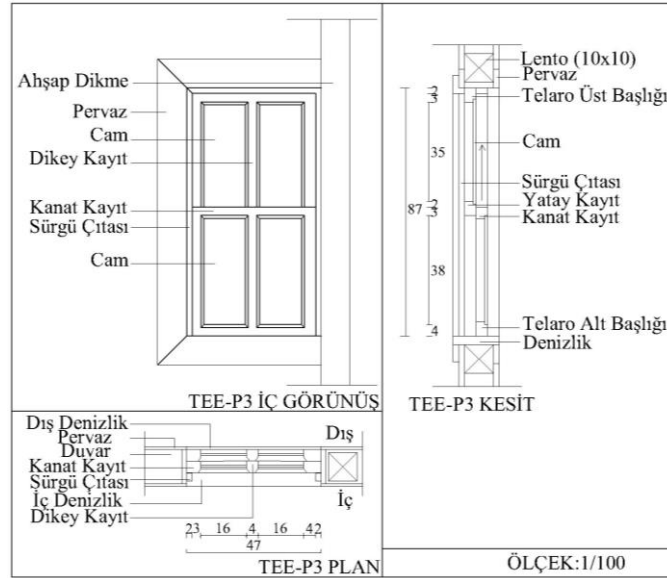
6.5.1.3. TEE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir, yapının zemin katında yer almaktadır. Yapının zemin katında giriş kapısının sağ ve sol yanlarında yer almaktadır. Sofaya da aynı zamanda ışık sağlamaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuş daha sonrada etrafından hatıllarla geçilmiştir. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Pencerde herhangi bir kilit sistemi ya

da korkuluk bulunmamaktadır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır (Şekil 6. 67. ve Şekil 6. 68.).

Şekil 6. 67. TEE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 68. TEE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

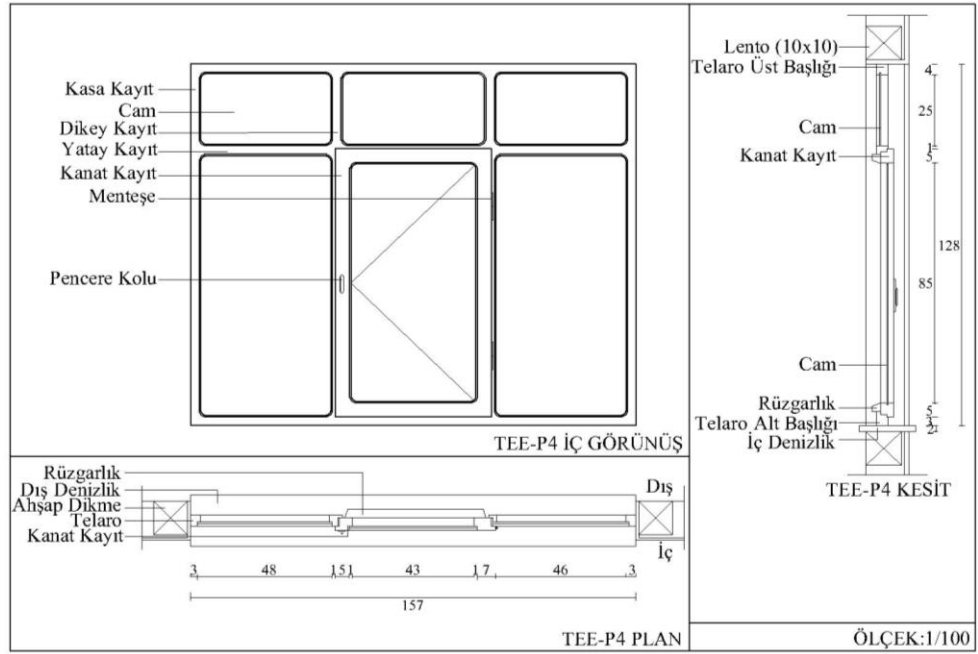
6.5.1.4. TEE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır alt kısmı ise kenarlarda iki tane sabit pencere orta kısımda ise açılabilir kanatlı pencere bulunmaktadır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan sıva üstüne de boya ile kapatılmıştır. Pencereilerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere

kolunun dili çevirmesiyle pencere kitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönел olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 157/128 cm şeklinde yapılmıştır (Şekil 6. 69. ve Şekil 6. 70.).

Şekil 6. 69. TEE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 70. TEE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

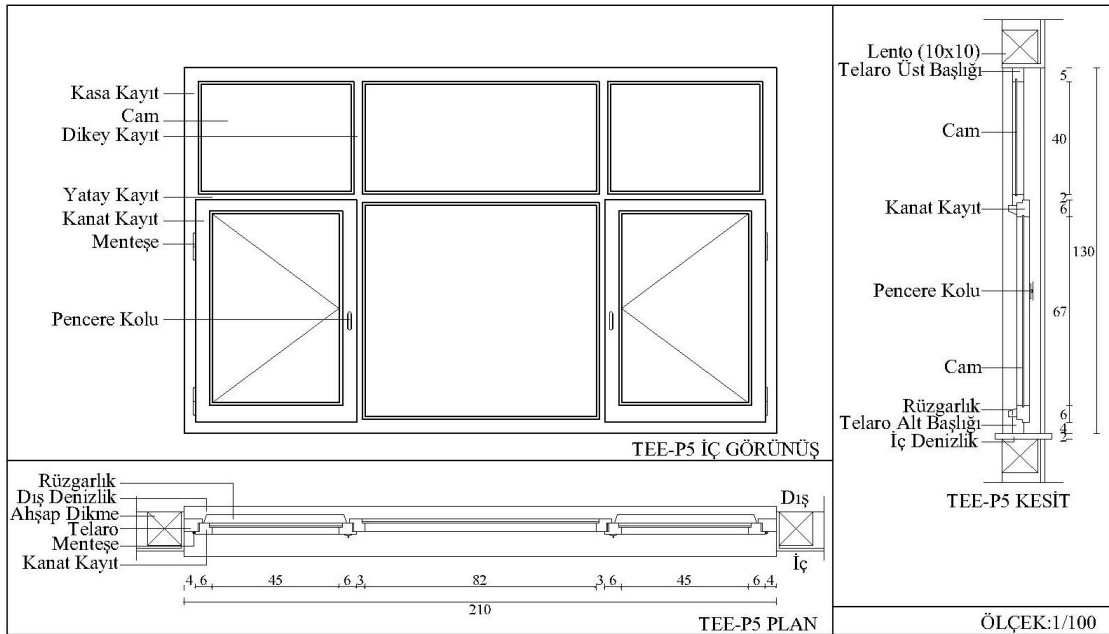
6.5.1.5. TEE-P5 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır, alt kısmı ise kenarlarda açılabilir iki tane kanatlı pencere orta kısımda ise sabit

pencere bulunmaktadır. Doğramalar kahverengi boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan sıva üzerine de boya olacak kapatılmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kitlenir. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönel olarak yapılmıştır. Pencere ölçüsü 210/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki düşeyde üç bölümden oluşmaktadır (Şekil 6. 71. ve Şekil 6. 72.).

Şekil 6. 71. TEE-P5 Penceresine Ait Fotoğraf

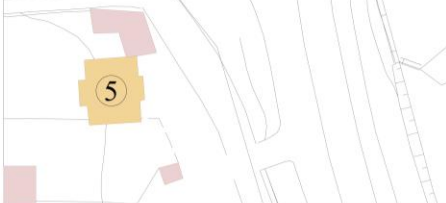
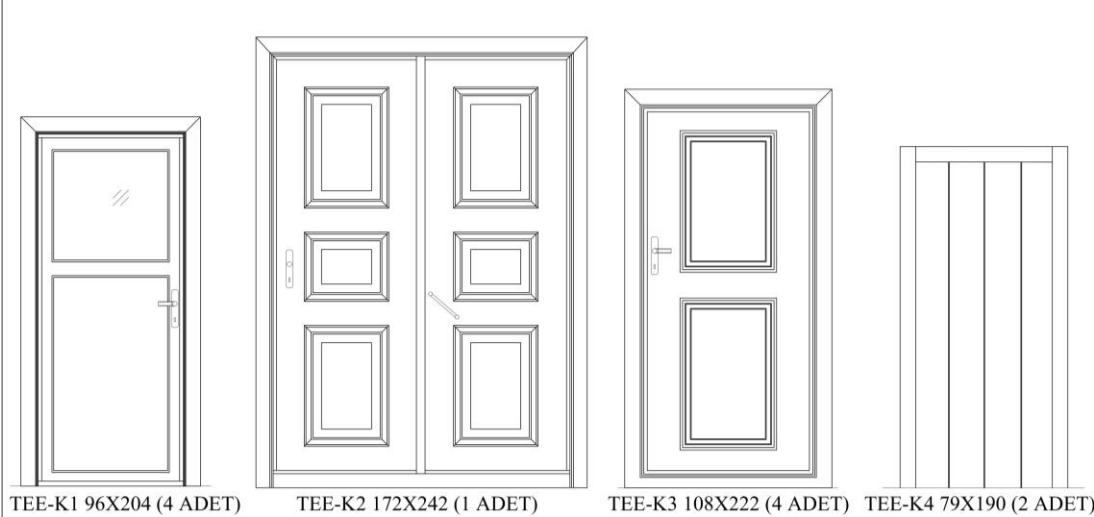

Şekil 6. 72. TEE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.5.2. Tepecik Evine Ait Kapı Detayları

Tepecik evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 10.'da verilmiştir.

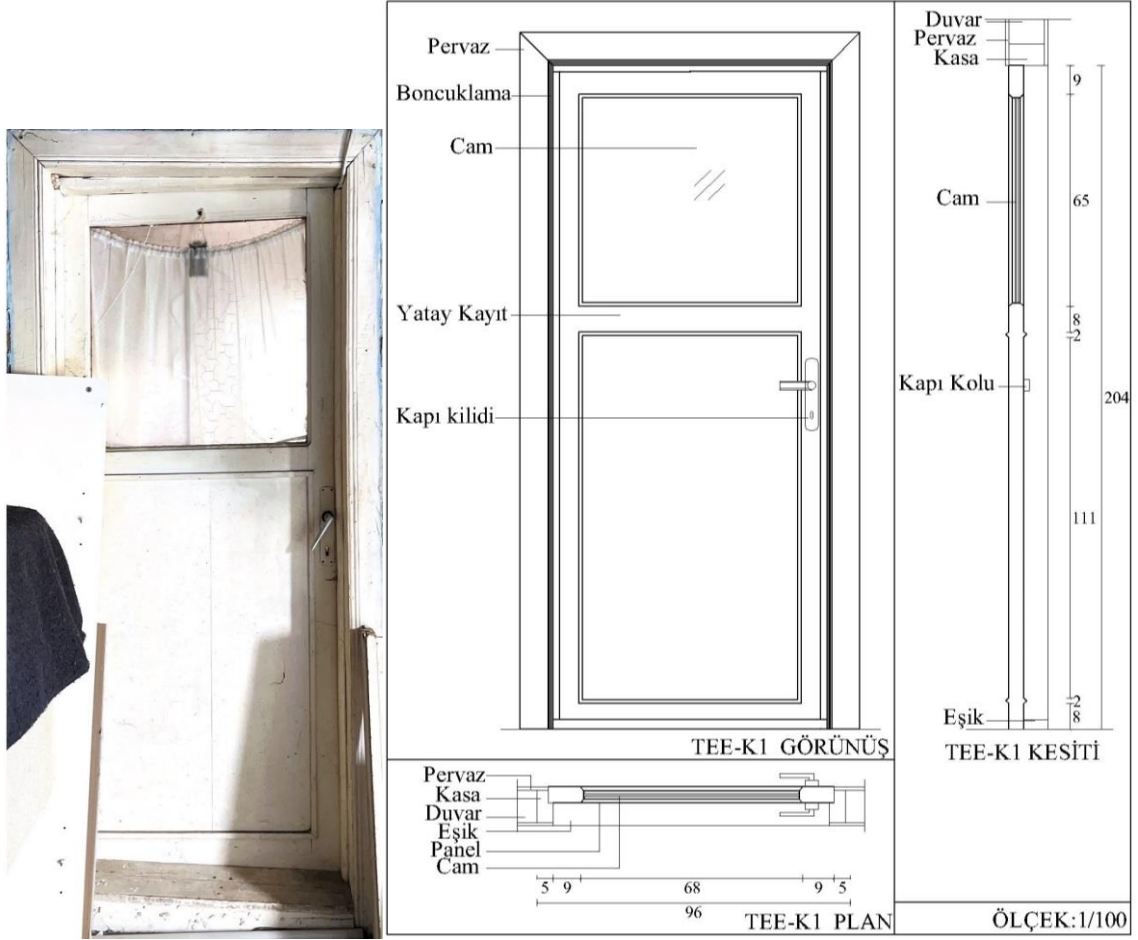
Çizelge 6. 10. Tepecik Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:5 TEPECİK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/1/3311 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Tepecik Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
TEE-K1 96X204 (4 ADET) TEE-K2 172X242 (1 ADET) TEE-K3 108X222 (4 ADET) TEE-K4 79X190 (2 ADET)	
Tepecik Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.5.2.1. TEE-K1 Adlı Kapı

K1 kapısının ölçüsü 96/204 cm şeklinde yapılmıştır. K1 oda kapısının sofaya ve odaya bakan yani her iki yüzeyi de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri oda köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır.

Yapım teknikleri olarak çatkı yöntemi ile yapılmıştır. K1 oda kapısında 1 adet panel ve 1 adet cam bulunmaktadır. Panel camın altı kısmında konumlandırılmıştır. Oda kapısı beyaz renkle boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır. Kapının pervazı boncuklama tekniğiyle süslenmiştir (Şekil 6. 73.).

Şekil 6. 73. TEE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

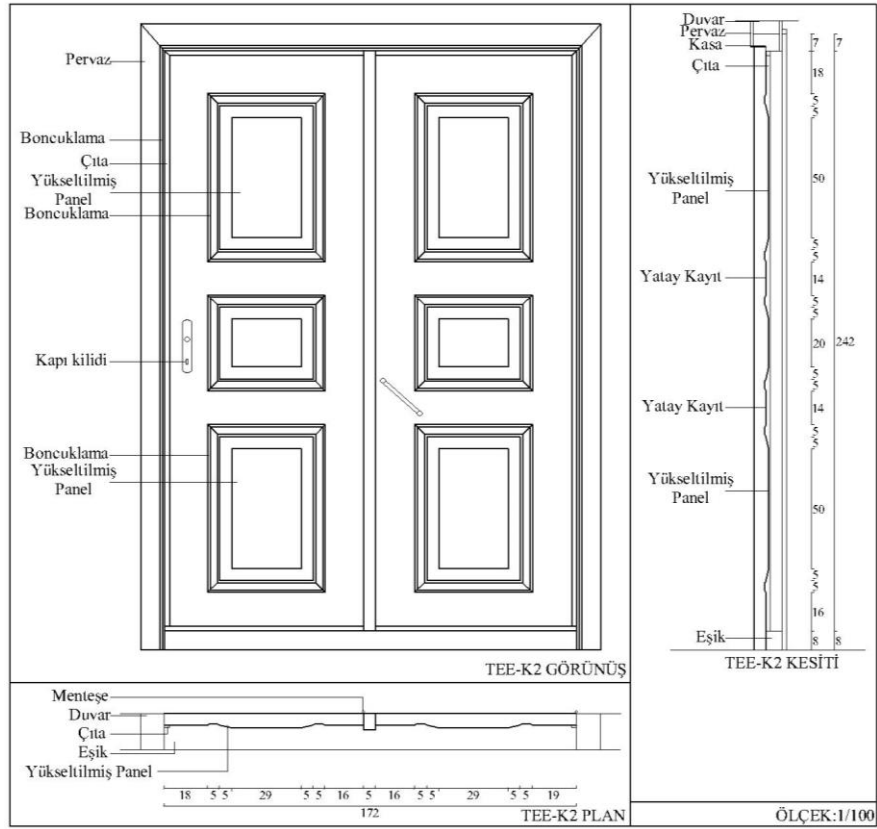
6.5.2.2. TEE-K2 Adlı Kapı

K2 giriş kapısının ölçüsü 172/196 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatkı yöntemi kullanılmıştır. K2 kapısı giriş kapısı olarak yapılmıştır. Kapı yüzeyinin hole ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda üç bölmeli dikeyde ise iki bölmeli olarak tasarlanmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapı bir kanadı sabit diğer kanadı açılabilir olarak yapılmıştır. K2 kapısı, sağa sofa içine açılmaktadır. Kasa türü

olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 74. ve Şekil 6. 75.).

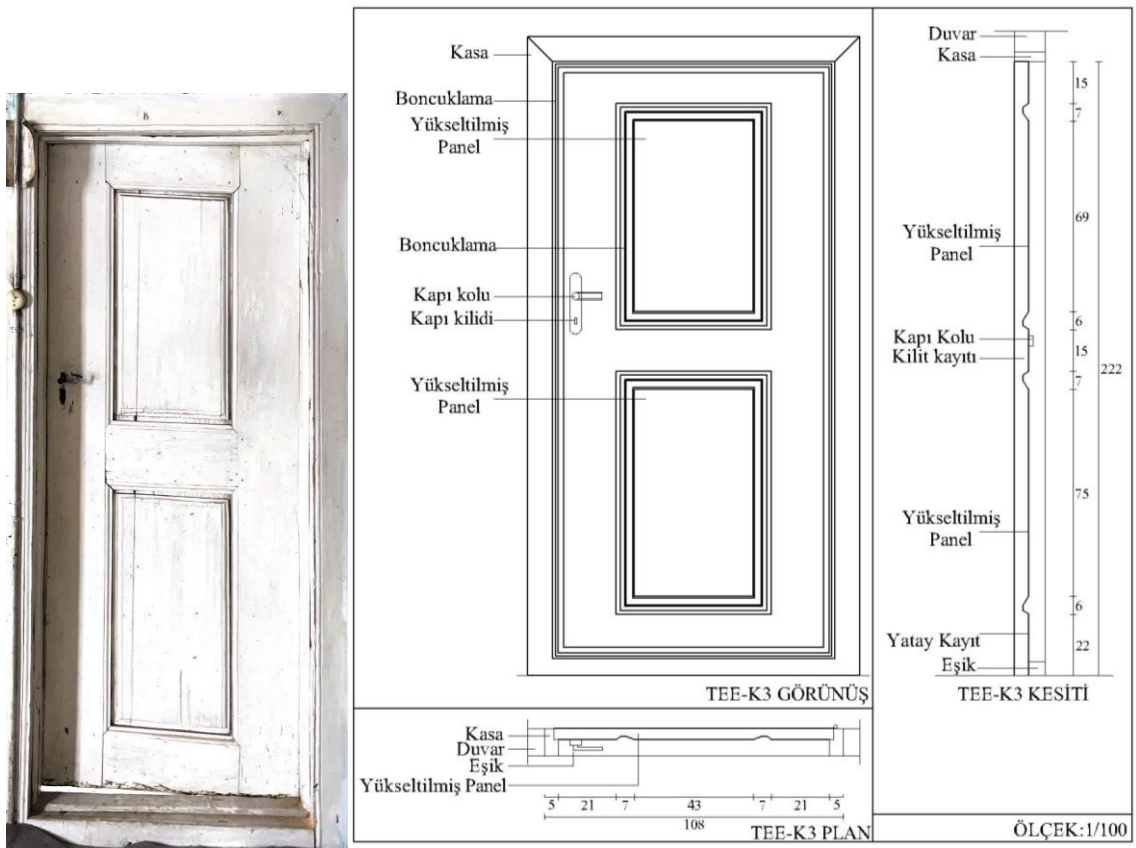
Şekil 6. 74. TEE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf

Şekil 6. 75. TEE-K2 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.5.2.3. TEE-K3 Adlı Kapı

K3 oda kapısının ölçüsü 108/222 cm şeklinde yapılmıştır. Aynı model kapıdan yapıda 4 adet bulunmaktadır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. Kapı yüzeyinin sofaya bakan tarafı panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. K3 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K3 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 76.).

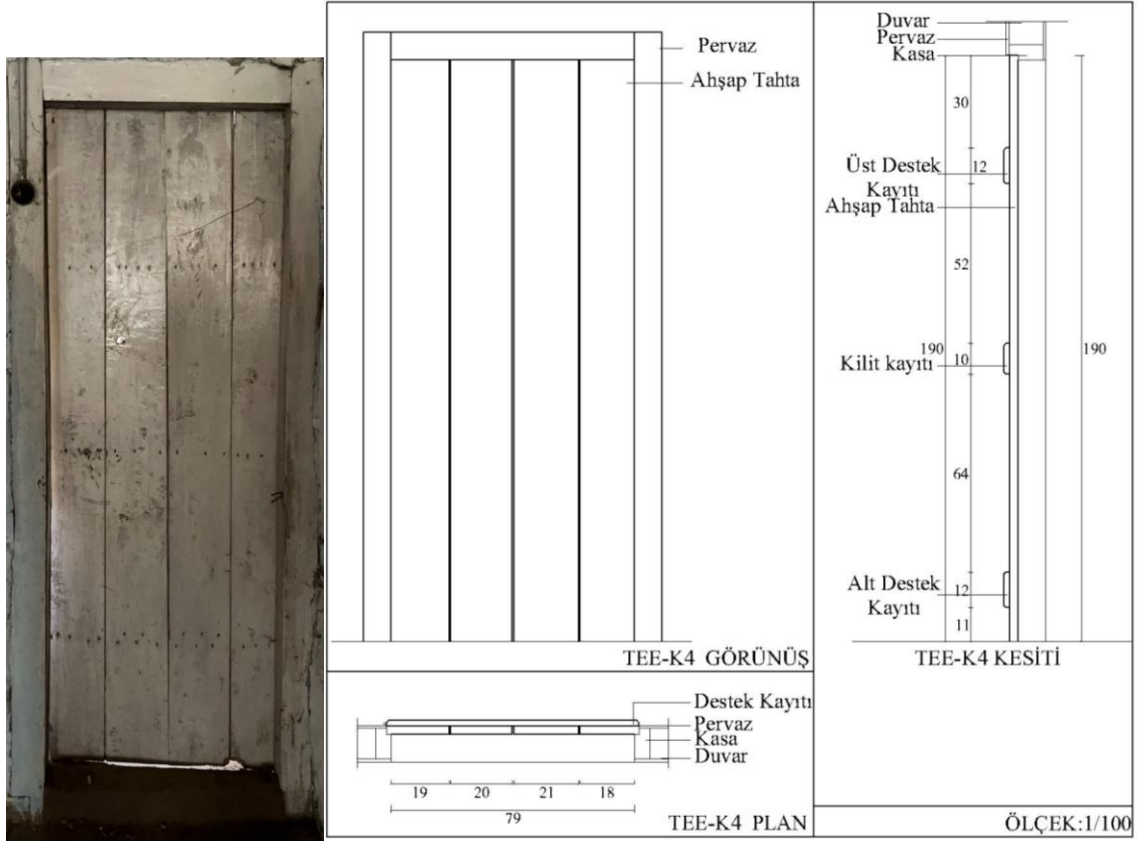

Şekil 6. 76. TEE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.5.2.4. TEE-K4 Adlı Kapı

K4 kapısının ölçüsü 79/190 cm şeklinde banyo kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak ön yüzeyinde dikey şekilde ortalama 20 cm genişliğinde ahşap tahta elemanlarının arka yüzeyden üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Aynı kapıdan yapıda iki adet bulunmaktadır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. K4 oda kapısı, banyo içine

açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyonun köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 77.).

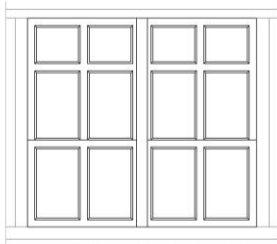
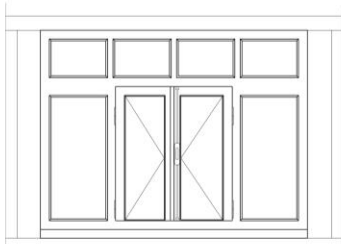
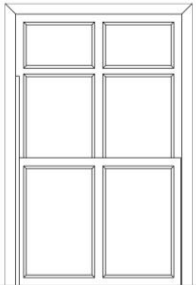
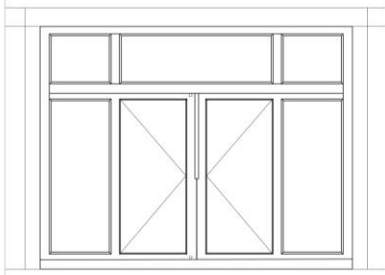
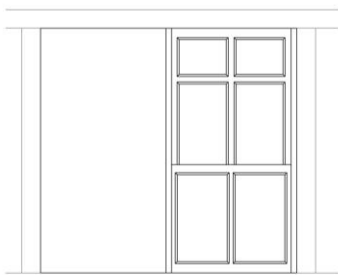

Şekil 6. 77. TEE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.6. 6 NUMARALI IŞIK EVİ

Işık evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görüşleri Çizelge 6. 11.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 11. Işık Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:6 IŞIK EVİ	Konum Bilgileri	
Ada/Pafta/Parsel:-/13/2182 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT		
		
Işık Evine Ait Cephe Fotoğrafları		
 IE-P1 126X115 (1 ADET)	 IE-P2 151X118 (1 ADET)	 IE-P3 89X145 (1 ADET)
 IE-P4 167X130 (1 ADET)	 IE-P5 127X130 (1 ADET)	 IE-P6 137X131 (1 ADET)
Işık Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri		

6 numaralı ev Çarşıiçi Sokağındadır. İkinci derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde ve tescillidir. Yapı zemin kat, birinci kat ve ikinci kattan oluşmaktadır. Zemin katında dükkân bulunmaktadır. Yapıdaki pencere ve kapılar hasar görmüştür bazıları kullanılmaz hale gelmiştir. Kapı ve pencere doğramalarının tamamı ahşaptır. Zemin kat moloz taşlar ile örülmüştür. Evin yapım sistemi, yapı yüklerinin duvar içinde yer alan ahşap dikme ve kirişler aracılığıyla zemine aktarıldığı, ahşap çatkılı tuğla duvar sistemidir. Zemin kat iki adet oda ve bir giriş holünden oluşmaktadır. Kat planları iç sofalı plan tipine uygun olarak yapılmıştır. Birinci kat ve ikinci kat pencerelerinin kenarlarında “omuz” adı verilen dikmeler bulunmaktadır. Bu dikmeler pencerenin yükünü karşılamak için yapılmıştır. Giriş kapısının üstünde büyük bir sabit pencere yapılmıştır. Bu pencereyle giriş golünü ve merdiven ışık almaktadır (Görsel 6.).

Görsel 6. Işık Evi Kuzey Cephesi Görünüşü

6.6.1. Işık Evine Ait Pencere Detayları

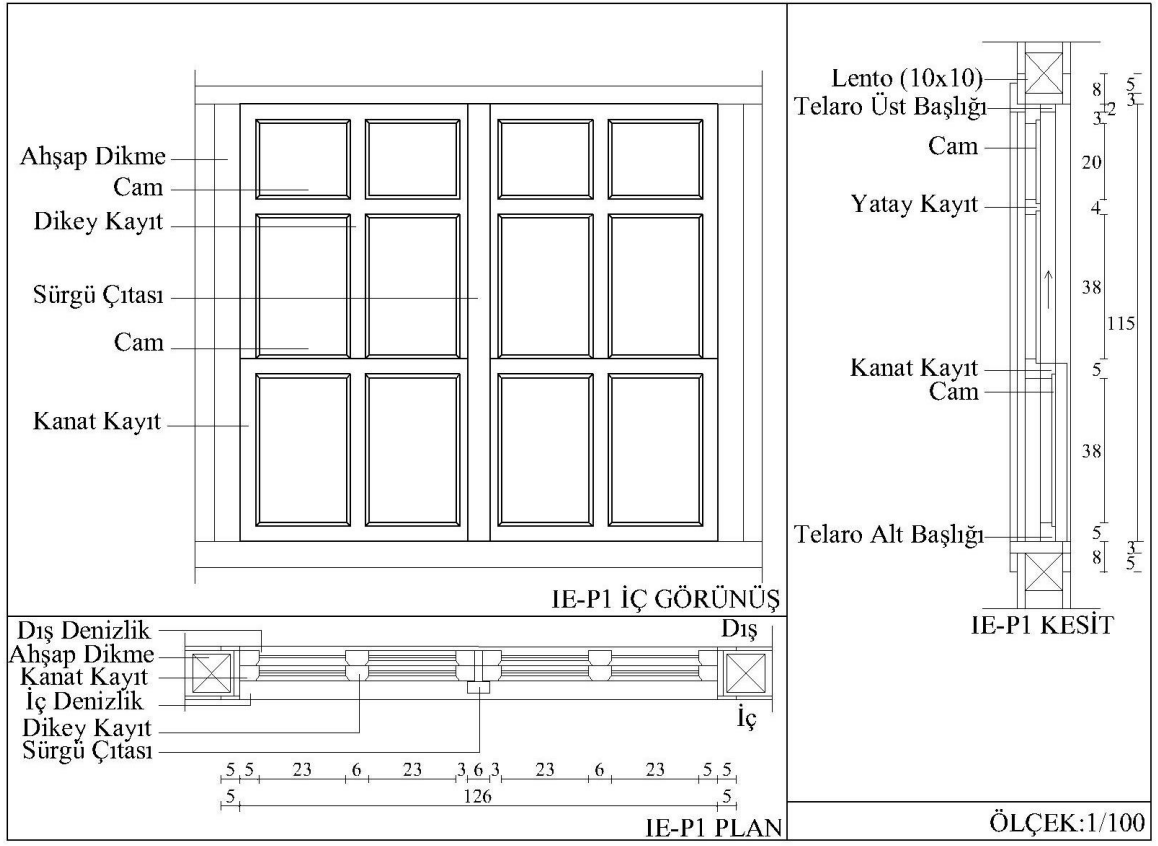
6.6.1.1. IE-P1 Adlı Pencere

6 numaralı yapıdaki P1 nolu pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir yapının ikinci katında yer almaktadır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer

almaktadır. Kasa- kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu bağlantı ahşap dikmelere bağlanarak yapılmıştır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 126/115 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, düşeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 78. ve Şekil 6. 79.).

Şekil 6. 78. IE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

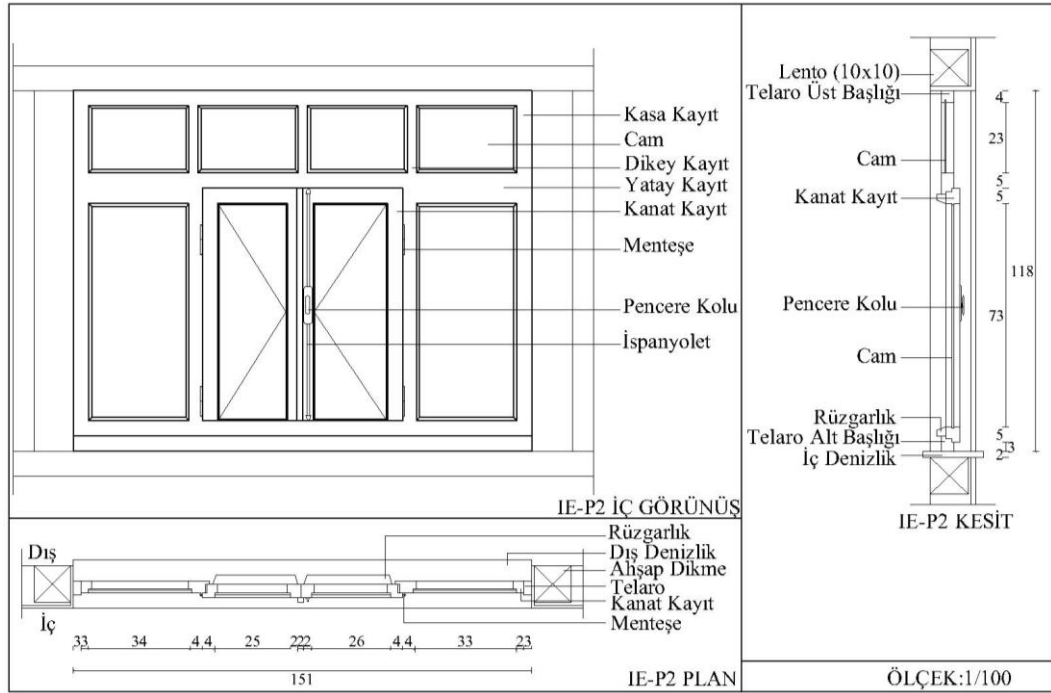
Şekil 6. 79. IE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.6.1.2. IE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla dört bölüme ayrılmıştır, alt kısmı ise orta da iki kanatlı açılabilir pencere yan kısımlarında ise iki tane sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar beyaz renge boyanmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Kilit sistemi kanat üzerinde bulunan metalin kol ile çalışarak yukarı aşağı hareket eden ve bu metal çubuğun üst ve alt kısımda bulunan yatay kayıtlardaki yuvasına girmesiyle sağlanmaktadır. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere içeriye doğru yan dönel olarak açılmaktadır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde iç kısımda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 151/115 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, düşeyde dört bölüm olacak şekilde tasarlanmıştır (Şekil 6. 80. ve Şekil 6. 81.).

Şekil 6. 80. IE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 81. IE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

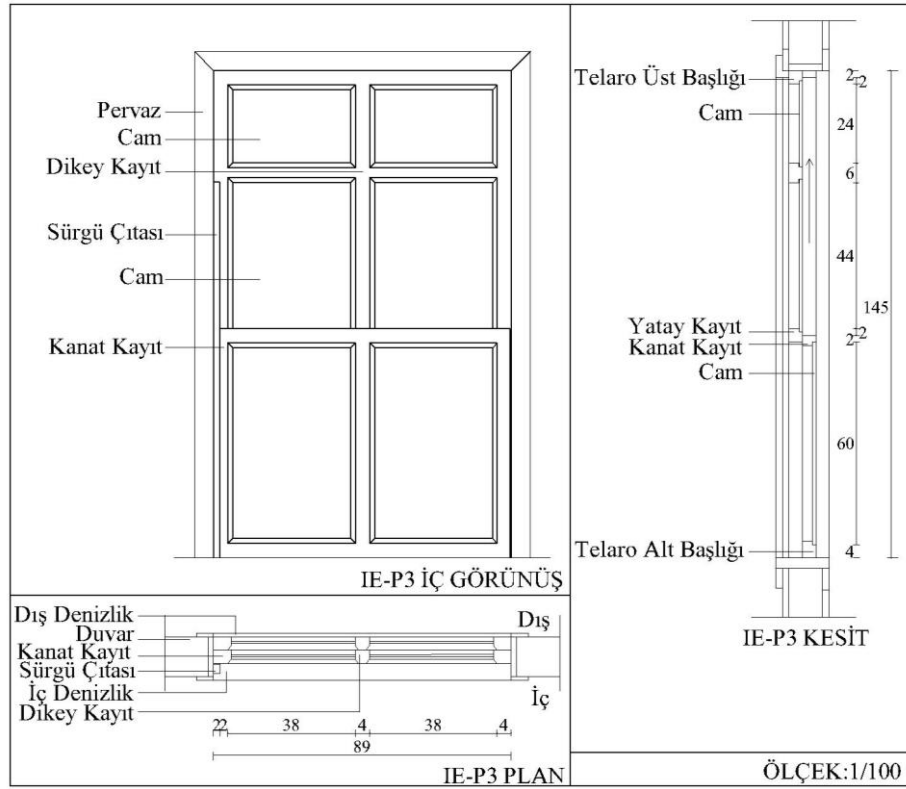
6.6.1.3. IE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir yapının zemin katında yer almaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuştur. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar ise yanlardan pervazın üstüne sabitlenen çita ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çitalar arasında kalarak yukarı-aşağı yönde hareket edebilmektedir. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır.

Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 89/145 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç ve düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 82. ve Şekil 6. 83.).

Şekil 6. 82. IE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

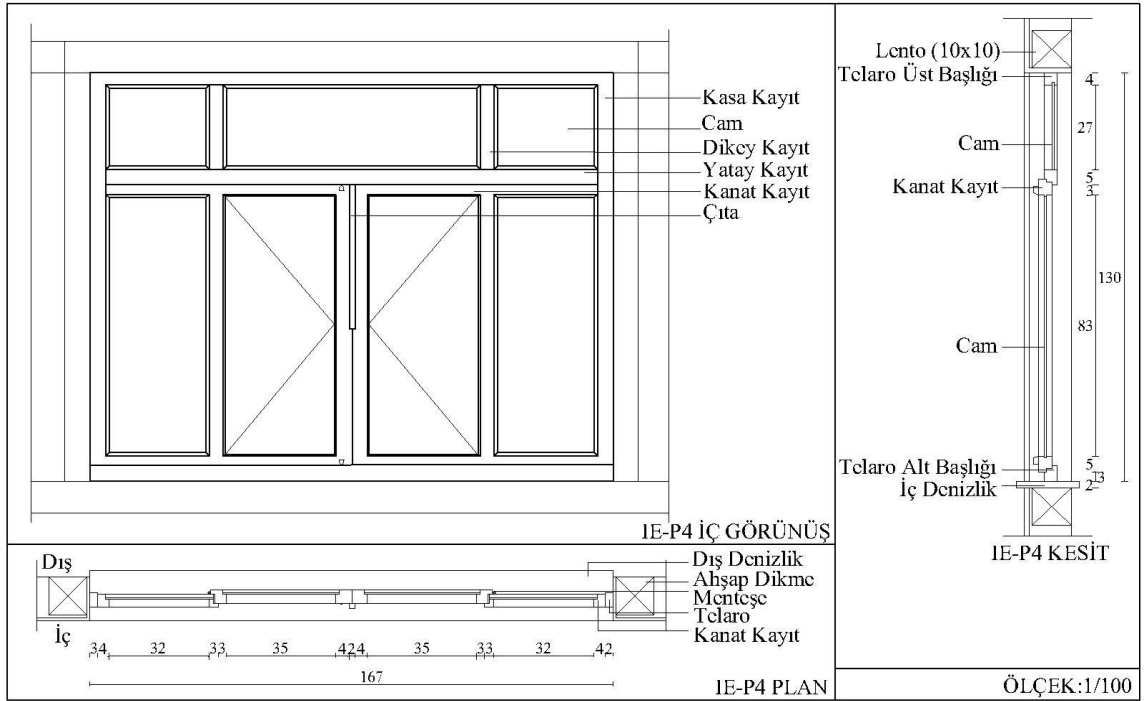
Şekil 6. 83. IE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.6.1.4. IE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır alt kısmı ise orta da iki kanatlı açılabilir pencere yan kısımlarında ise iki tane sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar beyaz renge boyanmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere dışarı doğru yatayda dönel olarak açılmaktadır. Pencere kanatlarının dışarı doğru açılmasından dolayı menteşelerde dışarıda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 167/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde dört bölüm olacak şekilde tasarlanmıştır. Pencere ahşap dikme ve lentoların arasına yerleştirilmiştir. Pencere de pervaz yapılmamıştır (Şekil 6. 84. ve Şekil 6. 85.).

Şekil 6. 84. IE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

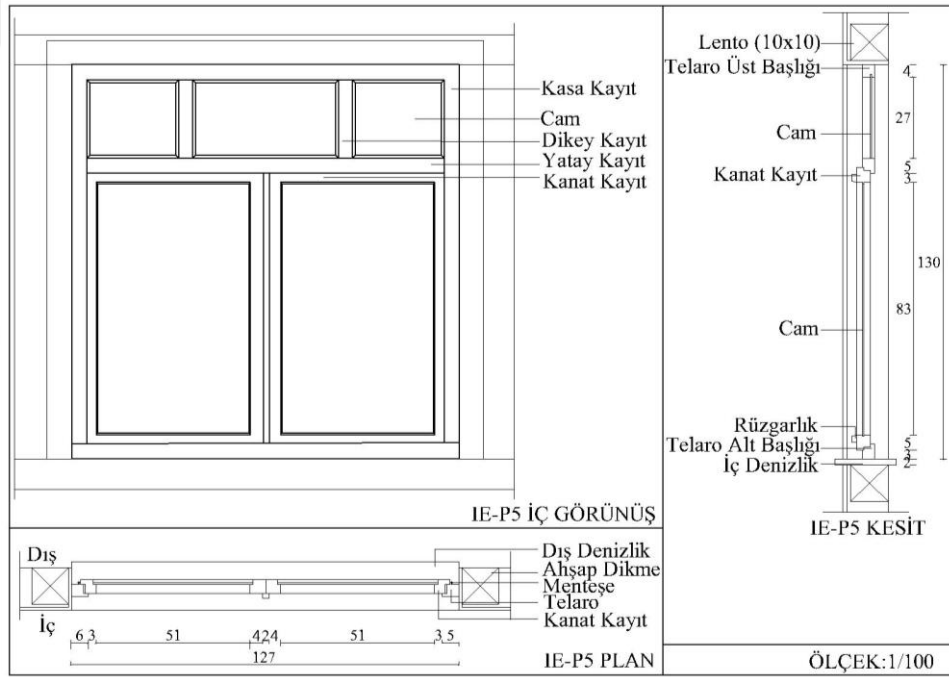
Şekil 6. 85. İE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.6.1.5. İE-P5 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencere dikey kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır. Bir tane kanatlı pencere bir tane de sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar, beyaz boya ile boyanmıştır. Pencere için içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dilinin çevrilmesiyle pencere kilitlenir. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü dışarıya doğru yatay dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının dışarı doğru açılmasından dolayı menteşeler de dışarıda yapılmıştır. Pencere ölçüsü 127/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere de denizlik kısmına mermer yerleştirilmiştir. Pencere kenarları ahşap dikme ve lentolarla desteklenmiştir (Şekil 6. 86. ve Şekil 6. 87.).

Şekil 6. 86. IE-P5 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 87. IE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi

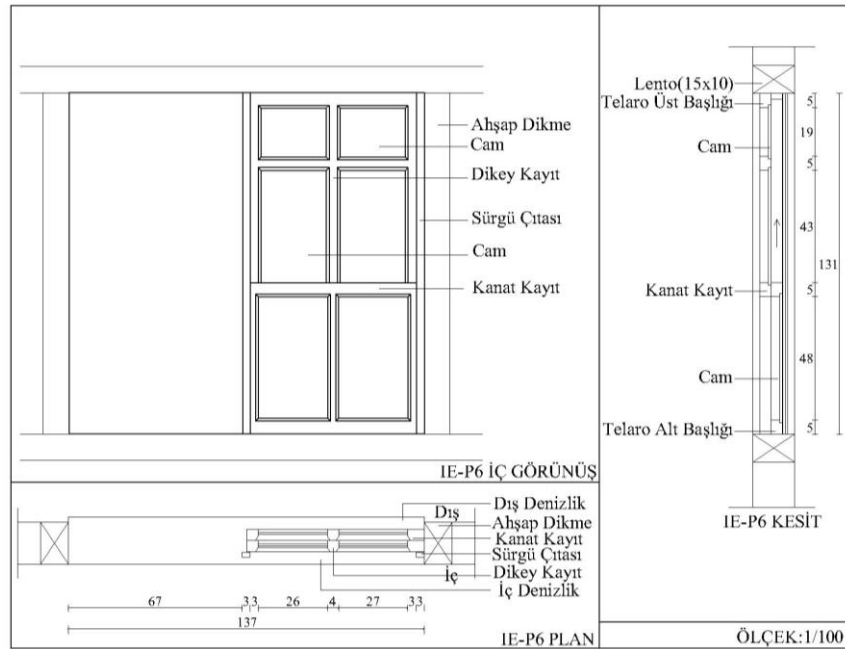
6.6.1.6. IE-P6 Adlı Pencere

Yapıdaki P6 nolu pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa- kanat ve kanat-kanat birleşimleri düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar yanlardan pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu bağlantı ahşap dikmelere sabitlenerek yapılmıştır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak

üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 137/131 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, düşeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 88. ve Şekil 6. 89.).

Şekil 6. 88. IE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf

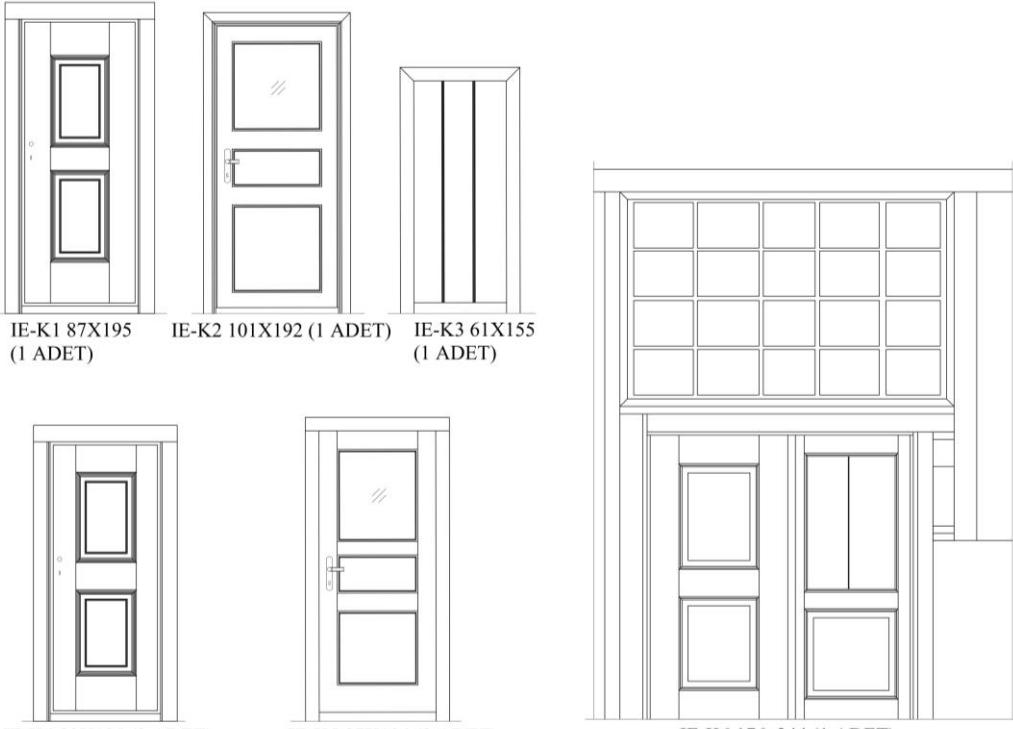

Şekil 6. 89. IE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.6.2. Işık Evine Ait Kapı Detayları

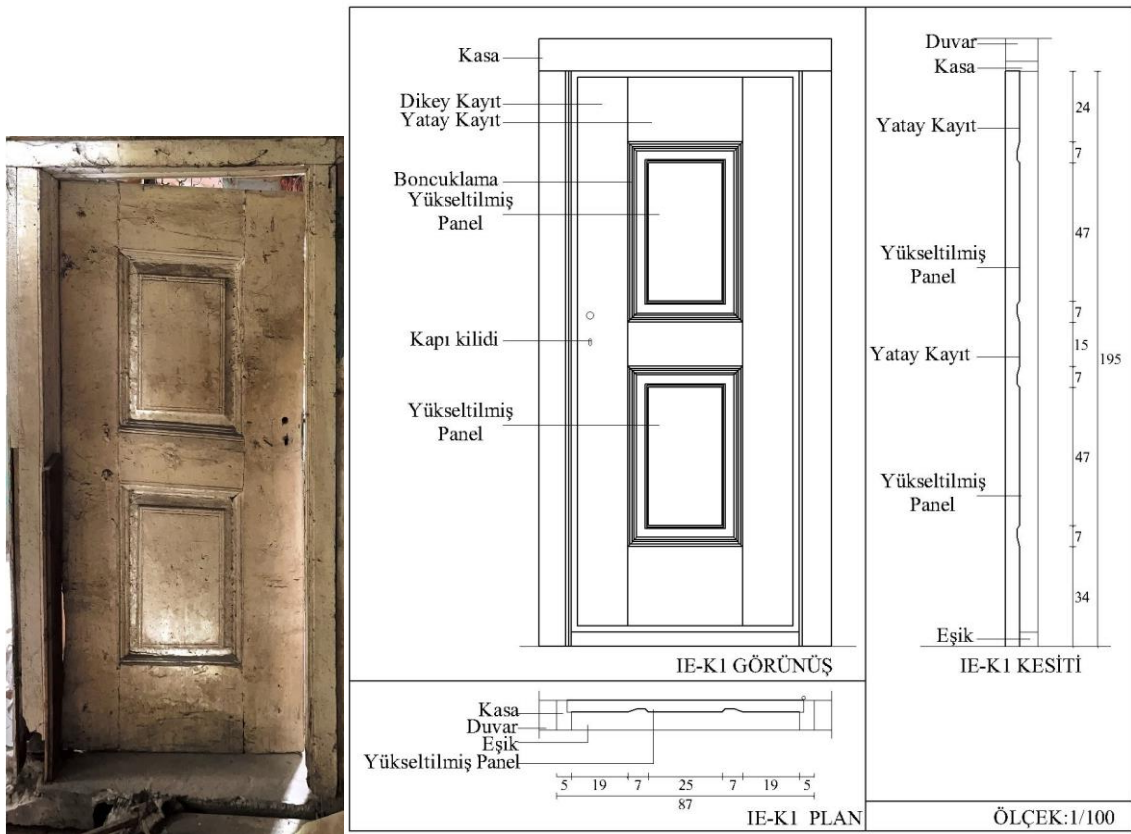
Işık evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 12.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 12. Işık Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:6 IŞIK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/13/2182 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Işık Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 IE-K1 87X195 (1 ADET) IE-K2 101X192 (1 ADET) IE-K3 61X155 (1 ADET) IE-K4 83X185 (2 ADET) IE-K5 97X194 (2 ADET) IE-K6 176x344 (1 ADET)	
Işık Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.6.2.1. IE-K1 Adlı Kapı

K1 oda kapısının ölçüsü 87/195 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K3 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır. Kapı beyaz boya ile boyanmıştır (Şekil 6. 90.).

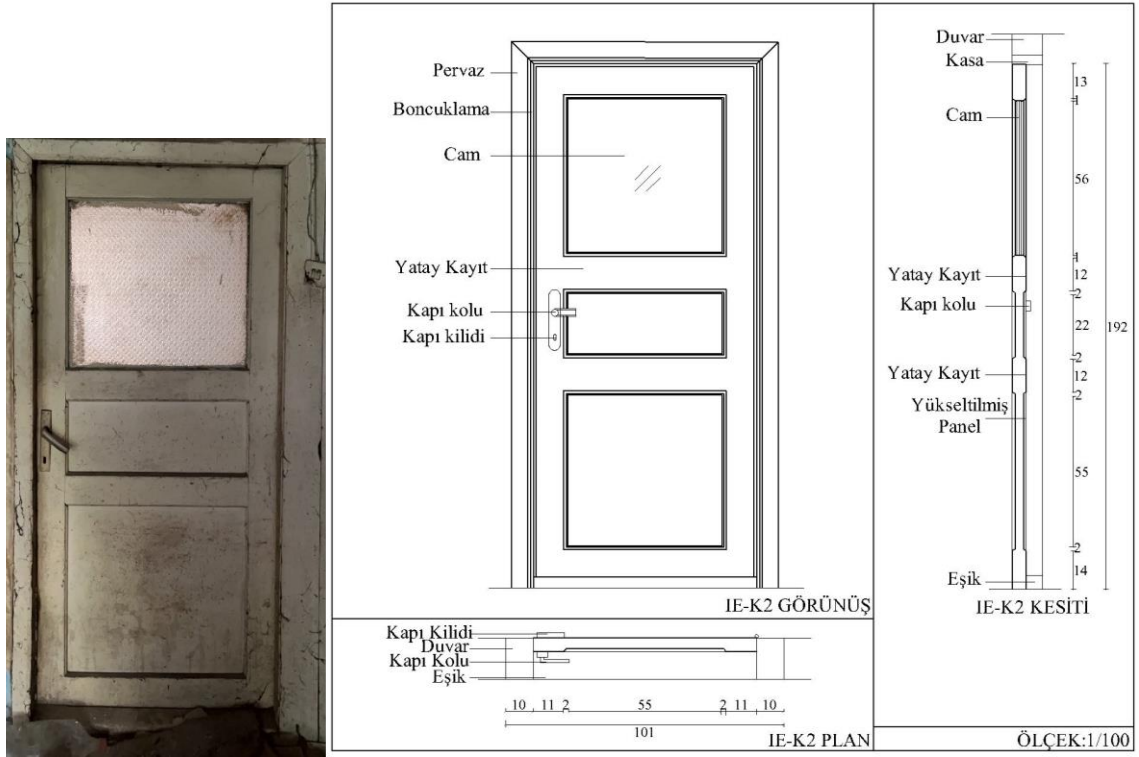

Şekil 6. 90. IE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.6.2.2. IE-K2 Adlı Kapı

K2 oda kapısının ölçüsü 101/192 cm şeklinde yapılmıştır. K2 oda kapısının odaya ve sofaya bakan iki yüzeyi de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K2 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. Camlı oda kapısı olarak tasarlanmıştır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Kapı beyaz renge boyanmıştır. K2

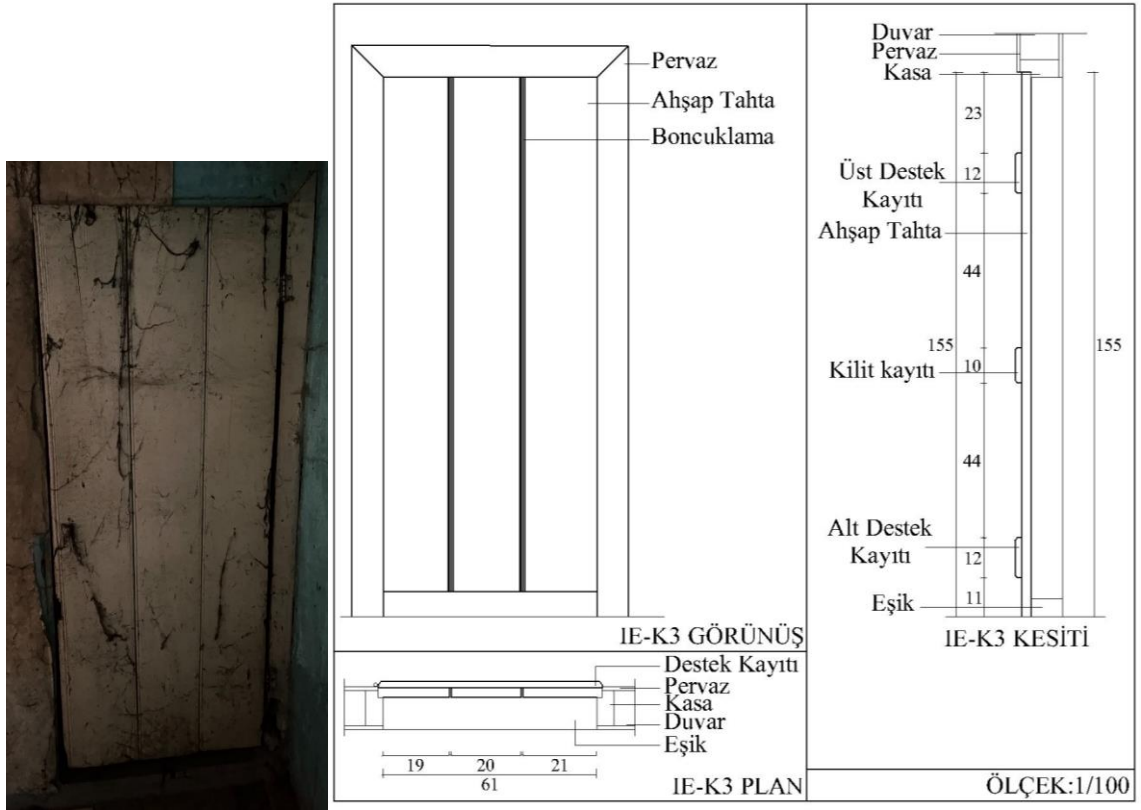
kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 91.).

Şekil 6. 91. IE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.6.2.3. IE-K3 Adlı Kapı

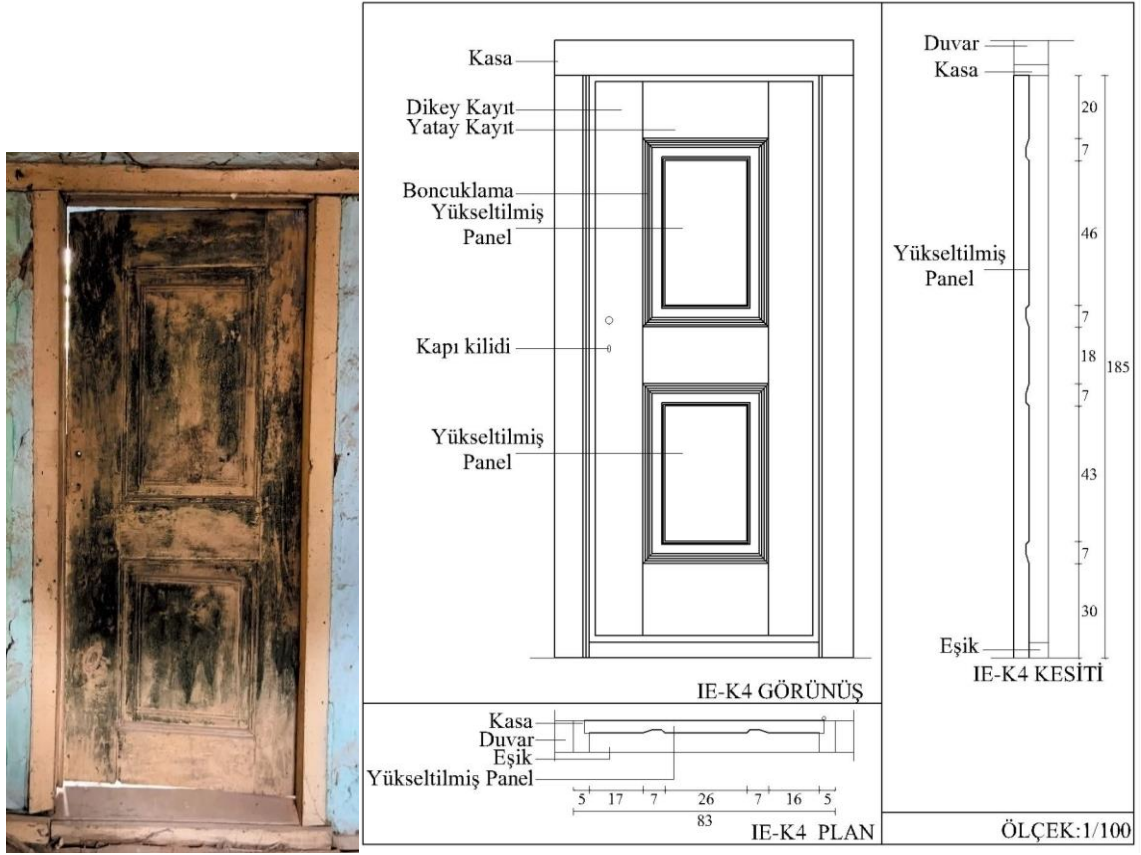
K3 kapısının ölçüsü 61/155 cm şeklinde banyo kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak ön yüzeyinde dikey şekilde ortalama 20 cm genişliğinde ahşap tahta elemanlarının arka yüzeyden üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. K3 kapısı, banyo dışına doğru açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyonun köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 92.).

Şekil 6. 92. IE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.6.2.4. IE-K4 Adlı Kapı

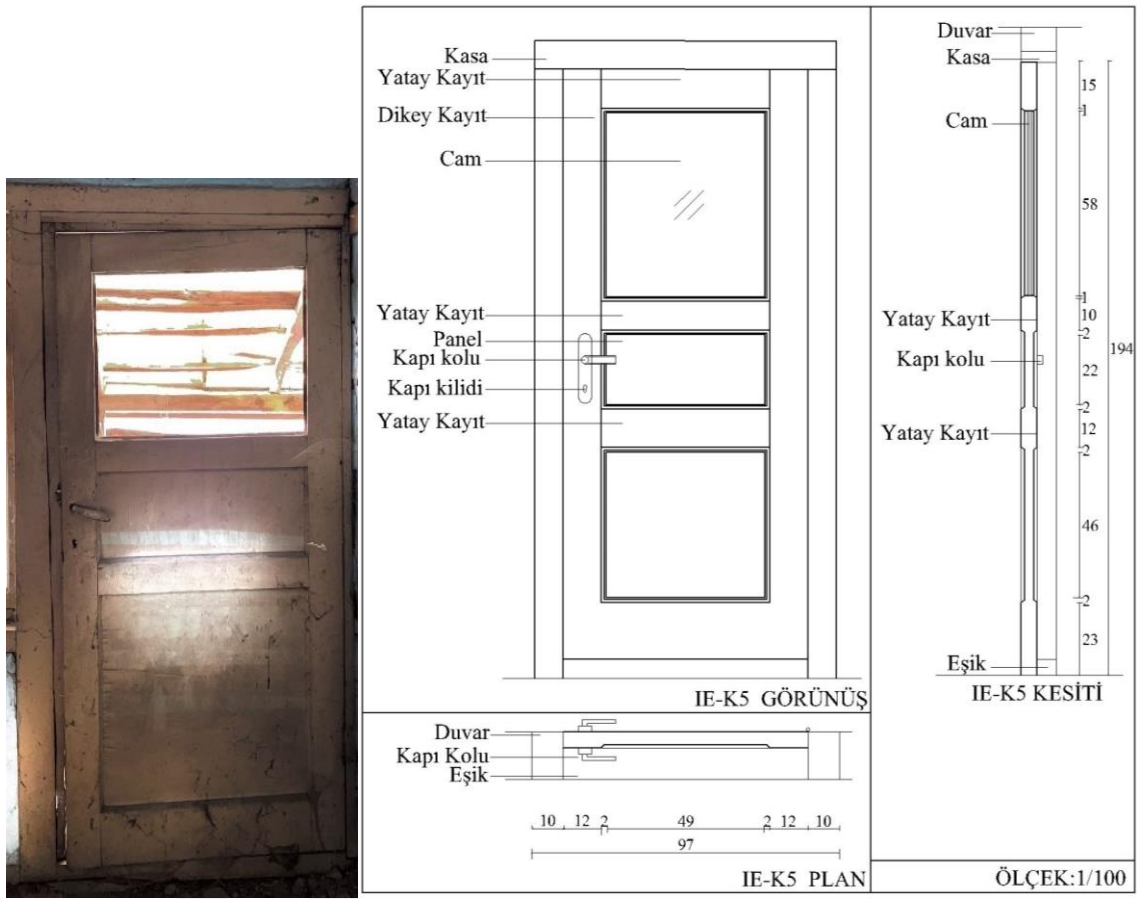
K4 oda kapısının ölçüsü 83/185 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı ahşap yapı elemanlarından oluşturulmuştur. Kapı yapım teknikleri çatki yöntemi ile yapılmıştır. K4 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K4 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K4 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. Kapı da pervaz yapılmamıştır. Kapı kasası olarak kenarlardaki dikey kasa elemanları yatayda geçen lentolara bağlanarak yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 93.).

Şekil 6. 93. IE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.6.2.5. IE-K5 Adlı Kapı

K5 kapısının ölçüsü 93/194 cm balkona çıkış kapısı şeklinde yapılmıştır. K5 oda kapısının sofaya ve balkona bakan yani her iki yüzeyi de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 kapısı, sofa yönünde açılmaktadır. K5 kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K5 balkon kapısında 2 adet panel ve 1 adet cam bulunmaktadır. Panel camın altı kısmında konumlandırılmıştır. Balkon kapısı beyaz renkle boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır. Kapıda pervaz bulunmamaktadır (Şekil 6. 94.).

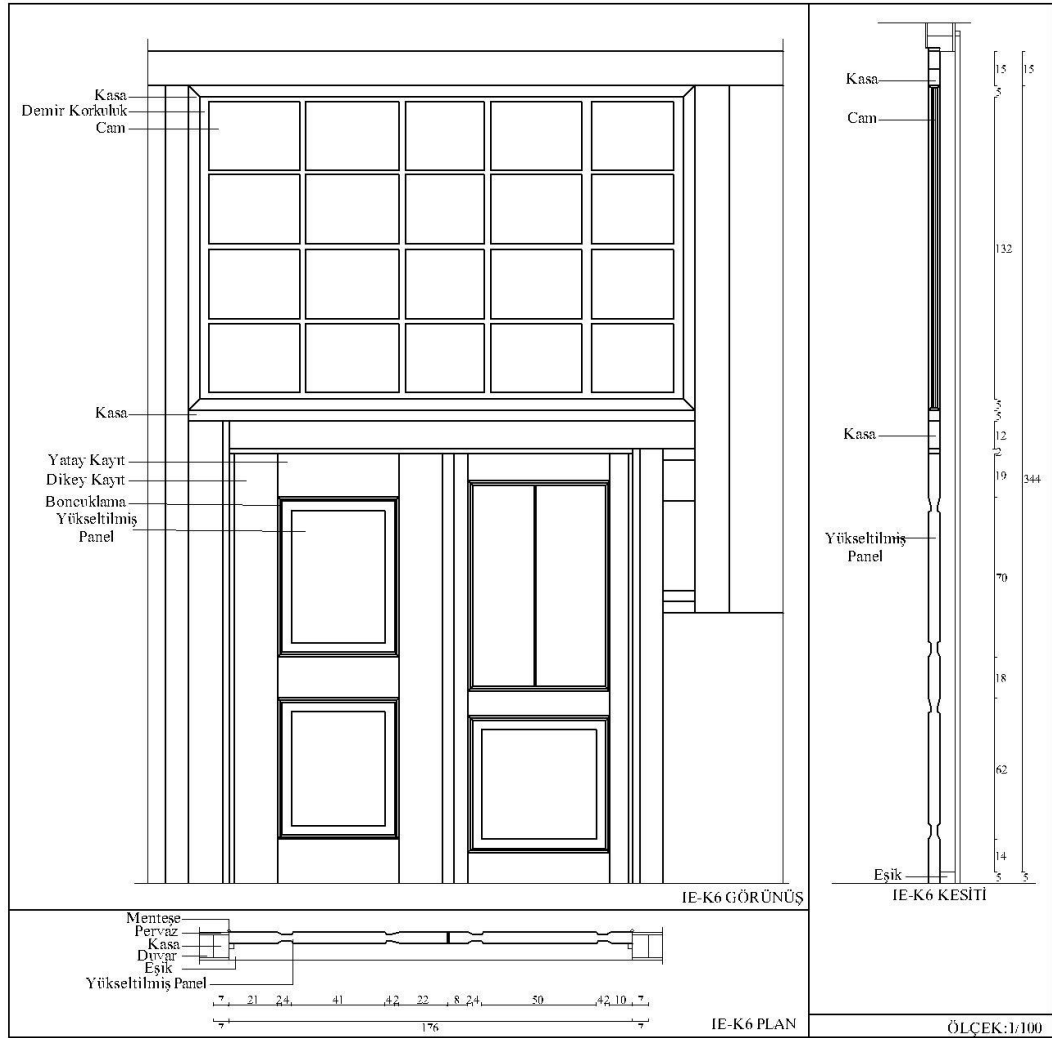
Şekil 6. 94. IE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim

6.6.2.6. IE-K6 Adlı Kapı

6 numaralı evde K6 kapısı giriş kapısı olarak tasarlanmıştır. Giriş kapısının üst kısmında büyük bir sabit pencere yapılmıştır. Bu pencereyle giriş holü ve merdiven ı ışık almaktadır. Bu pencerenin ön kısmında güvenlik amacıyla demir korkuluk yapılmıştır. Kapının sağ ve sol kenarlarından kapı kasasını sabitlemek için dikmeler yapılmıştır. Kapı kasası ve pencere kasası bu dikmelere sabitlenmiştir. Pencerenin üstünden geçen yatay çıkma hatılına da üst kasa bağlanmıştır. K6 giriş kapısının ölçüsü 176/344 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. Kapı yüzeyinin hole ve dışarıya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda ve dikeyde iki bölmeli olarak tasarlanmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapı kanatları açılabilir olarak yapılmıştır. K6 kapısı, sola hol içine açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K6 kapısı üstündeki camla birlikte giriş kapısı olarak estetik bir görünüşe sahip olmuştur (Şekil 6. 95. ve Şekil 6. 96.).

Şekil 6. 95. IE-K6 Kapısına Ait Fotoğraf

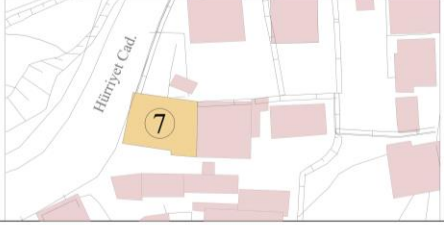
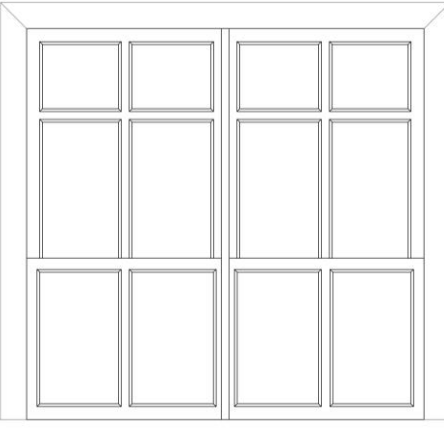
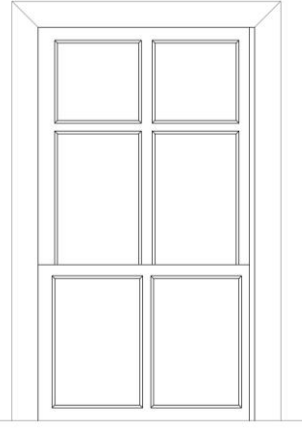
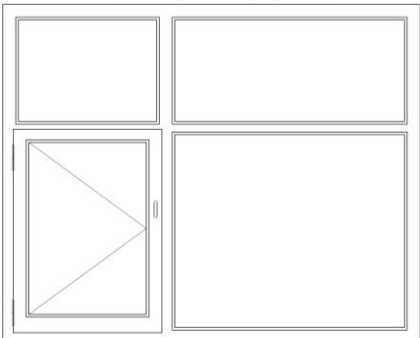
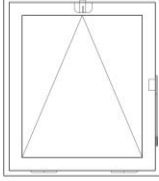

Şekil 6. 96. IE-K6 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.7. 7 NUMARALI SEVİNAK EVİ

Sevinak evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünüşleri Çizelge 6. 13.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 13. Sevinak Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:7 SEVİNAK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1813 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K.	
	
Sevinak Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
SE-P1 153X150 (4 ADET)	SE-P2 83X151 (1 ADET)
	
SE-P3 160X130 (1 ADET)	SE-P4 60X69 (1 ADET)
Sevinak Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

7 numaralı ev Kaleler Sokağındadır. İkinci derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde bulunmaktadır. Zemin kat moloz taşlar ile örülmüştür. Evin yapım sistemi, yapı yüklerinin duvar içerisinde yer alan ahşap dikme ve kirişler aracılığıyla zemine aktarıldığı, ahşap çatkılı tuğla duvar sistemidir. Yapı sahibiyle görüşmeler neticesinde yapıya sonradan müdahalede bulunarak cephesine sıva ve boya uygulaması yapıldığı sonucuna varılmıştır. Bu da yapının cephe estetiğini kaybetmesine neden olmuştur. Yapıdaki kapı ve pencerelere dışarıdan müdahale olarak sadece boya işlemi yapıldığı öğrenilmiştir. Kapı ve pencerelerin yapı malzemesi olarak ahşap kullanılmıştır. Yapıya çift kanatlı kapıdan giriş yapılmaktadır. İlk kısımda sofa bulunmaktadır. Diğer odalara girişler sofadan yapılmaktadır. Mutfak sofanın karşısında kalmaktadır. Yapıya sonradan yapılan müdahaleler sonucunda yapı asıl özelliklerini yansıtamamaktadır. Kapı ve pencere doğramalarının tamamı ahşaptır (**Görsel 7.**).

Görsel 7. Sevinak Evi Kuzey Cephesi

6.7.1. Sevinak Evine Ait Pencere Detayları

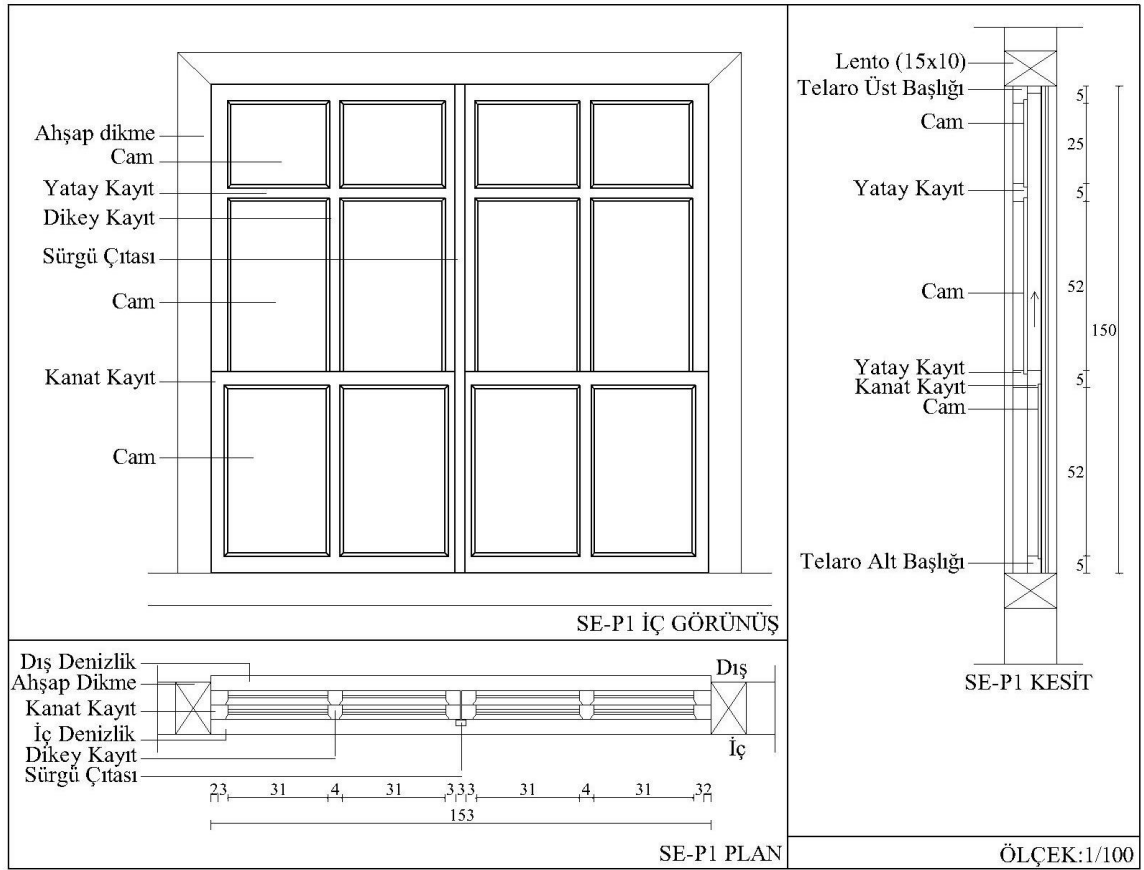
6.7.1.1. SE-P1 Adlı Pencere

7 numaralı yapıdaki P1 nolu pencere tipi iki bölmeli giyotin tipi pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Sabit kanatın stabilitesini sağlamak için alttan çıtalar ile desteklenmiştir. Sabit kanatların kasa ile birleşim derzleri pervazlar ile kapatılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, yanlardan ise pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit

kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 153/150 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, dikeyde dört dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 97. ve Şekil 6. 98.).

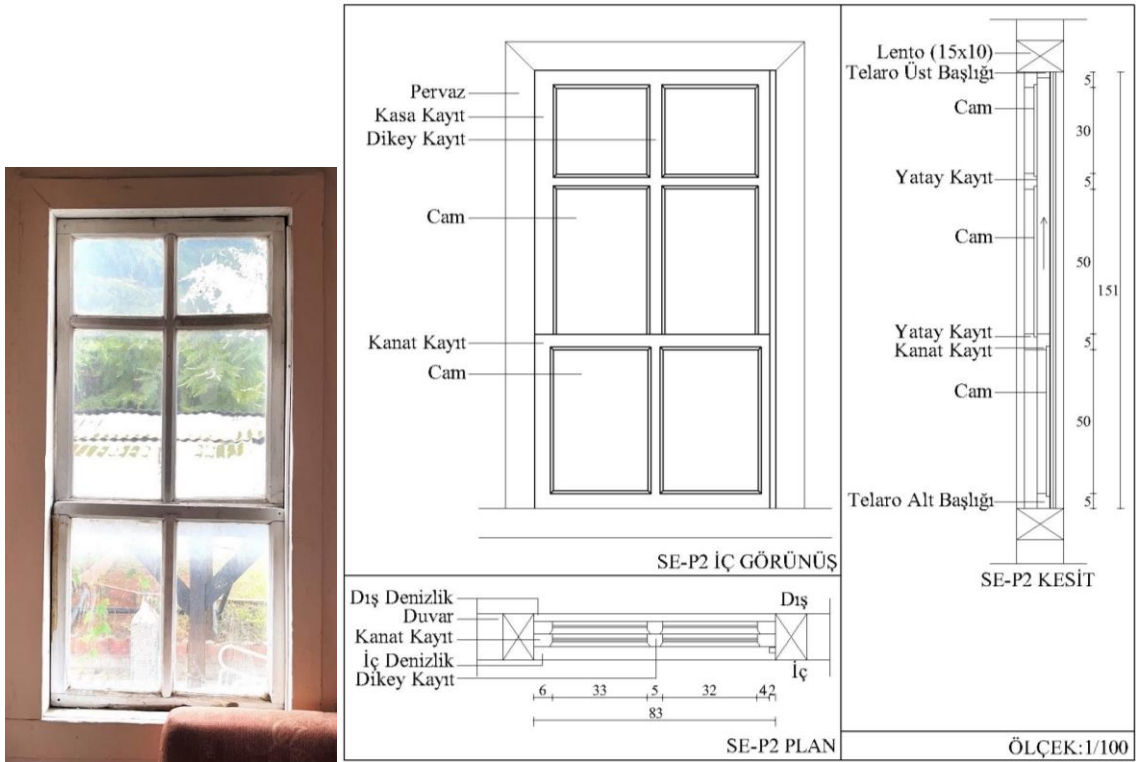
Şekil 6. 97. SE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 98. SE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.7.1.2. SE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere beyaz renk boya ile boyanmıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Pencere ölçüsü 83/151 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda üç, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 99.).

Şekil 6. 99. SE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

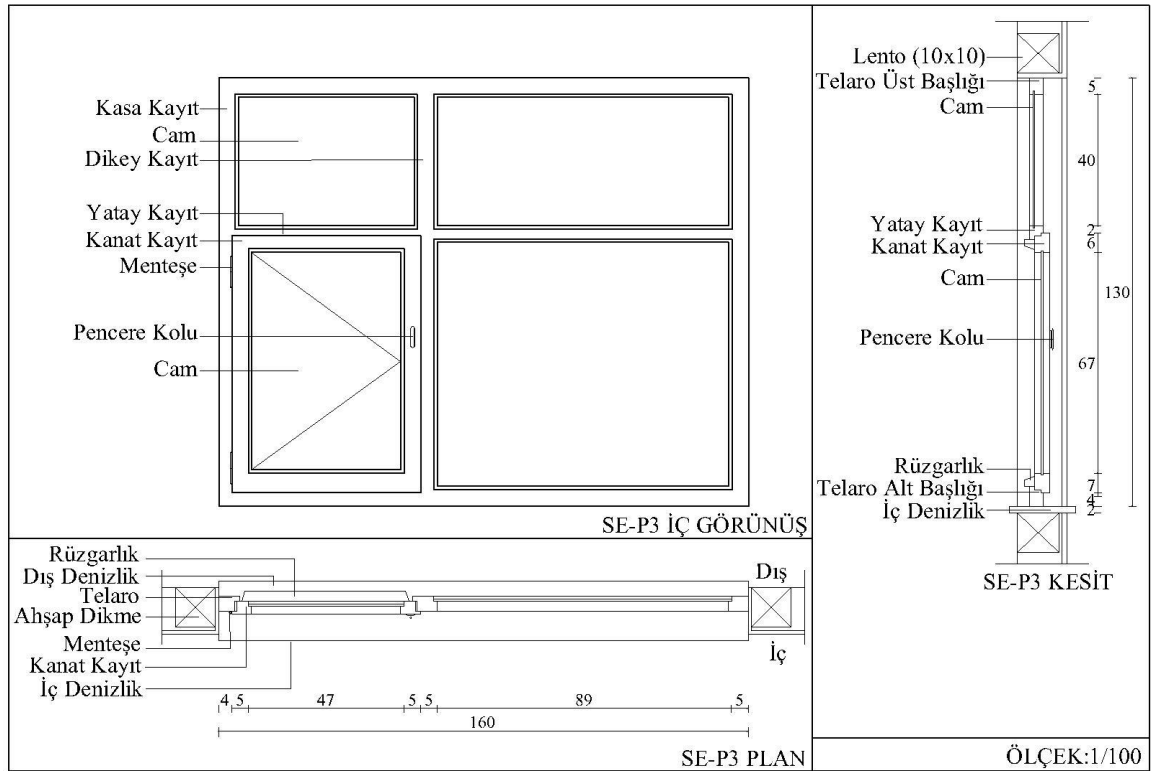
6.7.1.3. SE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa- kanat birleşimi lambalı, kanat- kanat birleşimi de lambalıdır. Pencere dikey kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır. Bir tane kanatlı pencere bir tane de sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar beyaz renk boya ile boyanmıştır. Pencereilerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere

açılış yönü içeri doğru yatayda dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 160/130 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere de denizlik kısmına mermer yerleştirilmiştir (Şekil 6. 100. ve Şekil 6. 101.).

Şekil 6. 100. SE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

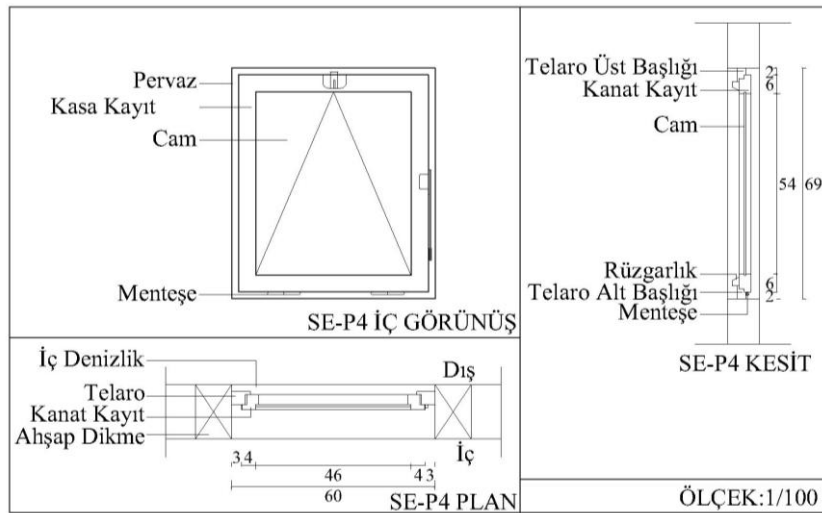
Şekil 6. 101. SE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.7.1.4. SE-P4 Adlı Pencere

P4 adlı pencere banyoda yer almaktadır. Banyonun ışıklandırılması ve havalandırılması için açılabilir olarak yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın i yüzeyinde yer almaktadır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan sıva ile kapatılmıştır. Pencere stten açılacak şekilde yapılmıştır. Yandaki kol menteşe görevini görmektedir (şekil 6. 102. ve şekil 6. 103.).

şekil 6. 102. SE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

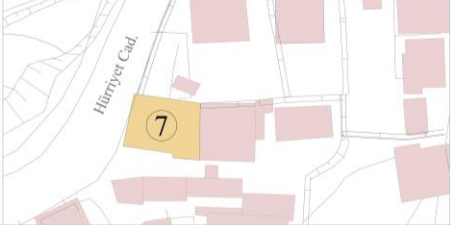

şekil 6. 103. SE-P4 Penceresine Ait Detay izimi

6.7.2. Sevinak Evine Ait Kapı Detayları

Sevinak evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 14.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 14. Sevinak Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

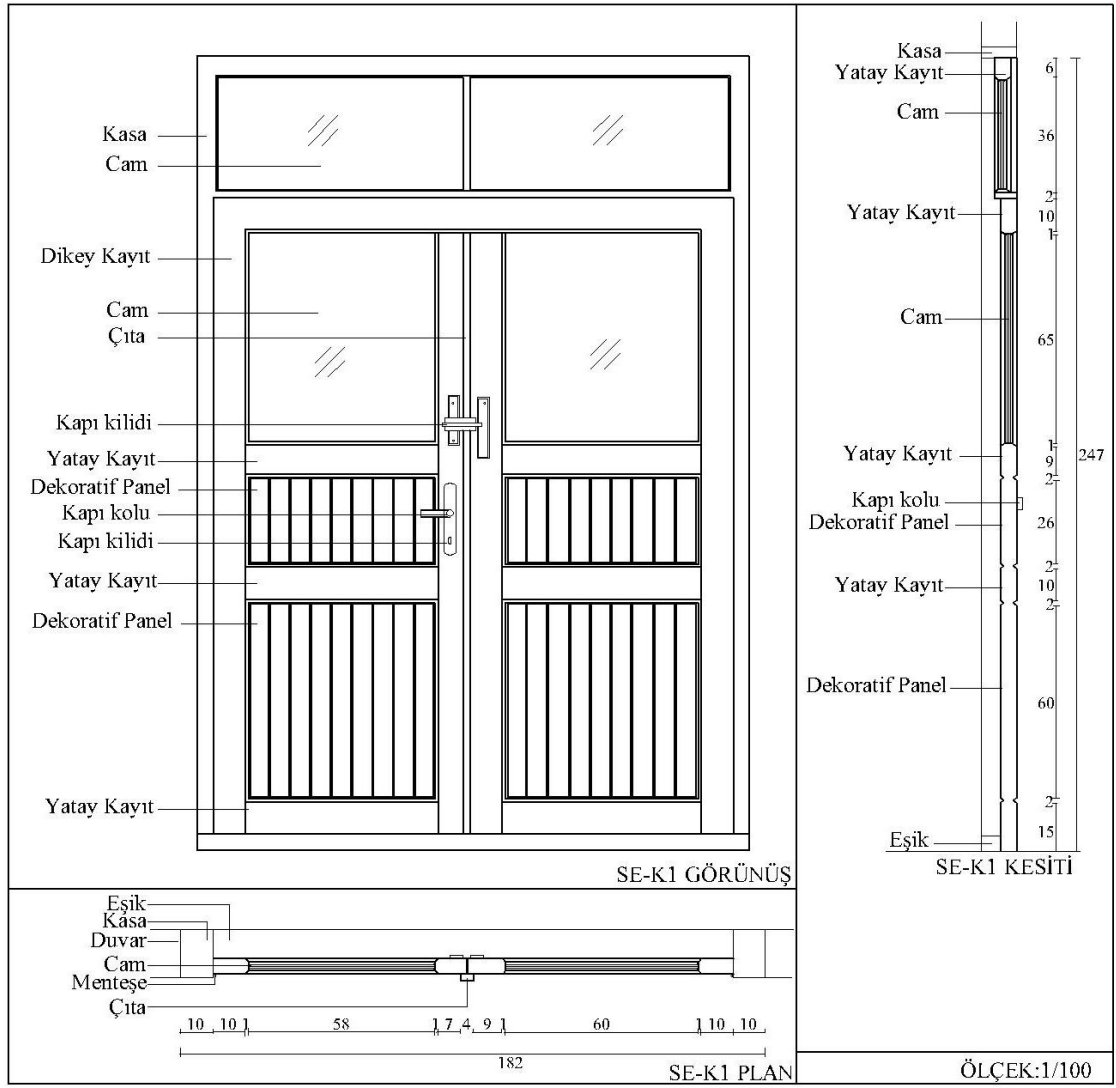
No:7 SEVİNAK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1813 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K.	
	
Sevinak Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
Sevinak Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.7.2.1. SE-K1 Adlı Kapı

K1 giriş kapısının ölçüsü 182/249 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. K1 kapısı giriş kapısı olarak yapılmıştır. Kapı yüzeyinin dışarı ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Panelleri de mavi renk boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda dört bölmeli dikeyde ise iki bölmeli olarak tasarlanmıştır. Kapının en üst bölmesi sabit tutulmuş ve cam malzemeden yapılmıştır. Alt bölmesi ise yine cam olarak yapılmıştır ve sofanın ışık alması sağlanmıştır. İki kanatlı olarak yapılan kapı bir kanadı iki kanadı da açılabilir olarak yapılmıştır. K1 kapısı, sofa içine açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. Kapı üzerine içeri kısımdan sonradan eklenmiş sürgülü kilit sistemi bulunmaktadır (Şekil 6. 104. ve Şekil 6. 105.).

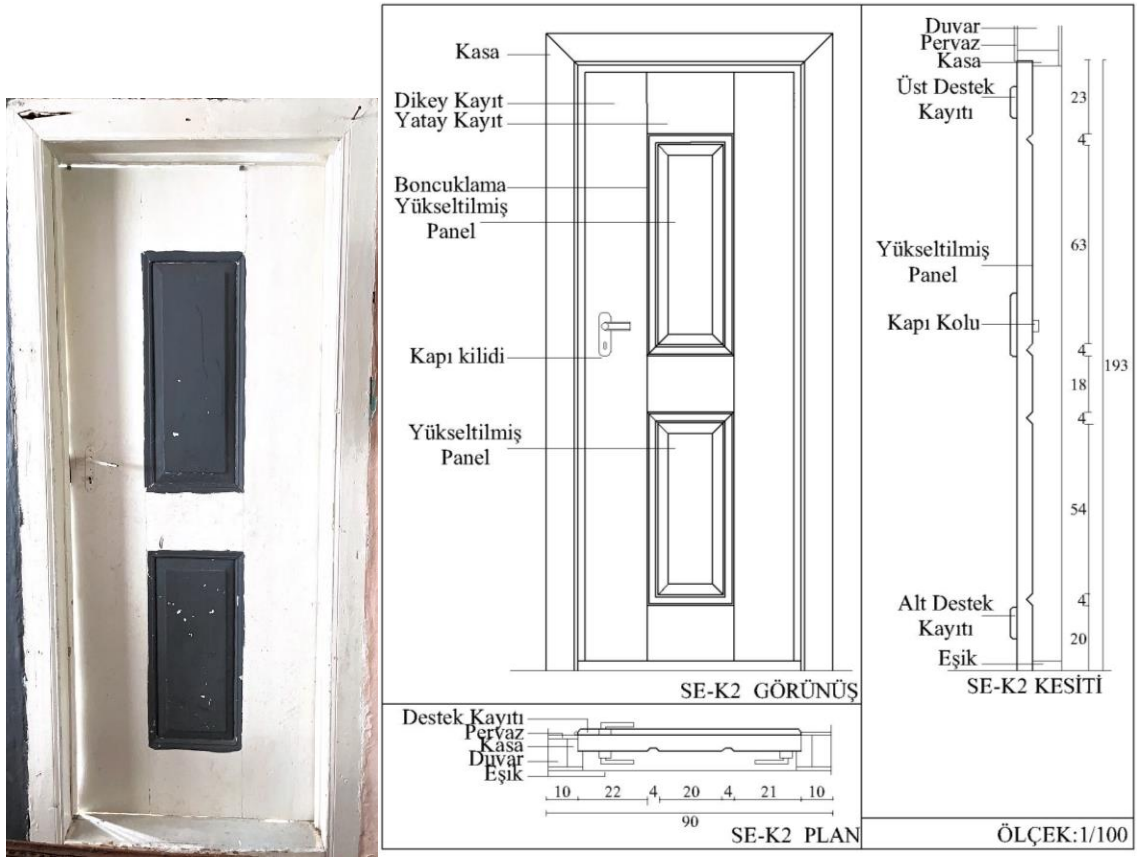
Şekil 6. 104. SE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf

Şekil 6. 105. SE-K1 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.7.2.2. SE-K2 Adlı Kapı

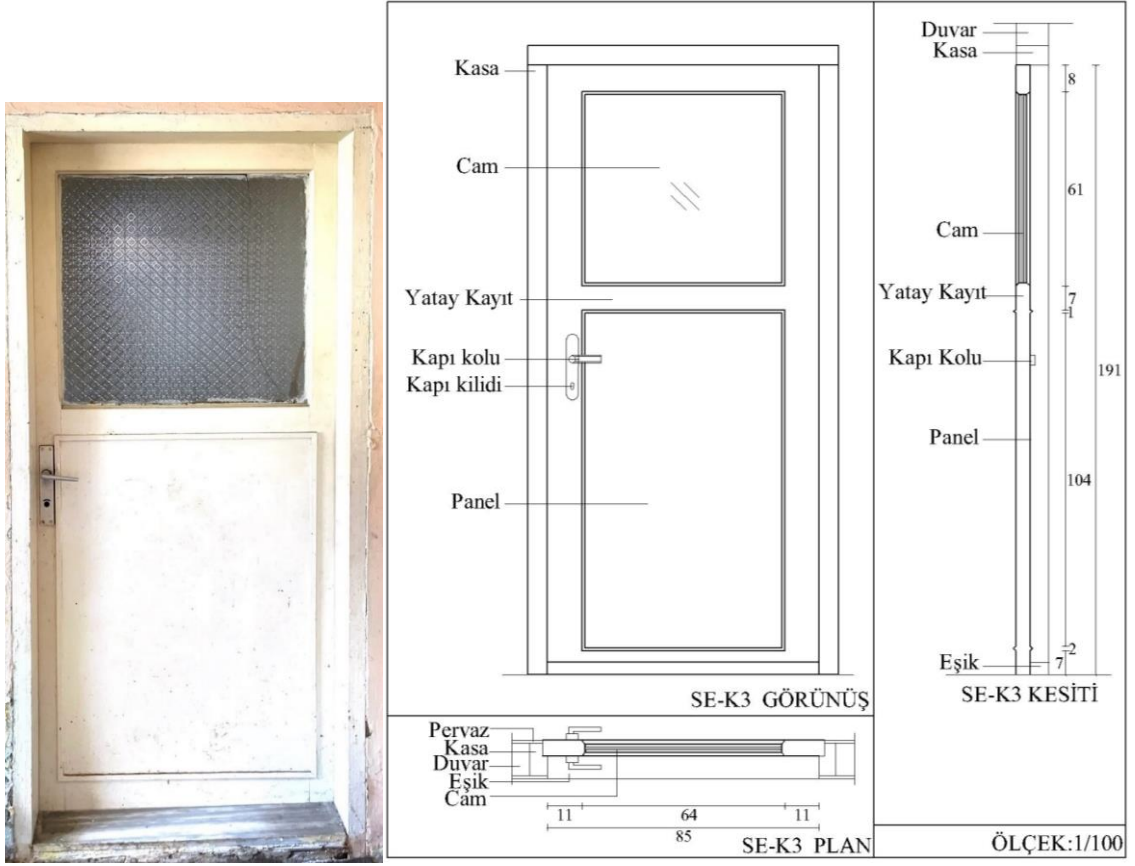
K2 oda kapısının ölçüsü 90/193 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı ahşap yapı elemanlarından oluşturulmuştur. Kapı yapım teknikleri çatki yöntemi ile yapılmıştır. K2 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K2 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kapı krem rengine panelleri ise griye boyanmıştır (Şekil 6. 106.).

Şekil 6. 106. SE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.7.2.3. SE-K3 Adlı Kapı

K3 kapısının ölçüsü 89/191 cm wc ve banyo kapısı şeklinde yapılmıştır. K3 banyo kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K3 banyo kapısı, banyo içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyo köşesidir. K3 banyo kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K3 banyo kapısında 1 adet panel bulunmaktadır. Panel camın altında bulunmaktadır. Banyo kapısı beyaz renkle boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 107.).

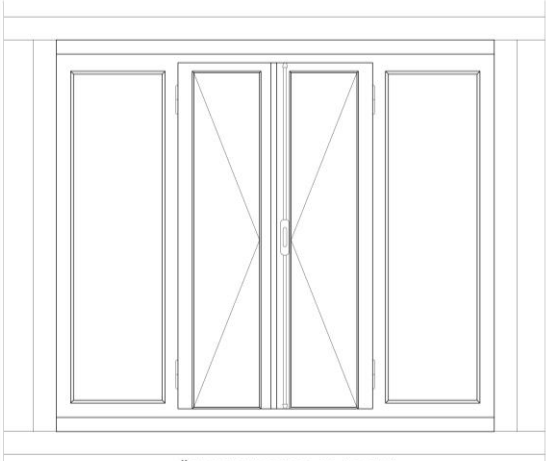
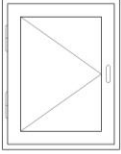
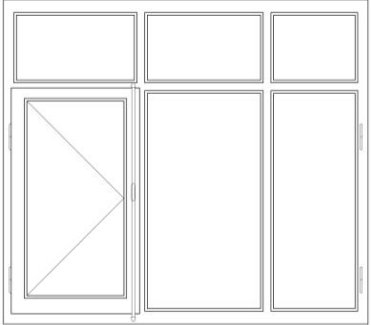
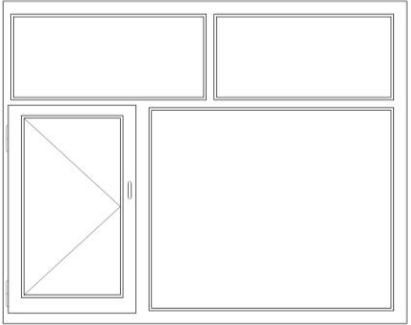

Şekil 6. 107. SE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8. 8 NUMARALI ÖZTÜRK EVİ

Öztürk evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünüşleri Çizelge 6. 15.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 15. Öztürk Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:8 ÖZTÜRK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1764 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Öztürk Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 ÖE-P1 153X137 (7 ADET) ÖE-P3 45X58 (2 ADET) ÖE-P2 140X125 (1 ADET) ÖE-P4 155X124 (1 ADET)	
Öztürk Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

8 numaralı ev Sevindik Sokakta bulunmaktadır. İkinci derece arkeolojik sit alanı sınırları içerisinde ve tescillidir. Ev zemin kat ve birinci kattan oluşmaktadır. Yapının kapı, pencere ve tavanlarının tamamı ahşaptır. Evin hasar derecesinin yüksek olmasına rağmen özgün halini korumaktadır. Karadeniz bölgesinin aldığı yağışın fazla olmasından dolayı ormanlık alanları bulunmaktadır bu da yapı malzemesi olarak ahşabın yoğunlukla kullanıldığını göstermektedir. Hem yapım sistemi hem de yapı elemanlarında tercih edilen ahşap, incelenen evlerin temel yapı malzemesi olarak nitelendirilebilir. 8 numaralı evde, yapım sistemi künde-kari adı da verilen ahşap çatki sistemidir. Dolgu malzemesi olarak yine tuğla tercih edilmiştir. Zemin katın alt kısmı moloz taşlar ile örülmüştür. Yıkılan yerler tekrardan briket ile doldurulmuştur. Duvar yüzeyleri kerpiç sıva ile kaplanmıştır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır. Yapının hasar gören kısımları sıvayla tekrardan onarılmıştır (**Görsel 8.**).

Görsel 8. Öztürk Evi Güney Cephesi

6.8.1. Öztürk Evine Ait Pencere Detayları

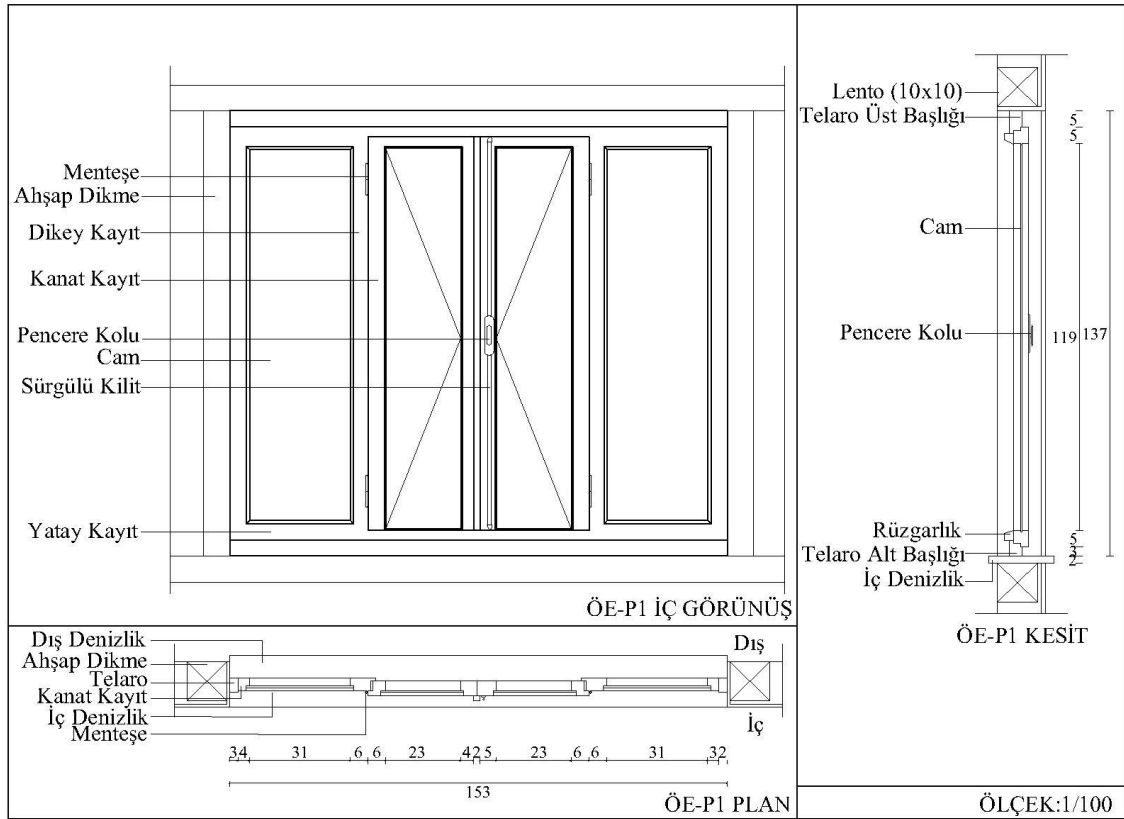
6.8.1.1. ÖE-P1 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa-kanat ve kanat-kanat birleşimleri lambalıdır. Pencerede bölümlenmeler düşeyde dört olacak şekilde yapılmıştır. Bunların ortada yer alanları açılır pencere yanlarda yer alanları sabittir. Doğramalar beyaz renge boyanmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri döneme göre tasarlanmış olup kanat üzerinde bulunmaktadır. Kilit sistemi kanat üzerinde bulunan metalin kol ile çalışarak yukarı aşağı hareket eden ve bu metal çubuğun üst ve alt kısımda bulunan yatay

kayıtlardaki yuvasına girmesiyle sağlanmaktadır. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır, ama güvenlik amacıyla pencere önüne dik olacak şekilde basit demirler yerleştirilmiştir. Pencere içeri doğru yatayda dönel olarak açılmaktadır. Pencere ölçüsü 153/137 cm şeklinde yapılmıştır. Yapıda aynı model pencereden 7 adet bulunmaktadır (Şekil 6. 108. ve Şekil 6. 109.).

Şekil 6. 108. ÖE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

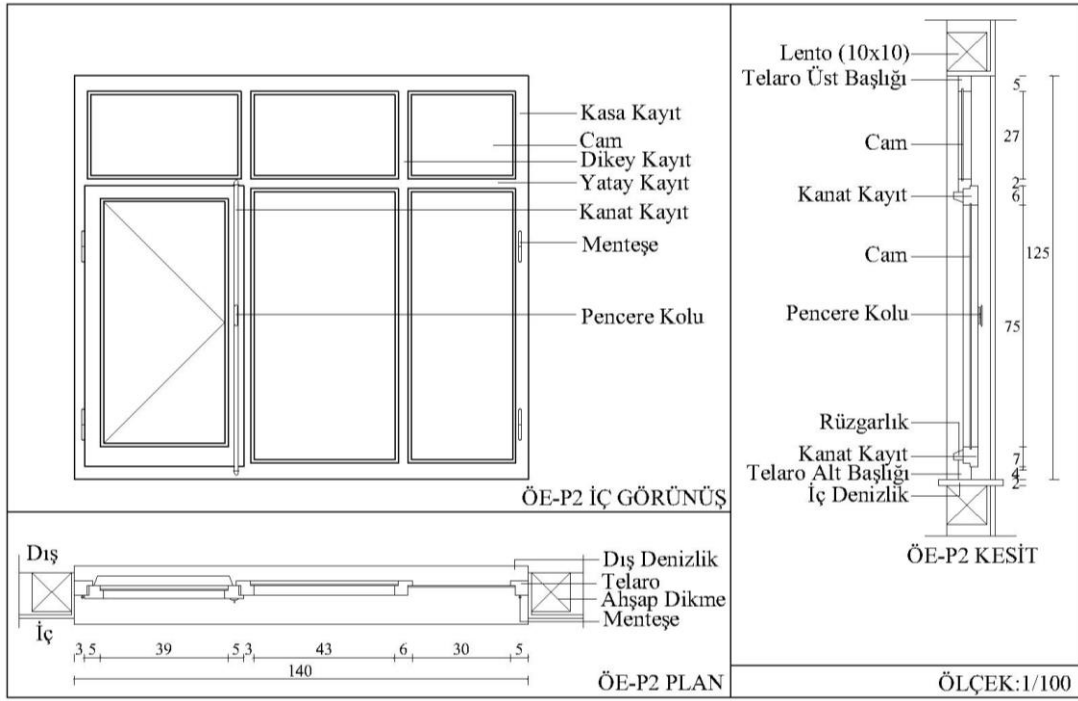
Şekil 6. 109. ÖE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.8.1.2. ÖE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa-kanat ve kanat- kanat birleşimleri lambalıdır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki düşeyde üç bölümden oluşmaktadır. Pencerenin üst kısmı sabittir ve dikey kayıtlarla üç bölüme ayrılmıştır alt kısmı ise kenarlarda açılabilir iki tane kanatlı pencere orta kısımda ise sabit pencere bulunmaktadır. Doğramalar beyaz renk boya ile boyanmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler, içten ve dıştan sıva üzerine de boya olacak şekilde kapatılmıştır. Pencerelelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yan dönel olarak yapılmıştır. Pencere ölçüsü 140/125 cm şeklinde yapılmıştır. (Şekil 6. 110. ve Şekil 6. 111.).

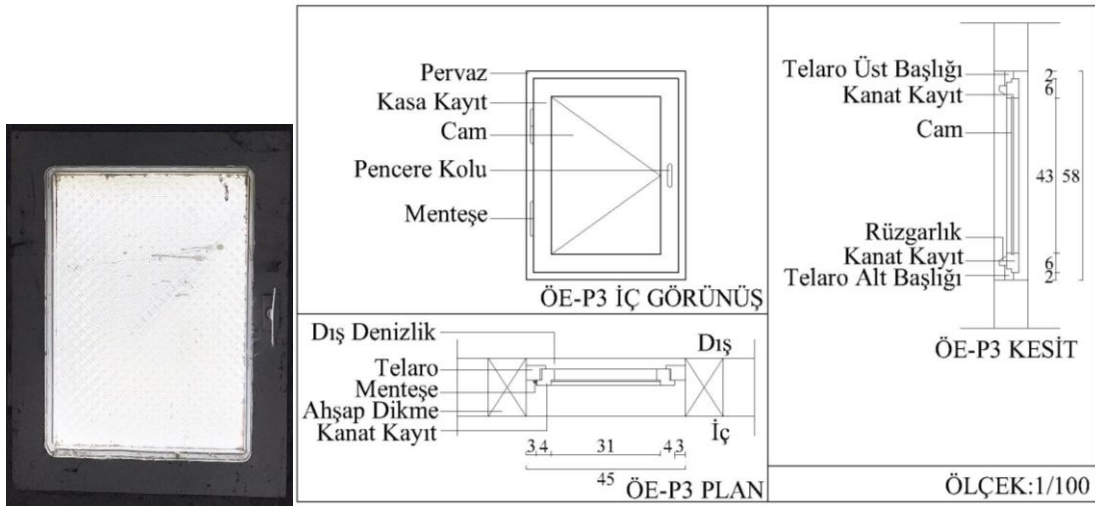
Şekil 6. 110. ÖE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 111. ÖE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.8.1.3. ÖE-P3 Adlı Pencere

P3 adlı pencere banyoda yer almaktadır. Banyonun ısıtlandırılması ve havalandırılması için açılabilir olarak yapılmıştır. Mahremiyeti önlemek amacıyla buzlu cam kullanılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan sıva ile kapatılmıştır. Pencere yatayda dönel açılacak şekilde yapılmıştır. Pencere içeri doğru açılmaktadır. Pencerenin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir (Şekil 6. 112.).

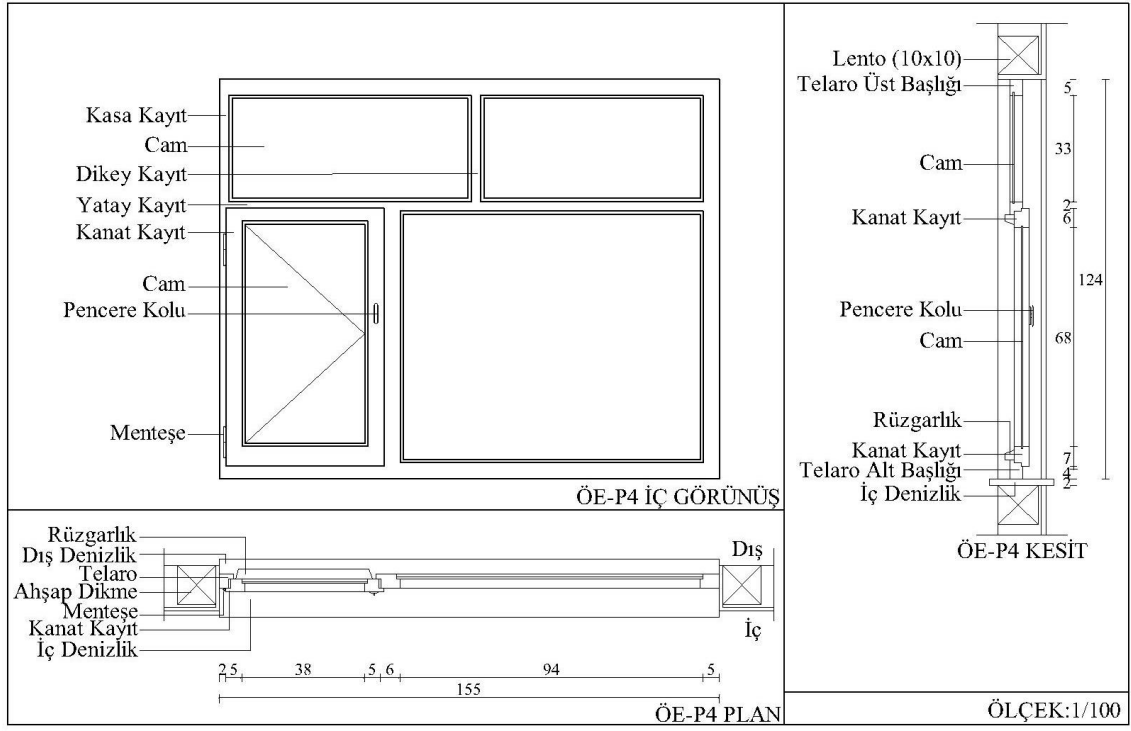
Şekil 6. 112. ÖE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8.1.4. ÖE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Pencere dikey kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır. Bir tane kanatlı pencere bir tane de sabit pencere bulunmaktadır. Yatayda da iki bölüme ayrılmıştır üst kısımda sabit cam bulunmaktadır. Doğramalar kahverengi boya ile boyanmıştır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yatayda dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşeler de içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 155/124 cm şeklinde yapılmıştır. Pencere kenarları ahşap dikme desteklenmiştir (Şekil 6. 113. ve Şekil 6. 114.).

Şekil 6. 113. ÖE-P4 Penceresine Ait Fotoğraf

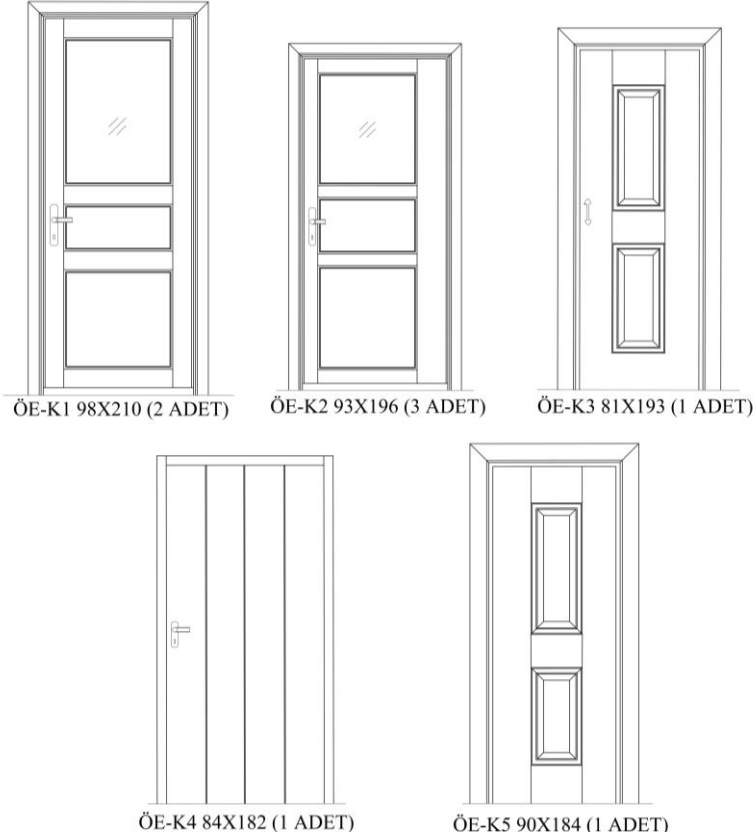

Şekil 6. 114. ÖE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.8.2. Öztürk Evine Ait Kapı Detayları

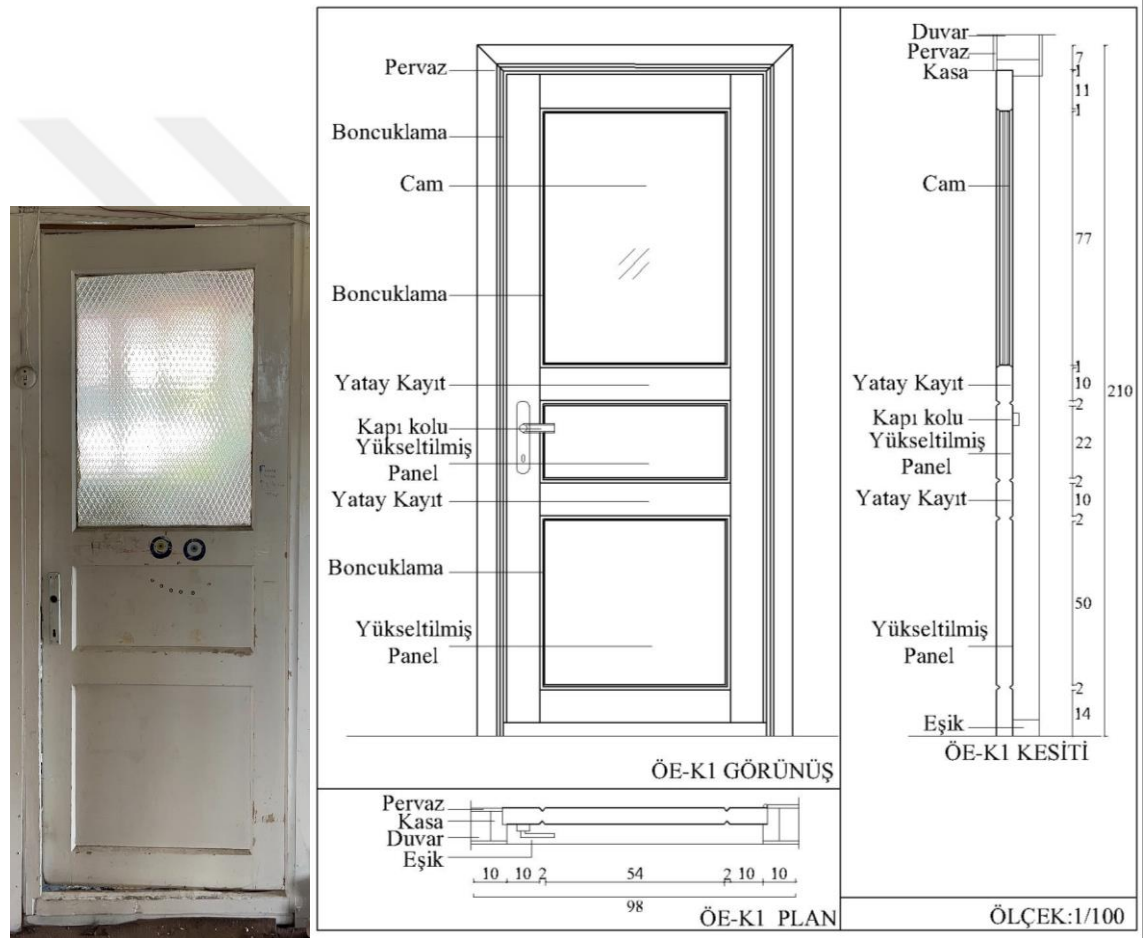
Öztürk evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 16.'da verilmiştir.

Çizelge 6. 16. Öztürk Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:8 ÖZTÜRK EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/17/1764 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Öztürk Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
 ÖE-K1 98X210 (2 ADET) ÖE-K2 93X196 (3 ADET) ÖE-K3 81X193 (1 ADET) ÖE-K4 84X182 (1 ADET) ÖE-K5 90X184 (1 ADET)	
Öztürk Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.8.2.1. ÖE-K1 Adlı Kapı

K1 kapısının ölçüsü 98/210 cm oda kapısı şeklinde yapılmıştır. K1 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri oda köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K1 oda kapısında 2 adet panel bulunmaktadır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 115.).

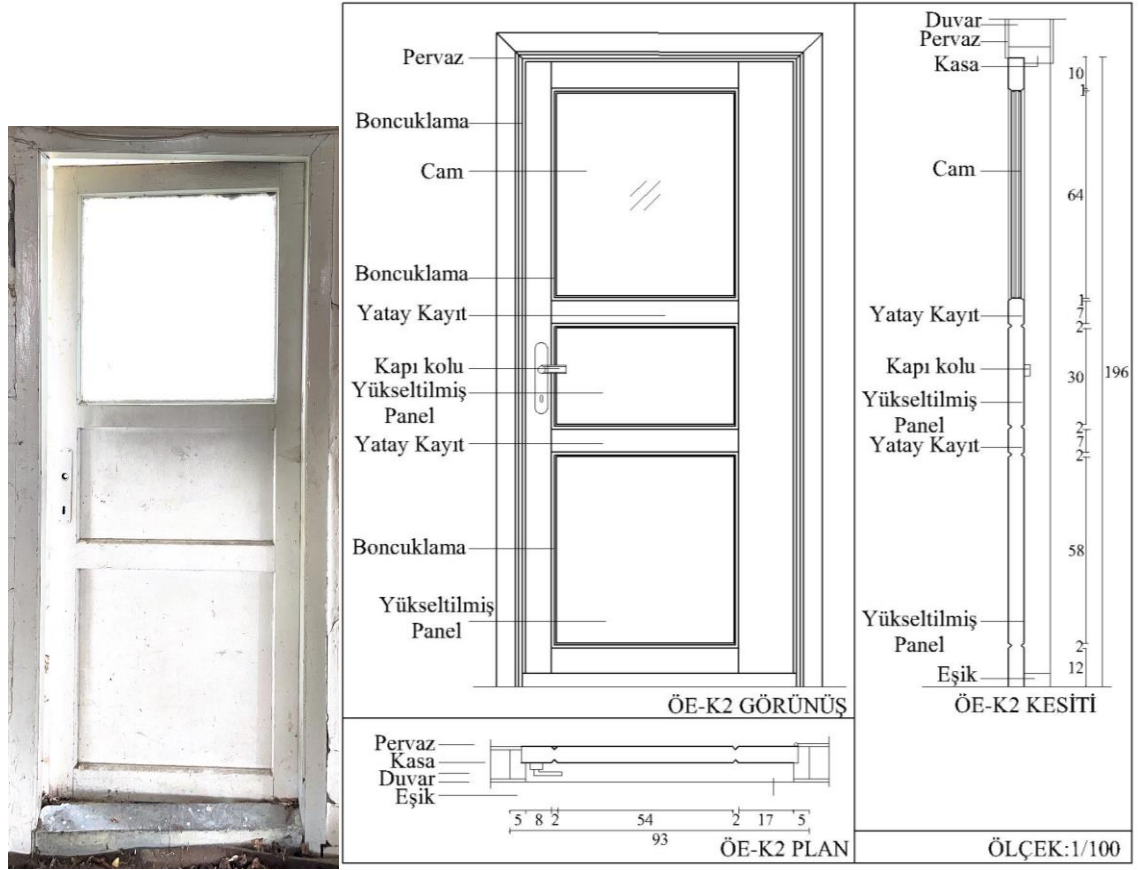

Şekil 6. 115. ÖE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8.2.2. ÖE-K2 Adlı Kapı

K2 kapısının ölçüsü 92/196 cm oda kapısı şeklinde yapılmıştır. K2 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri oda köşesidir. K2 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K2 oda kapısında 2 adet panel bulunmaktadır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Yapıdaki K1 kapısından farklı

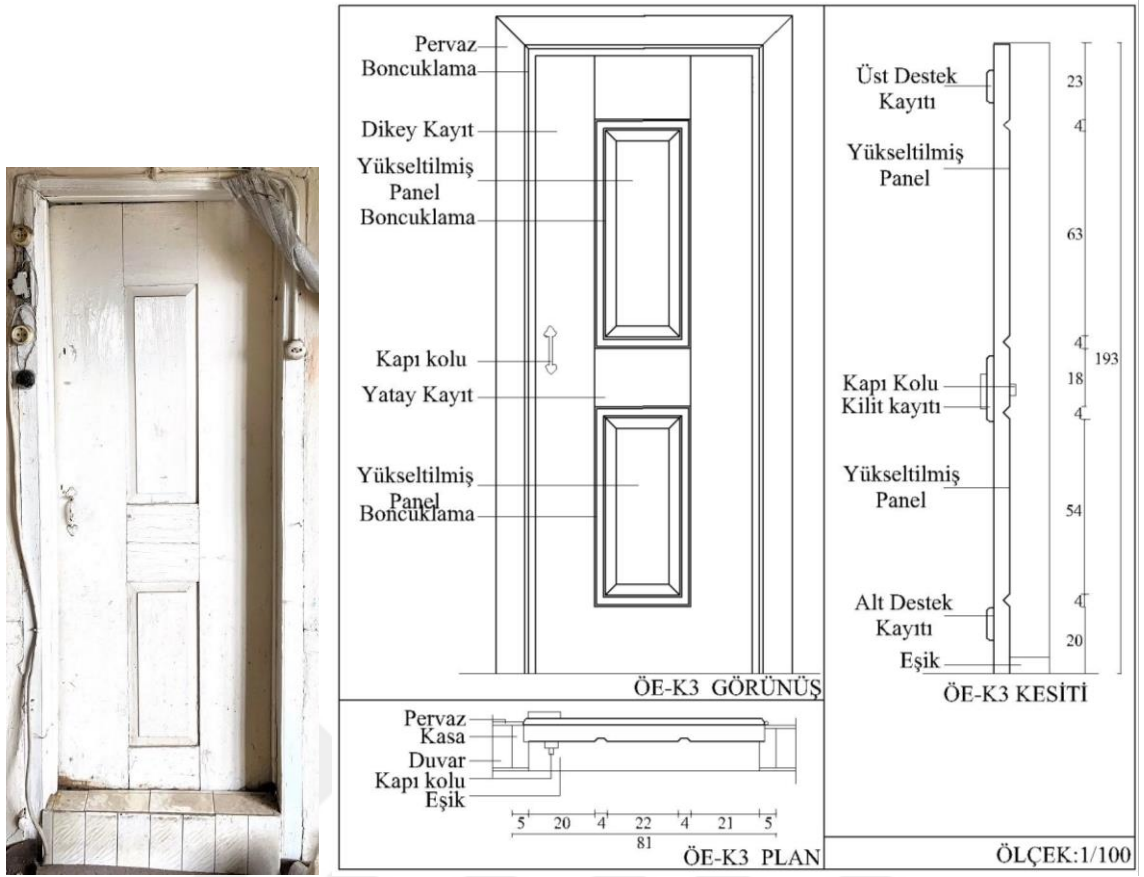
ölçülerdedir ve panelleri K1 kapısına göre daha büyük yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 116.).

Şekil 6. 116. ÖE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8.2.3. ÖE-K3 Adlı Kapı

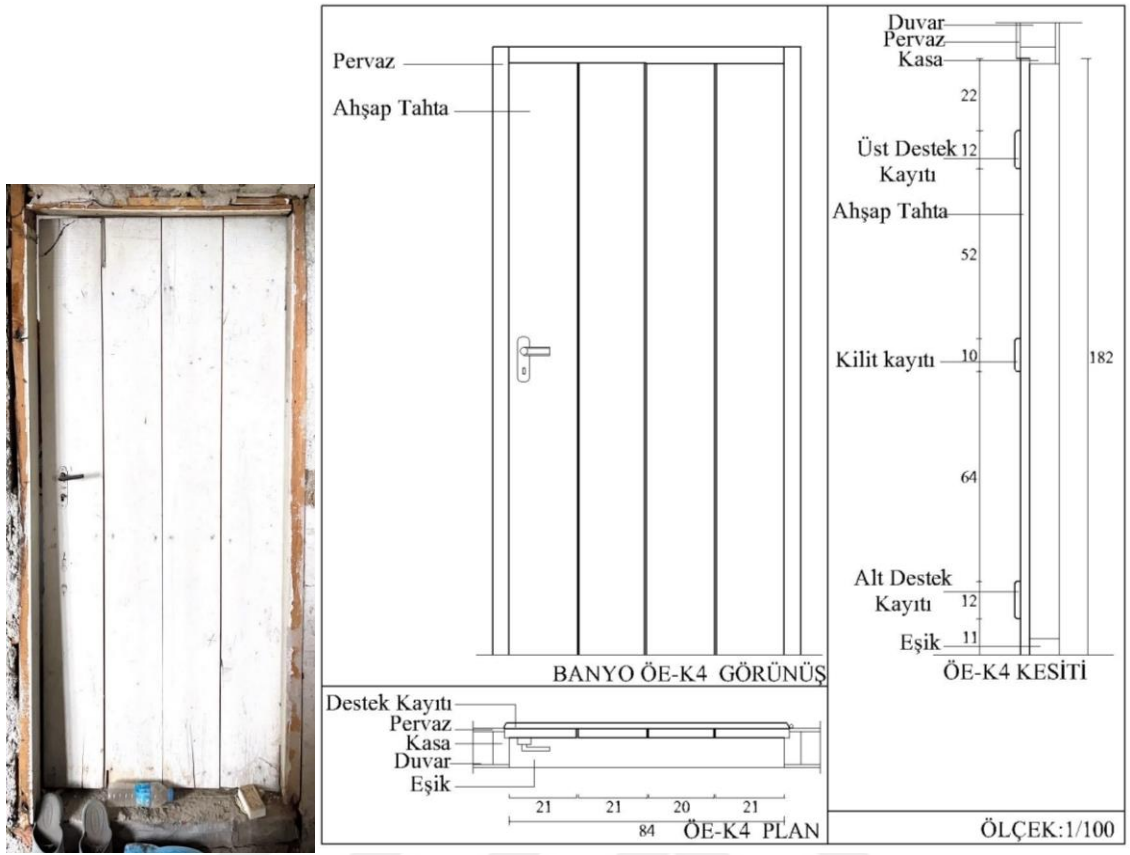
K3 oda kapısının ölçüsü 87/193 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K3 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtle ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K3 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K3 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K3 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K3 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. Kilit türü olarak kapazlama kilit kullanılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 117.).

Şekil 6. 117. ÖE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8.2.4. ÖE-K4 Adlı Kapı

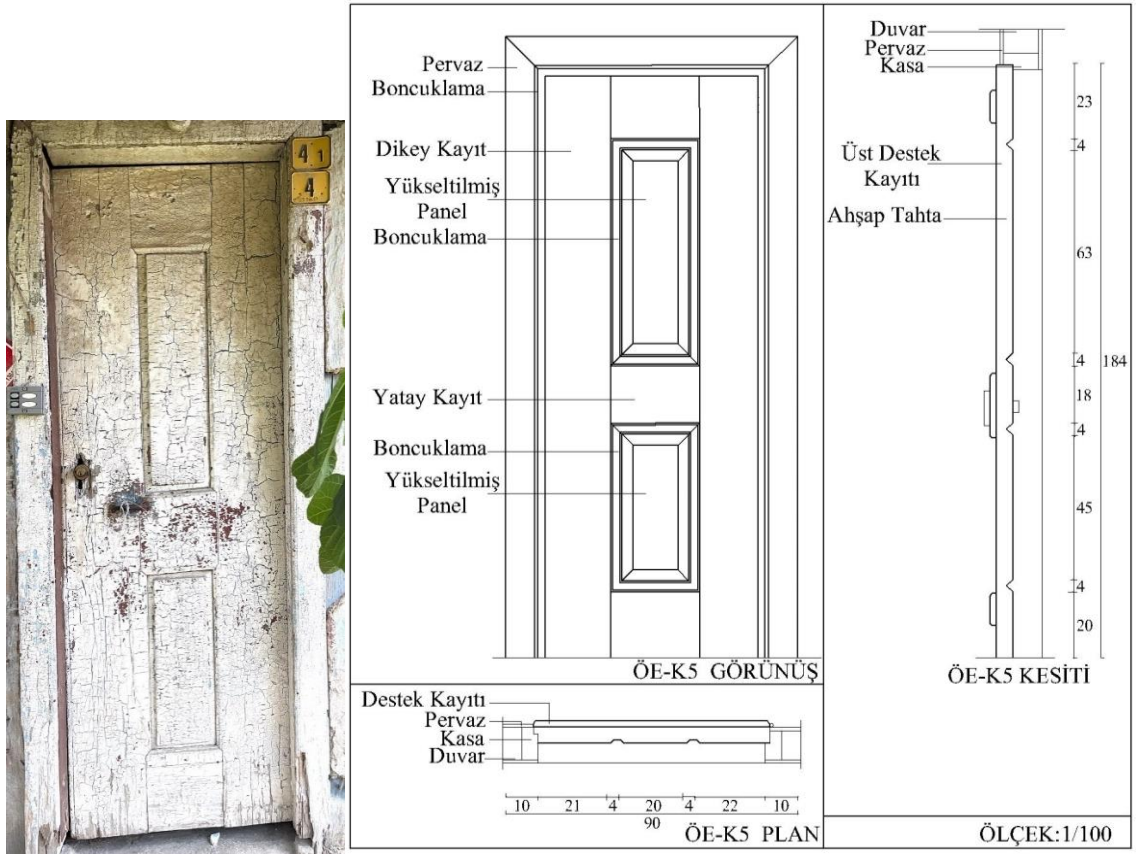
K4 kapısının ölçüsü 84/182 cm şeklinde banyo kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak ön yüzeyinde dikey şekilde ortalama 21 cm genişliğinde ahşap tahta elemanları arka yüzeylerinden üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. K4 oda kapısı, banyo içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyonun köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır. Kasaların üstüne direk sıva çekilmiştir. (Şekil 6. 118.).

Şekil 6. 118. ÖE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.8.2.5. ÖE-K5 Adlı Kapı

K5 giriş kapısının ölçüsü 90/184 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K5 giriş kapısının sofaya ve dışarıya bakan iki yüzü de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K5 oda kapısı, sofa içine açılmaktadır. K5 sofa kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K5 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Yapıdaki K3 kapısından farkı ise K5 kapı modelinde panellerden üstteki olan daha büyük alttaki olan ise daha küçük yapılmıştır. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır. Yapının giriş kapısı diğer yapılara göre camsız ve daha yalın olan model şeklinde seçilmiştir (Şekil 6. 119.).

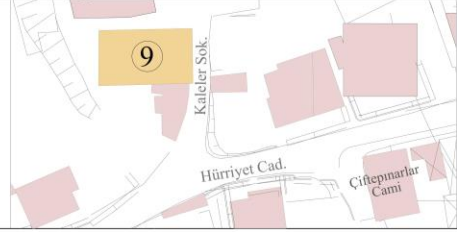
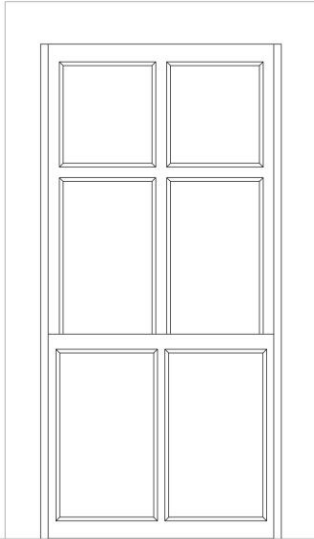
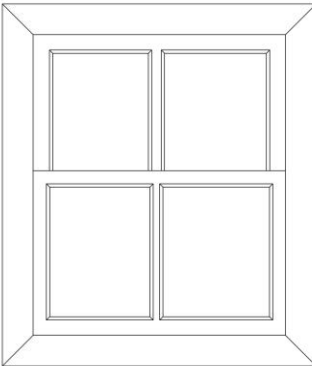
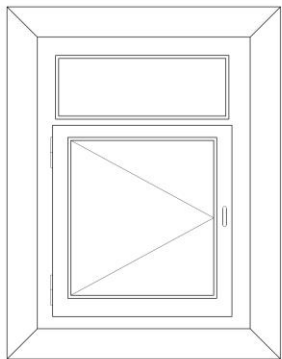

Şekil 6. 119. ÖE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.9. 9 NUMARALI KALELER EVİ

Kaleler evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünüşleri Çizelge 6. 17.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 17. Kaleler Evine Ait Pencere Kimlik Kart

No:9 KALELER EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:~/18/1826 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Kaleler Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
	
	
KE-P1 68X140 (36 ADET)	
KE-P2 82X98 (4 ADET)	
KE-P3 70X96 (10 ADET)	
Kaleler Evine Ait Özgün Pencere Görünüşleri	

9 numaralı ev, Kaleler sokakta yer almaktadır ve tescillidir. Ev bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olmak üzere üç kattan oluşmaktadır. Evin yapım sistemi ahşap çerçeve içine

doldurulmuş tuğla malzemeden oluşmaktadır. Dış duvarları Bağdadi sıvayla, iç duvarları ise “malıs” adı verilen su, toprak ve samandan oluşan sıvayla kaplanmıştır. Binanın temeli moloz taşlardan yapılmıştır. Evdeki kapı ve pencerelerin tamamı ahşap malzemeden yapılmıştır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır. Yapıdaki pencere modeli olarak giyotin tipi pencere modeli kullanılmıştır. Oda pencerelerinin kenarlarında dikey ve yatay hatıllar yapılmıştır. Yapı içerisindeki kapılar ahşap malzemeden yapılmıştır. Giriş kapısı iki kanatlı diğer kapılar tek kanatlı olarak tasarlanmıştır. Yapıdaki bazı kapı ve pencereler deforme olmuştur (**Görsel 9.**).

Görsel 9. Kaleler Evi Perspektif Görünüşü

6.9.1. Kaleler Evine Ait Pencere Detayları

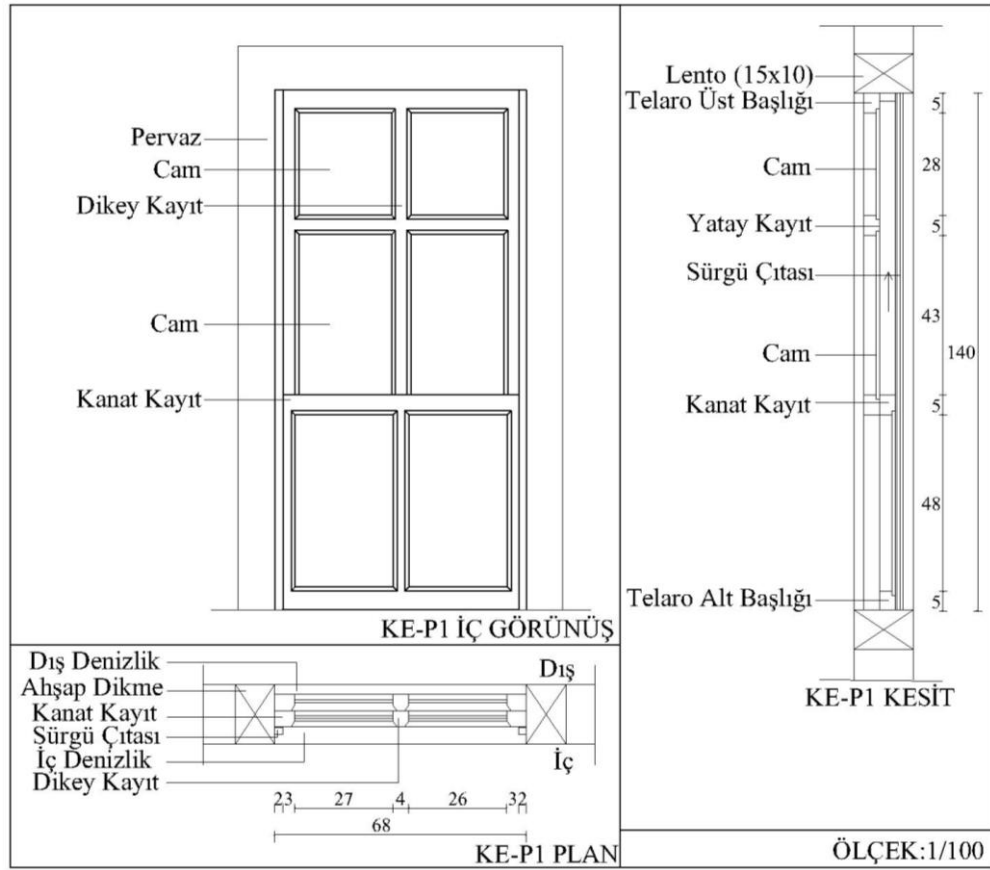
6.9.1.1. KE-P1 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir, yapının zemin ve birinci katında yer almaktadır. Yapıdaki pencereler yatay hatılların üzerine oturtulmuş daha sonrada etrafından hatıllarla geçilmiştir. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, altta düz çıta, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Açılan kanatlar, bu çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencereye dıştan ve içten pervaz yapılmıştır. Pencere kahverengi olarak

boyanmıştır. Pencerede herhangi bir kilit sistemi ya da korkuluk bulunmamaktadır. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 68/140 cm'dir. Aynı pencere modelinden yapıda 36 adet bulunmaktadır. Pencere doğramasındaki bölümlerler yatayda üç, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 120. ve Şekil 6. 121.).

Şekil 6. 120. KE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

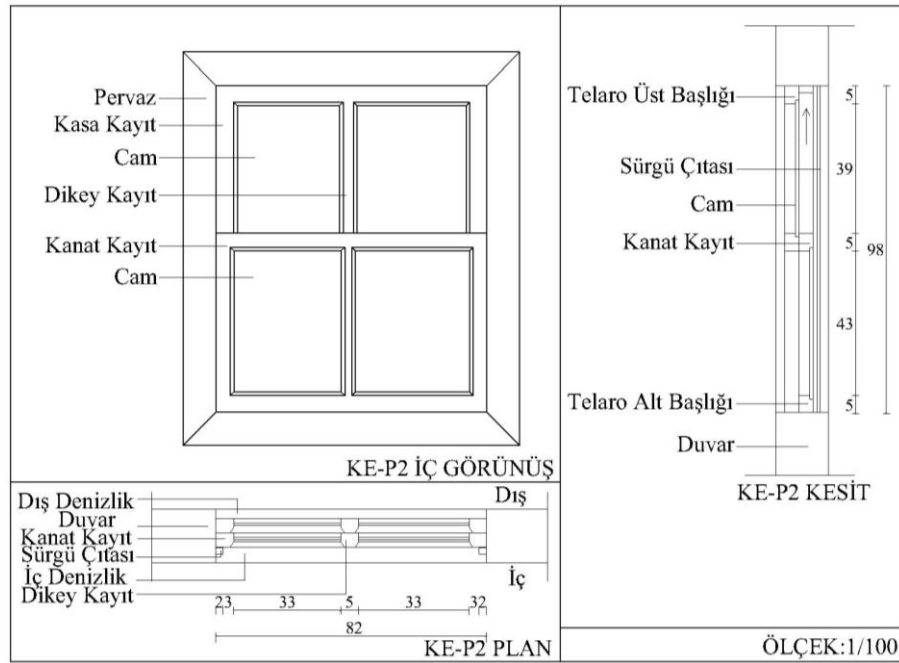
Şekil 6. 121. KE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.9.1.2. KE-P2 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan ise aynı zamanda pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çıtalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere kahverengi renk boya ile boyanmıştır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 83/98 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır (Şekil 6. 122. ve Şekil 6. 123.).

Şekil 6. 122. KE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 123. KE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

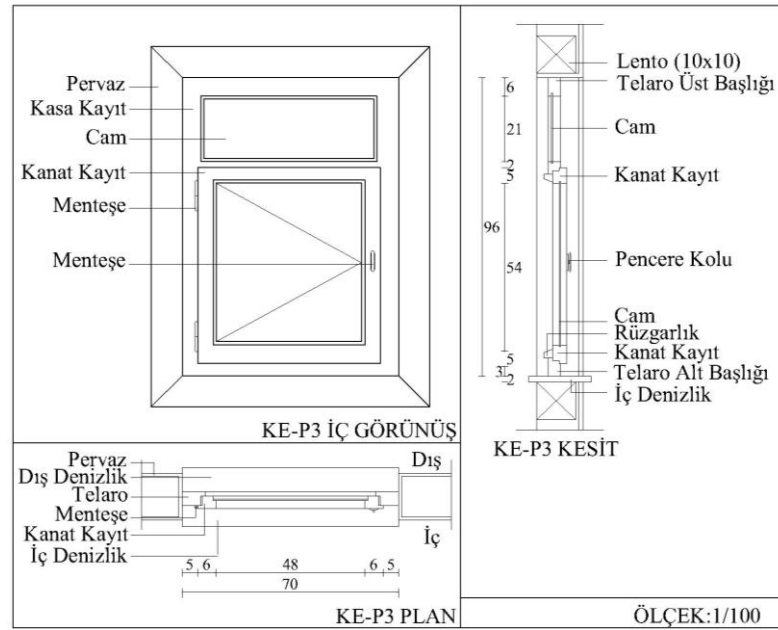
6.9.1.3. KE-P3 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa-kanat birleşimi lambalı, kanat-kanat birleşimi de lambalıdır. Pencere yatay kayıtlarla iki bölüme ayrılmıştır. Bir tane kanatlı pencere bir tane de sabit pencere bulunmaktadır. Sabit pencere üst kısımda kanatlı pencere alt kısımdadır. Dikeyde ise tek bölümden oluşmaktadır bu da diğer kanatlı pencerelerden ayrıldığını göstermektedir. Doğramalar kahverengi renk boya ile boyanmıştır. Pencerelerin içten kilitlenmeleri bulunmaktadır. Metal pencere kolunun dili çevirmesiyle pencere kilitlenir. Pencere de metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere

açılış yönü içeri doğru yatayda dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşelerde içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 70/96 cm şeklinde yapılmıştır. Yapıda aynı modelden 10 adet bulunmaktadır (Şekil 6. 124. ve Şekil 6. 125.).

Şekil 6. 124. KE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

Şekil 6. 125. KE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.9.2. Kaleler Evine Ait Kapı Detayları

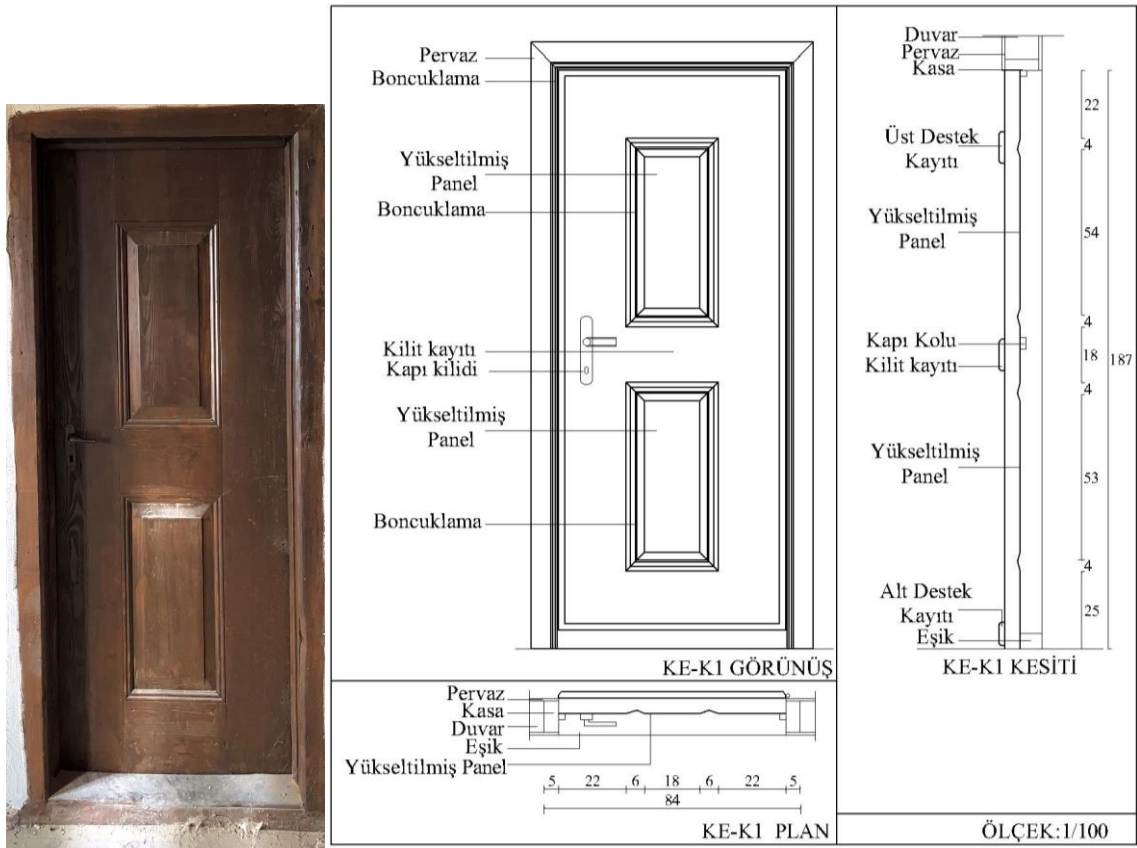
Kaleler evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 18.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 18. Kaleler Evine Ait Kapı Kimlik Kart

No:9 KALELER EVİ	Konum Bilgileri	
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1826 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT		
Kaleler Evine Ait Cephe Fotoğrafları		
KE-K1 84X187 (2 ADET)	KE-K2 80X187 (2 ADET)	KE-K3 87X190 (4 ADET)
KE-K4 97X177 (1 ADET)	KE-K5 206X182 (2 ADET)	
Kaleler Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri		

6.9.2.1. KE-K1 Adlı Kapı

K1 oda kapısının ölçüsü 84/187 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K1 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K1 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 126.).

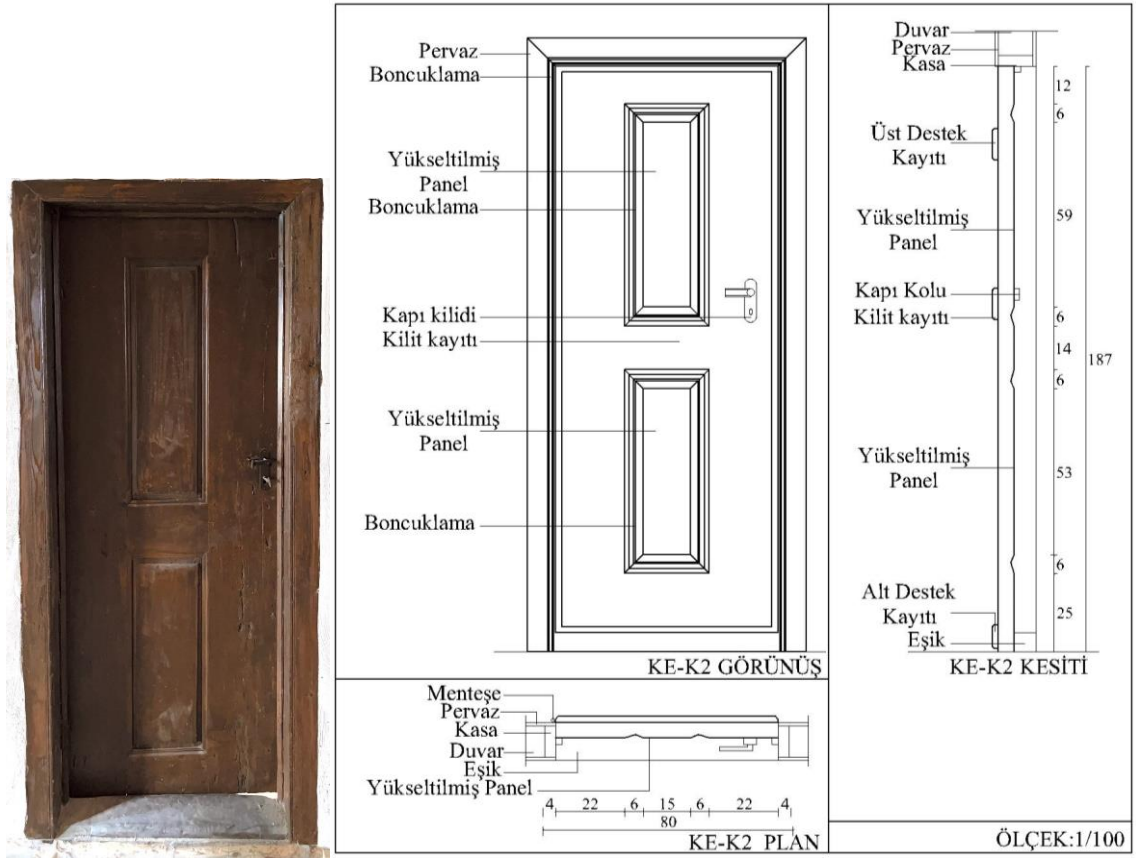

Şekil 6. 126. KE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.9.2.2. KE-K1 Adlı Kapı

K2 oda kapısının ölçüsü 80/187 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K2 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine bağlanmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır.

K2 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K2 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K2 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak yapıdaki diğer kapılardan farklı olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 127.).

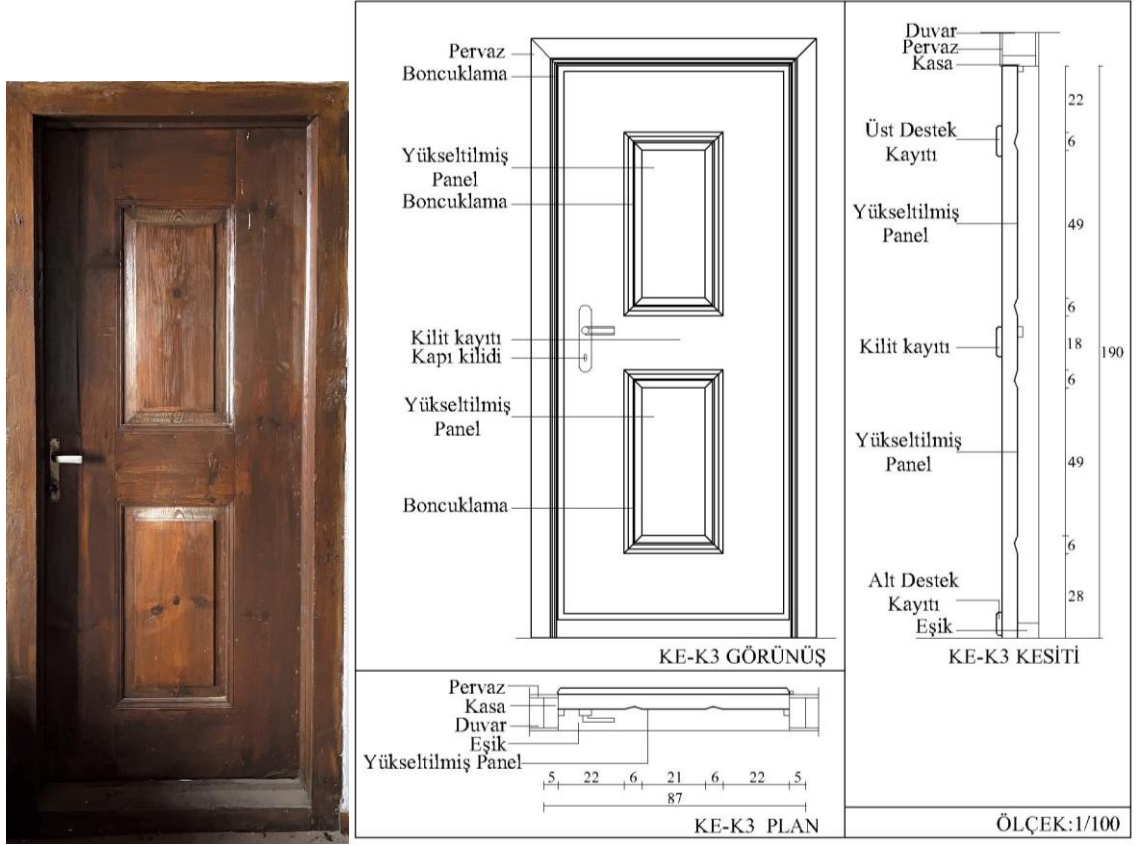

Şekil 6. 127. KE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.9.2.3. KE-K3 Adlı Kapı

K3 oda kapısının ölçüsü 87/190 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K3 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K3 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K3 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K3 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K3 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği

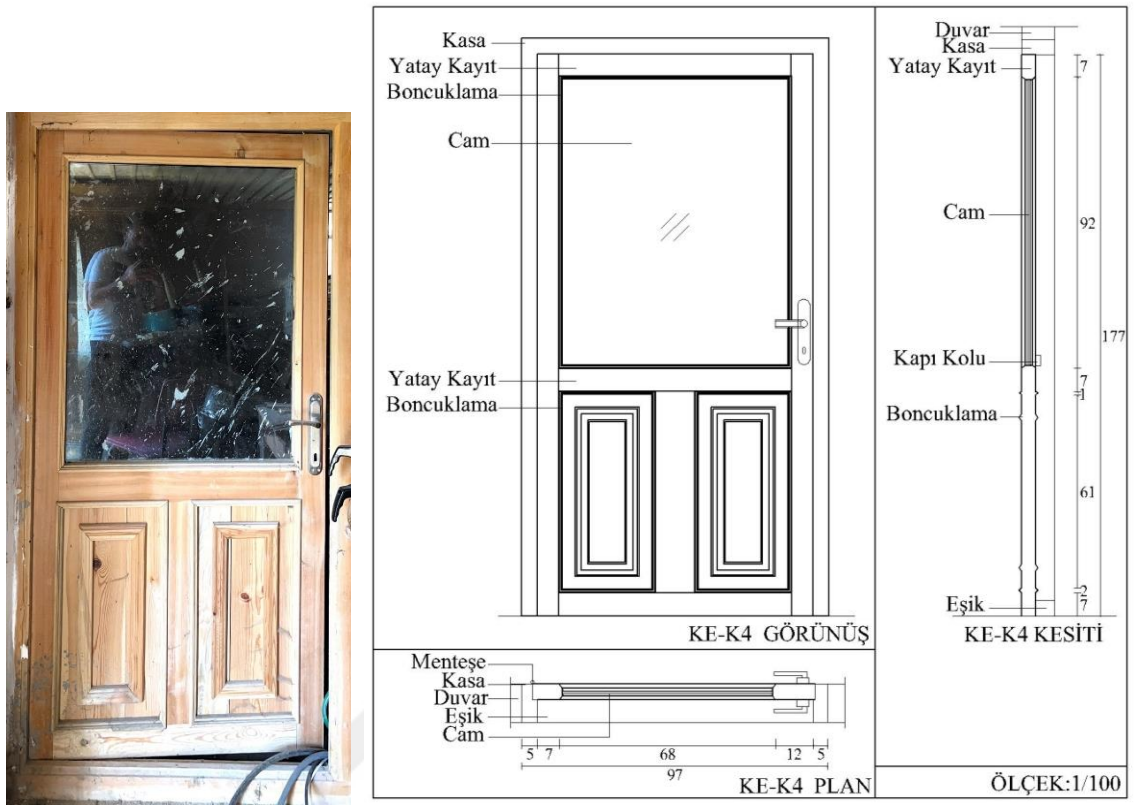
kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 128.).

Şekil 6. 128. KE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim

6.9.2.4. KE-K4 Adlı Kapı

K4 oda kapısının ölçüsü 97/177 cm şeklinde yapılmıştır. K4 oda kapısının odaya ve sofaya bakan iki yüzeyi de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K4 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K4 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K4 oda kapısında 2 adet panel bulunmaktadır. Camlı oda kapısı olarak tasarlanmıştır. Paneller camın altında bulunmaktadır. Kapı beyaz renge boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 129.).

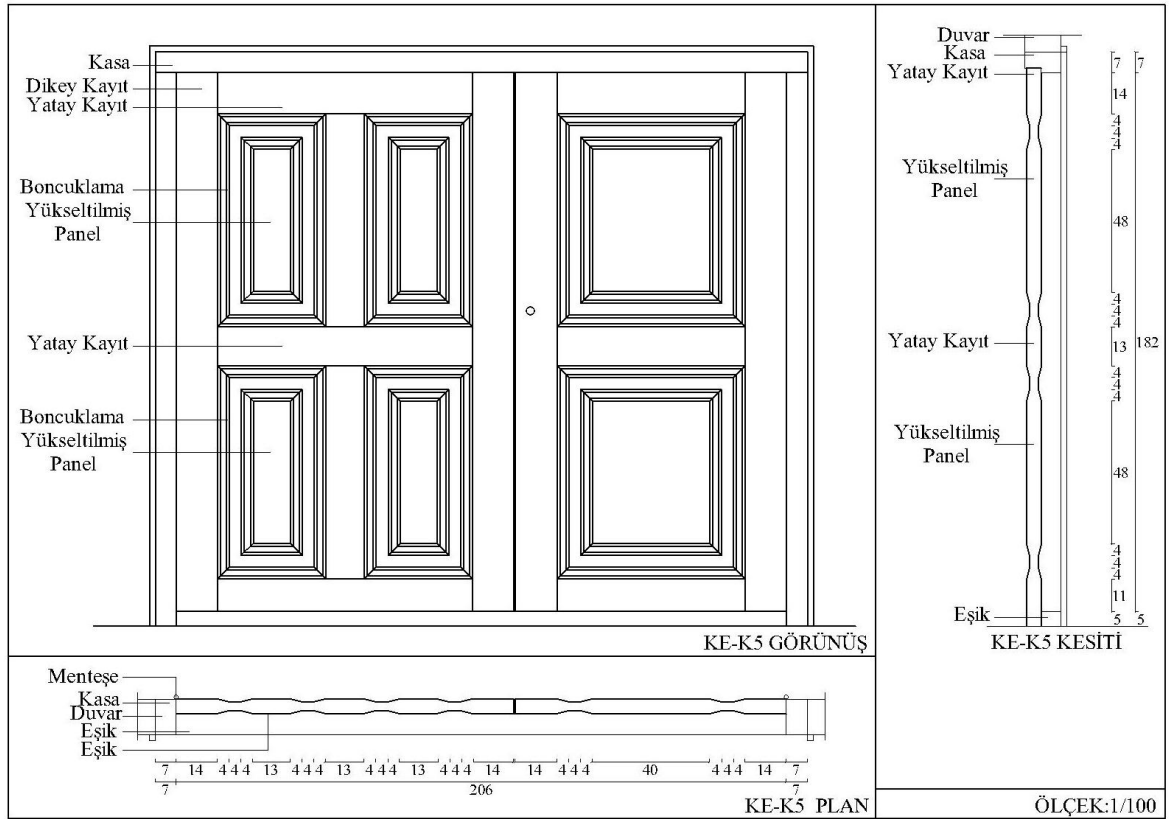
Şekil 6. 129. KE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.9.2.5. KE-K5 Adlı Kapı

K5 giriş kapısının ölçüsü 206/182 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak çatki yöntemi kullanılmıştır. K5 kapısı giriş kapısı olarak yapılmıştır. Kapı yüzeyinin dışarı ve sofaya bakan iki tarafı da panelli yapılmıştır. Kapı kahverengi boya ile boyanmıştır. Kapı yatayda iki panelli dikeyde ise üç panelli olarak tasarlanmıştır. Kapının iki kanadı da açılabilir olarak yapılmıştır. K5 kapısı, sofa içine açılmaktadır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. (Şekil 6. 130. ve Şekil 6. 131.).

Şekil 6. 130. KE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf

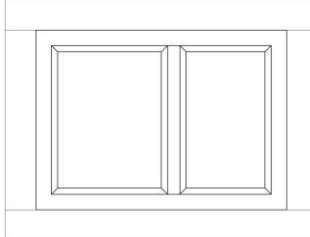
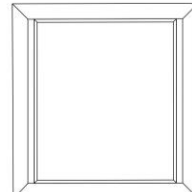
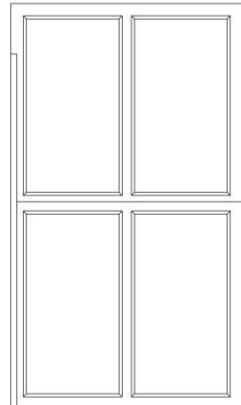
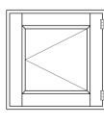
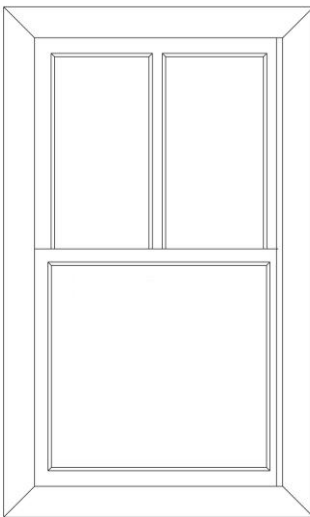
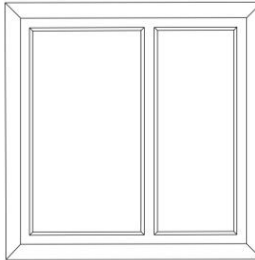
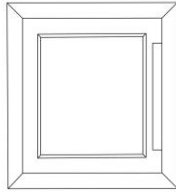

Şekil 6. 131. KE-K5 Kapısına Ait Detay Çizimi

6.10. 10 NUMARALI HANAĞASI EVİ

Hanağası evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve pencere görünümleri Çizelge 6. 19.'da verilmiştir.

Çizelge 6. 19. Hanağası Evine Ait Pencere Kimlik Kartı

No:10 HANAĞASI EVİ	Konum Bilgileri	
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1842 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT		
		
Hanağası Evine Ait Cephe Fotoğrafları		
 HAE-P1 81X50 (1 ADET)	 HAE-P2 50X53 (1 ADET)	 HAE-P3 75X131 (28 ADET)
 HAE-P4 32X32 (1 ADET)	 HAE-P6 80X145 (1 ADET)	 HAE-P7 73X73 (1 ADET)
 HAE-P5 45X50 (1 ADET)	Hanağası Evine Ait Özgün Pencere Görünümleri	

10 numaralı ev Kaleler sokakta yer almaktadır ve tescillidir. Ev bodrum kat, zemin kat ve birinci kat olmak üzere üç kattan oluşmaktadır. Evin yapım sistemi ahşap çerçeve içine doldurulmuş ahşap malzemeden oluşmaktadır. Dış duvarları bağdadi sıvayla, iç duvarları ise malıs adı verilen sıvayla kaplanmıştır. Binanın temeli moloz taşlardan yapılmıştır. Evdeki kapı ve pencerelerin tamamı ahşap malzemeden yapılmıştır. Odalar sofanın bir yanında olacak şekilde yapılmıştır. Yapıdaki pencere modeli olarak giyotin tipi pencere ve sabit pencere modelleri kullanılmıştır. Oda pencerelerinin kenarlarında dikey ve yatay hatıllar yapılmıştır. Yapı içerisindeki kapılar ahşap malzemeden yapılmıştır. Yapıdaki bazı kapı ve pencereler deforme olmuştur. Yapı cephesinde bazı deforme olan yerler sıvayla kapatılmıştır (**Görsel 10.**).

Görsel 10. Hanağası Evi Güney Cephesi

6.10.1. Hanağası Evine Ait Pencere Detayları

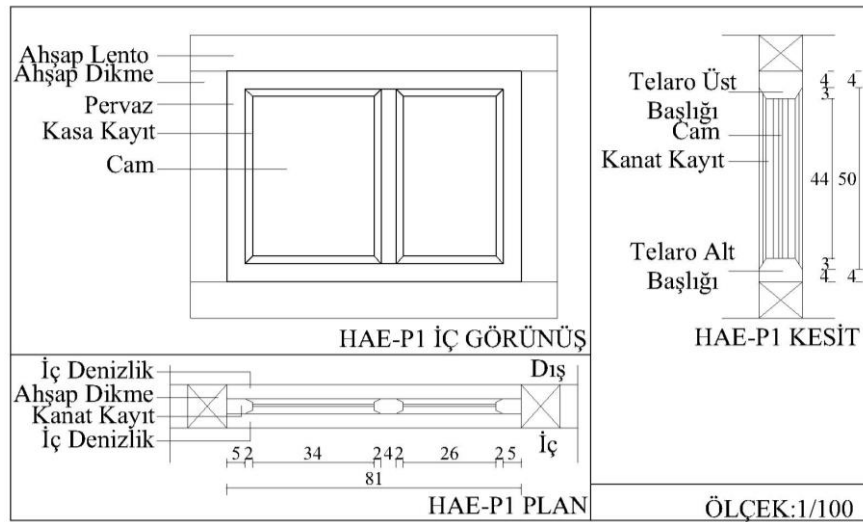
6.10.1.1. HAE-P1 Adlı Pencere

P1 penceresi 81/50 cm boyutlarında yapılmıştır. Pencere tipi sabit pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ve boya ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış

yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Dikeyde iki bölmeli olarak yapılmıştır. Pencere önünde metal korkuluk yapılmıştır (Şekil 6. 132. ve Şekil 6. 133.).

Şekil 6. 132. HAE-P1 Penceresine Ait Fotoğraf

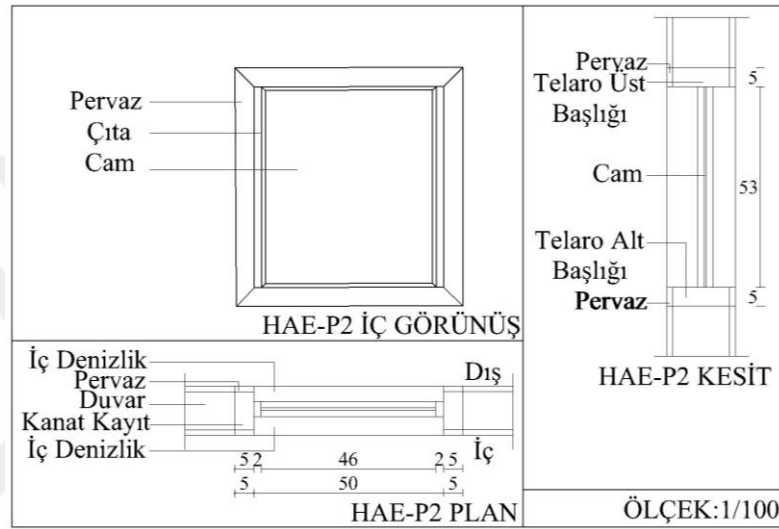
Şekil 6. 133. HAE-P1 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.2. HAE-P2 Adlı Pencere

P2 penceresi 50/53 cm boyutlarında yapılmıştır. Pencere tipi sabit pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Güvenlik amacıyla pencere önünde metal korkuluk yapılmıştır (Şekil 6. 134. ve Şekil 6. 135.).

Şekil 6. 134. HAE-P2 Penceresine Ait Fotoğraf

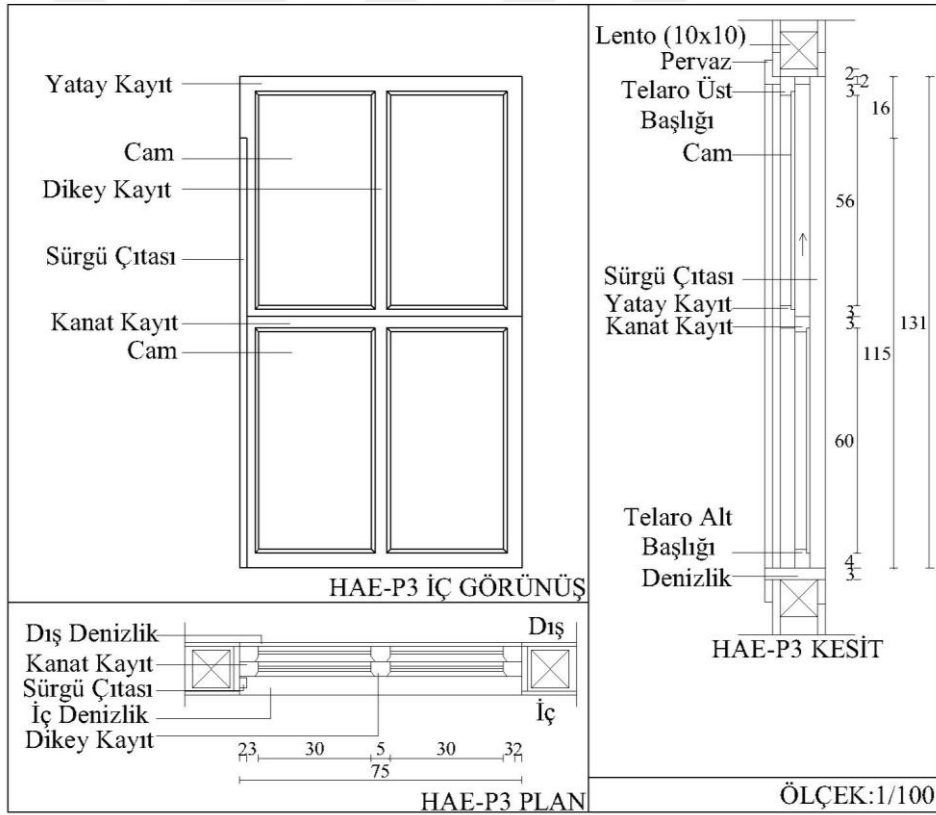
Şekil 6. 135. HAE-P2 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.3. HAE-P3 Adlı Pencere

Pencere tipi giyotin tipi pencere modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. Sofanın ışık alması ve doğal havalandırması için yapılmıştır. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar ise iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan pervazın üstüne sabitlenen çıta ile desteklenmiştir. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten boya ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam eden duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 75/131 cm'dir. Yapı da aynı model pencereden 28 adet bulunmaktadır. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde iki dizi oluşturmaktadır. Pencere önünde metal korkuluk yapılmıştır (Şekil 6. 136. ve Şekil 6. 137.).

Şekil 6. 136. HAE-P3 Penceresine Ait Fotoğraf

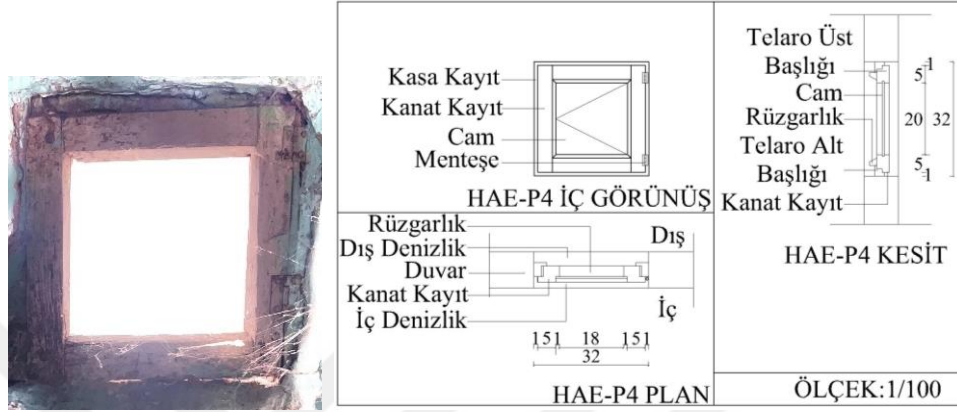

Şekil 6. 137. HAE-P3 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.4. HAE-P4 Adlı Pencere

Pencere ahşap karkas duvarın iç kısmındadır. Kasa-kanat ve kanat-kanat birleşimleri lambalıdır. Doğramalar kahverengi renk boya ile boyanmıştır. Pencerelemin içten

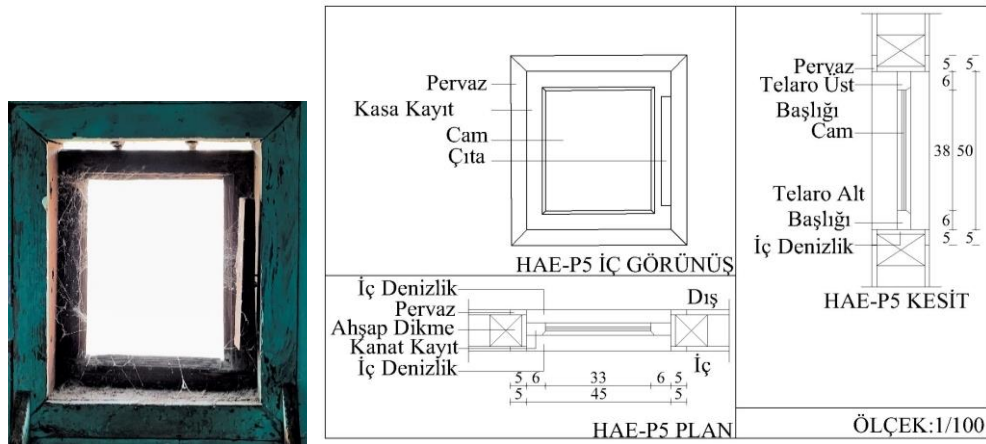
kilitlenmeleri bulunmaktadır. Pencerede metal korkuluk kullanılmamıştır. Pencere açılış yönü içeri doğru yatayda dönel olarak yapılmıştır. Pencere kanatlarının içeri doğru açılmasından dolayı menteşeler de içeride yapılmıştır. Pencere ölçüsü 32/32 cm şeklinde yapılmıştır (Şekil 6. 138.).

Şekil 6. 138. HAE-P4 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.5. HAE-P5 Adlı Pencere

P5 penceresi 45/50 cm boyutlarında yapılmıştır. Pencere tipi sabit pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten sıva ile kapatılmıştır. Dıştan ise ahşap kaplama duvar derinliğince devam edip duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur (Şekil 6. 139.).

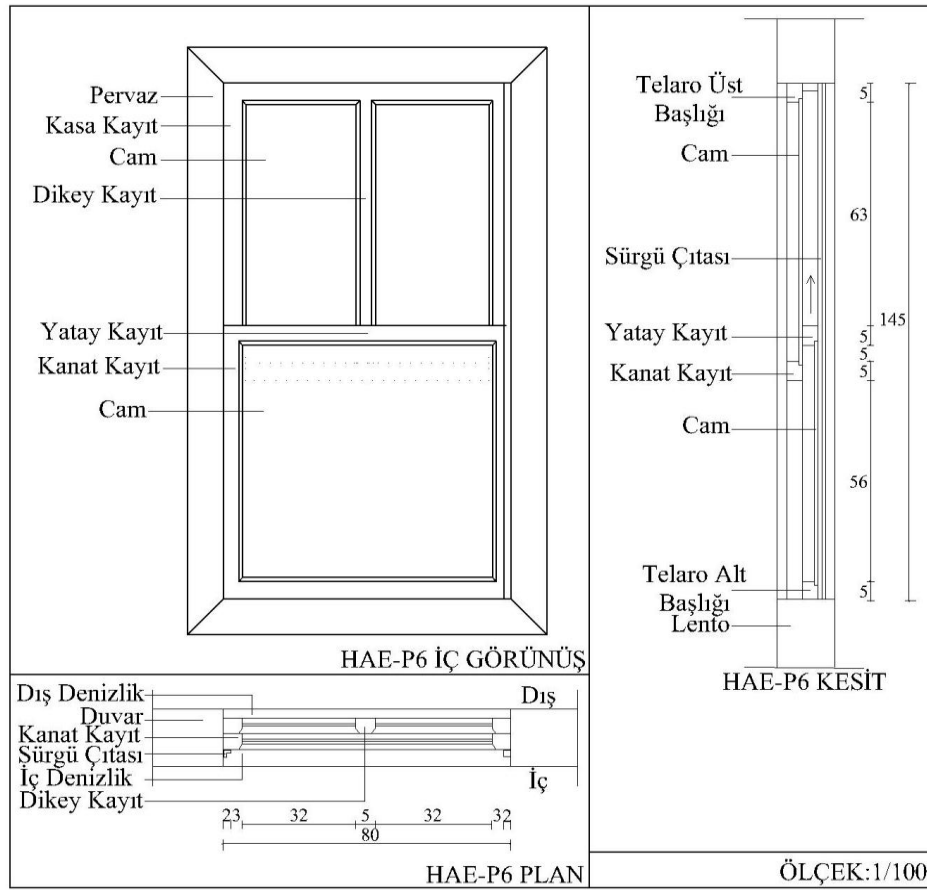
Şekil 6. 139. HAE-P5 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.6. HAE-P6 Adlı Pencere

Pencere, ahşap karkas duvarın iç kısmında yer almaktadır. Pencere tipi tek bölmeli giyotin tipi pencere modelidir. Kasa-kanat birleşimi ve kanat-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Açılan kanatlar iç kısımdan üstte sabit kanatlar, dıştan ise pervazın üstüne sabitlenen çita ile desteklenmiştir. Açılan kanatlar çitalar arasında kalarak yukarı ve aşağı doğru hareket etmektedir. Pencere beyaz renk boya ile boyanmıştır. Pencere açılan kanatları düşey sürmedir. Üstte sabit kanat olmak üzere alt sırada açılan, yukarıya sürülen hareketli kanat bulunmaktadır. Pencere ölçüsü 80/145 cm'dir. Pencere doğramasındaki bölümler yatayda iki, düşeyde ise üst kısımda iki dizi alt kısımda ise tek sıra oluşturmaktadır (Şekil 6. 140. ve Şekil 6. 141.).

Şekil 6. 140. HAE-P6 Penceresine Ait Fotoğraf

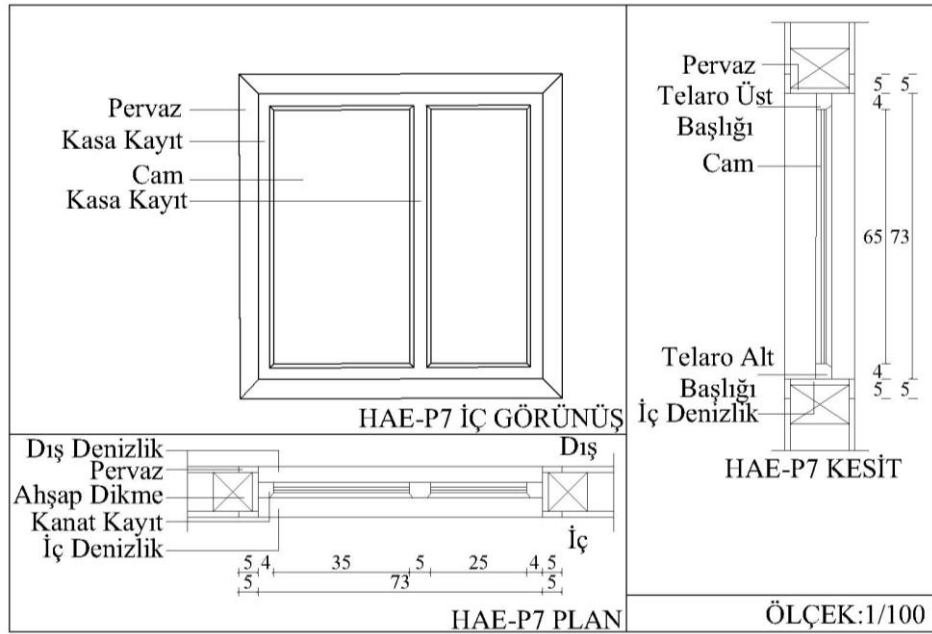
Şekil 6. 141. HAE-P6 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.1.7. HAE-P7 Adlı Pencere

P7 penceresi 73/73 cm boyutlarında yapılmıştır. Pencere tipi sabit pencere modelidir. Pencere ahşap karkas duvarın iç yüzeyinde yer almaktadır. Kasa-kanat birleşimi düz şekilde yapılmıştır. Pencere kasasının duvar ile oluşturduğu derzler içten ve dıştan ahşap kaplama duvar derinliğince devam eden duvar dış yüzeyinde ahşap pervaz ile pencere çerçevesi oluşturulmuştur. Dikeyde iki bölmeli olarak yapılmıştır. Pencere önünde metal korkuluk yapılmamıştır (Şekil 6. 142. ve Şekil 6. 143.).

Şekil 6. 142. HAE-P7 Penceresine Ait Fotoğraf

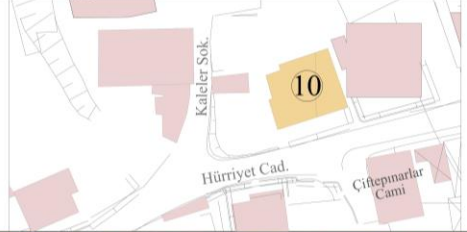
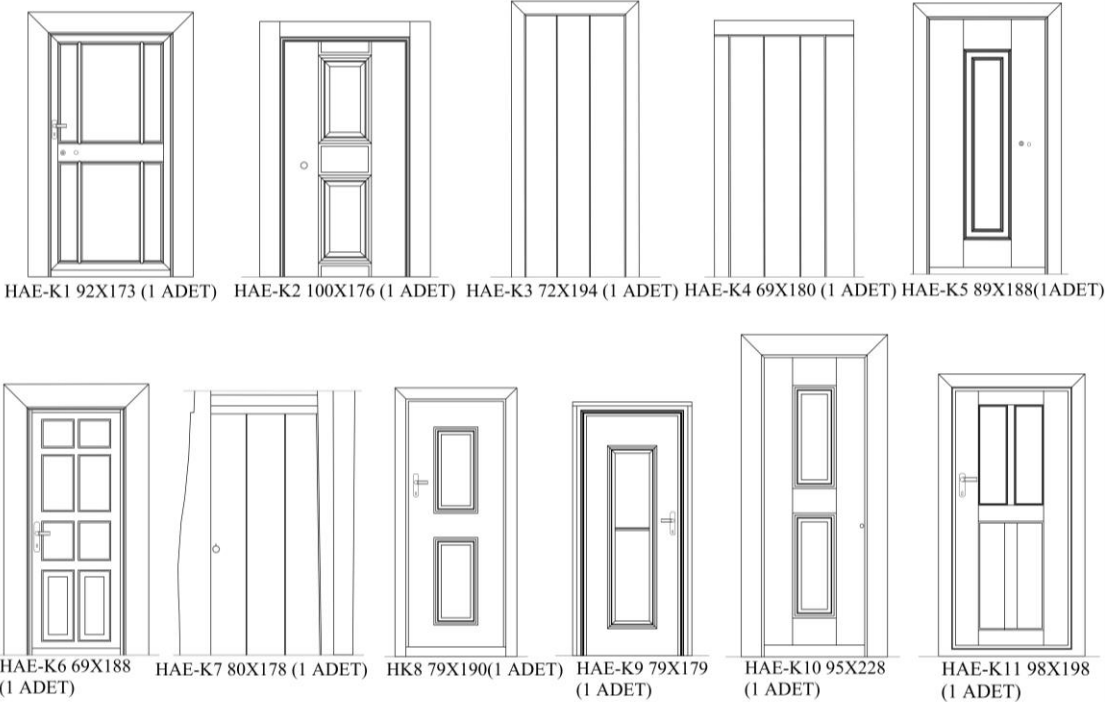

Şekil 6. 143. HAE-P7 Penceresine Ait Detay Çizimi

6.10.2. Hanağası Evine Ait Kapı Detayları

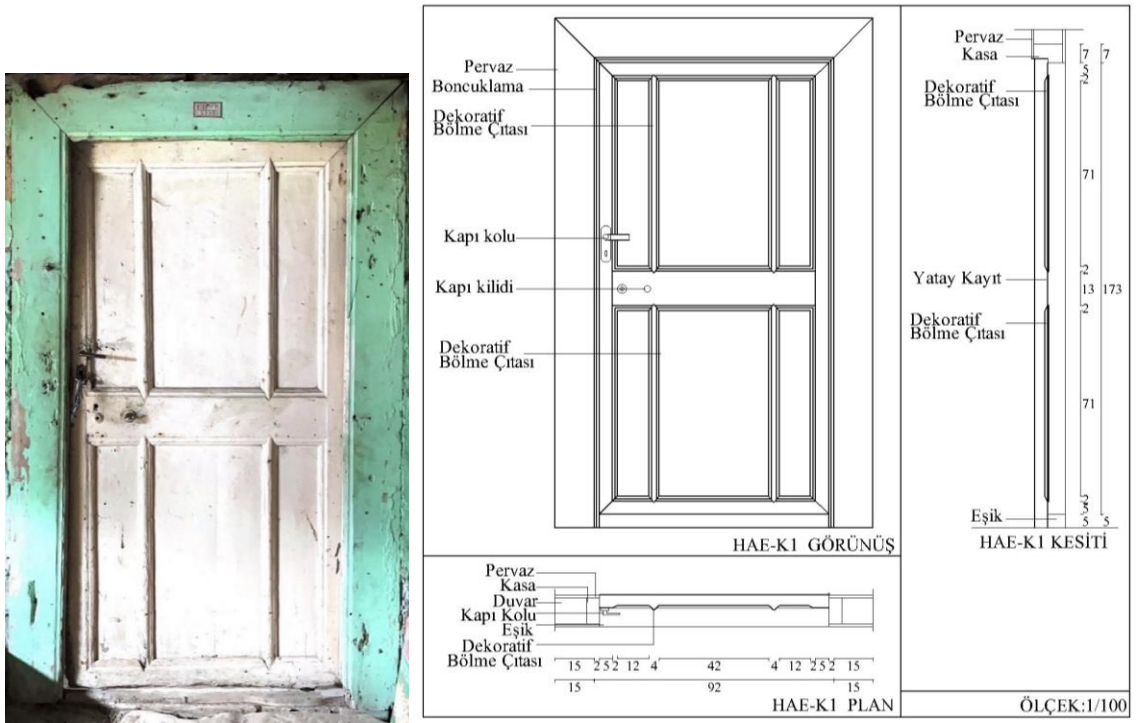
Hanağası evinin konum bilgisi, cephe fotoğrafları ve kapı görünüşleri Çizelge 6. 20.'de verilmiştir.

Çizelge 6. 20. Hanağası Evine Ait Kapı Kimlik Kartı

No:10 HANAĞASI EVİ	Konum Bilgileri
Ada/Pafta/Parsel:-/18/1842 Yapım Yılı:20.Yüzyılın Başları KAT ADEDİ: BODRUM K.+ ZEMİN K. +1.KAT	
	
Hanağası Evine Ait Cephe Fotoğrafları	
	
Hanağası Evine Ait Özgün Kapı Görünüşleri	

6.10.2.1. HAE-K1 Adlı Kapı

K1 oda kapısının ölçüsü 92/173 cm şeklinde yapılmıştır Kapı yapım teknikleri olarak çatkı yöntemi ile yapılmıştır. K1 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K1 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K1 kapısı iki panelli oluşturulmuştur. Paneller dekoratif çıtalarla dikeyde üç bölmeye ayrılmıştır. Diğer oda kapılarından farklı bir model oluşturulmuştur. Kapı pervazlarında boncuklama tekniğiyle süsleme yapılmıştır. Kapı beyaz renk boya ile boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K1 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 144.).

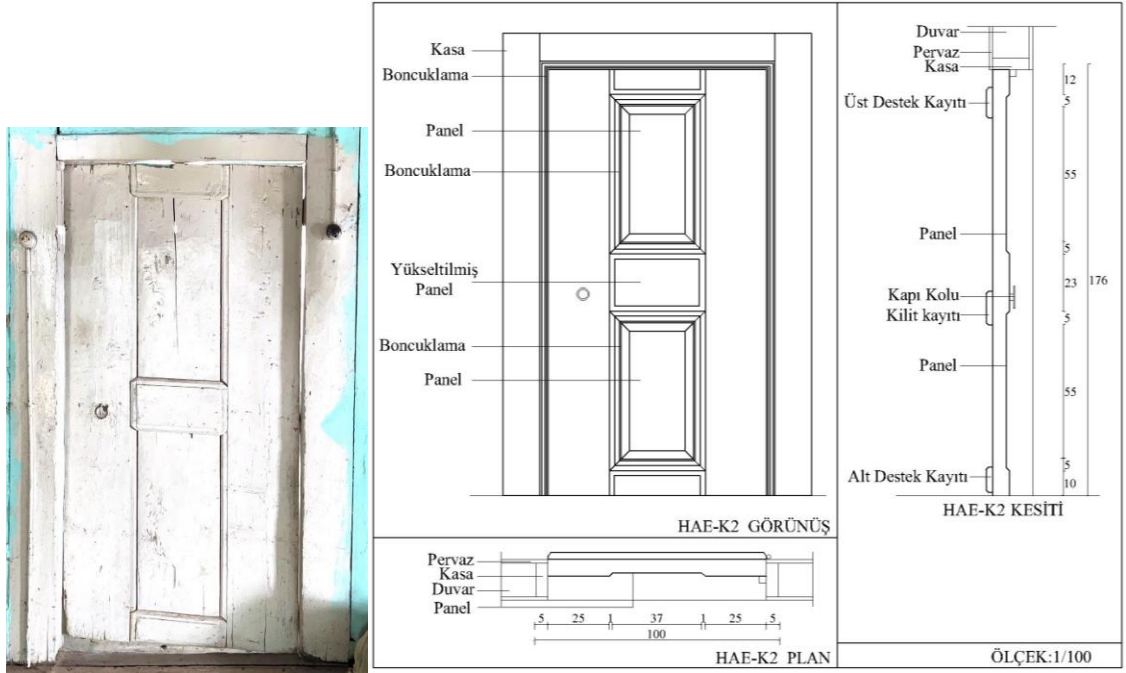

Şekil 6. 144. HAE-K1 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.2. HAE-K2 Adlı Kapı

K2 oda kapısının ölçüsü 101/176 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatkı yöntemi ile yapılmıştır. K2 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. K2 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K2 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K2 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K2 kapısı 2 panelli

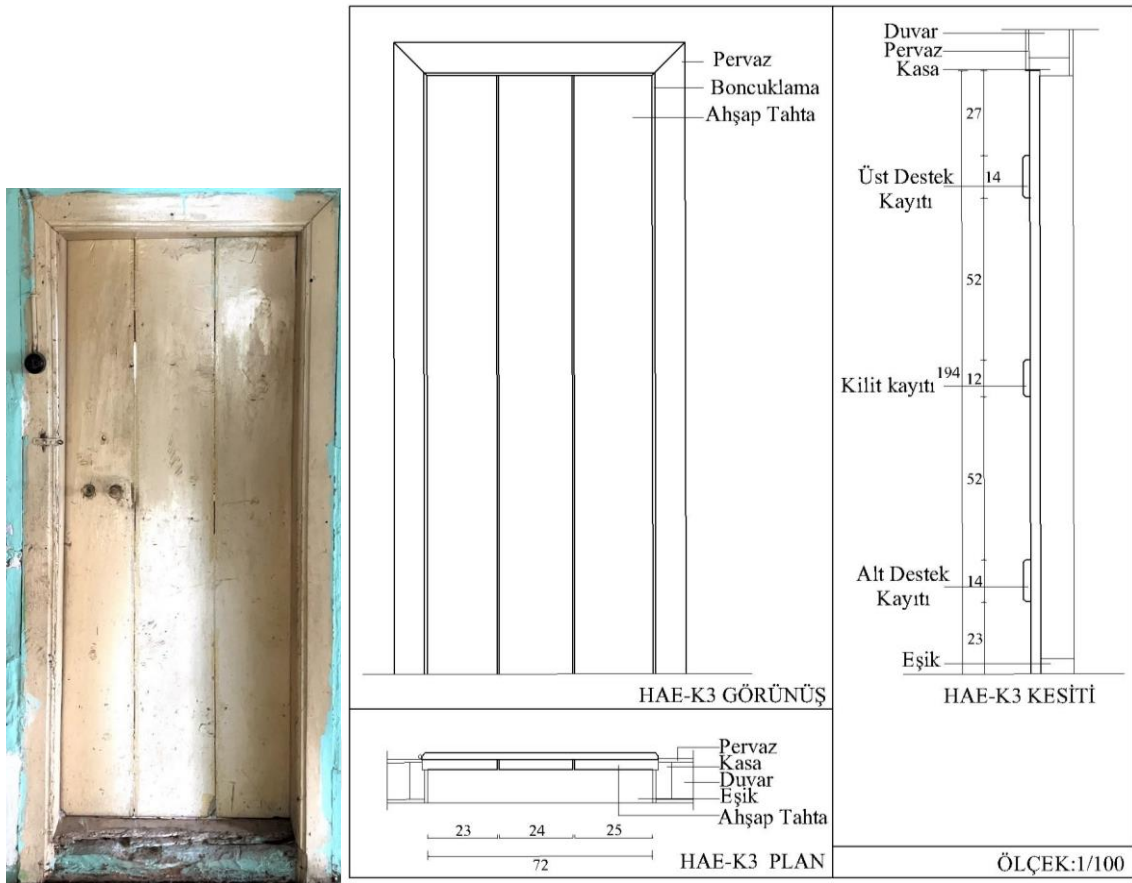
oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K2 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 145.).

Şekil 6. 145. HAE-K2 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.3. HAE-K3 Adlı Kapı

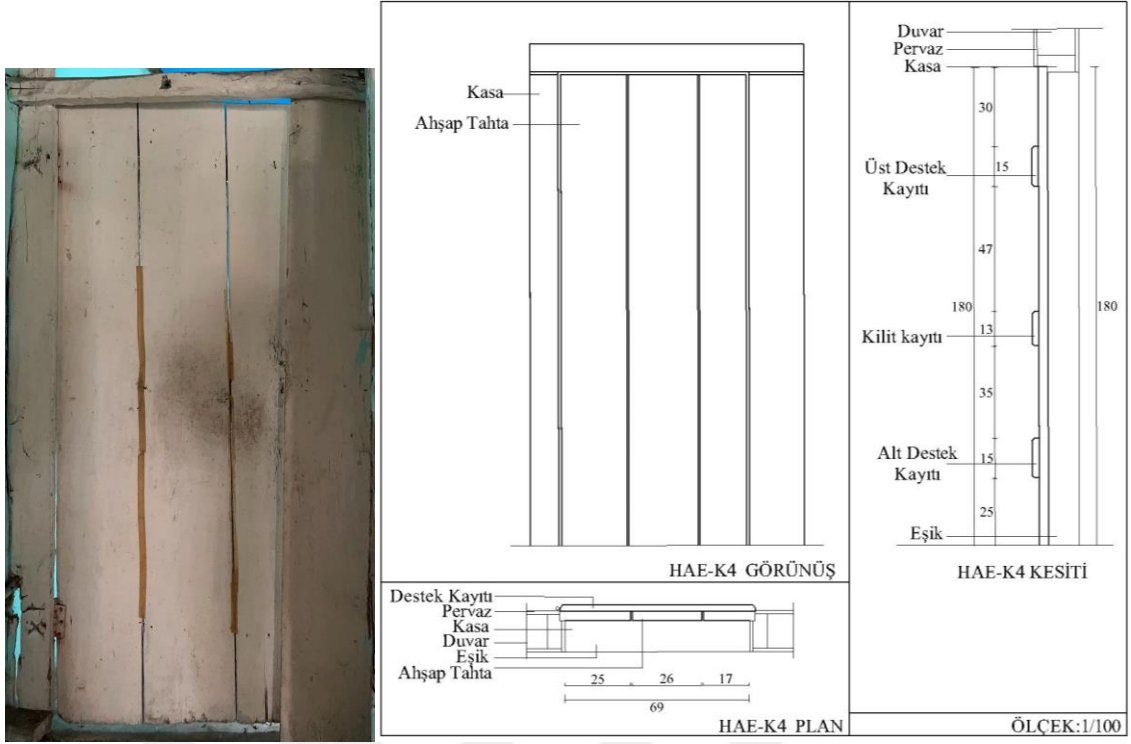
K3 kapısının ölçüsü 72/194 cm şeklinde oda kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak ön yüzeyinde dikey şekilde ortalama 24 cm genişliğinde ahşap tahta elemanlarının arka yüzeyden üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Kapı krem rengi boya ile boyanmıştır. K3 kapısı, oda içine doğru açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K3 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır. Kapı pervazında boncuklama tekniği yapılmıştır (Şekil 6. 146.).

Şekil 6. 146. HAE-K3 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.4. HAE-K4 Adlı Kapı

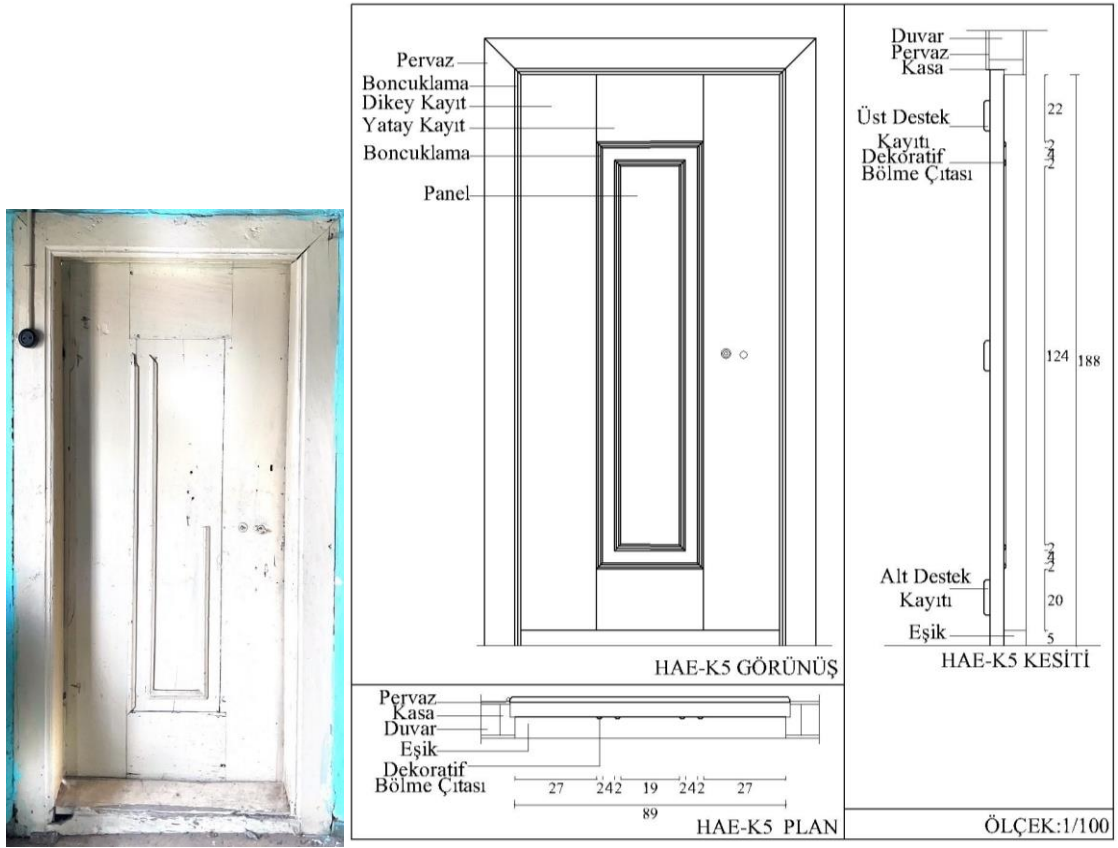
K4 kapısının ölçüsü 69/180 cm şeklinde banyo kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi olarak ön yüzeyinde dikey şekilde genel olarak 25 cm genişliğinde ahşap tahta elemanlarını arka yüzeyden bir araya getirerek üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Kapı krem rengi boya ile boyanmıştır. K4 oda kapısı, banyo içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyonun köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K4 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır. Kasaların üstüne direk sıva çekilmiştir. Pervaz yapılmamıştır (Şekil 6. 147.).

Şekil 6. 147. HAE-K4 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.5. HAE-K5 Adlı Kapı

K5 kapısı, oda kapısı olarak yapılmıştır. İncelenen kapı tipi tek kanatlı kapı tipi modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. K5 oda kapısının ölçüsü 89/188 cm boyutundadır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatkı yöntemi ile yapılmıştır. Kapının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine bağlanarak çakma tekniğiyle yapılmıştır. Plandaki yeri odanın köşesidir. K5 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K5 kapısı tek panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılan kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K5 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 148.).

Şekil 6. 148. HAE-K5 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.6. HAE-K6 Adlı Kapı

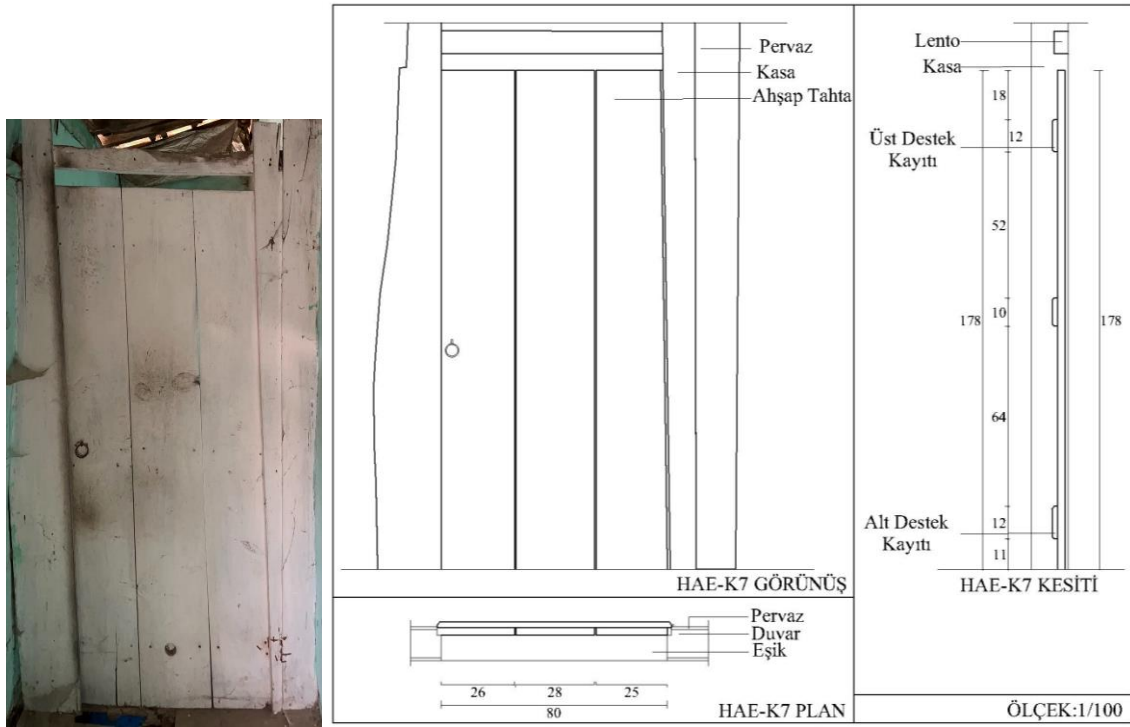
K6 oda kapısının ölçüsü 69/188 cm şeklinde yapılmıştır. K6 oda kapısının odaya ve sofaya bakan iki yüzeyi de daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K6 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K6 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Yapım teknikleri olarak çatki yöntemi ile yapılmıştır. K6 oda kapısında 2 adet panel ve 6 adet cam bulunmaktadır. Camlı oda kapısı olarak tasarlanmıştır. Camlar panellerin üstünde olacak şekilde yapılmıştır. Kapı camları sonradan deforme olduğu için yerine köpük koyulmuştur. Kapı beyaz renge boyanmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K6 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 149.).

Şekil 6. 149. HAE-K6 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim

6.10.2.7. HAE-K7 Adlı Kapı

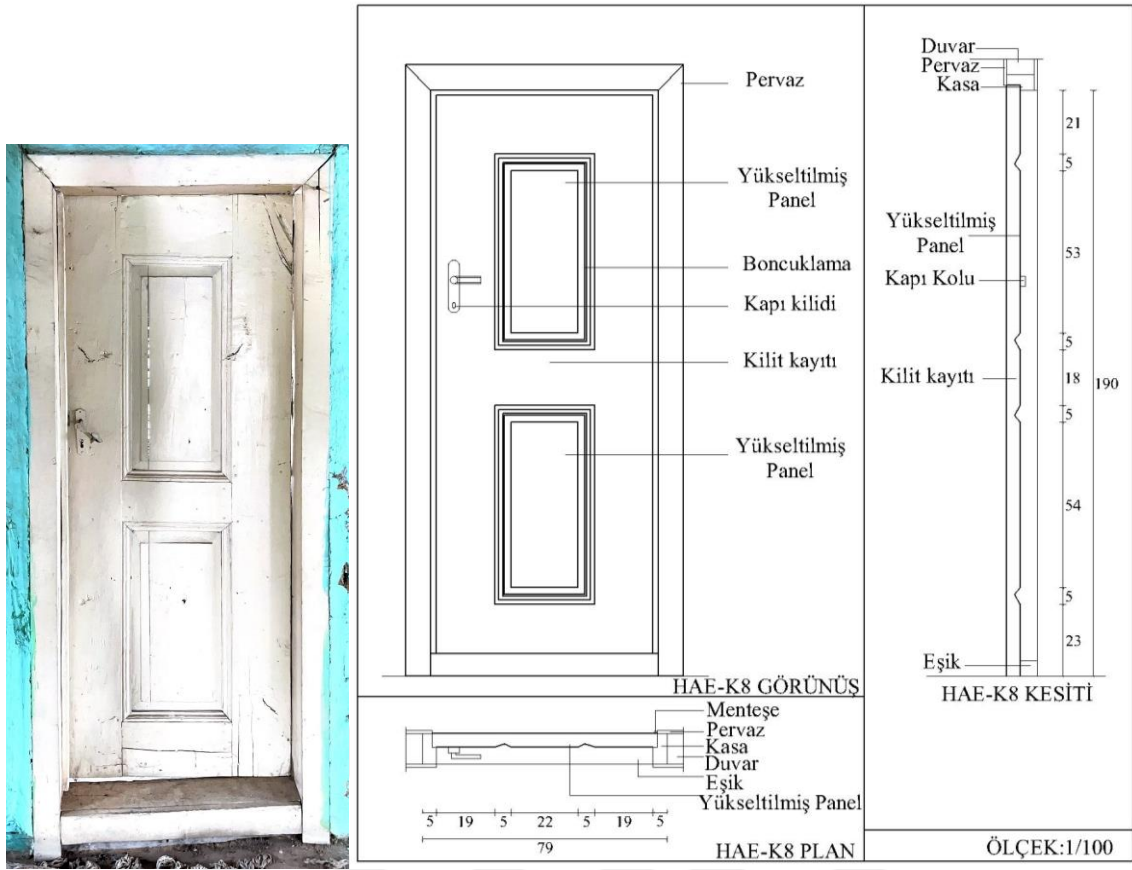
K7 kapısının ölçüsü 80/178 cm şeklinde banyo kapısı olarak yapılmıştır. Kapı malzemesi ahşap olarak tercih edilmiştir. Kapıda yapım sistemi, ön yüzeyinde dikey şekilde genel olarak 26 cm genişliğinde ahşap tahta elemanlarını arka yüzeyden bir araya getirilerek üç tane yatay destek ahşap elemanına çakma tekniği uygulanarak yapılmıştır. Kapı krem rengi boya ile boyanmıştır. K7 oda kapısı, banyo içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri banyonun köşesidir. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K7 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır. Kasaların üstüne direk sıva çekilmiştir. Pervaz yapılmamıştır. Kenarlardaki ahşap dikmelere kapı kasaları sabitlenmiştir (Şekil 6. 150.).

Şekil 6. 150. HAE-K7 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.8. HAE-K8 Adlı Kapı

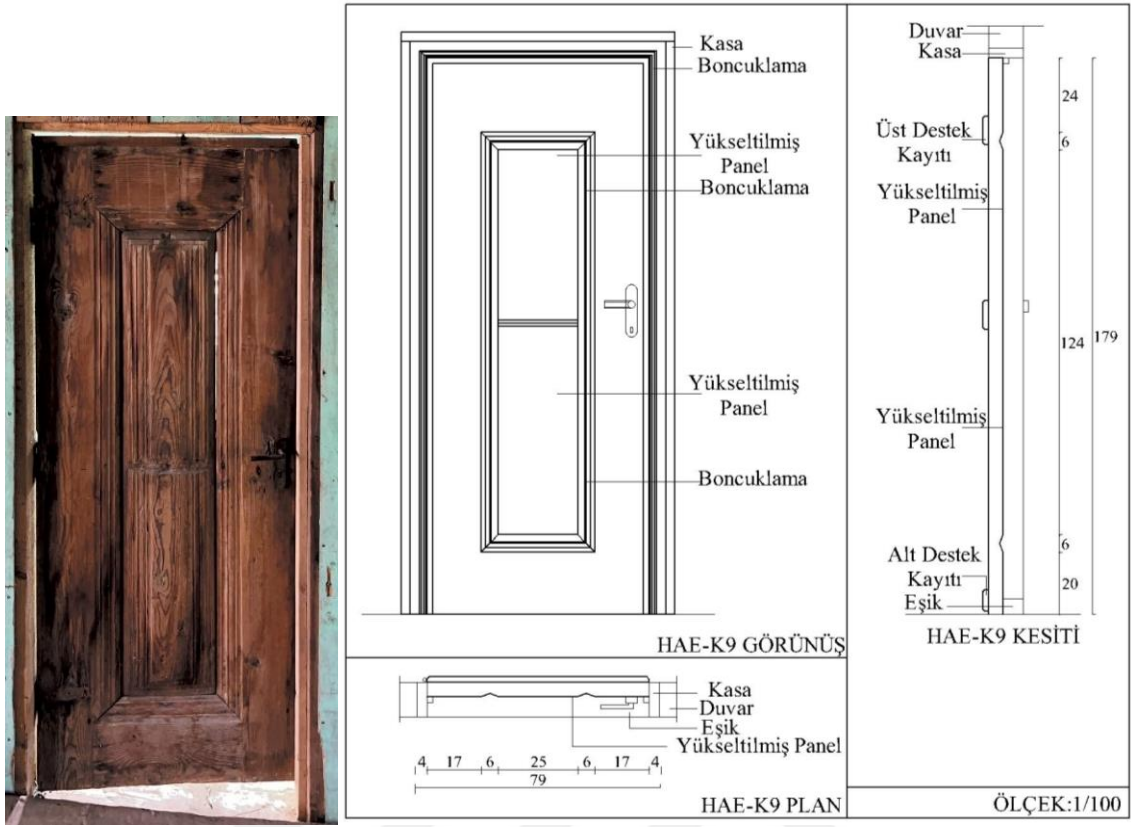
K8 oda kapısının ölçüsü 79/190 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. K8 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K8 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. Panel sayılarına bakıldığında K8 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kapı beyaz renge boyanmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır. K8 kapısı kapı yönü olarak sağa doğru açılmaktadır (Şekil 6. 151.).

Şekil 6. 151. HAE-K8 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

6.10.2.9. HAE-K9 Adlı Kapı

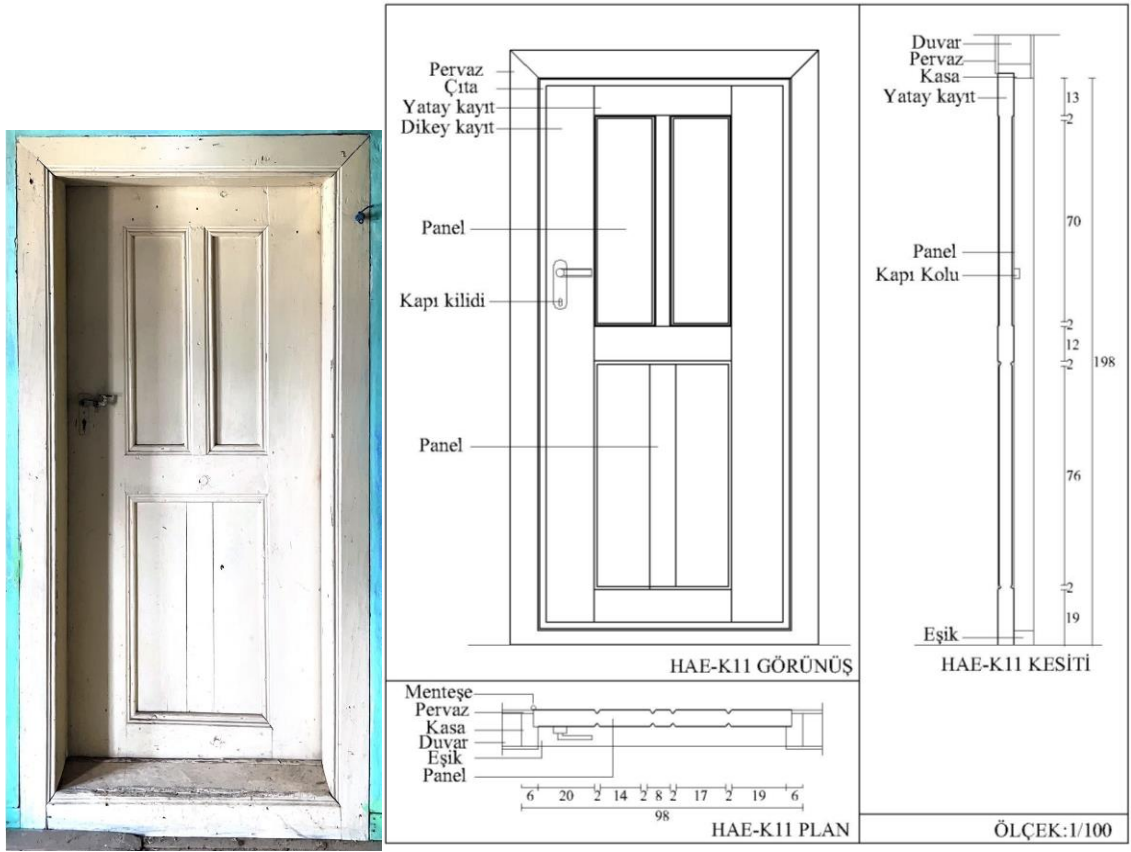
K9 kapısı oda kapısı olarak yapılmıştır. Analizi yapılan kapı tipi tek kanatlı kapı tipi modelidir, yapının birinci katında yer almaktadır. K9 oda kapısının ölçüsü 79/179 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatki yöntemi ile yapılmıştır. Kapının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla çakma tekniğiyle yapılmıştır. Plandaki yeri odanın köşesidir. K9 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K9 kapısı tek panelli oluşturulmuştur. Panelin ortasından modele uygun boşluk açılıp iki panelli yapılmak istenmiştir ama boncuklama tekniğini tam anlamıyla uygulanamamıştır. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak çoğunlukta derin kasa yapılmıştır. K9 kapısı kapı yönü olarak sola doğru açılmaktadır (Şekil 6. 152.).

Şekil 6. 152. HAE-K9 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizim

6.10.2.10. HAE-K10 Adlı Kapı

K10 oda kapısının ölçüsü 95/228 cm şeklinde yapılmıştır. Kapı yapım teknikleri olarak karma teknikle yapılmıştır. Kapının ön yüzü çatkı yöntemi ile yapılmıştır. K10 kapısının arka yüzü üç sıra kayıtlı ahşapların birbirine tutturulmasıyla yapılmıştır. K10 oda kapısının sofaya bakan yüzleri daha özenli ve süslemeli yapılmıştır. K10 oda kapısı, oda içine açılmaktadır. Kapının plandaki yeri odanın köşesidir. K10 oda kapısı tek kanatlı yapılmıştır. Panel sayılarına bakıldığında K10 kapısı 2 panelli oluşturulmuştur. Panel oluştururken kenarlarına açılmış kordonda boncuklama tekniği kullanılarak süsleme yapılmıştır. Kasa türü olarak derin kasa yapılmıştır (Şekil 6. 153.).

Şekil 6. 154. HAE-K11 Kapısına Ait Fotoğraf ve Detay Çizimi

7. ANALİZ ÇALIŞMASI

Düzce ilinin Konuralp kasabasında seçilen geleneksel evlerin kapı ve pencere yapı elemanları çalışma kapsamında detaylı bir şekilde incelenmiştir. İncelenen evlerin kapı ve pencere modellerinin analizleri yapılarak notlar alınmıştır. Bu inceleme kapsamında kapı ve pencere elemanlarının Düzce Konuralp bölgesine özgü özellikleri tespit edilmiştir. Bunları kapı ve pencere analizleri olarak iki yönlü incelemek mümkündür.

7.1. PENCERELERİN ANALİZLERİ

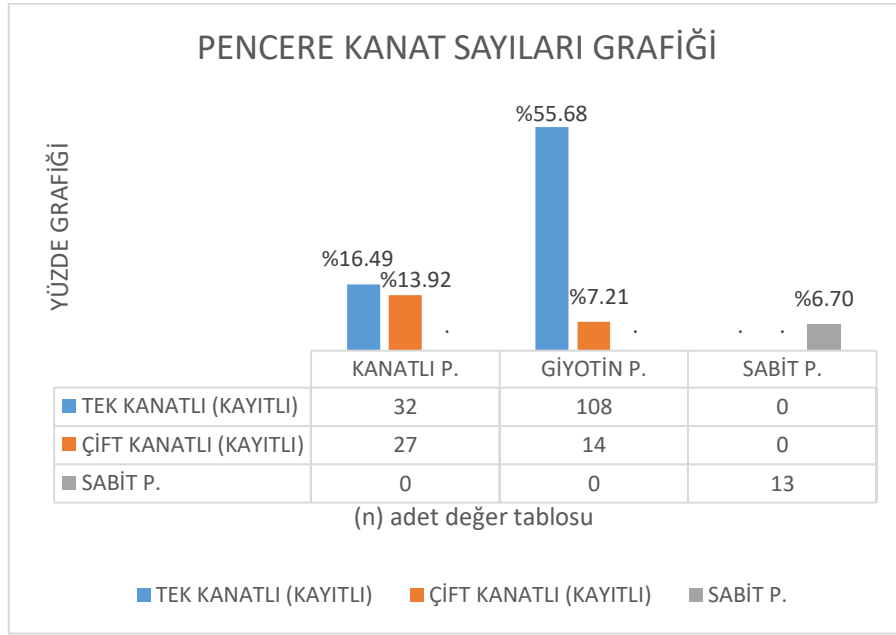
Geleneksel Konuralp evlerinde incelenen pencere modellerin özellikleri Çizelge 7. 1.'de işaretlenerek gösterilmiştir.

Çizelge 7. 1. Pencere Analiz Tablosu

EVİN ADI/ PENCERE ADI	PENCERE TÜRÜ			KANAT SAYISI		BİÇİMSEL DURUMU						KAPANIŞ ŞEKİLLERİ	
YILDIZ EVİ	GIYOTİN P.	KANATLI P.	SABİT P.	TEK KANAT	ÇİFT KANAT	KASA-DUVAR		KASA-KANAT	KANAT-KANAT		MANDALLI	İSPANYOLET	
YE-P1		●			●	●			●	●		●	
YE-P2	●				●	●			●	●			
YE-P3	●			●		●			●	●			
YE-P4	●				●	●			●	●			
YE-P5			●				●		●	●			
YE-P6			●				●		●	●			
HURRIYET EVİ													
HE-P1	●			●		●			●	●			
HE-P2	●			●			●		●	●			
HE-P3			●				●		●	●			
HE-P4		●			●	●		●		●		●	
TOPÇU EVİ													
TE-P1	●				●	●			●	●			
TE-P2	●			●		●			●	●			
TE-P3		●			●	●		●		●	●		
TE-P4		●		●		●		●		●	●		
TE-P5			●				●		●	●			
YEŞİLYURT EVİ													
YYE-P1		●			●	●		●		●		●	
YYE-P2		●			●	●		●		●		●	
YYE-P3		●			●	●		●		●		●	
YYE-P4		●		●		●		●		●	●	●	
YYE-P5			●				●		●	●			
TEPECİK EVİ													
TEE-P1	●			●			●		●	●			
TEE-P2	●			●		●			●	●			
TEE-P3	●			●		●			●	●			
TEE-P4		●		●			●	●	●	●	●		
TEE-P5		●			●		●		●	●	●		
İŞIK EVİ													
IE-P1	●				●	●			●	●			
IE-P2		●			●			●		●		●	
IE-P3	●			●		●			●	●			
IE-P4		●			●		●	●		●		●	
IE-P5		●			●		●	●		●		●	
IE-P6	●				●		●		●	●			
SEVİNAK EVİ													
SE-P1	●				●		●		●	●			
SE-P2	●			●			●		●	●			
SE-P3		●		●			●	●		●	●		
SE-P4		●		●			●	●		●	●		
ÖZTÜRK EVİ													
ÖE-P1		●			●		●		●	●		●	
ÖE-P2		●			●		●			●		●	
ÖE-P3		●		●		●			●	●	●		
ÖE-P4		●		●		●			●	●	●		
KALELER EVİ													
KE-P1	●			●			●		●	●			
KE-P2	●			●			●		●	●			
KE-P3		●		●			●	●		●	●		
HANAĞASI EVİ													
HAE-P1			●				●		●	●			
HAE-P2			●				●		●	●			
HAE-P3	●			●		●			●	●			
HAE-P4		●		●			●	●		●	●		
HAE-P5			●				●		●	●			
HAE-P6	●			●			●		●	●			
HAE-P7			●				●		●	●			

7.1.1. Pencere Kanat Sayıları Analizi

Çizelge 7. 2. Pencere Kanat Sayıları Grafiği

Geleneksel Konuralp evlerinin pencere modellerine bakıldığında üç çeşit modelden; kanatlı pencereler, giyotin pencereler ve sabit pencerelerden oluşmaktadır. Bunların kanat sayıları analizi Çizelge 7. 2.'de verilmiştir. Analizi yapılan evlerden %30,41'i kanatlı pencerelerden oluşmaktadır. Kanatlı pencerelerde de tek kanatlı pencere çift kanatlıya göre daha fazladır. Giyotin pencereler ise geleneksel evlerde diğer pencere modellerine göre daha çok tercih edilmiştir. %62,89'unu giyotin pencereler oluşturmaktadır. Giyotin pencerelerin büyük çoğunluğu tek kanatlı (kayıtlı) modelden yapılmıştır. Oran olarak baktığımızda ise %55,68'i tek kayıtlı modelden oluşmuştur. Sabit pencereler ise mahal olarak genellikle tuvalet ya da banyoda kullanıldığı için daha az sayıda bulunmaktadır. Sabit pencerelerde %6,70'lik orana sahiptir.

7.1.2. Pencere En-Boy Analizi

Çizelge 7. 3. Pencere En-Boy Analizi

PENCERE TÜRÜ	KANAT SAYISI	n	GENİŞLİK(cm)				YÜKSEKLİK(cm)			
			Xmaks	Xmin	Xort	S.S.	Xmaks	Xmin	Xort	S.S.
KANATLI PENCERELER	TEK KANAT	32	160	32	100.96	37.22	130	32	109.59	26.62
	ÇİFT KANAT	27	210	60	156.11	28.47	137	90	126.81	10.08
GIYOTİN PENCERELER	TEK KAYIT	108	100	46	71.05	6.86	151	55	133	13.87
	ÇİFT KAYIT	14	153	125	145	10.58	150	115	128.64	14.47
SABİT PENCERELER		13	110	45	63.69	21.98	73	50	54.69	7.78

Geleneksel Konuralp evlerinin pencerelerinin genişlik ve yüksekliklerinin minimum, maksimum ve ortalama değerleri Çizelge 7. 3.' de verilmiştir. Kanatlı pencerelerde tek kanat tipinde 32 adet pencere bulunmaktadır. Alınan ölçülere göre maksimum genişlik ölçüsü 160 cm, minimum genişlik ölçüsü 32 cm ve ortalama olarak pencere genişliği ise 100,96 cm'dir. Tek kanat pencere tipinin yüksekliği maksimum 130 cm, minimum ölçüsü 32 cm ve ortalama değeri ise 109,59 cm olarak bulunmuştur. Kanatlı pencerelerde çift kanat tipi incelendiğinde ise maksimum genişlik ölçüsü 210 cm ve minimum genişlik ölçüsü ise 60 cm'dir. Yükseklik olarak maksimum ölçüsü 137 cm ve minimum ölçüsü ise 90 cm olarak ölçülmüştür. Çift kanatlı pencerelerin ortalama ölçüleri genişlik olarak 156,11 cm ve yükseklik olarak 126,81 cm bulunmuştur. Giyotin pencerelere bakıldığında ise tek kanatlı tipinde 108 adet bulunmaktadır. Geleneksel Konuralp evlerinde en çok bulunan pencere tipidir. Genişlik ölçülerinde maksimum 100 cm ve minimum 46 cm olarak ölçülmüştür. Yükseklikleri ise maksimum 151 cm ve minimum olarak 55 cm olarak ölçülmüştür. Tek kayıtlı giyotin pencerelerde genişlik ortalama ölçüsü 71,05 cm, yükseklik ortalama ölçüsü ise 133 cm olarak bulunmuştur. Çift kayıtlı giyotin pencerelerde maksimum genişlik 153 cm ve minimum genişlik 125 cm olarak ölçülmüştür. Ortalama genişlik ölçüsü ise 145 cm olarak hesaplanmıştır. Yükseklik ölçülerine bakıldığında maksimum ölçüsü 150 cm ve minimum ölçüsü 115 cm'dir. Ortalama yükseklikleri ise 128,64 cm olarak bulunmuştur. Sabit pencere modellerine bakıldığında ise maksimum genişlikleri 110 cm, minimum genişliği ise 45 cm ve ortalama genişliği 63,69 cm olarak bulunmuştur. Yükseklik ölçüleri maksimum 73 cm, minimum ölçüsü 50 cm olarak ölçülmüştür. Ortalama yükseklikleri ise 54,69 cm olarak hesaplanmıştır.

7.1.3. Pencerelerin Biçimsel Analizi

Çizelge 7. 4. Pencerelerin Biçimsel Analizi

DEĞERLENDİRME ÇEŞİTLERİ		KASA-DUVAR İLİŞKİSİ			KASA-KANAT İLİŞKİSİ		KANAT-KANAT İLİŞKİSİ	
KONUMU VE BİRLEŞİM DETAYLARI		DİŞ	ORTA	İÇ	LAMBALI	DÜZ	LAMBALI	DÜZ
PENCERE SAYI VE ORANI	n	80	104	10	31	163	43	97
	%	%41.23	%53.60	%5.17	%15.97	%84.03	%30.72	%69.28

Pencerelerin biçimsel analizleri incelenmiş ve detayları Çizelge 7. 4.'te verilmiştir. Kasa duvar ilişkisine bakıldığında pencerelerin %41,23'ü dış kısımda, %53,60'ı orta kısımda ve %5,17'si iç kısımda konumlandırılmıştır. Geleneksel pencerelerin çoğunluğu orta

kısımda konumlandırılmıştır. Pencereleler iç kısımda çok fazla konumlandırılmamıştır. Kasa kanat ilişkisinde pencerelerin kanatlarının kasayla birleşme detayları incelendiğinde %84,03'ü düz birleştirme tekniğiyle yapılmıştır. %15,97'si ise lambalı birleştirme tekniğiyle yapılmıştır. Kanat kanat ilişkisine bakıldığında ise birleştirme detaylarında %69,28'i düz birleştirme tekniğiyle %30,72'si lambalı birleştirme tekniğiyle yapılmıştır. Kanatların birleşmesi detayında düz birleştirme tekniğinin daha çok kullanıldığı tespit edilmiştir.

7.1.4. Pencerelelerin Dizi Analizi

Çizelge 7. 5. Pencerelelerin Dizi Analizi

DİZİ MODELLERİ	MODEL	PENCERE TÜRÜ			
		GİYOTİN PENCERE		KANATLI PENCERE	
		n(ADET)	ORAN	n(ADET)	ORAN
YATAYDA İKİ, DİKEYDE DÖRT DİZİ		7	%5.73	5	%8.47
YATAYDA İKİ, DİKEYDE İKİ DİZİ		40	%32.78	17	%28.83
YATAYDA ÜÇ, DİKEYDE DÖRT DİZİ		7	%5.73	-	-
YATAYDA ÜÇ, DİKEYDE İKİ DİZİ		67	%54.91	1	%1.69
YATAYDA İKİ, DİKEYDE ÜÇ DİZİ		-	-	15	%25.44
DİKEYDE İKİ DİZİ		1	%0.85	4	%6.77
DİKEYDE DÖRT DİZİ		-	-	7	%11.86
YATAYDA İKİ DİZİ		-	-	10	%16.94

Geleneksel Konuralp evleri pencerelerinin yatayda ve dikeyde dizi sayıları detaylı şekilde incelenmiş ve oranları Çizelge 7. 5.'te verilmiştir. Giyotin pencereler ve kanatlı pencereler birlikte incelenmiştir. Sabit pencereler tek düze kare ya da dikdörtgen formdan yapıldığı için inceleme kapsamına girmemiştir. Giyotin pencerelerde %54,91 oranında yatayda üç dikeyde iki dizi olacak şekilde yapılmıştır. En çok bu pencere modeli kullanılmıştır. Alt dizi genelde yukarı doğru açılan kanat üst iki dizi ise sabit olarak tasarlanmıştır. %32,78 oranıyla yatayda iki dikeyde iki dizi olacak şekilde tasarlanan pencereler ise çoğunluk olarak ikinci sırada yer almaktadır. Giyotin pencerelerde yatayda iki dikeyde üç dizi, dikeyde dört dizi ve yatayda iki dizi örnekleri bulunmamaktadır. Kanatlı pencerelerde yatayda iki, dikeyde iki dizi olan model %28,83 oranıyla en çok kullanılan model olmuştur. Modelde genellikle alt dizilerden biri açılan diğeri sabit olarak yapılmaktadır. İkinci olarak %25,44 oranıyla yatayda iki dikeyde üç olarak yapılan

pencerelerdir. Bu modellerinde genellikle alt dizideki sağ ve sol kanatları açılan ortadaki kanadı ise sabit olarak yapılmıştır. Kanatlı pencerelerde yatayda üç, dikeyde dört dizi modelinden yapılmamıştır.

7.1.5. Pencerelerin Kapanış Şekli Analizi

Çizelge 7. 6. Pencerelerin Kapanış Modeli Analizi

KAPANIŞ ŞEKLİ		MANDALLI	İSPANYOLET
PENCERE	n	45	14
	%	%76.28	%23.72

Pencerelerin kapanış şekilleri incelendiğinde mandallı ve ispanyolet olarak iki türlü tasarlandığı tespit edilmiştir. Bu kapanış şekillerinin detaylı analizi Çizelge 7. 6.'da verilmiştir. Kapanış modelleri kanatlı pencerelerde uygulanmıştır. Yapılarda çoğunlukla %76,28 oranda mandallı olarak yapılmıştır. İspanyolet ise %23,72 oranda tercih edilmiştir.

7.1.6. Pencerelerin Bozulma Analizi

Çizelge 7. 7. Pencerelerin Bozulma Analizi

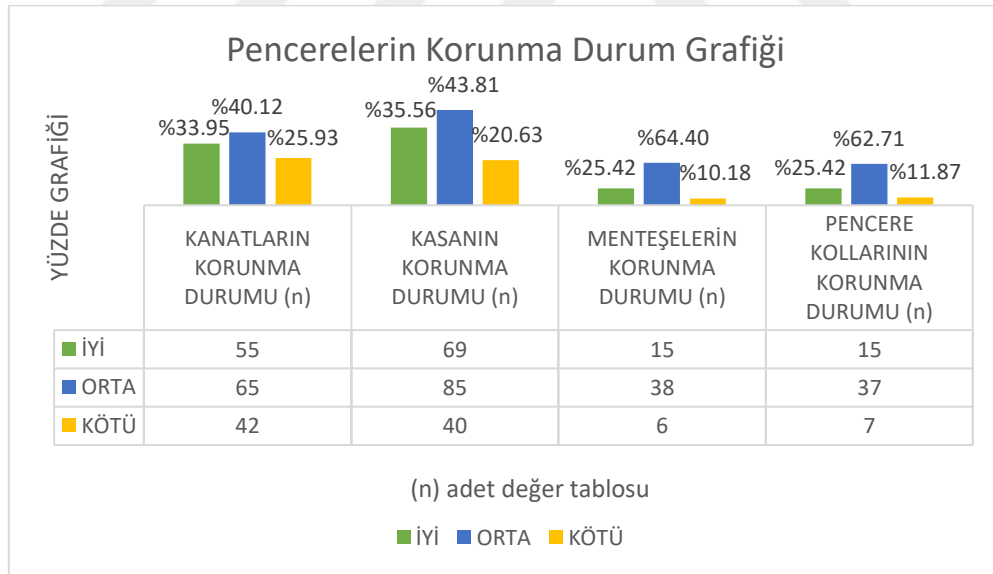
PENCERE TÜRÜ		ÇATLAMA			ÇARPMA			ÇÜRÜME		
		FAZLA	BİRAZ	YOK	FAZLA	BİRAZ	YOK	FAZLA	BİRAZ	YOK
KANATLI PENCERELER	n	5	27	27	19	11	29	21	11	27
	%	%8.47	%45.76	%45.76	%32.21	%18.64	%49.15	%35.60	%18.64	%45.76
GİYOTİN PENCERELER	n	38	15	69	36	39	47	32	40	50
	%	%31.16	%12.29	%56.55	%29.52	%31.96	%38.52	%26.24	%32.78	%40.98
SABİT PENCERELER	n	7	5	1	7	4	2	6	5	2
	%	%53.84	%38.46	%7.7	%53.84	%30.76	%15.40	%46.14	%38.46	%15.40

Geleneksel evlerin pencerelerin bozulma durumu Çizelge 7. 7.'de verilmiştir. Buna göre: kanatlı pencerelerin %54,24' ünde çatlama, %50,85'inde çarpma ve %54,24' ünde çürüme olduğu tespit edilmiştir. Kanatlı pencerelerde çatlama ve çürümenin daha fazla olduğu tespit edilmiştir Çarpmanın ise diğer öncüllere daha az olduğu tespit edilmiştir; fakat yine de pencerelerin yarısından fazla kısmında çarpmanın da olduğu gözlemlenmiştir. Çürümenin etkisiyle pencerelerde kırılma ve kopmalar meydana geldiği tespit edilmiştir. Bunlarında çoğunlukla pencerelerin kanat kısımlarında olduğu gözlenmiştir. Giyotin tipli pencerelerde %43,45'inde çatlama, %61,48'inde çarpma ve

%59,02'sinde çürüme olduğu tespit edilmiştir. Dış hava olaylarının etkisi de düşünülerek giyotin pencerelerde çarpma bozulmasının daha fazla olduğu gözlemlenmiştir. Çürüme bozulmasının ise ikinci sırada yer aldığı ve giyotin pencerelerinin büyük çoğunluğunda çürümesinde etkisiyle kırılmaların olduğu tespit edilmiştir. Giyotin pencere modellerinde çatlamanın diğer pencere bozulma oranlarına göre daha az olduğu fakat çatlama olan pencerelerde de çatlama boyutlarının da daha büyük olduğu gözlemlenmiştir. Sabit pencerelere bakıldığında %92,3'ünde çatlama, %84,6'sında çarpma ve %84,6'sında çürüme olduğu tespit edilmiştir. Sabit pencerelerin bozulma oranlarının diğer pencere modellerine göre daha fazla olmuştur. Bunun nedeni ise sabit pencerelerin tuvalet ya da banyo gibi mahallerin ışık alması amacıyla yapıldığı için bu alanlarda daha fazla su ve neme maruz kalmaktadır. Bu da pencere malzemelerinde kullanılan ahşabın daha çabuk bozulmasına neden olmaktadır. Sabit pencerelerde bozulma oranı olarak çatlama bozulmasının daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

7.1.7. Pencerelerin Korunma Durum Analizi

Çizelge 7. 8. Pencerelerin Korunma Durum Grafiği

Geleneksel Konuralp evlerinin korunma durum analizi Çizelge 7. 8.'de incelenmiştir. Pencere kanatlarının %33,95'i iyi durumda, %40,12'si orta ve %25,93'ü kötü durumda olduğu tespit edilmiştir. Buradan pencere kanatlarının büyük çoğunluğu zarar görmüş durumda olduğu iyi korunamadığı anlaşılmaktadır. Kasaların ise %35,56'sının iyi durumda, %43,81'nin orta durumda ve %20,63'nün ise kötü durumdadır. Genel olarak kasaların kanatlara göre daha iyi durumda olduğu anlaşılmaktadır. Kanatlı pencerelerin

menteşelerinin korunma durumuna bakıldığına ise %25,42'sinin iyi, %64,40'nın orta durumda ve %10,18'nin ise kötü durumda olduğu gözlemlenmiştir. Menteşelerde büyük çoğunluğunun kötü ya da orta durumda olmasından dolayı ve iyi durum oranına bakıldığında diğer durumlara göre daha az olduğundan dolayı diğerlerine göre iyi korunamadığı anlaşılmaktadır. Kanatlı pencerelerde pencere kollarında ise %25,42'sinin iyi durumda, %62,71'nin orta durumda ve %11,87'nin ise kötü durumda olduğu tespit edilmiştir. Pencere kollarının bazılarında ise kırılma ve kopmaların meydana geldiği gözlemlenmiştir.

7.2. KAPILARIN ANALİZLERİ

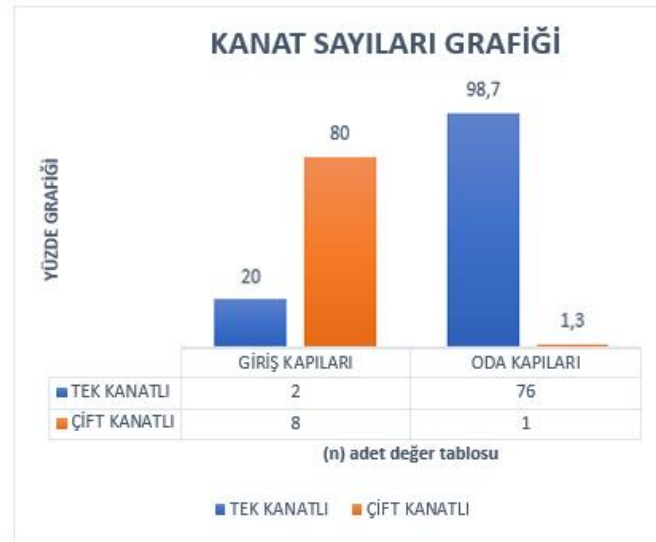
Geleneksel Konuralp evlerinde incelenen kapı modellerin özellikleri Çizelge 7. 9.'da işaretlenerek gösterilmiştir.

Çizelge 7. 9. Kapı Analiz Tablosu

EVİN ADI/ KAPI ADI	KAPI TÜRÜ		KANAT SAYISI		YAPIM TEKNİĞİ			KAPI SÜSLEME		KAPI PANEL	
	GİRİŞ KAPISI	ODA KAPISI	TEK KANAT	ÇİFT KANAT	KARMA	ÇATKI	ÇAKMA	VAR	YOK	VAR	YOK
YILDIZ EVİ											
YE-K1		•	•		•			•		•	
YE-K2		•	•		•			•		•	
YE-K3		•	•		•			•		•	
YE-K4		•	•		•			•		•	
HURRIYET EVİ											
HE-K1	•		•			•		•		•	
HE-K2		•	•		•			•		•	
HE-K3		•	•			•		•			•
HE-K4		•	•			•		•			•
HE-K5		•	•		•			•			•
TOPÇU EVİ											
TE-K1	•			•		•		•		•	
TE-K2		•	•			•		•		•	
TE-K3		•	•			•		•		•	
TE-K4		•	•			•		•		•	
TE-K5		•	•			•		•		•	
YEŞİLYURT EVİ											
YYE-K1		•	•		•			•		•	
YYE-K2		•	•			•		•		•	
YYE-K3		•		•		•		•		•	
YYE-K4	•			•		•		•		•	
YYE-K5	•			•		•		•		•	
TEPECİK EVİ											
TEE-K1		•	•			•			•		•
TEE-K2	•			•		•		•		•	
TEE-K3		•	•			•		•		•	
TEE-K4		•	•				•		•		•
IŞIK EVİ											
IE-K1		•	•			•		•		•	
IE-K2		•	•			•			•		•
IE-K3		•	•				•		•		•
IE-K4		•	•			•		•		•	
IE-K5		•	•			•			•		•
IE-K6	•			•		•		•		•	
SEVİNAK EVİ											
SE-K1	•			•		•		•		•	
SE-K2		•	•		•			•		•	
SE-K3		•	•			•		•		•	
ÖZTÜRK EVİ											
ÖE-K1		•	•			•		•		•	
ÖE-K2		•	•			•		•		•	
ÖE-K3		•	•		•			•		•	
ÖE-K4		•	•				•		•		•
ÖE-K5	•		•		•			•		•	
KALELER EVİ											
KE-K1		•	•		•			•		•	
KE-K2		•	•		•			•		•	
KE-K3		•	•		•			•		•	
KE-K4		•	•			•		•		•	
KE-K5	•			•		•		•		•	
HANAĞASI EVİ											
HAE-K1		•	•			•		•		•	
HAE-K2		•	•		•			•		•	
HAE-K3		•	•				•		•		•
HAE-K4		•	•				•		•		•
HAE-K5		•	•		•			•		•	
HAE-K6		•	•			•		•		•	
HAE-K7		•	•			•			•		•
HAE-K8		•	•			•		•		•	
HAE-K9		•	•		•			•		•	
HAE-K10		•	•			•		•		•	
HAE-K11		•	•			•		•		•	

7.2.1. Kapıların Kanat Sayıları Analizi

Çizelge 7. 10. Kapıların Kanat Sayıları Grafiği

Geleneksel konutlarda incelenen kapıların kanat sayıları grafiği Çizelge 7. 10.'da verilmiştir. Bu tabloya göre giriş kapılarının %20'si tek kanatlı, %80'i çift kanatlı yapılmıştır. Giriş kapıları evlerin dış bakış açısından sembolü olduğu için kanat sayıları genelde çift kanatlı yapılmıştır. Böylelikle evlerdeki yaşayan insanların statüsünü ve ağırlığını yansıtmaktadır. İşlevsel olarak ise evlere eşya taşımada ve giriş çıkışlarda rahatlık sağlaması amacıyla giriş kısımları yoğunluklu olarak çift kanatlı tasarlanmıştır. Oda kapılarında ise %1,3 çift kanatlı %98,7'si tek kanatlı yapılmıştır. Bu veriler sonucunda oda kapılarının büyük bir çoğunluğu tek kanatlı olarak tasarlanmıştır. İncelenen oda kapılarından sadece bir oda kapısında çift kanatlı kapıya rastlanılmıştır.

7.2.2. Kapıların Kanat En-Boy Analizi

Çizelge 7. 11. Kapıların Kanat En-Boy Tablosu

KAPI TÜRÜ	KANAT SAYISI	n	GENİŞLİK(cm)				YÜKSEKLİK(cm)			
			Xmaks	Xmin	Xort	S.S.	Xmaks	Xmin	Xort	S.S.
ODA KAPISI	TEK KANAT	76	122	71	90.75	8.75	228	165	197.07	12.08
	ÇİFT KANAT	1	169	169	-	-	245	245	-	-
GİRİŞ KAPISI	TEK KANAT	2	103	90	96.5	9.19	256	194	225	43.84
	ÇİFT KANAT	8	169	220	194.62	20.98	369	189	237	60.63

İncelenen kapıların ölçüleri genişliği maksimum, minimum ve ortalama değerleri Çizelge 7. 11.'de verilmiştir. Veriler sonucunda tek kanatlı oda kapılarının genişlik ölçüleri 122

cm ile 71 cm arasında değişiklik göstermektedir. Ortalama değer olarak yaklaşık genişlik ölçüsü 91 cm olarak çıkmaktadır. Yükseklik olarak ise 228 cm ile 165 cm arasında farklılık göstermektedir. Ortalama değerleri ise yaklaşık 197 cm olarak tasarlanmıştır. Çift kanatlı oda kapılarında bir tane örnek bulunduğu için genişliği 169 cm yüksekliği ise 245 cm olarak gösterilmiştir. Giriş kapılarında ise tek kanatlı kapılardan iki tane örnek bulunmaktadır. Genişlikleri 103 cm ile 90 cm olarak ölçülmüştür. Ortalama olarak 97 cm genişliğinde olduğu gözlemlenmiştir. Yükseklik değeri olarak 256 cm ile 194 cm arasında değişiklik göstermekte yani ortalama olarak 225 cm değerindedir. Çift kanatlı giriş kapılarında ise genişlikleri 169 cm ile 220 cm arasında farklılık göstermekte ortalama olarak ise 195 cm değerine yakın değerlerde olduğu tespit edilmiştir. Çift kanatlı giriş kapılarının yükseklikleri ise 369 cm ile 189 cm arasında değişiklik göstermektedir. Kapılar ortalama olarak 237 cm'ye yakın değerlerde tasarlanmıştır. Sonuç olarak genellikle tek kanatlı oda kapıları genişliği 91cm'e yüksekliği ise 197 cm'ye yakın değerlerde; çift kanatlı giriş kapılarında ise genişlik 195 cm' ve yükseklik 237 cm'ye yakın değerler olarak tespit edilmiştir.

7.2.3. Kapı Açılma Yönü Analizi

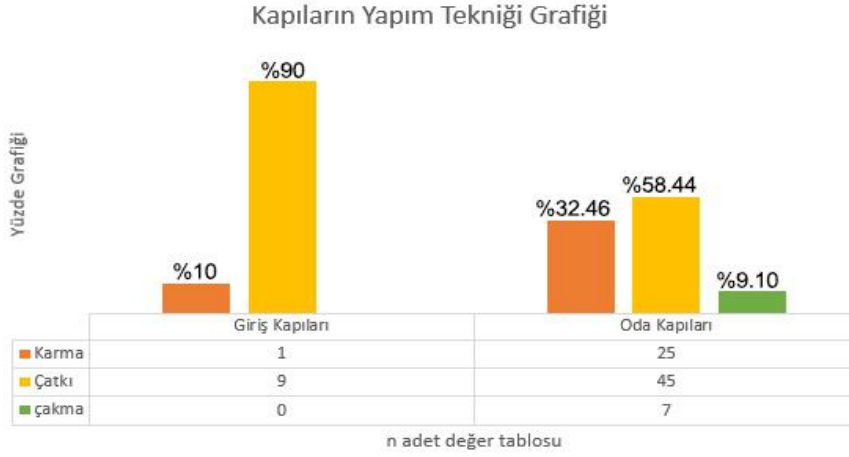
Çizelge 7. 12. Kapıların Açılma Yönü Oranları

KAPI TÜRÜ	MEKAN İÇİ		SAĞ		SOL	
	n	%	n	%	n	%
ODA KAPISI	77	%100	46	%59.74	31	%40.26
GİRİŞ KAPISI	10	%100	2	%20	8	%80

Geleneksel kapıların kapı açılma yönleri Çizelge 7. 12.'de verilmiştir. Oda ve giriş kapılarının hepsi mekan içine doğru açılmaktadır. Oda kapılarının %59,74'dü sağ tarafa doğru, %40,26'sı sol tarafa doğru açılmaktadır. Bu iç mekanda odanın konumuna göre değişmektedir. Oda kapılarının hepsi odanın köşesinde olacak şekilde konumlandırılmıştır. Giriş kapılarının %20'si sağ tarafa doğru, %80'se sol tarafa doğru açılmaktadır. İç mekanın tasarımına ve kapının konumuna göre kapı açılış yönü değişmektedir; ancak büyük çoğunluğu sol tarafa doğru açılmıştır. Çift kanatlı kapılarda ikinci kapı ihtiyaç duyulduğu zamanlarda kullanılmakta ve açılmaktadır.

7.2.4. Kapı Yapım Tekniği Analizi

Çizelge 7. 13. Kapıların Yapım Tekniği Grafiği

Geleneksel kapıların yapım tekniklerine ait bilgiler Çizelge 7. 13.'de verilmiştir. Giriş kapıların %90'ı çatki sistemle, %10'u ise karma sistemle yapılmıştır. Giriş kapılarında çakma tekniğiyle kapı yapılmamıştır. Giriş kapıları analizine bakıldığında büyük çoğunluğu çatki sistemle yapılmıştır. Oda kapılarında ise %32,46'sı karma sistemle, %58,44'ü çatki sistemle ve %9.10'u çakma sistemle yapılmıştır. Oda kapılarının büyük çoğunluğu çatki sistemle kanatlarında tabla olacak şekilde yapılmıştır. Geri kalanının büyük çoğunluğunda ise karma sistem yani önü tablalı ya da düz arka kısmı ise dikey ahşapların yatayda üç kayıttın çiviyle sabitlenmesiyle (çakma sistem) tasarlanmıştır. Geleneksel Konuralp evlerinde gösterişi ve önemi olmayan daha çabuk çürüyecek ve bozulmaya maruz kalacak (genellikle banyo ve wc) oda kapıları çakma sistemle yapılmıştır. Nemden ve sudan çürüyen ya da kopan parçaların değiştirilmesi daha kolay olabileceği için bu şekilde tasarlandığı düşünülmektedir.

7.2.5. Kapı Bozulma Analizi

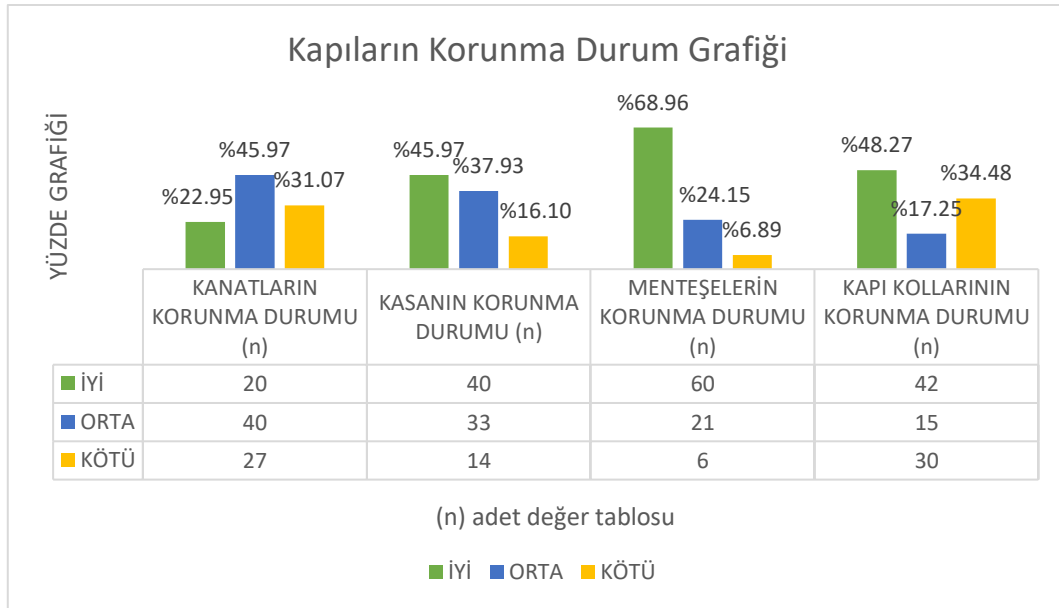
Çizelge 7. 14. Kapıların Bozulma Oranı

KAPI TÜRÜ		ÇATLAMA			ÇARPMA			ÇÜRÜME		
		FAZLA	BİRAZ	YOK	FAZLA	BİRAZ	YOK	FAZLA	BİRAZ	YOK
ODA KAPISI	n	22	36	19	15	39	23	14	37	26
	%	%28.58	%46.75	%24.57	%19.49	%50.64	%29.87	%18.19	%48.05	%33.76
GİRİŞ KAPISI	n	5	4	1	5	5	0	5	4	1
	%	%50	%40	%10	%50	%50	0	%50	%40	%10

Geleneksel evlerin kapılarının bozulma durumu Çizelge 7. 14.'te verilmiştir. Buna göre: oda kapılarının %28,58' inde çatlama, %19,49' unda çarpma ve %18,19'unda çürüme olmak üzere fazla oranda hasar olduğu tespit edilmiştir. Oda kapılarına genel olarak bakıldığında daha çok çatlamların olduğu gözlemlenmiştir. Bunlarda genelde kanat kısmında oluşmuştur. Çatlamadan sonra ise çarpmanın olduğu gözlemlenmiştir. Çürüme diğer öncüllere göre az da olsa yine de bulunmaktadır. Bazı kapılarda çürümeden dolayı kırılmalar ve kopmalar meydana gelmiştir. Bunlarda çoğunlukla kanatların alt kısmında oluşmuştur. Giriş kapılarında ise %50 lik kısmında çatlama, çarpma ve çürüme tespit edilmiştir. Bu kapıların yarısının zarar gördüğü anlamına gelmektedir. Giriş kapıları korunma durumunun zayıf olmasından ve çok fazla dış hava şartlarının etkisinde kalmasından dolayı çarpma bozulmasının daha çok olduğu görülmüştür. Dış kapılarda kanatların alt kısımlarında büyük çaplı kırılmalar ve kopmalar meydana gelmiştir. Bazı kapılarda iç mekânı korumak amacıyla kırılan ve kopan kısımlar başka ahşap levhalarla kapatılmıştır. Kapıların güneşe ve yağmur suyuna maruz kalmasından dolayı renklerde atma ve soyulma meydana gelmiştir. İncelenen kapılara göre zarar görmeyen kapı oranı çok azdır yani kapıların büyük bir çoğunluğu zarar görmüş ve bozulmuştur.

7.2.6. Kapı Korunma Durum Analizi

Çizelge 7. 15. Kapıların Korunma Durum Grafiği

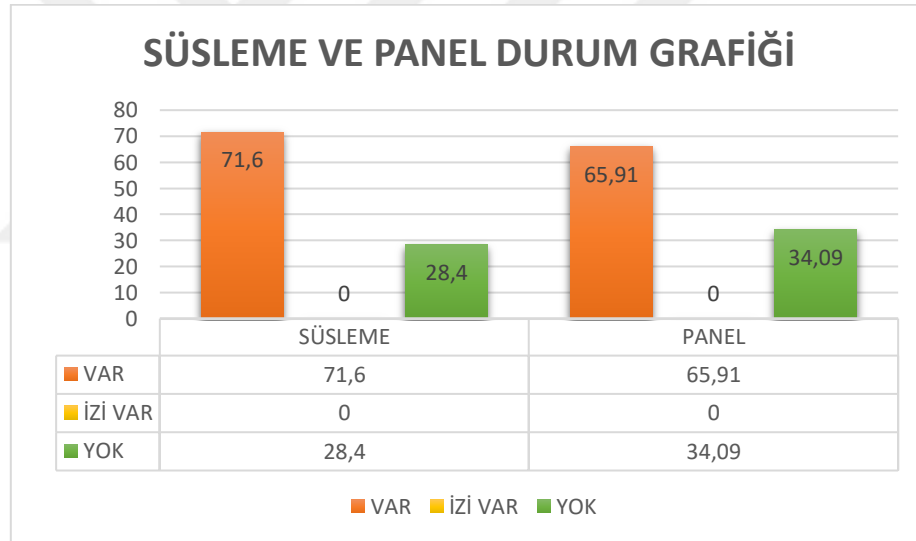

Geleneksel Konuralp evleri kapılarının korunma durum analizleri Çizelge 7. 15.'te verilmiştir. Kapıların kanatlarında %22,95'i iyi durumda, %45,97'si orta durumda ve %31,07 kötü durumdadır. Kapı kanatlarının büyük çoğunluğunun korunmasının zayıf

olduğu ve zarar gördüğü anlaşılmaktadır. Kasaların korunma durumuna bakıldığında %45,97' si iyi durumda %37,93'ü orta durumda ve %16,10'u kötü durumdadır. Genel olarak kasaların korunma durumu kanatlara daha iyi olduğu anlaşılmaktadır. Menteşelerin korunma durumuna bakıldığında %68,96'sı iyi durumda, %24,15'i orta durumda ve %6,89'u kötü durumdadır. Menteşelerin büyük çoğunluğu kullanılabilir durumdadır. Menteşeler diğer kapı elemanlarına göre daha iyi korunmuştur. Kapı kollarının korunma durumuna bakıldığında ise %48,27 si iyi durumda, %17,25 orta durumda ve %17,25 kötü durumdadır. Kötü durumda olan kapı kolları kırılmış ya da yerinden kopmuş kullanılamaz durumdadır. Korunma durumu grafiği incelendiğinde daha çok kapı kollarının zarar gördüğü ve kötü durumda olduğu gözlemlenmiştir.

7.2.7. Kapı Süsleme ve Panel Durum Analizi

Çizelge 7. 16. Süsleme ve Panel Durum Grafiği

Geleneksel Konuralp kapılarında süsleme ve panel durum analizi Çizelge 7. 16.'da verilmiştir. Kapılarda bitkisel ya da dini semboller içeren süslemeler kullanılmamıştır. Geometrik desen olacak şekilde boya yapılmış ya da kare ve dikdörtgen paneller oluşturulmuş kenarları boncuklama teknikleriyle süslenmiştir. Süslemeler ve paneller genellikle kapı kanatlarında yapılmıştır. Geleneksel kapıların %71,6'sında süsleme vardır, %28,4'ünde ise süsleme yoktur. Kapılarda süslemeler zarar görmemiştir o yüzden herhangi bir başka süsleme izine de rastlanmamıştır. Kapıların %65,91'inde panel yapılmıştır. Bu da kapıların büyük çoğunluğunu kapsamaktadır. Kapıların %34,09'unda ise herhangi bir panel modeli yapılmamıştır. Bu kapılar genellikle düz sade bir şekilde tasarlanmış ve yapılmıştır.

8. KORUMA ÖNERİLERİ

Geleneksel evlerde yapılan kapı ve pencere yapı elemanlarının analizleri incelenmiş, tablo ve oranlarına bakılmıştır. Bu durumda kapı ve pencerelerin zarar gördüğünü ve çürüdüğü tespit edilmiştir. Bu yüzden de koruma önerileri geliştirilmiştir.

8.1. Pencereler için Koruma Önerileri

Geleneksel pencerelerde bozulma durum analizine baktığımızda pencerelerde ciddi hasarların olduğu görülmektedir. Çizelge 7. 7.'ye göre kanatlı pencerelerin %54,24'ünde çatlama meydana geldiği, %50,85'de çarpma meydana geldiği ve %54,24'ünde çürüme meydana geldiği gözlemlenmiştir. Gıyotin pencerelerde %43,45'inde çatlama, %61,48'inde çarpma ve %59,08'inde çürüme meydana geldiği gözlemlenmiştir. Sabit pencerelerin %92,30'unda çatlama, %84,60'ında çarpma ve %84,60'ında çürüme meydana geldiği gözlemlenmiştir. Bu pencerelerin daha uzun süreli dayanabilmesi ve gelecek nesillere aktarılması için proje detaylarına uygun olarak onarılmalıdır. Pencerelerde bozuk ve çürümüş olan bölgeler özgün detay ve malzemeyle yenilenmelidir. Ahşap pencereler numaralandırılarak sökülmeli, zararlı böceklerle karşı fumigasyon yapıldıktan sonra onarım altına alınmalıdır. Pencereler üzerindeki tüm metal aksesuar sökülmeli, sonra ahşabın üzerindeki cila tabakası yardımcı aletlerle kaldırılmalıdır. Kaldırıldıktan sonra oluşan kurt delikleri temizlenmeli ve ahşabın cinsine göre selülozik macun ile doldurulmalıdır. Ahşabın çürümüş ve kopmuş kısımları temizlenerek ağacın özgü malzemesi ile modeline uygun olacak şekilde tekrar tamamlanmalıdır. Ahşap pencere yüzeylerine ince işçilik ile detaylara zarar vermeden hassas şekilde zımpara işlemi yapılmalıdır. Ahşap yüzeyindeki ince çatlakları telafi edecek su bazlı nefes alabilen bir boya ile ahşap kısımlar tekrardan boyanmalıdır. Metal aksesuardaki paslanmalar zımpara yardımıyla temizlenmeli tekrardan uygun renk ve boya ile boyanmalıdır. Cam ile ahşap kanat arasına sızdırmayı önleyecek silikon malzeme çekilmelidir İşlemler sonucunda sağlamlaştırılan pencerelerin metal aksesuarları tekrardan monte edilmelidir. Pencereler kanatlarında sarkma olmaması için numaralarına dikkat edilerek ve doğru şekilde takoza alınarak tekrardan yerlerine takılmalıdır.

8.2. Kapılar için Koruma Önerileri

Geleneksel kapılarda bozulma durum analizine bakıldığında kapılarda ciddi hasarların olduğu görülmektedir. Çizelge 7. 14.'e göre oda kapılarının %75,33'ün de çatlama meydana geldiği, %70,13'de çarpma meydana geldiği ve %66,24'ünde çürüme meydana geldiği gözlemlenmiştir. Giriş kapılarında %90'ında çatlama, %100'ünde çarpma ve %90'ında çürüme meydana geldiği gözlemlenmiştir. Bu kapıların daha uzun süreli dayanabilmesi ve gelecek nesillere aktarılması için proje detaylarına uygun olarak onarılmalıdır. Kapılarda bozuk ve çürümüş olan bölgeler özgün detay ve malzemeyle yenilenmelidir. Ahşap kapılar numaralandırılarak sökülmeli, zararlı böceklerle karşı fumigasyon yapıldıktan sonra onarım altına alınmalıdır. Kapılar üzerindeki tüm metal aksesuar ve süslemeler sökülmeli, sonra ahşabın üzerindeki cila tabakası yardımcı aletlerle kaldırılmalıdır. Kaldırıldıktan sonra oluşan kurt delikleri temizlenmeli ve ahşabın cinsine göre selülozik macun ile doldurulmalıdır. Ahşabın çürümüş ve kopmuş kısımları temizlenerek ağacın özgü malzemesi ile modeline uygun olacak şekilde tekrar tamamlanmalıdır. Ahşap kapı yüzeylerine ince işçilik ile detaylara zarar vermeden hassas şekilde zımpara işlemi yapılmalıdır. Zımpara işleminden sonra gomalak cila yapılmalıdır. Gomalak cila işlemi de yapıldıktan sonra ahşap kapıların yüzeylerine yüzey koruyucu sürerek konservasyonu tamamlanmalıdır. Metal aksesuardaki paslanmalar zımpara yardımıyla temizlenmeli tekrardan uygun renk ve boya ile boyanmalıdır. İşlemler sonucunda sağlamlaştırılan kapıların metal aksesuarları tekrardan takılarak kapılar uygun numaralarına dikkat edilerek tekrardan yerlerine monte edilmelidir.

9. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Geleneksel evler, bulunduğu bölgedeki çevrenin fiziksel koşulları ve kültürel özellikleriyle inşa edilmiş, tarihi süreç içerisinde zamanla şekillenmiş ve ulusal kimlik kazanmış sivil mimarlık örnekleridir. Geleneksel evin inşa edilmesindeki temel yaklaşım, çağdaş yapım teknikleri ve döneminde kullanılan malzemelerle alakalıdır. İklim, topografik yapısı ve bölgede bulunan malzeme yoğunluğu geleneksel evlerin bölgeye özgü çeşitlenmesine olanak tanımıştır.

Çalışma alanı belirlenen bu bölgede geleneksel konutlar arasında saha çalışması kapsamında 10 farklı geleneksel konuttan 194 pencere ve 87 kapı örneği incelenmiştir. Geleneksel Konuralp evlerinin pencere ve kapılarından elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

1. Geleneksel Türk evlerinde kapı ve pencere doğramalarında genellikle ahşap malzeme tercih edilmiştir. Konuralp evlerinde de benzer şekilde kapı ve pencere elemanları ahşaptan imal edilmiştir. Bu tercihte, bölgenin coğrafi konumu ile çevresinde yoğun orman varlığının bulunması etkili olmuştur.
2. Farklı bölgelerde yer alan geleneksel Türk evlerinde, mahremiyet anlayışının bir yansıması olarak, pencere açıklıklarında estetik bir unsur da teşkil eden ahşap ya da demir parmaklık uygulamalarına sıklıkla rastlanmaktadır. Ancak bu tür koruyucu ve görsel nitelikli pencere elemanlarına Konuralp evlerinde rastlanmamaktadır.
3. Karadeniz Bölgesi'nde yaygın olarak görülen tepe pencereleri, Konuralp evlerinde gözlemlenmemektedir. İncelenen on örnek yapıda, tepe penceresine rastlanmamış olması, bu mimari elemanın Konuralp evlerinde kullanılmadığını göstermektedir.
4. Geleneksel türk evleri pencerelerinde kanat ya da sövelerinde yapılan süsleme ve bezemelere Konuralp evlerinde rastlanılmamıştır. Konuralp evlerinde daha yalın ve sade tasarımlar tercih edilmiştir.
5. Geleneksel Konuralp evlerinin pencere modellerine bakıldığında kanatlı pencere, giyotin pencere ve sabit pencere olarak tasarlanmıştır.
6. Geleneksel Konuralp evlerinin %30,41'i kanatlı pencerelerden oluşmaktadır.

Giyotin pencereler ise geleneksel Konuralp evlerinde diğer pencere modellerine göre daha çok tercih edilmiştir. %62,89'unu giyotin pencereler oluşturmaktadır. Giyotin pencerelerin büyük çoğunluğu tek kayıtlı modelden yapılmıştır. Oran olarak baktığımızda ise %55,68'i tek kayıtlı modelden oluşmuştur. Sabit pencereler ise %6,70'lik en düşük orana sahiptir.

7. Kanatlı pencerelerde tek kanat tipinde 32 adet pencere bulunmaktadır. Ortalama olarak pencere genişliği ise 100,96 cm'dir. Tek kanat pencere tipinin yükseklik ortalama değeri ise 109,59 cm olarak bulunmuştur. Çift kanatlı pencerelerin ortalama ölçüleri genişlik olarak 156,11 cm ve yükseklik olarak 126,81 cm bulunmuştur. Giyotin pencerelere bakıldığında ise tek kayıtlı tipinde 108 adet bulunmaktadır. Tek kayıtlı giyotin pencerelerde genişlik ortalama ölçüsü 71,05 cm, yükseklik ortalama ölçüsü ise 133 cm olarak bulunmuştur. Çift kayıtlı giyotin pencerelerde genişlik ortalama ölçüsü 145 cm, yükseklik ortalama ölçüsü ise 128,64 cm olarak bulunmuştur. Sabit pencere modellerine bakıldığında ise ortalama genişliği 63,69 cm ve ortalama yükseklikleri ise 54,69 cm olarak hesaplanmıştır.
8. Geleneksel Konuralp evlerinin pencerelerin bozulma durumuna bakıldığında ise kanatlı pencerelerin %54,24'de çatlama, %50,85'inde çarpma ve %54,24'de çürüme olduğu tespit edilmiştir. Giyotin tipli pencerelerde %43,45'inde çatlama, %61,48'inde çarpma ve %59,02'sinde çürüme olduğu tespit edilmiştir. Sabit pencerelere bakıldığında %92,3'ünde çatlama, %84,6'sında çarpma ve %84,6'sında çürüme olduğu tespit edilmiştir.
9. Geleneksel Konuralp evlerinin korunma durum analizi incelenmiştir. Pencere kanatlarının %33,95'i iyi durumda, %40,12'si orta ve %25,93'ü kötü durumda olduğu tespit edilmiştir. Kasaların ise %35,56'sının iyi durumda, %43,81'nin orta durumda ve %20,63'nün ise kötü durumdadır. Kanatlı pencerelerin menteşelerinin korunma durumuna bakıldığında ise %25,42'sinin iyi, %64,40'nin orta durumda ve %10,18'nin ise kötü durumda olduğu gözlemlenmiştir. Kanatlı pencerelerde pencere kollarında ise %25,42'sinin iyi durumda, %62,71'nin orta durumda ve %11,87'nin ise kötü durumda olduğu tespit edilmiştir.
10. Pencerelerin biçimsel analizlerine bakıldığında pencerelerin %41,23'ü dış kısımda, %53,60'ı orta kısımda ve %5,17'si iç kısımda konumlandırılmıştır. Kasa

kanat ilişkisi incelendiğinde %84,03'ü düz birleştirme tekniğiyle yapılmıştır. %15,97'si ise lambalı birleştirme tekniğiyle yapılmıştır. Kanat kanat ilişkisine bakıldığında ise birleştirme detaylarında %69,28'i düz birleştirme tekniğiyle %30,72'si lambalı birleştirme tekniğiyle yapılmıştır.

11. Geleneksel Konuralp evleri pencerelerinin yatayda ve dikeyde dizi sayıları detaylı şekilde incelenmiştir. Sabit pencereler tek düze kare ya da dikdörtgen formdan yapıldığı için inceleme kapsamına girmemiştir. Giyotin pencerelerde %54,91 oranında yatayda üç dikeyde iki dizi olacak şekilde yapılmıştır. En çok bu pencere modeli kullanılmıştır. %32,78 oranıyla yatayda iki dikeyde iki dizi olacak şekilde tasarlanan pencereler ise çoğunluk olarak ikinci sırada yer almaktadır. Kanatlı pencerelerde yatayda iki, dikeyde iki dizi olan model %28,83 oranıyla en çok kullanılan model olmuştur. İkinci olarak %25,44 oranıyla yatayda iki dikeyde üç olarak yapılan pencerelerdir.
12. Pencerelerin kapanış şekilleri incelendiğinde mandallı ve ispanyolet olarak iki türlü tasarlandığı tespit edilmiştir. Kapanış modelleri kanatlı pencerelerde uygulanmıştır. %76,28'i mandallı olarak yapılmış, %23,72'si ise ispanyolet olarak yapılmıştır.
13. Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi, Konuralp evlerinde de giriş kapıları çoğunlukla çift kanatlı olarak inşa edilmiştir. Bu durum, Konuralp evlerinin giriş kapılarının geleneksel Türk evi mimarisiyle önemli ölçüde benzerlik taşıdığını göstermektedir.
14. Geleneksel Türk evlerinde, giriş kapılarının yanlarında ve üst kısımlarında genellikle iç mekânın doğal ışık almasını sağlamak amacıyla pencere açıklıkları yer almaktadır. Bazı örneklerde ise bu pencereler, yalnızca aydınlatma işleviyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda kapıya gelen kişilerin görülmesine olanak tanıyacak şekilde tasarlanmıştır. Konuralp evlerinin büyük çoğunluğunda giriş kapısının kanadında ya da kapının üst kısmında pencere uygulamasına rastlanmaktadır. Ancak incelenen yapılardan birinde, kapının her iki yanında da pencere bulunduğu gözlemlenmiştir. Bu durum, söz konusu yapının diğer örneklerden farklılaştığını ortaya koymaktadır.
15. Geleneksel Türk evlerinde olduğu gibi, incelenen Konuralp evlerinde de tüm oda kapıları evin merkezinde yer alan sofaya açılmaktadır. Oda kapıları, yapının tipik

plan özelliklerine uygun olarak, odanın bir köşesine yerleştirilmiştir. Bu yerleşim biçimi, kapı açıldığında sofa içindeki bireyin oda içini doğrudan görmesini engellemektedir. Söz konusu mekânsal organizasyon, geleneksel Türk konut mimarisinin mahremiyet ve içe dönüklük ilkeleriyle uyumludur.

16. Geleneksel Konuralp evlerinin kapılarının kanat sayıları incelendiğinde giriş kapılarının %20'si tek kanatlı, %80'i çift kanatlı yapılmıştır. Oda kapılarında ise %1,3 çift kanatlı %98,7'si tek kanatlı olarak yapılmıştır.
17. Kapıların ölçüleri incelendiğinde veriler sonucunda tek kanatlı oda kapılarının ortalama değer olarak genişlik ölçüsü 91 cm olarak çıkmaktadır. Yükseklik olarak ise ortalama değeri 197 cm olarak hesaplanmıştır. Çift kanatlı oda kapılarında bir tane örnek bulunduğu için genişliği 169 cm yüksekliği ise 245 cm olarak gösterilmiştir. Giriş kapılarında ise tek kanatlı kapılar ortalama olarak yaklaşık 97 cm genişliğinde olduğu tespit edilmiştir. Yükseklik değeri ortalama olarak 225 cm bulunmuştur. Çift kanatlı giriş kapılarında ise genişlikleri ortalama olarak ise 195 cm hesaplanmıştır. Çift kanatlı giriş kapılarının yükseklikleri ise ortalama 237 cm bulunmuştur.
18. Geleneksel Konuralp evleri kapılarının bozulma durumu incelendiğinde ise oda kapılarının %28,58 de çatlama, %19,49 çarpma ve %18,19 da çürüme olduğu tespit edilmiştir. Oda kapılarına genel olarak bakıldığında daha çok çatlama olduğu gözlemlenmiştir. Bunlar da genelde kanat kısmında oluşmuştur. Giriş kapılarında ise %50'lik kısmında çatlama, çarpma ve çürüme tespit edilmiştir. Bu kapıların yarısının zarar gördüğü anlamına gelmektedir. Giriş kapıları korunma durumunun zayıf olmasından ve çok fazla dış hava şartlarının etkisinde kalmasından dolayı çarpma bozulmasının daha çok olduğu görülmüştür.
19. Geleneksel kapıların kapı açılma yönleri bakıldığında oda ve giriş kapılarının hepsi mekân içine doğru açılmaktadır. Oda kapıların %59,74'dü sağ tarafa doğru, %40,26'sı sol tarafa doğru açılmaktadır. Giriş kapılarının %20'si sağ tarafa doğru, %80'se sol tarafa doğru açılmaktadır.
20. Geleneksel kapıların yapım teknikleri incelendiğinde giriş kapılarının %90'ı çatki sistemle, %10'u ise karma sistemle yapılmıştır. Giriş kapılarında çakma tekniğiyle kapı yapılmamıştır. Oda kapılarında ise %32,46'sı karma sistemle, %58,44'ü çatki sistemle ve %9,10'u çakma sistemle yapılmıştır.

21. Geleneksel Konuralp evleri kapılarının korunma durum analizlerine bakıldığında kapıların kanatların %22,95'i iyi durumda, %45,97'si orta durumda ve %31,07 kötü durumdadır. Kasaların korunma durumuna bakıldığında %45,97'si iyi durumda %37,93'ü orta durumda ve %16,10'u kötü durumdadır. Menteşelerin korunma durumuna bakıldığında %68,96'sı iyi durumda, %24,15'i orta durumda ve %6,89'u kötü durumdadır. Kapı kollarının korunma durumuna bakıldığında ise %48,27'si iyi durumda, %17,25'i orta durumda ve %34,48'ü kötü durumdadır.
22. Geleneksel Konuralp kapılarında süsleme ve panel durum analizine göre kapılarda bitkisel ya da dini semboller içeren süslemeler kullanılmamıştır. Geometrik desen olacak şekilde boya yapılmış ya da kare ve dikdörtgen paneller kenarlarındaki boncuklama teknikleriyle süslenmiştir. Geleneksel kapıların %71,6'sında süsleme vardır, %28,4'ünde ise süsleme yoktur. Kapılarda süslemeler zarar görmemiştir o yüzden herhangi bir başka süsleme izine de rastlanmamıştır. Kapıların %65,91'inde panel yapılmıştır. Kapıların %34,09'unda ise herhangi bir panel modeli yapılmamıştır. Bu kapılar genellikle düz sade bir şekilde tasarlanmış ve yapılmıştır.

İncelenen evlerden elde edilen bilgiler sonucunda geleneksel Konuralp evlerinin pencere ve kapılarının malzeme özellikleri, yapılış şekilleri ve teknikleri, ortalama genişlik ve yükseklik ölçüleri ve kapılarda oluşan bozulmalar belirlenmiştir.

Ülkemiz, kendine özgü niteliklere sahip çeşitli mimari yapılarla zengin bir mirasa sahiptir. Bununla birlikte, mevcut toplumsal ve ekonomik koşullar nedeniyle bu kaynakların korunması konusunda önemli eksiklikler yaşanmaktadır. Bu çalışma kapsamında, geleneksel Konuralp evlerine ait pencere ve kapı elemanlarıyla ilgili ayrıntılı bir bilgi verilmekte ve bu bilgiler gelecek nesillere miras olarak bırakılmış olmaktadır.

10.KAYNAKLAR

- [1] E. M. Okumuş, & Ö. Eren, “Konutlardaki Ahşap Pencereelerde Oluşan Hasarların Tespiti ve İyileştirilmesine Yönelik Öneriler: İstanbul’dan Fener ve Balat Örneği,” *Engineering Sciences*, c.15, sayı 1, ss. 43-68, 2020.
- [2] N. Uluengin, “Osmanlı-Türk Sivil Mimarisinde Pencere Açıklıklarının Gelişimi,” Doktora Tezi, Mimarlık Bölümü, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi (İ.D.G.S.A.), İstanbul, Türkiye, 1982.
- [3] K. Vural, “Anadolu’da Ev Kültürünün Gelişimi ve Geleneksel Türk Evine Örnek KEMALİYE (EĞİN) EVLERİ,” Yüksek Lisans Tezi, İç Mimarlık Anabilim Dalı, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2010.
- [4] A.K. Yener, “Binalarda Günışığından Yararlanma Yöntemleri: Çağdaş Teknikler,” *VIII. Ulusal Tesisat Mühendisliği Kongresi*, İzmir, Türkiye, 2008, ss. 231-241.
- [5] İ. Yüksek, “Kırklareli’nin Mevcut Sivil Mimarisinde Pencereilerin Analizi,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye, 2004.
- [6] Ü. Bulut, “Pencere Doğramalarının Gelişimi – Ahşap ve Polimer (PVC) Doğramalarında Tasarım, Üretim ve Uygulama Hataları,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2001
- [7] C.C. Güneş, “Edirne’deki Tarihi Eğitim Yapılarının Pencere Sistemleri, Sorunları ve Çözüm Önerileri,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye, 2010
- [8] Acropolis tickets & tours. (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.acropolis-athens-tickets.com/tr/post/erechtheion-tapinaginin-tarihi-mimarisi>
- [9] Anonim, (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: https://www.ntv.com.tr/galeri/sanat/446-yildir-zamana-meydan-okuyor-selimiye-camisi,-ogWj_yPwECpnMYT4LCAMw/xDgSI4fwEiAETR3VTzb6Q
- [10] D. Kahyaoğlu. (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: <https://tarihegitimi.blogspot.com/2019/03/gotik-uslupu-okumak.html>

- [11] Y.N. Ergin, “Tepe Pencereleli Evler Üzerine Bir Araştırma,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 1994.
- [12] M. Şen, “Şehzâde Mehmed Türbesi Revzenleri,” *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, c.6, sayı 1, ss. 187-207, 2022.
- [13] A. Sağıroğlu Aslan, “Anadolu Türk Mimarisi'nde Cami ve Mescitlerde Pencere Açıklıklarının Gelişimi (İç Anadolu Bölgesi Ölçeğinde 12-20. YY),” Doktora Tezi, Sanat Tarihi Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri, Türkiye, 2011.
- [14] B.D. Sakal & N. Kahraman, “Trabzon-Akçaabat Orta Mahalle’de Yer Alan Geleneksel Türk Evlerine Ait Pencerelelerin İncelenmesi,” *Konya Sanat Dergisi*, sayı 3, ss. 1-13, 2020.
- [15] E. Karakoç. (2025, 12 Şubat). [Online]. Erişim: <https://pencibaba.blogspot.com/2010/03/pvc-ve-pencere-tarihcesi.html>
- [16] Y. Dilek, “Door And Threshold Beliefs From Ancient Cultures To Turkish Culture,” *Selçuk Üniversitesi Selçuklu Araştırmaları Dergisi*, sayı 17, ss. 1-18, 2023.
- [17] H. A. Şaşmaz, “Ankara Merkez ve Ayaş, Beypazarı İlçelerinde Geleneksel Türk Evi Kapılarının Analizi,” Yüksek Lisans Tezi, Mobilya ve Dekorasyon Eğitimi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara, Türkiye, 2002.
- [18] E. Aksoy & Ö. Koyuncu, “Geleneksel Karacasu Evlerine Ait Ahşap Kapıların Analizi,” *Uluslararası Disiplinler arası ve Kültürlerarası Sanat*, c.6, sayı 12 ss. 113-135, 2021.
- [19] D. Demirarslan, “Geçmişten geleceğe doğru bir geçiş: Kapılar,” *Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi*, c.7, sayı 53, ss. 1219-1243, 2020
- [20] Anonim, (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.ntv.com.tr/galeri/seyahat/kapadokyanin-yeralti-sehirleri,HZDxdrGkUy6OeeAtcNMTA/Xka5CkBWZUG3LDHBpzLuvw>
- [21] Ş. Bayram, “Kapı / Giriş Mekanı, Anlam Ve Tasarımı İçin Tipolojik Araştırma. 19. Yüzyıl Beyoğlu (Pera) Örneği,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2004.

- [22] Anonim, (2025, 12 Şubat). [Online]. Erişim: <https://prekast.gen.tr/ayasofya-guzel-kapi/>
- [23] Anonim, (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: <https://oggito.com/icerikler/notre-dame-katedrali-hakkinda-13-gercek/63897>
- [24] M. Badem. (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: https://dunyacamileri.blogspot.com/2020/08/ayasofya-camiinin-mermer-cennet-ve.html#google_vignette
- [25] R. Karaca. (2025, 10 Şubat). [Online]. Erişim: <https://informadik.blogspot.com/2019/07/erken-ronesansin-ilk-yapilarindan.html>
- [26] N. Asutay. (2025, 11 Şubat). [Online]. Erişim: <https://istanbulsurlari.ku.edu.tr/tr/essay/51/altin-kapi-ve-kucuk-altin-kapi>
- [27] L. Gökteş Kaya, “Geleneksel Kapı Halka ve Tokmakları: Safranbolu,” *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, c.6, sayı 12, ss. 341-369, 2010.
- [28] Anonim, (2025, 11 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.kulturportali.gov.tr/medya/fotograf/fotodetay/40472>
- [29] M. Bulut, “Osmanlı Ahşap Kapı ve Pencere Kanatlarındaki Kompozisyonlar ve Altın Üçgenler,” *Sanat Tarihi Yıllığı*, sayı 29, ss. 45-62, 2020.
- [30] B. Özpınar, “Türk Çadır Kapıları Üzerine Bir inceleme,” *Türklük Bilimi Araştırmaları*, sayı 51, ss. 137-162, 2022.
- [31] G. Uşma, “Anadolu’daki Geleneksel Türk Evlerinin Plan, Cephe ve Süsleme Özellikleri Bağlamında İncelenmesi,” *ARTS: Artuklu Sanat ve Beşeri Bilimler Dergisi*, sayı 6, ss. 227-259, 2021.
- [32] D. Örnek, “Tunus Kapı Süslemeleri Ve Sembolik Anlamları,” *Akdeniz Havzası ve Afrika Medeniyetleri Dergisi*, c.1, sayı 1, ss. 36-45, 2019.
- [33] Ş. Tali, “Germir Evlerinin Giriş Kapı Tasarımları Üzerine Tipolojik Bir Araştırma,” *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, sayı 21, ss. 165-185, 2010.
- [34] Mesleki Ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü (2025, 11 Şubat). İnşaat Teknolojisi [Online]. Ahşap Doğrama Detayları Erişim:

https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Ah%C5%9Fap%20Do%C4%9Frama%20Detaylar%C4%B1.pdf

- [35]E. Çetiner, “Bazı Örnekleriyle İzmir Konutlarında Kapılar,” Yüksek Lisans Tezi, Türk Sanat Anabilimdalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ege Üniversitesi, İzmir, Türkiye, 2014.
- [36]U. Demirbağ, “Orta Karadeniz Geleneksel Konutlarında Kapı Tokmakları: Zile Örneği,” *EKEV Akademi Dergisi*, sayı 93, ss. 443-462, 2023.
- [37]S. Başkan, “Geleneksel Doğu Karadeniz Evleri,” *Erdem Atatürk Kültür Merkezi Dergisi*, sayı 52, ss. 41-90, 2008.
- [38]Y. Gögebakan, “Karakteristik Bir Değer Olan Geleneksel Türk Evi’nin Oluşumunu Belirleyen Unsurlar ve Bu Evlerin Genel Özellikleri,” *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, c.1, sayı 1, ss. 41-55, 2015.
- [39]S. N. Kartal, “Tarihi Ahşap Yapılarda Biyotik/Abiyotik Bozunmalar ve Koruma/Bakım Önlemleri,” *Restorasyon Ve Konservasyon Çalışmaları Dergisi*, sayı 16, ss. 51-58, 2016.
- [40]L. Zakar, “Restorasyon Uygulamalarında Kullanılan Çağdaş Teknikler,” Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2013.
- [41]Z. Özlü, *İlk Çağdan Cumhuriyet’e Bir Batı Karadeniz Kenti Düzce (Ahali-yi Sadıka/Sefine-i Nuh)*, İstanbul: Fırat Basım, c. 1, 2015.
- [42]S. Kaya, “Kırsal Yerleşimlerdeki Geleneksel Konutların Farklı Etnik Gruplar Bağlamında İncelenmesi: Düzce Örneği,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye, 2023.
- [43]E. Besli, “Geleneksel Türk Evi Mimarisinin İncelenmesi: Düzce-Konuralp Örneği,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye, 2019.
- [44]A. Ateş, “1999 Düzce Depreminde Zemin Yapı Rezonans Uyuşumuna Bağlı Oluşan Yapı Hasarlarının Araştırılması,” *Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, c. 4, sayı 3, ss. 911-925, 2016.

[45]Anonim, (2025, 12 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.avrupatmgd.com/sehir/duzce-tmgd/>

- [46]B. Sabuncu, “Geleneksel Konutların Yeniden Kullanılması ve Onarımı Aşamasında Malzeme Analizinin Önemi: Düzce-Konuralp Örneği,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye, 2022.
- [47]Anonim, (2025, 31 Ocak). [Online]. Erişim: https://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCzce%27nin_il%C3%A7eleri
- [48]E. Özcan, “Düzce Ovası ve Çevresinin Sıcaklık Özellikleri,” *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, c. 24, sayı 1, 2004
- [49]Anonim, (2025, 31 Ocak). [Online]. Erişim: <https://www.nufusu.com/il/duzce-nufusu>
- [50]A. Bilir, “Prusias ad Hypium (Konuralp) Su Kemerleri,” *3. Uluslararası Bursa Su Kongresi*, c.1, ss. 278-284, 2013.
- [51]F. Naldan, “Geleneksel Düzce-Konuralp Evlerinin Yapı Elemanları,” *Sanat Tarihi Dergisi*, c.28, sayı 1, ss. 139-163, 2019.
- [52]Ç. B. Dikmen & F. Toruk, “Prusias ad Hypium Antik Kenti Üzerinde Bir Yerleşim: Konuralp,” *Researcher: Social Science Studies*, c.5, sayı 4, ss. 176–210, 2017.
- [53]Anonim, (2025, 31 Ocak). [Online]. Erişim: https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_Bithynia
- [54]Y. Akcakaya, “Düzce İli Konuralp Mahallesi Geleneksel Yerleşim Dokusunun Değerlendirilmesi ve Koruma Önerileri,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2019.
- [55]N. Özkaraca, & H. H. Halaç, “Tarihi Çevrede Boşluklar Üzerine Tipomorfolojik Bir Okuma: Konuralp Kentsel Sit Alanı Örneği,” *Ege Coğrafya Dergisi*, c.30, sayı 2, ss. 337-358, 2021.
- [56]E. Mutlu, & A. Kaya, “Kentsel arkeolojik alanların korunma sorunları: Konuralp örneği” *Turkish Studies*, c.17, sayı 2, ss. 255-271,2022.

- [57]Ö. Ürer. (2025, 12 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/duzcedeki-antik-kentte-kultur-sokagi-kurulacak/2567485>
- [58]Düzce İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2025, 12 Şubat). [Online]. Erişim: <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/duzce/kulturenvanteri/atli-kapi-ve-uzantisi-surlar>
- [59]A. Tanrıverdi Kaya, Z. Demir, & N. Ayengin, “Konuralp Beldesinin Mekânsal Kimlik Değişimi,” *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Ormancılık Dergisi*, c.10, sayı 1, ss. 72-85, 2017.
- [60]F. Kara, “Akçakoca’daki Geleneksel Konutların Korunması: İşgörenler Evi Örneği,” Yüksek Lisans Tezi, Mimarlık Bölümü, Fen Bilimleri Enstitüsü, T.C. İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, 2014.
- [61]F. Naldan, “Akçakoca’dan Bir Grup Ev Mimarisi,” Yüksek Lisans Tezi, Sanat Tarihi Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye, 2012.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Onur ÇELİK

Yabancı Dili :İngilizce

ÖĞRENİM DURUMU

Derece	Alan	Okul/Üniversite	Mezuniyet Yılı
Y. Lisans	Mimarlık	Düzce Üniversitesi	2025
Lisans	Mimarlık	Düzce Üniversitesi	2022
Lise	Sayısal	Sıddık Demir Anadolu Lisesi	2017

TEZDEN ÇIKAN YAYINLAR

O. Çelik & A. Bideci, “Geleneksel Düzce-Konuralp Mimarisinde Kapıların Malzeme ve Tasarım Analizi,” *MDPI Mimarlık Dergisi* , c.5, sayı 1, ss.15, 2025.

O. Çelik & A. Bideci, “ Düzce-Konuralp Geleneksel Yapılarının Pencere Analizi,” *Ahi Evran 4. Uluslararası Bilimsel Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, ss. 332-346, 2024.